

ΑΜΛΕΤΟΣ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΙΑΚΩΒΟΥ ΠΟΥΛΑ

ΜΕ ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΑΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΡΡΙ

1889

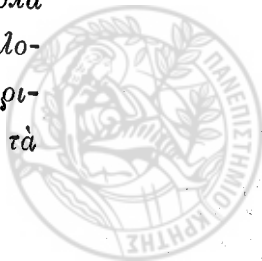

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
86388

Ὅσοι λάβουν τὸν κόπον τὰ κρίνουν τὸ προκείμενον φιλολογικὸν ἔργον δὲν θὰ δυσαρεστηθοῦν ἐὰν προτάξωμεν ὀλίγας συντόμους ἐξηγήσεις ἰδίως ὡς πρὸς τὸ γλωσσικὸν μας σύστημα.

Ἀνῆκομεν ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὴν σχολήν, ἣ ὅποια πρεσβεύει ὅτι ἡ γραπτὴ γλῶσσα, διὰ τὰ ἐκπληρώση τὸν προορισμὸν της, δὲν πρέπει τὰ διαφέρει οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν κοινῶς ὁμιλουμένην· καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀρχαίαν πεποιθήσιν μας ἐμμένομεν ἀφοῦ βλέπομεν ὅτι ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, ἣ ὅποια πρὸ πολλοῦ εἶχε ἐγκαταλειφθῆ εἰς τὴν ὀρφανίαν της, ἤδη μὲ αὐτόματον δύναμιν ἐπεβλήθη εἰς τὰ ποιητικὰ πνεύματα τόσον γενικῶς ὥστε ἤδη ἀφαίρεσε ἀπὸ τὴν σχολαστικότητα τὴν ἐπικράτειαν τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς φαντασίας, εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι, ἂν λάβῃ τὴν ἀπαιτουμένην διάπλασιν, θέλει ἀποβάλλῃ τὴν συστηματικὴν γλῶσσαν τῶν λογίων, τὴν καθαρῶσαν, καὶ ἀπὸ τὴν ἐπικράτειαν τοῦ λόγου. Τοιαύτην τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος λύσιν δυνάμεθα εὐλόγως τὰ προῖδωμεν στηριζόμενοι εἰς ὅ,τι συνέβη εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ὅσα κατῴρθωσαν τὰ μορφώσουν γλῶσσαν φιλολογικὴν· καὶ αὐτοῦ ἡ ὁμιλουμένη γλῶσσα, περιορισμένη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ ἔργα τῆς φαντασίας, εἰς τὰ

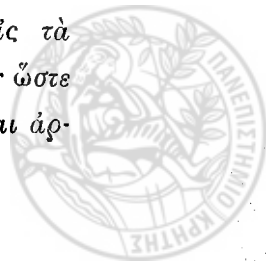
ποιήματα, εἰς τὰ μυθιστορικὰ διηγήματα καὶ εἰς τὰς ἀπλᾶς χρονολογίας, ἅμα ἔφθασεν εἰς ἀνδρικήν ἡλικίαν, ἔγινε ἰκανὴ γὰ ἀντικατασταθῆ εἰς τὴν λατινικήν, ἢ ὅποια ἐθεωρεῖτο ἢ μόνη γλῶσσα κατάλληλος διὰ ἐπισημονικὰ θέματα.

Ἀλλὰ ἡ ρύθμισις τῆς γλώσσης εἰς ὄργανον καλονικὸν καὶ διαφανὲς γενικῆς ζωτανῆς συνεννοήσεως, μὲ ἄλλας λέξεις ἢ μετάβασις ἀπὸ τὴν φύσιν εἰς τὴν τέχνην, δὲν εἶναι ἔργον ἀτόμων, οὔτε μιᾶς μόνης γενεᾶς, οὔτε εἶναι ἐξαγόμενον ξηρᾶς θεωρίας· ἢ ἀληθῶς ἐθνικὴ γλῶσσα ὑποθέτει μεγάλα ἐθνικὰ κέντρα, εἰς τὰ ὅποια τῆς φιλολογικῆς διαμορφώσεως προηγήθη ἤδη ἡ κοινωτικὴ διοργάνωσις, καὶ ὅπου συμπεριλαμβάνονται καὶ συναρμολογοῦνται βαθμηδὸν τὰ διάφορα συστατικὰ τῆς κοινωτικῆς στοιχεῖα, εἰς τρόπον ὥστε γὰ μὴ ἀφίεται γὰ ἐνεργῆ μονομερῶς ὁ καλονιστικὸς νοῦς, ἀλλὰ γὰ συμπράττουν συγχρόνως ὅλαι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις καὶ γὰ συμβάλλουν εἰς τὸν πλουτισμὸν τῆς γλώσσης ὅλα τὰ ἠθικὰ κεφάλαια. Ἀπὸ τοιαῦτα ἔμφυχα κέντρα ἐμπνέεται τὸ πνεῦμα καὶ ἡ καλαισθησία τῶν δημιουργῶν συγγραφέων, καὶ αὐτοὶ πάλιν μὲ τὰ πλίσματά των ἐπενεργοῦν εἰς ἐκεῖνα, ὥστε ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἀμοιβαίαν ἐργασίαν γεννᾶται μία ὁμοιόμορφος γλῶσσα προσωρισμένη γὰ ἦναι ὁ προφορικὸς ἅμα καὶ ὁ γραπτὸς λόγος ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα συνέβη ἡ πνευματικὴ ἀναγέννησις γὰ προδράμη τῆς κοινωτικῆς ἀναπλάσεως· καὶ ἐνῶ δὲν ὑπῆρχε κέντρον ἀρκετὰ περιεκτικὸν καὶ σπουδαῖον, ὥστε γὰ χρησιμεύσῃ ὡς χωνευτήριον, ἀπὸ τὸ ὅποσον καθαρι-

ζόμενος ὁ προφορικὸς λόγος θὰ ἔφθασεν εἰς ἐνότητα ὀργανικὴν, ἢ ὀλιγαρχία τοῦ πνεύματος προσέφυγεν ἐξ ἀνάγκης εἰς τεχνητὴν μέθοδον διαμορφώσεως· ἐπήραμεν, ὡς ἀναφαίρετον ἰδικήν μας κληρονομίαν, ὀλόκληρον τὴν ἀρχαίαν γραμματικὴν καὶ ὅλον ἀδιακρίτως τὸ λεκτικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ κατεδικάσαμεν εἰς θάνατον ὅλους σχεδὸν τοὺς τύπους τῆς νεωτέρας, ὡς λείψανα τῆς δουλείας καὶ τῆς ἐθνικῆς ταπεινώσεως.

Ἐκ τῆς σχολαστικῆς ἐργασίας ὁ προφορικὸς λόγος ἔπαθεν ἤδη μεταβολήν, ἢ ὅποια, κανονικωτέρα μέσα εἰς τὴν τάξιν τῶν λογίων, ἐξαπλώνεται, ἂν καὶ μὲ πολλὴν ἀνωμαλίαν, καὶ μέσα εἰς τὸν καθολικώτερον κοινωνικὸν κύκλον. Τὸ πραγματικὸν τοῦτο φαινόμενον οἱ μὲν φίλοι τοῦ δημοτικοῦ ἰδιώματος δὲν πρέπει νὰ παραβλέψουν, οἱ δὲ ὀπαδοὶ τῆς καθαρνεούσης δὲν πρέπει νὰ τὸ θεωρήσουν ὡς ἀπόδειξιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ συστήματος τῶν ἢ ἀλλοίωσις εἶναι ἀπλῶς ἐξωτερικὴ, εἰς τοὺς καταληκτικὸς τύπους καὶ εἰς τὸ λεκτικόν, καὶ ἔχει τὰ φυσικά της ὅρια· ὁ οὐσιώδης χαρακτήρ τῆς νεωτέρας γλώσσης οὔτε ἐξηλείφθη οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαλειφθῆ, εἰς εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ γλωσσικὸς χαρακτήρ δὲν συνίσταται τόσον εἰς τοὺς τύπους, οἱ ὅποιοι ἀπὸ διάφορα αἷτια καὶ ἀφορμὰς εὐκόλως μεταβάλλονται, ὅσον εἰς τὴν σύνταξιν, δηλαδὴ εἰς τὸν ἐσωτερικὸν ὀργανισμόν, ὁ ὁποῖος ἐκφράζει τὸν ἐνδιάθετον λόγον καὶ ἀποτελεῖ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους. Ὁ προφορικὸς λόγος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ὅπως ἐκρυσταλλοποιήθη εἰς τὰ συγγράμματα, ἦταν εἰς τὸ ἄκρον συνθετικὸς, τόσον ὥστε καμμία γλῶσσα, οὐδὲ αὐτὴ ἡ λατινικὴ, δὲν εἶναι ἄρ-

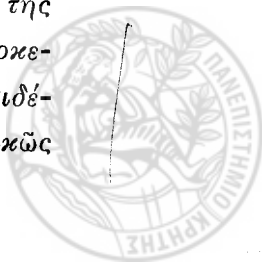
κετὴν γὰρ τὸν ἀποδώσῃ· ὁ προφορικὸς λόγος τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, καθὼς τῶν ἄλλων νεωτέρων ἐθνῶν, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ἀναλυτικὸς, δηλαδὴ εἰς τοιαύτην ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἀρχαῖον, ὥστε ἡ σχολαστικότης, ὅσον καὶ ἂν ἀγωνίζεται, δὲν θὰ δυνηθῇ γὰρ τοῦ ἀφαιρέσει ποτὲ τὴν ἀληθῆ του ὑπόστασιν καὶ γὰρ τὴν μετασχηματίσει εἰς τὴν ἀνωτάτην συνθετικὴν μορφήν.

Ἐὰν αἱ σκέψεις μας ἀπορρέουν, ὡς νομίζομεν, ἀπὸ τὴν πραγματικὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς γλώσσης, ἐλπίζομεν ὅτι ἡ μέθοδος τὴν ὁποῖαν παραδεχόμεθα δὲν θέλει ἀποδοθῆ εἰς ἰδιοτροπίαν. Εἰς τὸν ἔμμετρον λόγον, καθὼς ἤδη ἐπράξαμεν εἰς τὴν Μετάφρασίν μας τῆς Ὀδυσσείας, ἀποκλείομεν τύπους τινὰς καὶ ἀκρωτηριασμούς, οἱ ὅποιοι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν εἴτε ἔπεσαν ἤδη εἴτε εἶναι προωρισμένοι γὰρ πέσουν· τὴν πεζογραφίαν μας ἠναγκάσθημεν γὰρ συμμορφώσωμεν πρὸς τὸν συνήθη προφορικὸν λόγον τῶν πεπαιδευμένων, ἀλλὰ χωρὶς γὰρ ὑπερβῶμεν τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα διαγράφει ὁ οὐσιώδης χαρακτήρ τῆς νεωτέρας γλώσσης. Τοιαύτη μέθοδος, ἐὰν ἐφηρημολόγετο ἀπὸ δεξιὰς χεῖρας, θὰ ἠμποροῦσε γὰρ ἐξαλείψῃ βαθμηδὸν τὴν ἀπέραντον διαφορὰν ἢ ὁποῖα σήμερον χωρίζει τὴν γραπτὴν γλῶσσαν ἀπὸ τὴν ὁμιλουμένην.

Εἰς τὴν στιχουργίαν ἐπεχειρήσαμεν τι νεώτερον καὶ τὸ ὑποβάλλομεν εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ φιλολογικοῦ μας κόσμου.

Ὁ δεκαπεντασύλλαβος στίχος βεβαίως κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν νεοελληνικὴν μετρικὴν καὶ δύναται γὰρ ὀνομασθῆ ὁ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸς στίχος, ἀφοῦ ἀπ' ἀρχῆς τὸν ἠσπάσθη καὶ τὸν ἐλάμπρυνε πρὸ πάντων ἡ δημοτικὴ ἠρωικὴ μας ποίησις. Ἀλλὰ αὐτὸς ὁ στίχος, ὡς εἶναι διηρημένος εἰς δύο σταθερὰ ἡμιστίχα τόσον χωριστὰ ὥστε ὑπάρχει ἀναγκαία ἀνυπέροβλητος παῖσις πάντοτε εἰς τὴν ὀργδὴν συλλαβὴν, δὲν ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν δραματικὴν ποίησιν εὐκινησίαν καὶ γοργότητα. Τοιαύτην ἔλλειψιν τοῦ δεκαπεντασυλλάβου ἐνόησαν ὅσοι τῶν στιχουργῶν μας ἔλαβαν τὴν ἀτυχήν ἰδέαν γὰρ εἰσάξουν, ὡς ἀρμόδιον εἰς τὸ δράμα, τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον, κατασκευάσμα μηχανικὸν καὶ ἄρρυθμον, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην μας, εἶναι καὶ θὰ μείνῃ πάντοτε ξένον εἰς τὴν αἴσθησιν τοῦ ἔθνους. Προτιμότερος τούτου θὰ ἦεν ὁ ἐνδεκασύλλαβος· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ στίχος, ἂν καὶ ρυθμικώτατος, εἰς τὴν πολυσύλλαβον γλῶσσαν μας, εἶναι τόσον ὀλίγον περιεκτικὸς, ὥστε σπανίως δύναται γὰρ κλείσῃ αὐτοτελεῆ περίοδον. Τοιαύτην ἀδυναμίαν βεβαίως δὲν ἔχει ὁ δεκατρισύλλαβος στίχος, τὸν ὁποῖον ἡμεῖς, εἰς τὴν προκειμένην Μετάφρασιν, σηκόνομεν ἀπὸ τὴν ἀφάρειαν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται, καὶ τὸν μεταχειρίζομεθα ὡς κατάλληλον ὄργανον τῆς δραματικῆς ποιήσεως· τὸ μέτρον τοῦτο, ἐνῶ ἔχει ἀρκετὴν ἔκτασιν, ἔχει καὶ τὸ μέγα πλεονέκτημα γὰρ ἐπιδέχεται ποικίλιαν ρυθμοῦ τοιαύτην, ὥστε δύναται φυσικῶς

να ἀναβιθασθῆ εἰς τὴν λυρικωτέραν ἔντασιν, καθὼς
καὶ να κατέλθῃ εἰς τὸν τόνον τῆς συνήθους ὀμιλίας,
— ὅπως ἀρμόζει εἰς τὴν φύσιν τοῦ νεωτέρου δράματος,
ιδίως τοῦ Shakespeare. Ἔχομεν τόσῃν πεποίθησιν εἰς
τὴν δύναμιν τοῦ στίχου τούτου, ὥστε δὲν ἀμφιβάλλομεν
ὅτι ἄλλοι στιχουργοὶ θὰ ἀποδείξουν, καλῆτερα παρ' ὅτι
ἐδυνήθημεν ἡμεῖς, τὸ εὔστοχον τῆς ἐκλογῆς μας.

Ἐν Κερκύρα τῇ 15 Ἰουνίου 1889.

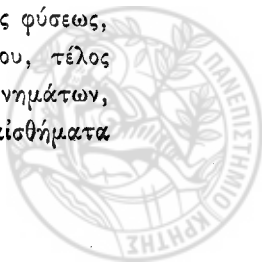

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΜΛΕΤΟΝ

Ὅταν ἀναγινώσκωμεν τὸν Ἀμλέτον πρῶτην καὶ ζωηροτάτην ἐντύπωσιν γενῶν εἰς τὴν ψυχὴν μας ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν συμβάντων, ἡ διαφορὰ καὶ ἡ ἀντίθεσις τῶν χαρακτήρων, τὸ μέγα βάθος καὶ ἡ σφοδρότης τῶν αἰσθημάτων, ἡ πρωτοτυπία καὶ τὸ ὕψος τῶν ἐνοιῶν. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο μᾶς ἀνοίγεται κόσμος ὀλόκληρος ὅπου περιπλέκονται περιστατικὰ διάφορα, ἄλλα ἀναγκαῖα ἐπακολουθήματα τῆς ἀρχικῆς αἰτίας τοῦ δράματος, ἄλλα ἔκτακτα καὶ ὑπερφυσικὰ ἀκόμη, ἄλλα προερχόμενα ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἄλλα ἀπὸ τὴν τύχην· ὅπου τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης παρουσιάζεται, ἐδῶ ὡς κτηνώδης φυσικὴ ὁρμὴ, ἐκεῖ ὡς ἀγνὴ συμπάθεια ἡ ὁποία βλαστάνει ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα τῶν ψυχῶν· ὅπου μὲ τὴν αὐτὴν ἐνάργειαν ἀναφαίνεται ἡ ζοφερά καὶ ἡ φωτεινὴ ὄψις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ἡ ἀπονωτέρα φιλαυτία καὶ ἡ φιλανθρωποτέρα αὐταπάρνησις· ὅπου μὲ τὴν αὐτὴν ὁμοιολήθειαν εἰκονίζεται τόσοσὺν ἡ πραγματικὴ φρενολογικὴ ἀλλοίωσις ὅσον καὶ ἡ πλαστὴ παραφροσύνη ὡς κάλυμμα βαθυτάτης συνέσεως· ὅπου ξεσκεπάζονται οἱ λεπτότεροι καὶ γενναιότεροι δισταγμοὶ τῆς συνειδήσεως, καθὼς καὶ τὰ σκοτεινὰ βᾶθη, εἰς τὰ ὁποῖα βασανίζεται ἔνοχος καρδιά· ὅπου ἀπὸ ἓνα μέρος βασιλεύει ἡ ἠθικὴ ἐξαχρείωσις μὲ ὄλο τὸ γυάλισμα καὶ τὸ ψεύτικο χρῶμα ἐξευγενισμένης κοινωνίας, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἰς ἄμετρον ὕψος, λάμπει καθαρὸς ὁ ἀνώτατος λόγος, ἀντηχεῖ ἄδολος ἡ φωνὴ τῆς φύσεως, καὶ ἀκούεται εἰλικρινὴς ἡ γλῶσσα τῆς ἀληθείας· ὅπου, τέλος πάντων, εἰς ἀντίθεσιν τῶν χαμηλῶν σκέψεων καὶ φρονημάτων, ὅσα ὑπαγορεύονται ἀπὸ ἀγενῆ πάθη, ἐμφανίζονται αἰσθήματα

καί θεωρίαί, αἱ ὁποῖαι φαίνεται ὅτι ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὸν κύκλον, ἀπὸ τὸ θέμα τοῦ δράματος, διὰ νὰ μᾶς μεταφέρουν εἰς ὀρίζοντα καθολικῶν ὑψηλῶν προβλημάτων ὁποῦ ἀποβλέπουν εἴτε τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, εἴτε τὴν πρόσκαιρον ἀβεβαίαν καὶ ματαιίαν σημασίαν τῆς ἐνεργείας του εἰς τὸν κόσμον, εἴτε τὸ αἰνιγμα τῆς καταστάσεώς του εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν.

2.

Αὐτὴ μας ἡ πρώτη ἐντύπωσις αὐξάνει καὶ μεταβάλλεται εἰς ἀπορίαν, ὅταν σκεφθῶμεν ὅτι διὰ τόσῃν ἔκτασιν καὶ τόσο βῆθος δὲν φαίνεται ἐπιδεικτικὴ ἢ πραγματικὴ τοῦ προκειμένου δράματος ὑπόστασις. Τὸ δραματικὸν θέμα, τὸ ὁποῖον φυσικῶς πηγάζει ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν κακούργημα, ἀπὸ τὴν δολοφονίαν τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀμλέτου, συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι ὁ μὲν ἀδικημένος υἱὸς καὶ διάδοχος τοῦ θρόνου αἰσθάνεται τὸ καθῆκον καὶ κυριεύεται ἀπὸ τὸ πάθος νὰ τιμωρήσῃ τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του καὶ ἐπιβάτην τῆς βασιλείας, ὁ δὲ δολοφόνος ἔχει συμφέρον νὰ προλάβῃ τὸν ἐχθρόν του καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ, ὅπως σωθῇ αὐτὸς καὶ χαρῆ εἰς τὸ ἐξῆς ἀκίνδυνα τοὺς καρπούς τοῦ ἐγγλήματός του. Τοιοῦτος ἀγὼν μεταξύ ἀδικητοῦ καὶ ἀδικημένου θὰ ἀποτελοῦσε δραματικὴν πλοκὴν καὶ θὰ καταντοῦσε εἰς μίαν τραγικὴν λύσιν ἢ μὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐνόχου ἢ μὲ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἀδικημένου ἢ μὲ τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν δύο, ὁ δὲ ἀνταγωνισμὸς τῶν χαρακτήρων καὶ αἱ διάφοροι περιπέτειαι, εἰς τὰς ὁποίας θὰ παρουσιάζετο πλέον ἢ ὀλιγώτερον πιθανὴ ἢ τιμωρία τοῦ ἀδικητοῦ καὶ ὁ κίνδυνος τοῦ ἀδικημένου, θὰ ἦσαν βεβαίως ἱκανὰ νὰ γεννήσουν ζωηροτάτην δραματικὴν συγκίνησιν, ἀλλὰ πολὺ διάφορον ἀπὸ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο ἐνδιαφέρον ὁποῦ ἀπὸ τὴν πρώτην ἕως τὴν ὕστερην σκηνὴν τοῦ Ἀμλέτου μαγεύει τὸν νοῦν, τὴν καρδίαν καὶ τὴν φαντασίαν μας. Καὶ στηρίζεται εἰς τὸν ἀνταγωνισμὸν δύο φοβερῶν ἀντιπάλων ἢ ἐξωτερικῆ κατασκευῆ τοῦ δράματος, ἀλλ' ἡ οὐσία τοῦ ποιήματος, ὁ ἀνώτερος πνευματικὸς λόγος ἐνυπάρχει ὅλος εἰς τὴν ἐσωτερικὴν πάλην, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἕως τὸ τέλος ὁ πρωταγωνιστής, ἡ δὲ ψυχικὴ τούτη κατάστασις δὲν ἐξηγεῖται, ἐὰν τὸν μετρήσωμεν μὲ τὴν στάθμην τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δὲν κατανοηθῇ ἡ πρωτότυπος καὶ

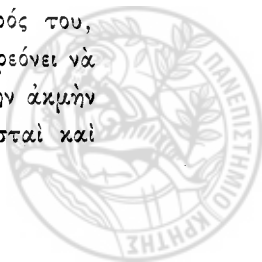
ἔκτακτος τούτη φύσις, ὅποιαν τὴν συνέλαβε καὶ τὴν ἔπλασεν ὁ ποιητής.

3.

Ὁ Shakespeare ἐμόρφωσε τὸ πρόσωπον τοῦτο μὲ ὅλας τὰς ιδιότητες, μὲ ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς μεγαλοφυΐας· εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμλέτου συνυπάρχουν μὲ θαυμαστὴν ἰσορροπίαν καὶ συλλειτουργοῦν ἁρμονικώτατα νοῦς εὐρύτατος καὶ ἐρευνητικός, τὸσον ἀνοικτός εἰς τὰς ἐντυπώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ὅσον ἱκανὸς νὰ ὑψωθῇ εἰς τὰς ἀνωτέρας σκέψεις καὶ νὰ ἀντικρύσῃ ἀτάραχος τὰ πλέον μυστηριώδη φαινόμενα τοῦ ὑπερφυσικοῦ, — κρίσις τὸσον ὀρθὴ καὶ βαθεῖα, ὥστε πολλαῖς φοραῖς ἐκλαμβάνεται ὡς ἐμπνευσμένη πρόγνωσις ἢ ὡς προφητικὴ προαισθήσις, — καρδιά ὅπου ἀγκαλιάζει ἐνθουσιασμένη ὅ,τι ἀγαθὸν καὶ γενναῖον καὶ ἀποκρούει μὲ ἀγανάκτησιν ὅ,τι κακὸν καὶ ἀχρεῖον, — φαντασία, ἡ ὅποια, ἂν καὶ ὑπέροχος, ποτὲ δὲν εἰσέρχεται εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν ἄλλων ψυχικῶν δυνάμεων, ἀλλ' εὐρίσκεται πάντοτε πρόχειρος καὶ ἐτοιμὴ νὰ τὰς ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν πρακτικὴν τῶν ἐνεργειῶν. Ἄλλὰ τὰ ἄφθονα τοῦτα φυσικὰ δῶρα θὰ ἐμαρξάνοντο, θὰ ἔμεναν στεῖρα, ἂν ὁ Ἀμλέτος ἐπενοῦσε τὴν νεότητά του εἰς τὴν μολυσμένην ἀτμοσφαιρᾶν τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Αὐλῆς ὅπου ἐγεννήθη. Ὁ Ἀμλέτος ἐστάλη νέος νὰ μορφωθῇ εἰς ξένον ἀνώτερον Ἐκπαιδευτήριον· καὶ ἐνῶ ἡ ὑψηλὴ διδασκαλία ἐκαλλιέργησε τὴν ἐκλεκτὴν ἐκείνην φύσιν, τὴν ἔφερεν εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν τῆς ἀναπτύξεως, τὴν ἐπροίκισε μὲ ποικιλίαν γνώσεων καὶ ἐλέπτυνε τὴν φυσικὴν καλαισθησίαν, οἱ σχολαστικοὶ τύποι καὶ ἡ θετικὴ μάθησις δὲν ἐπεριώρισαν ποσῶς τὴν αὐτεξουσιότητα τοῦ πνεύματος καὶ δὲν ἀφαίρεσαν τίποτε ἀπὸ τὴν ἀγνότητα τοῦ αἰσθήματος καὶ ἀπὸ τὴν ζωηρότητα τῆς φαντασίας.

4.

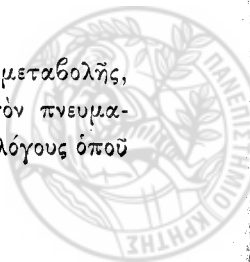
Ἐνῶ ἦταν ἀκόμη ἀφιερωμένος εἰς τὰς σπουδὰς του, μέγα οἰκογενειακὸν δυστύχημα, ὁ πρόωρος θάνατος τοῦ πατρὸς του, ἀφαιρεῖ τὸν Ἀμλέτον ἀπὸ τὴν μελέτην καὶ τὸν ὑποχρεώνει νὰ περάσῃ εἰς τὸν πρακτικὸν βίον. Φθασμένος ἤδη εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεανικῆς ἡλικίας, ὅταν ὅλαι αἱ δυνάμεις ἦσαν μεσταὶ καὶ

πρόθυμοι νὰ ἐνεργήσουν πρὸς εὐγενεῖς σκοποὺς, ὁ Ἀμλέτος ἐπα-
 νερχόμενος εἰς τὴν πατρίδα εὐρίσκεται ἔξαφνα ἀπέναντι κοινω-
 νίας, ἡ ὁποία εἶναι ἀνίκανος νὰ τὸν ἐννοήσῃ, ὅπου φαινομενικὸς
 πολιτισμὸς σκεπάζει βαρβαρότητα πραγματικὴν, ὅπου παιδεύσεις
 ψευδῆς καὶ σχολαστικῆ μάθησις ἐνόθευσαν τὴν φύσιν χωρὶς νὰ
 τὴν ἡμερώσουν, ὅπου τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα, οἱ τρόποι, ὅλος ὁ ἠθι-
 κὸς καὶ ὁ πνευματικὸς βίος εἶναι τοιοῦτος, ὥστε ἀποτελεῖ ἀσυμ-
 βίβαστον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν γενναίαν προαίρεσιν καὶ τὴν ἀληθῶς
 ἐξευγενισμένην ψυχὴν του. Ἄλλ' ὅ,τι συμβαίνει ἀμέσως μετὰ τὸν
 θάνατον τοῦ πατρὸς του ξεσκεπάζει εἰς αὐτὸν τὴν πραγματικό-
 τητά εἰς ὅλην τῆς τὴν ἀσχημίαν. Εἰς τὸν ὑψηλόφρονα χαρα-
 κτῆρα του δὲν ἔχει τόπον τὸ πάθος τῆς φιλαρχίας καθ' ἑαυτό,
 ἀλλὰ ὁ Ἀμλέτος ἀγανακτεῖ διότι καὶ μεγιστᾶνες καὶ λαὸς ἀναί-
 σθητοι εἰς τὴν στέρῃσιν ἀγαθοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος εἶχε δοξάση
 καὶ μεγαλύνῃ τὴν πατρίδα, ἀναβιβάζουσι εἰς τὸν θρόνον τὴν ἐξα-
 χρεῖωσιν καὶ τὴν ἀνομίαν. Ἄλλὰ πρὸ πάντων πληγόνει τὴν καρ-
 δίαν του ἡ διαγωγή τῆς μητρὸς του· τὴν μητέρα του εἶχε συνηθίσῃ
 νὰ θεωρῇ ὡς τὸν τύπον τῆς σωφροσύνης, καὶ τώρα τὴν βλέπει
 πεσημένην εἰς τὸ ἔσχατον ὄριον τῆς γυναικείας ἀδυναμίας. Ἐχασε
 τὸν ἀγαθὸν του πατέρα καὶ δὲν εὐρίσκει παρηγορίαν εἰς τὴν ἀγά-
 πην μιᾶς μητρὸς, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ σέβεται πλέον. Τὸ
 φοβερὸν χάσμα, τὸ ὁποῖον ἀνοιξε καὶ χωρίζει τὸν Ἀμλέτον ἀπὸ
 τὴν οἰκογένειαν καὶ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν, ἡ ἀπομόνωσις του, φα-
 νερόνεται μὲ δραματικὴν μορφήν ὑπερτάτην εἰς τὴν σκηνὴν, ὅπου
 πρῶτην φορὰν μᾶς παρουσιάζεται ὁ Ἀμλέτος· ὅλος ὁ κόσμος
 λαμπροφορεῖ καὶ πανηγυρίζει τὸν ἄνομον γάμον τοῦ Κλαυδίου
 καὶ τῆς Γελτρούδης, μόνος ὁ Ἀμλέτος μαυροφορεῖ, ἡ δὲ στάσις
 του, ἡ ἐκφραστικὴ σιγή του ἀπέναντι τῆς ὑποκριτικῆς ὁμιλίας
 τοῦ θεοῦ του, αἱ σημαντικαὶ ἀπαντήσεις του πρὸς τὴν μητέρα
 του, δείχνουν ὅτι εἰς τὴν ἀπομονωμένην ψυχὴν του ἐρριζοβόλη-
 σεν ἡ λύπη καὶ βράζει ἡ ἀγανάκτησις.

5.

Καὶ τοῦτος εἶναι ὁ πρῶτος σταθμὸς τῆς μεγάλης μεταβολῆς,
 τὴν ὁποίαν ὁ ἐξωτερικὸς κόσμος ἔφερε διὰ μιᾶς εἰς τὸν πνευμα-
 τικὸν βίον τοῦ Ἀμλέτου· ὅ,τι ἐξανοίξαμεν ἀπὸ τοὺς λόγους ὅπου

ἐπρόφερον εἰς τὴν βασιλικὴν ἀκρόασιν ἐξηγεῖται κατὰ βάθος εἰς τὸν ἀμέσως ἐπακόλουθον Μονόλογον. Ἀρχίζει μὲ κραυγὴν ὀδύνης καὶ ἀγανακτήσεως· πρώτην φορὰν διέρχεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ τῷ ἀπαισίῳ φάσμα τῆς αὐτοκτονίας ὡς μέσον διὰ νὰ ἀποφύγη ἀκατόρθωτον ἀγῶνα εἰς ἕναν κόσμον, ὅπου αὐτὸς αἰσθάνεται ὅτι δὲν ἔχει τόπον, ὅπου δὲν δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ καμμίαν φιλάνθρωπον ἀποστολήν. Ἔως τώρα ἐπίστευεν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ καλόν, ἀλλ' ἤδη βλέπει ὅτι ἡ κακία ἐπνίξε τὴν ἀρετὴν, καθὼς εἰς ἕνα περιβόλι τὰ χονδροειδῆ καὶ ἀνώφελα φυτὰ μεταβάλλουν τὴν ἡμέρον κατάστασιν εἰς ἀγρίαν. Ἡ φοβερὰ κατὰπτωσις τῆς μητρὸς τοῦ ὄχι μόνον ἐθανάτωσε τὰ τρυφερότερα καὶ ἱερώτερα αἰσθήματά του, ἀλλὰ τοῦ παρουσιάζεται ὡς ἀλάνθαστον γνῶρισμα τοῦ ἠθικοῦ νοσήματος τὸ ὅποῖον ἐσάπισεν ὀλόκληρον τὴν κοινωνίαν. Ἡ λύπη του, ἡ ἀπογοήτευσις, ἡ ἀπελπισία, δὲν προέρχονται εἰς αὐτὸν ἀπὸ φίλαυτον αἰσθημα· κάνένα αὐτὸς δὲν προφέρει παράπονον διὰ τὴν ἰδιαιτέραν θέσιν τοῦ τῆς ὀρφανίας καὶ τῆς ἀνάγκης νὰ ἦναι ὑπήκοος βδελυροῦ βασιλέως· κινούμενος ἀπὸ ὑψηλὴν φιλάνθρωπιαν θρηνεῖ μόνον διὰ τὴν ἐλλειπὴν πραγματικότητά, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν βλέπει ἄλλο παρὰ ὀρμὴν ἀχαλίνωτον πρὸς τὸ κακόν.

6.

Τὸ μέγα κακούργημα εἶχεν ἐπινοηθῆ καὶ ἐνεργηθῆ τόσο καταχθονίως ὥστε ὁ θάνατος τοῦ Βασιλέως δὲν ἐγέννησεν εἰς τὸν κόσμον τὴν παραμικρὰν ὑπόνοιαν, καὶ αὐτοὶ οἱ φίλοι τοῦ Ἀμλέτου δὲν ἀπέδωκαν εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Πνεύματος τὴν ἀληθῆ σημασίαν τῆς· μόνον ἡ προφήτισσα ψυχὴ τοῦ Ἀμλέτου, ὁ ὁποῖος βλέπει συχνὰ τὸν πατέρα του μὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς ὀφθαλμοὺς, εἶχε συλλάβῃ τὴν ὑπόψιν ὅτι ὁ πατέρας του ἀδικοθανάτησε καὶ ὅτι ὁ θεῖος του ἦταν ὁ δολοφόνος· διὰ τοῦτο, ἐνῶ πρῶτα εἶχεν ἀποφασίσῃ νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ νὰ ἀποχωρισθῆ ἀπὸ μισητὴν κοινωνίαν, μένει αὐτοῦ, ὄχι διὰ νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μητρὸς του, ἀλλὰ διότι αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν ζοφερὰν οἰκογενειακὴν ὑπόθεσιν· ὅθεν λαμβάνει ἐπιφυλακτικὴν στάσιν, ὑποχρεώνει τὸν ἑαυτὸν του νὰ δαμάσῃ τὴν ὀρμὴν

τῆς ἀγανακτήσεως καὶ νὰ κρύψῃ εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας τὴν ὑποψίαν του,

καλὸ δὲν εἶναι,

οὐδὲ καλὸ τέλος θὰ λάβῃ· ἀλλὰ, καρδιά μου,

πνίγου, ἐπειδὴ τὴν γλῶσσαν πρέπει νὰ κρατήσω.

Καὶ ὅταν οἱ φίλοι τοῦ διηγούνται τὸ φοβερὸν ὄραμα, ὁ Ἀμλέτος δὲν παραδίδεται ἐμπαθῶς καὶ ἀπερισκέπτως εἰς τὴν πρώτην ἐντύπωσιν, ἀλλὰ κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του μὲ πολλὴν σύνεσιν καὶ ὑπομονὴν ὑποβάλλει εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν τὴν ἀντίληψιν των· καὶ ἅμα πείθεται ὅτι τὸ μυστηριῶδες ἐκεῖνο φαινόμενον δὲν ἦταν πλάνη τῆς φαντασίας των ἀλλὰ πραγματικόν, ἀμέσως ὑπακούει εἰς τὴν φωνὴν τοῦ καθήκοντος, ὅπου τοῦ ἐπιβάλλει νὰ ἀντιμετωπίσῃ καὶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ὑπερφυσικὴν ἐμφάνισιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν αὐτὸς περιμένει κάποιαν φοβερὰν ἀποκάλυψιν· ἀνυπομόνως προσβλέπει εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου θ' ἀπαντηθῇ μὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρός του· ἡ ὑπόνοιά του ἔγινε δι' αὐτὸν βεβαιότης καὶ ἤδη ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι

Ἔργα μιὰρὰ θὰ γοῦν 'ς τὸ φῶς φανερωμένα,

καὶ ἂν 'ς τὴν καρδιά τῆς μέσα ἡ γῆ τὰ 'χει κρυμμένα.

7.

Μὲ αὐτὴν τὴν προδιάθεσιν περιμένει εἰς τὸ προσδιωρισμένον μέρος καὶ εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὥραν τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ δέχεται μὲ τόσῃ γενναιοψυχίαν ὥστε ἀμέσως τὸ προσφωνεῖ μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι τιαύτη παράβασις τῶν φυσικῶν νόμων δὲν γίνεται χωρὶς κάποιον ὑψηλὸν σκοπὸν. Προαισθάνεται ἤδη ὁ Ἀμλέτος ὅτι ἀπὸ τὸν πνευματικὸν κόσμον θὰ ἀντηχήσῃ φωνὴ νὰ ἀναθέσῃ εἰς αὐτὸν κάποιαν φοβερὰν ὑποχρέωσιν, τὴν ἐκτέλεσιν μεγάλου καθήκοντος, καὶ τοῦτο ἐκφράζει μὲ τὴν ἐρώτησιν·

Εἰπέ, διατί γίνεται αὐτό; πρὸς τί; τί πρέπει

νὰ πράξωμεν ἐμεῖς;

Ἄνδρικῶς ἀποκρούει τὴν ἀντίστασιν τῶν φίλων του, καὶ ἀκολουθεῖ τὸ Πνεῦμα, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ποῦ, διότι ἡ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ἡ φωνὴ τοῦ πεπρωμένου, (ἡ μοῖρα μου κραυγάζει) — ἡ πίστις τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὴν ἀφθαρσίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὸ ἄχαρι τῆς ζωῆς του, ὅλα τὸν ἀρματόνουν μὲ

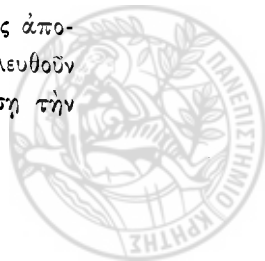
θάρρος υπεράνθρωπον, διὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν μυστηριώδη πρόσκλησιν καὶ μὲ θυσίαν τῆς ὕλικῆς του ὑπάρξεως. Καὶ ὄχι μόνον ἄφοβα ἀκολουθεῖ τὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ καὶ ὡς ἴσος πρὸς ἴσον, ὡς ἀθάνατος πρὸς ἀθάνατον, μὲ θέλησιν ἰσχυράν, μὲ ἀποφασιστικὴν στάσιν, τὸ ὑποχρεώνει νὰ παύσῃ τὴν ἀόριστον ἐκείνην πορείαν εἰς τὸ ἄγνωστον καὶ ἀπαιτεῖ νὰ τοῦ ἐξηγήσῃ ἐπὶ τέλους τὸν λόγον τῆς ἐμφανίσεώς του·

Ποῦ θὰ μὲ πᾶς; ὁμίλει· δὲν θὰ προχωρήσω.

Ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Πνεύματος ὁ Ἀμλέτος μανθάνει πράγματα ἀκόμη φρικτότερα ἀπ' ὅ,τι εἶχεν ἀφ' ἑαυτοῦ του μαντεύσῃ· μανθάνει τὴν κτηνώδη ἀσέλγειαν τῆς μητρὸς του, τὴν ἀπιστίαν τῆς πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ ἴσως ὑποπτεύεται μήπως αὐτὴ ἔγινε καὶ συνένοχος τῆς δολοφονίας. Ὁ πατέρας του ἔπεσε θύμα ἀδελφοκτονίας, χωρὶς νὰ προφθάσῃ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ψυχὴν του, ἢ ὅποια διὰ τοῦτο βασανίζεται εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον ἔρχεται διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν υἱὸν του νὰ μὴ ἀφήσῃ ἀτιμώρητον τὸ ἐγκλημα, ὅπου ἀτίμασε τὸν θρόνον καὶ ἐμόλυνε τὴν βασιλικὴν κλίνην τῆς Δανίας.

8.

Ὁ Ἀμλέτος ὑπακούει εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ πατρὸς του, δέχεται τὴν ἐντολήν, ἀποφασίζει ἀμέσως νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τὰ ὄνειρα τῆς νεότητός του, νὰ ἐγκαταλείψῃ ὅσας γνώσεις εἶχε θησαυρίσῃ ἀπὸ τὴν μελέτην, καὶ ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ κόσμου, νὰ λησμονήσῃ τὰ πάντα διὰ νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸ καθήκον νὰ ἐδικήσῃ τὸν πατέρα του. Ἡ πατρικὴ θέλησις ἐκίνησεν εἰς τὰ βᾶθη τῆς τὴν τρυφερὰν φιλοστοργίαν του καὶ διὰ μιᾶς τὸν ἀποσπᾷ ὀριστικῶς ἀπὸ τὸν ἰδανικὸν κόσμον, ὅπου ἐζοῦσεν ἐλεύθερος ἕως τῶρα, διὰ νὰ τὸν ὑποτάξῃ εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς ἐνεργείας. Ἡ βιαία τούτη μετᾶβασις, ὁ δεύτερος τοῦτος σταθμὸς τῆς ἠθικῆς μεταβολῆς του, κλονίζει ὅλην τὴν ὑπαρξίν του τόσο, ὥστε καὶ αὐτὸς φοβεῖται μήπως συντριβῇ ἀπὸ τὸ βᾶρος τῆς νέας ἀποστολῆς του, μήπως παραλυθῇ τὸ σῶμα του, μήπως σαλευθοῦν αἱ διανοητικαὶ του δυνάμεις καὶ δὲν προφθάσῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θέλησιν τοῦ πατρὸς του·

σύ, καρδιά μου, βάστα·
 νεῦρα μου, σεις, μὴ ξάφνου τώρα μοῦ γεράστε,
 στηριξτε με σφικτά! Νὰ μὴ σὲ λησμονήσω!
 ναί, καυμένο Πνεῦμα, ἐνόσω ἡ μνήμη τόπον
 ἔς τὴν σαλευμένην τούτην σφαιραν ἔχει ἀκόμη.
 Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πρώτης ἐντυπώσεως εἶχεν ὑποσχεθῆ εἰς τὸ
 Πνεῦμα τοῦ πατρός του νὰ ὀρμήσῃ εἰς τὴν ἐκδίκησίν του
 μὲ πτερὰ γοργότατα ὅσον εἶναι

τῆς θείας προσευχῆς ἢ τῆς θερμῆς ἀγάπης,
 ἀλλ' ἤδη εἰς τὸ πάθος ἀντιτάσσεται ἡ σκέψις· ὁ Ἀμλέτος δὲν
 σπεύδει πρὸς τὸ ἔργον· μόνον ὀρκίζεται νὰ ἔχῃ ὡς προορισμόν
 του τὴν παραγγελίαν τοῦ πατρός του· ὅ,τι κατὰ πρῶτον καὶ
 μακρόθεν τοῦ παρουσιάσθῃ ἀπλοῦν καὶ εὐκολον, τώρα, ἅμα ἔθεσε
 τὸν πόδα εἰς τὸ πρακτικὸν ἔδαφος, τοῦ φανερόνεται σύνθετον καὶ
 δύσκολον· εἰς ὅλο τὸ φονικὸν ἐκεῖνο δρᾶμα αὐτὸς βλέπει τὴν εἰ-
 κόνα καθολικῆς ἀποσυνθέσεως, φρίττει καὶ ἀδημονεῖ ὅτι εἰς αὐ-
 τὸν ἔτυχεν ὁ βαρύτατος κληρὸς τῆς ἀναπλάσεως·

Ἐξαρθρῶθῃ ὁ καιρὸς· τῆς μοίρας πείσμα ἔῳ πόσο
 πικρόν, ἐγὼ νὰ γεννηθῶ νὰ τὸν διορθώσω.

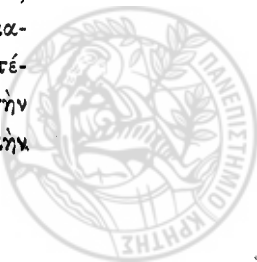
Διὰ νὰ μελετήσῃ τὸ πρόβλημα, διὰ νὰ εὑρῇ τὸν τρόπον νὰ τὸ
 λύσῃ, τοῦ χρειάζεται καιρὸς· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀναγ-
 καίως νὰ μείνῃ αὐτὸς κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, νὰ μὴ φανερώσῃ
 εἰς τοὺς ἄλλους τὸν πόνον καὶ τὴν ἀγανάκτησίν του, νὰ μὴ δείξῃ
 τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς του, νὰ μὴ γεννήσῃ εἰς τὸν θεῖον του
 τὴν ὑποψίαν ὅτι κάτοχος ἤδη τοῦ τρομεροῦ μυστηρίου τρέφει
 τὴν ιδέαν τῆς ἐκδικήσεως. Ἀλλὰ πῶς θὰ δυνηθῇ ὁ Ἀμλέτος,
 μὲ τὸν ὑψηλόφρονα χαρακτῆρα του, μὲ τὴν ἔμφυτον εἰλικρινειάν
 του, νὰ ἀντικρύσῃ εἰς τὸ ἐξῆς ἀτάραχος τὴν ὄψιν μιᾶς μητρὸς
 ἐξαχρειωμένης, ἢ ὅποια καὶ ζῶντα ἀδίκησε καὶ νεκρὸν ἐξακο-
 λουθεῖ νὰ ἀδικῇ τὸν πατέρα του, καὶ ἐνὸς ἀνάνδρου ὑποκριτοῦ,
 ὁ ὁποῖος ἀτιμώρητος ἀπολαμβάνει ἡσυχὰ τοὺς καρπούς τῆς ἀδελ-
 φοκτονίας; Ὅ,τι δὲν δύναται νὰ κατορθώσῃ ἢ προαίρεσις, θὰ τὸ
 πλάσῃ ἡ φανταστικὴ δύναμις μὲ τὴν συνδρομὴν ἰσχυρᾶς θελή-
 σεως· θὰ πάρῃ ὁ Ἀμλέτος ἦθος ἀλλόκοτο, μωρὸ· θὰ παρουσια-
 σθῇ ἀπὸ τώρα, καὶ ὁπότε καὶ ὅσον εἶναι ἀνάγκη, μὲ ὄψιν καθ'
 ὀλοκληρίαν τεχνητὴν, καὶ τούτῃ ἢ φαινομενικῇ μεταμόρφωσις θὰ

τὸν καταστήσῃ ἱκανὸν νὰ ὀμιλῇ καὶ νὰ συμπεριφέρεται σύμφωνα μὲ τὰ ἀληθῆ αἰσθημάτα του χωρὶς νὰ προδώσῃ τὸν ἀπόκρυφον σκοπὸν του. Καὶ ἰδοῦ, ἀμέσως ἅμα τὸν εὐρίσκουν οἱ φίλοι του μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πνεύματος, παιζεῖ τὸ πλαστὸν ἐκεῖνο πρόσωπον μὲ τὰ ἀστεῖα ἐπιφωνήματα, μὲ τὰς ἀτόπους ἀπαντήσεις, μὲ τὴν ἑκτακτον καὶ ζαλισμένην ὀμιλίαν, μὲ τοὺς φοβεροὺς ὑπαινιγμούς, καὶ δὲν τὸ ἀποβάλλει παρὰ ἀφοῦ μὲ ἱερώτατον ὄρκον ὑποχρέωσε τοὺς φίλους του νὰ μὴ εἴπουν εἰς κἀνέναν ὅ,τι εἶδαν καὶ ὅ,τι ἄκουσαν ἐκείνην τὴν νύκτα, καὶ νὰ μὴ δείξουν ποτὲ ὅτι γνωρίζουν τὸν λόγον τῆς πλαστῆς παραφροσύνης του.

9.

Καὶ σύμφωνα μὲ τὸ ἐπινόημά του ὁ Ἄμλέτος συμπεριφέρεται εἰς τρόπον ὥστε ὁ κόσμος γενικῶς σχηματίζει τὴν ἰδέαν ὅτι αὐτὸς πραγματικῶς ἔχασε τὰς φρένας· μόνον ἡ ἔνοχος συνείδησις τοῦ Κλαυδίου συλλαμβάνει τὴν ὑποψίαν μήπως εἰς τὴν ἀλλοίωσιν ἐκείνην ὑποκρύπτεται ἐπικίνδυνος δι' αὐτὸν σκοπός. Ἐν τούτοις ὁ Ἄμλέτος δὲν ἀποφασίζει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν μισητὸν κύκλον, ὅπου εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐνεργήσῃ· μένει ἀκόμη ἀπομονωμένος, ἀγρυπνεῖ, νηστεύει, τήκεται, πάσχει ἀδυναμίαν ἠθικὴν, βυθίζεται εἰς τὴν μελαγχολίαν. Εἰς τὴν στιγμὴν μεγάλης βαρυθυμίας νέα λύπη ἔρχεται νὰ πληγώσῃ τὴν καρδίαν του. Ὁ Ἄμλέτος ἀγαπᾷ τὴν Ὀφηλίαν, διότι εἰς αὐτὴν βλέπει, ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς πλαστότητος καὶ διαφθορᾶς, νὰ σώζεται ἀκόμη ἡ δροσερότης καὶ ἡ ἀφέλεια τῆς φύσεως· τὴν ἀγαπᾷ διότι εἰς τὴν σωματικὴν καλλονὴν καὶ χάριν ἀνταποκρίνονται ἀγνὴ ψυχὴ καὶ ὠραία διάνοια ἱκανὴ νὰ ἐννοήσῃ καὶ νὰ ἐκτιμῆσῃ τὰ ἔξοχα προτερήματά του. Καὶ ἰδοῦ ἀπροσδοκῆτως τὸ μόνον αὐτὸ πλάσμα, εἰς τὸ ὁποῖον κἄπως ἀναπαύετο ἡ ψυχὴ του, ἀποκρούει τὴν ἀγάπην του, τὸν ἐγκαταλείπει. Ἡ ἀνεξήγητος τούτη διαγωγὴ τῆς Ὀφηλίας τὸν ἐμβάλλει εἰς μεγάλην ἀπορίαν· τάχα ἡ Ὀφηλία δὲν πιστεύει πλέον εἰς τὴν ἀγνότητα τῶν αἰσθημάτων του, καὶ τὸν θεωρεῖ ὡς ἕναν δόλιον ἐραστὴν, ὡς ἕναν ἀσυνείδητον διαφθορέα; ἢ μήπως ἡ ἔξαφνη μεταβολὴ τῆς θᾶ ἐξηγηθῆ ὡς τέχνασμα ὑποκριτικῆς ἀγνείας, ὥστε οὐδὲ αὐτὴ ἐξαιρείται εἰς τὴν γενικὴν διαφθορὰν τοῦ γυναικείου γένους; Ἀπὸ ἄκραν ψυχικῆν

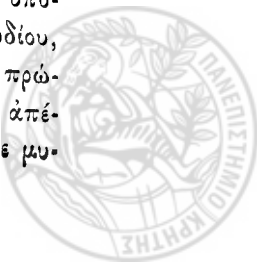

παραχῆν καὶ ἀδημονίαν παρασύρεται ὁ Ἀμλέτος καὶ μεταβαίνει νὰ ἰδῆ τὴν Ὀφηλίαν διὰ νὰ διαγνώσῃ ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρόσωπόν της, ἐὰν εἶναι δυνατόν, τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς της, διὰ νὰ μάθῃ ἂν θὰ καταδικάσῃ εἰς τὴν περιφρόνησιν καὶ αὐτὸ τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του καὶ τοῦ σεβασμοῦ του· καὶ ἀφοῦ τίποτε δὲν εἶδεν εἰς τὴν οὐρανίαν ἐκείνην μορφήν νὰ δικαιολογῇ τοὺς φόβους του, πείθεται ὅτι ἡ ἄρνησίς της προέρχεται ἀπὸ ξένην ἐνέργειαν, βλέπει εἰς τὴν Ὀφηλίαν ἓνα ἀθῶον πλάσμα ριμμένον εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ πέσῃ καὶ αὐτὸ θῦμα τῆς γενικῆς κακίας· διὰ τοῦτο τὴν κλαίει μὲ τὰ τρία κινήματα τῆς κεφαλῆς, διὰ τοῦτο ἐξέρχεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του ὁ ἀπελπιστικὸς ἐκείνος στεναγμὸς, διὰ τοῦτο, ἐνῶ ἀποχωρίζεται, δὲν σηκώνει ἀπὸ αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμούς του, ὡς νὰ ἤθελε νὰ φυλάξῃ ἀκεραίαν, ἀπαράλλακτον, τὴν ἄσπιλον ἐκείνην εἰκόνα καὶ νὰ τὴν ἐνταφιάσῃ μὲ τὴν ἀγάπην του μέσα εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας του.

10.

Ἀπὸ τὴν μακρὰν ἀπομόνωσιν, ἀπὸ τὴν ἀπόλυτον ἀπραξίαν ὁ Ἀμλέτος προβαίνει πρὸς τὴν ἐνέργειαν· ἐπανέρχεται εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ νὰ διαδραματίσῃ ἐκφραστικώτερα τὸ πλαστὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὡσὰν ἐνστιγματικῶς ἐφεύρηκεν ὡς μέσον διὰ νὰ κερδίσῃ καιρόν. Κλεισμένος μέσα εἰς τὸ κάλυμμα τῆς παραφροσύνης ἀνοίγει τὸν ἀκένωτον θησαυρὸν τῆς διανοίας του διὰ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὴν ἐντεχον κατασκόπευσιν τοῦ Κλαυδίου· ἀλλὰ μέσα εἰς τὴν ἐλαφρότητα, εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν, εἰς τὸν παραλογισμόν, εἰς τὸν περίγελων, εἰς τὸν σαρκασμόν, εἰς τὴν εἰρωνειάν, διαφαίνεται πάντοτε ἡ πραγματικὴ ἐσωτερικὴ του διάθεσις. Ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ βάθος προερχόμενοι πένθιμοι τόνοι ἀκούονται καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀλλόκοτον, τραχεῖαν, ἀπρεπῆ καὶ ἄσπλαχχον ὁμιλίαν του πρὸς τὸν Πολώνιον, πρὸς τὸν ὁποῖον φέρεται τόσον σκληρῶς διὰ νὰ ἀπομακρύνῃ τὸ ταχύτερον ἀπὸ σιμά του ἓνα ποταπὸν ὑπρέτην καὶ μωρὸν κατάσκοπον τοῦ Βασιλέως· ἀλλὰ ὁ μελαγχολικὸς ρυθμὸς λαμβάνει ὅλην τὴν ἐντασίαν, ὅταν τὸ γενναῖον αἰσθημα τῆς νεανικῆς φιλίας πρὸς τοὺς δύο συμμαθητάς του ἀνοίγει τὴν καρδίαν του καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ ἀποβάλλῃ διὰ

μῖαν στιγμὴν τὴν προσποιητὴν παραφροσύνην καὶ νὰ εἰκονίσῃ μὲ τὰ ζωντανότερα χρώματα τὴν κατάστασιν μιᾶς ψυχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἐnthουσιασμὸς διὰ τὸ Ὁραϊὸν καὶ τὸ Ἀγαθὸν ἐσθύθη, ἐνέκρωσεν ἡ πίστις εἰς τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε ὁ κόσμος δι' αὐτὸν εἶναι πνιγρὰ φυλακὴ καὶ ἡ πλάσις ὅλη παρουσιάζεται ὡς ἄρησις τῆς Τάξεως, τοῦ Ὁραίου καὶ τοῦ Ἀγαθοῦ. Ἀλλὰ ἤδη γενᾶται ἡ ἐρώτησις· τί ἄρα γε σκέπτεται ὁ Ἀμλέτος; πῶς ἐννοεῖ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν φοβεράν ὑποχρέωσιν τὴν ὁποίαν τόσο ἀποφασιστικῶς ἀνέλαβε νὰ ἐκδικήσῃ τὸν πατέρα του, νὰ τιμωρήσῃ τὸν ἔνοχον; Ἡ κατάστασις του εἶναι παθητικὴ, καὶ ἀπὸ αὐτὴν μόλις ἐξέρχεται διὰ νὰ δείξῃ εἰς τοὺς συμμαθητάς του, οἱ ὁποῖοι ἀπαρνούμενοι τὴν φιλίαν ἔγιναν ὄργανα τοῦ θεοῦ του, ὅτι ἐνόησε τὴν ἀγενῆ ἐντολὴν των· ὁ τυχαῖος ἐρχομὸς τῶν ἠθοποιῶν τοῦ διδῆ ἐξαφνα ἀφορμὴν νὰ λάβῃ στάσιν ἐνεργητικωτέραν· διοργανίζει ἀμέσως σκηνηκὴν παράστασιν, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ δοκιμάσῃ τὴν συνείδησιν τοῦ Κλαυδίου, καὶ διδῆ πρὸς τοῦτο ἐμπιστευτικὴν παραγγελίαν εἰς τὸν ἠθοποιόν, ἀρχαῖον τοῦ φίλου. Ἡ ἐννοια καὶ ἡ ἀφορμὴ τοιαύτης ἐνεργείας ἐξηγεῖται καθαρῶτερα εἰς τὸν ἀμέσως ἀκόλουθον Μονόλογον· αὐτοῦ ὁ Ἀμλέτος φανερώνει ὅ,τι συνέβαινε μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του ἐνῶ ὁ ἠθοποιὸς μὲ τὴν τέχνην καὶ μὲ τόσο πάθος ἀπήγγελλεν ἀπόσπασμα παλαιοῦ δράματος. Κατ' ἀρχὰς ὁ Ἀμλέτος ἐλέγχει πικρῶς τὸν ἑαυτὸν του διότι δὲν ἀνταπέδωκεν ἀκόμη αἷμα ἀντὶ αἵματος, χαρακτηρίζει τὸν ἑαυτὸν του ὡς ἄνανδρον, ὡς οὐτιδανόν, διότι ἀκόμη δὲν ἐπάργυρε ὅλα τὰ ὄρη α τ' οὐρανοῦ μὲ τὰ σπλάγγνα τοῦ ἀδελφοκτόνου· ἄρα εἶναι πεπεισμένος περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ θεοῦ του, καὶ ὅμως ἀμέσως κατόπιν ἀμφιβάλλει περὶ αὐτῆς, δυσπιστεῖ εἰς τὴν ὑπερφυσικὴν ἀποκάλυψιν τοῦ στυγεροῦ οἰκογενειακοῦ δράματος, φοβεῖται μήπως τὴν ἔπλασε ὁ Πειρασμὸς διὰ νὰ τὸν παρασύρῃ εἰς ἄδικον φόνον καὶ νὰ κολάσῃ τὴν ψυχὴν του. Τούτῃ ἡ ἀνεξήγητος ἀντίφασις μᾶς ἀνοίγει νέαν βλέψιν εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἀμλέτου, καὶ μᾶς κάμνει νὰ υπολάβωμεν ὅτι ὄχι ποτὲ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐνοχῆς τοῦ Κλαυδίου, ἀλλὰ λόγος τις ἀνερεύνητος ἀπ' ἀρχῆς ἀντετάχθη εἰς τὴν πρῶτην ἀπόφασίν του, τὸν ἐσταμάτησε καὶ τὸν σταματᾷ ἀκόμη ἀπέναντι τῆς φονικῆς ἀνταποδόσεως, ὡσὰν νὰ τὸν ἐσυμβούλευε μυ-

στικῶς νὰ προτιμήσῃ ἀντ' αὐτῆς ἐνέργειαν ἠθικὴν, ψυχολογικὴν τιμωρίαν, ὅποια θὰ κατορθωθῇ μὲ τὴν σκηνικὴν παράστασιν.

11.

Ἄλλ' ἐνῶ λογικῶς πρέπει νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ Ἀμλέτος προσβλέπει ἀνυπομόνως εἰς τὸ ἐξαγόμενον τοῦ στρατηγήματός του, ἔξαφνα βλέπομεν ὅτι τὸ πνεῦμα του ἐγκαταλείπει πάλιν τὴν πραγματικότητα, ὅτι κυριεύεται ἀπὸ καθολικὰς σκέψεις, αἱ ὅποια ὄχι μόνον δὲν ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ προκείμενον πρακτικὸν πείραμα, ἀλλ' εἶναι τοιαύτης φύσεως ὥστε ἀπομακρύνουν τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ οἰανδῆποτε ἐνέργειαν. Ὁ Ἀμλέτος ἐπανέρχεται εἰς τὴν αὐτὴν ψυχικὴν διάθεσιν, ἡ ὅποια ἐφανερώθη κατ' ἀρχὰς (εἰς τὸν Μονόλογον τῆς Α'. Πράξεως), ὅταν συντριμμένος ἀπὸ τὸ βῆρος τῆς ζωῆς, ἀποστρεφόμενος ἕναν κόσμον ἐξαχρειωμένον, δέχεται διὰ μίαν στιγμὴν τὸν πειρασμὸν τῆς αὐτοκτονίας. Τὸ αὐτὸ πένθιμον ρεῦμα, ἡ βαθυτάτη βαρυθυμία, ἀνεφάνη κατόπιν μὲ αἰσθηματικωτάτην ἔκφρασιν εἰς τὸν μυστηριώδη ἀποχωρισμὸν του ἀπὸ τὴν Ὁφηλίαν, καὶ πάλιν μὲ διαφανεστάτην ἐνέργειαν εἰς τὴν συνομιλίαν μὲ τοὺς συμμαθητάς του. Ἄλλὰ εἰς τὸν προκείμενον Μονόλογον (*να ἦναι τις ἢ να μὴ ἦναι*) ἡ πρὸς τὸν κόσμον ἀποστροφή, τὸ *taedium vitae*, παρουσιάζεται μὲ τὴν ζοφερωτέραν μορφήν. Ἐνῶ ἄλλοτε τὴν πρώτην ὁρμὴν του πρὸς αὐτοθέλητον ἐγκατάλειψιν τῆς ζωῆς εἶχε σταματήσῃ ὁ πρὸς τὸν Θεῖον Νόμον σεβασμὸς, ἐδῶ τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημα πρῶτην φορὰν ἐκλείπει, ἐδῶ τὰ πάντα σαλεύονται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμλέτου, κλονίζεται καὶ αὐτὴ ἡ πίστις εἰς τὴν πνευματικὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀνθρώπου· ὁ Ἀμλέτος ἤδη ἀμφιβάλλει καὶ περὶ τῆς υπάρξεως μελλούσης ζωῆς, διότι ὄχι μόνον ἡ θρησκευτικὴ πεποίθησις, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ περὶ τοῦ ἄλλου κόσμου μαρτυρία, τὴν ὅποιαν εἶχε λάβῃ ἀπὸ τὴν ὑπερφυσικὴν ἐμφάνισιν, ὅλα ἔξαφανίζονται καταποντιζόμενα εἰς τὴν ἀπέραντον τῆς Ἀπορίας ἄβυσσον ὅπου τρικυμίζεται τὸ πνεῦμα τοῦ Ἀμλέτου. Ὡς εἶναι προσηλωμένος ὅλος εἰς τὸ θέαμα τοῦ κόσμου τούτου, ὅπου ἡ Ἄρετὴ εἶναι θῦμα τῆς Κακίας καὶ μάταιον ἀγωνίζεται ἀγῶνα, ὁ Ἀμλέτος θεωρεῖ τὴν ζωὴν ὡς ζυγὸν τυραννικόν, τὸν ὅποιον ὁ ἄνθρωπος, ὡς ὃν αὐτεξούσιον, ἔχει δικαίωμα ν' ἀποτινάξῃ. Ἄλλὰ τοι-

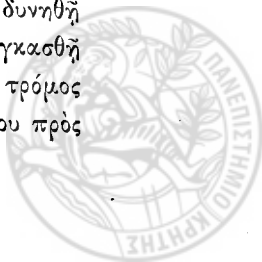
αύτην ἀπελευθέρωσιν, τοιαύτην κατ' ἄλυσιν τοῦ Κακοῦ, καθιστάνει προβληματικὴν ἢ ἀμφιβολία μήπως κἀτι ὑπάρχει καὶ πέραν τοῦ τάφου, καί, ἐὰν ὑπάρχει, μήπως εἰς τὴν νέαν ἐκείνην κατάστασιν ὁ πόνος ἐξακολουθήσῃ νὰ ἦναι ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξίν. Φοβερὰ ἔννοια! Εἰς τὴν ἀπαισιοφροσύνην του ὁ Ἀμλέτος δὲν συλλαμβάνει τὴν ἄλλην ζωὴν, ἐὰν ὑπάρχει, ἄλλως ἢ ὡς νέαν φάσιν τοῦ Κακοῦ, καὶ διὰ τοῦτο θερμῶς εὐχεται μὲ τὸ σῶμα νὰ συναποθάνῃ καὶ ἡ ψυχὴ, προσγελαῖ εἰς τὸν θάνατον, ἐὰν θὰ ὁμοιάζῃ ὑπνον ἀτελεύτητον, ἀνώδυνον, στερημένον νέων ἐμφανίσεων. Ὁ τρόμος μιᾶς ἄλλης ζωῆς, ὁ ὁποῖος ἐνυπάρχει εἰς τὴν συνείδησιν, θεωρεῖται ἀπὸ τὸν Ἀμλέτον ὡς αἰσθημα ὀχληρὸν καὶ βλαπτικόν, διότι ὄχι μόνον ἀναγκάζει τὸν ἀνθρώπου νὰ ὑποφέρῃ τὰ κακὰ τοῦ κόσμου τούτου, ἀλλὰ δεσμεύει καὶ τὴν ἀνθρωπίνην αὐτεξουσιότητα καὶ γίνεται πρόσκομμα εἰς τὰ μεγάλα καὶ γενναῖα κατορθώματα.

Ἔτσι ἡ συνείδησις δειλοὺς ὄλους μᾶς κάμνει,

κ' ἔτσι τὸ φυσικὸ τῆς ἀποφάσεως χρωμα

νεκρόνει ὁ λογισμὸς μὲ τὴν χλωμὴν θωριά του.

βαθεῖα τῶντι σκέψις στηριζομένη εἰς ὀλόκληρον τὸν βίον τῆς ἀνθρωπότητος, ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς τὰς μεγάλας μεταβολάς, ὅσας ἐτέλεσεν ἡ ἀνθρωπίνη αὐτοβουλία, ὁ Θεῖος Νόμος ἐσιώπησεν εἰς τὴν συνείδησιν, αἱ θεῖαι ἐντολαὶ ἐλησημονήθησαν, ὅπως πραγματοποιηθῇ ὅ,τι κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου ἀπαιτοῦσεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἀνορθώσεως τοῦ Δικαίου. Αἱ σκέψεις τοῦ προκειμένου Μονολόγου, ἂν καὶ φαίνεται νὰ ἔχουν μόνον καθολικὴν ἔννοιαν, ὅμως λαμβάνουν τὴν ἀφορμὴν ἀπὸ τὴν συγκεκριμένην θέσιν τοῦ Ἀμλέτου, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ζωὴ ἐγένινεν ἀφόρητος, τυραννικὴ, ἀπὸ τὴν στιγμὴν ὅπου εἶδε τὴν διαφθορὰν καὶ τὸ ἐγκλημα ἐθροισμένα εἰς τὰ ἄδύτα τῆς οἰκογενείας· ἀλλὰ πλέον μισητὴ θὰ καταντήσῃ δι' αὐτὸν ἡ ζωὴ ἅμα βιάσῃ τὰ χέρια του εἰς τὸ αἷμα, ἅμα κάμῃ πράξιν εἰς τὴν ὁποίαν διὰ λόγον εἰς αὐτὸν ἀνεξήγητον βλέπει τὸν ὄλεθρον τῆς ἠθικῆς του ὑπάρξεως· ὅθεν ἐνῶ προαισθάνεται ὅτι κατόπιν τῆς πράξεως δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ὑπομείνῃ τὸν πόνον τῆς καταστάσεώς του καὶ θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ ζωὴν ἄσκοπον καὶ ματαιίαν, ἔρχεται ὁ τρόμος τοῦ ἀγνώστου τῆς ἄλλης ζωῆς καὶ παραλύει τὴν τάσιν του πρὸς

τὴν ἐνέργειαν, καὶ τοῦτο εἶναι νέος λόγος διὰ νὰ τὸν σταματήσῃ ἔμπροσθεν τοῦ βαράθρου τῆς φονικῆς ἐκδικήσεως.

12.

Ὡς ἀπὸ ὄνειρον ὀδυνηρὸν καὶ μυστηριώδες τὸν ἀποσπᾶ ἔξαφνα ἡ ὠραία μορφή τῆς Ὀφηλίας. Ἡ παρουσία της ἀπὸ ἓνα μέρος ἀνοίγει τὴν πληγὴν τῆς καρδίας του, τὴν ὁποίαν ἀπερᾶσσε νὰ κλείσῃ διὰ πάντοτε εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐξυπνᾷ τὴν πρὸς τὸ γυναικίον γένος ἀποστροφὴν, ἡ ὁποία ἐγεννήθη εἰς τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τῆς μητρὸς του. Καὶ τὰ δύο τοῦτα αἰσθήματα ἀπὸ τὸ βάθος, ὅπου συνυπάρχουν, ξεχωρίζονται παραλλήλως ἐκφραζόμενα εἰς τὴν ὁμιλίαν του πρὸς τὴν Ὀφηλίαν, ὅπως αὐτὸς τὴν βλέπει πότε ὡς ἓνα μέλος σαπημένου κοινωνικοῦ σώματος, πότε ὡς μίαν ἐξάίρεσιν, ἓνα πλάσμα ἀδιάφρακτον, τὸ ὁποῖον, ἂν καὶ ἀγνὸν ὅσον ὁ πάρος, καὶ ὅσον τὸ χιόρι καθαρόν, δὲν θὰ ξεφύγῃ τὴν συκοφαντίαν, εἰς ἓναν κόσμον ὅπου ἡ Ἀρετὴ ἐκατάντησε μῦθος· ἐξομολογεῖται εἰς αὐτὴν ὡς εἰς ἀγίαν ὅλας τὰς ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας του, τὰς μεγαλοποιεῖ, διότι κυριεύομενος ἀπὸ τὴν ἀπελιπιστικὴν ιδέαν τὴν ὁποίαν ἐσημάτισε περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀμφιβάλλει καὶ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ πείθεται ὅτι δὲν θὰ εἶχεν ἄδικον ἢ Ὀφηλία ἔαν δὲν ἐπίστευσεν εἰς τὴν ἀγνότητα τῆς ἀγάπης του· διὰ νὰ τὴν ἀποσπᾶσῃ ὀριστικῶς ἀπὸ αὐτὸν καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον ἀναίρει μὲ ἀναγκαίαν σκληρότητα τὸ πραγματικὸν πρὸς αὐτὴν αἰσθημά του καὶ ἐπιμόνωσ τὴν παρακινεῖ νὰ προφθάσῃ νὰ σωθῇ ἀπὸ τοὺς κινδύνους τοῦ κόσμου. Οὕτω, κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν φοβερᾶς ἀγριότητος, ἡ ὁποία πείθει τὴν Ὀφηλίαν ὅτι ὁ Ἀμλέτος ἔχασε τὰς φρένας, λακταρίζει ἀπέραντος ἀγάπη.

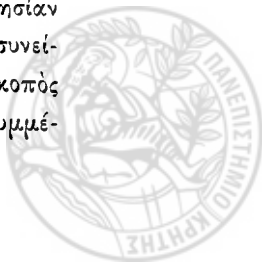
13.

Πλησιάζει ἡ ὥρα τῆς σκηρικῆς παραστάσεως, καὶ ὁ Ἀμλέτος τὴν κανονίζει προνοητικώτατα, ὥστε ν' ἀνταποκριθῇ ἐπιτυχῶς εἰς τὸν σκοπὸν του· προσθέτει εἰς τὸ δρᾶμα μέρος τὸ ὁποῖον περιέχει ἄμεσον ὁμοιότητα μὲ τὸ μυστικὸν κακούργημα τοῦ Κλαυδίου· δίδει εἰς τοὺς ἠθοποιούς ὁδηγίας διὰ νὰ καταστήσουν τὴν παράστασιν τόσο ἐναργῆ ὥστε νὰ ᾔηται ἀληθὴς κα-

θρέπτει τῆς φήσεως· κάμνει νὰ προηγηθῆ παντομίμα, εἰς τὴν ὁποίαν ἄφωνα πρόσωπα προσοικονίζουσι τὴν ἀρχὴν τοῦ δράματος καὶ τὴν λύσιν, καὶ τοῦτο μὲ τὸν σκοπὸν νὰ φέρῃ διπλοῦν κτύπημα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Κλαυδίου, ἡ ὁποία, ὅσον καὶ ἂν ἦναι παγωμένη, δὲν θὰ δυναθῆ νὰ μὴ παραχθῆ ἀπὸ ἐπιλειημένην ἀντιπαράστασιν τοῦ ἀνομήματός της. Ἀλλὰ εἰς τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν ἔρευναν ἀπαιτεῖται ψυχικὴ γαλήνη ὁποῖαν ὁ Ἀμλέτος αἰσθάνεται ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀπέναντι τοῦ μιστοῦ Κλαυδίου· διὰ τοῦτο προσλαμβάνει βοήθον τὸν ἀκριβόν του φίλον, τοῦ ὁποίου γνωρίζει τὴν μετριοπάθειαν, ὅπου τὸν κατέστησεν ἀδιάφορον τόσον εἰς τὴν εὖνοιαν ὅσον καὶ εἰς τὴν ἔχθραν τῆς Τύχης. Ὁ Ἀμλέτος ἀγαπᾷ τὸν Ὁράτιον, διότι βλέπει εἰς ἐκείνην τὴν ψυχὴν ἀσάλευτον τὴν ἰσορροπίαν, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς αἰσθάνεται ὅτι κινδυνεύει νὰ χάσῃ, τὸν ἔχει εἰς τὴν καρδίαν τῆς καρδίας του, ὡς νὰ ἤθελε μὲ τοῦτο νὰ μετριάσῃ τὴν ἀκοίμητον φλόγα τῶν αἰσθημάτων του, νὰ γαληνεύσῃ τοὺς ἀνέξηγῆτους κυματισμούς τῆς ψυχῆς του. Εἰς τὸν μόνον τοῦτον φίλον εἶχε ξεμυστηρευθῆ τὰς φρικτὰς ἀποκαλύψεις τοῦ Πνεύματος τοῦ πατρὸς του, καὶ εἰς αὐτὸν ἐμπιστεύεται τώρα τὸ σχέδιον καὶ τὸν σκοπὸν τῆς σκηνηκῆς παραστάσεως, διότι ἔχει ἀνάγκη νὰ συνενώσῃ τὰς κρίσεις των περὶ τῆς αἰσθήσεως ὅπου αὐτὴ θὰ προξενήσῃ εἰς τὸν Κλαυδίον· ἀλλὰ δὲν ὀμιλεῖ ποσῶς περὶ τῆς ἐνεργείας ἡ ὁποία λογικῶς ἔπρεπε νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἐὰν τὸ ἐξαγόμενον τοῦ στρατηγήματος ἀποδείξῃ ἀληθῆ τὴν ὑπερφυσικὴν μαρτυρίαν, τὴν ὁποῖαν ὁ Ἀμλέτος θέλει νὰ ὑποπτεύεται ὡς ἔργον τοῦ Πειρασμοῦ καὶ ἴσως εὐχεται νὰ ἀποδειχθῆ τοιαύτη διὰ νὰ ἀποτινάξῃ τὴν τρομερὰν ὑποχρέωσίν του.

14.

Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ σκηνηκὴ παράστασις καὶ εἰς τὰ διαλείμματα ὁ Ἀμλέτος παίζει τὸ πρόσωπον αὐλικοῦ γελωτοποιοῦ· ὅθεν μὲ ἀσέμνους ἐκφράσεις σατυρίζει τὰ ἀκόλαστα ἦθη τῆς Αὐλῆς, μὲ πικροὺς ὑπαινιγμούς εἰρωνεύεται τὴν ἀπιστίαν καὶ τὴν ἀναισθησίαν τῆς Γελτρούθης, μὲ τρομακτικούς σαρκασμούς πληγώνει τὴν συνείδησιν τοῦ Κλαυδίου. Καὶ ὅταν ἐπιτυγχάνει ἐντελῶς ὁ σκοπὸς τῆς παραστάσεως, ὅταν τὸ κακούρημα δὲν μένει πλέον κρυμμέ-

νον εἰς τὴν μοιριά του, ἀλλὰ, ὅπως τὸ εἶχε καταγγεῖλη φωνὴ ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον, τώρα φανερόνεται εἰς τὴν ὄψιν τοῦ ἐνόχου καὶ εἰς τὸν ἀκράτητον φόβον ὅπου τὸν ἀναγκάζει νὰ φύγη, ὁ Ἀμλέτος δὲν σύρει τὸ ξίφος· καὶ ἀφοῦ κατόπιν τοῦ Βασιλέως διασκορπίζονται καὶ φεύγουν οἱ Αὐλικοί, τί λέγει ὁ Ἀμλέτος εὐρισκόμενος μόνος μὲ τὸν φίλον του; Περὶ τιμωρίας ἀποδεδειγμένου πλέον ἐνόχου δὲν γίνεται λόγος· ὁ Ἀμλέτος κατέχεται ἀπὸ ἄκραν ἀγαλλίασιν διότι μὲ τὸ μέσον τῆς δραματικῆς τέχνης κατώρθωσε νὰ σχίσῃ τὴν προσωπίδα τοῦ κακούργου, ἀλλὰ πρὸ πάντων διότι ἐδυνήθη νὰ ἐμβάλῃ τὸν τρόμον εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἡ αὐτὴ ἰλαρότης ἐξακολουθεῖ καὶ εἰς τὸν ἀμέσως ἀκόλουθον διάλογον μὲ τοὺς δολίους συμμαθητάς του, ὅπου μὲ ὠραίαν φαντασίαν, μὲ πλαστικώτατον τρόπον, τοὺς περιπαίζει διότι ἦσαν τόσον ἀνόητοι, ὥστε νὰ πιστεύσουν ὅτι ἤμποροῦσαν νὰ τοῦ ἀνασπάσουν τὴν καρδίαν τοῦ μυστηρίου του. Ἄλλ' ἄμα εὐρίσκεται μόνος του, ἡ πρόσκαιρος ἐκείνη φαιδρότης ἐξαφανίζεται· στυγεροὶ στοχασμοί, ὡσὰν μιάσματα τῆς Κολάσεως, πολιορκοῦν τὸ πνεῦμα του καὶ τὸν σπρώχνουν εἰς τὴν ἀπάνθρωπον βίαν. Ἀλλὰ πάλιν ἡ ὁρμὴ του ἀναχαιτίζεται· ὁ Ἀμλέτος ἐνθυμεῖται ὅτι θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν μητέρα του, ὅπου διανοεῖται νὰ ἐκπληρώσῃ ἄλλο καθήκον· ἀπομακρύνει τοὺς φονικούς στοχασμούς, ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μήπως τὸν παρασύρουν ἕως τὴν μητροκτονίαν! Καὶ ἐνῶ μὲ αὐτὴν τὴν πραοτέραν διάθεσιν σπεύδει πρὸς τὴν μητέρα του, ἔξαφνα τοῦ παρουσιάζεται εὐκαιρία νὰ τιμωρήσῃ τὸν κακούργον· ὁ Κλαύδιος εἶναι αὐτοῦ γονατιστός, ἀφηρημένος εἰς τὴν δέησιν, ἀφύλακτος· καὶ ἰδοὺ ὁ Ἀμλέτος ἤδη σύρει τὸ ξίφος, εἶναι ἔτοιμος νὰ διαπράξῃ δολοφονίαν· ἀλλὰ νέα σκέψις τοῦ κρατεῖ τὸ χεῖρ· ἐνθυμεῖται ὅτι ὁ πατέρας του πικρῶς ἐπαραπονέθη διότι ὁ ἀδελφός του τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον ἀδιόρθωτον, ἀπροετοίμαστον· νομίζει ὁ Ἀμλέτος ὅτι ἡ ἀληθινὴ ἐκδίκησις ἀπαιτεῖ πλήρη τὴν ἀνταπόδοσιν, καὶ αὐτὴ δὲν κατορθώνεται ἐὰν φανεύσῃ τὸν ἀδελφοκτόνον εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου προσευχόμενος ἐξαγνίζει τὴν ψυχὴν του· ὁ Ἀμλέτος θέλει ὄχι μόνον αἷμα ἀντὶ αἵματος ἀλλὰ καὶ κόλασιν ἀντὶ κολάσεως. Τοῦτος ὁ συλλογισμός, ὅπου στηρίζεται εἰς τὴν ἄτοπον ὑπόθεσιν ὅτι ψυχὴ ὅποια ἐκείνη τοῦ Κλαυδίου εἶναι ἐπιδεικτικὴ μετανοίας, τούτῃ ἡ λεπτολογία τῆς ἐκδι-

κήσεως, ιδέα βαρβαρικής και προληπτικής εποχής, ἔχει τὴν ὄψιν νέου σοφίσματος, εἰς τὸ ὁποῖον προσφρεύει ὁ νοῦς τοῦ Ἀμλέτου διὰ νὰ ἀναβλάη και πάλιν τὴν ἀπόφασίν του.

15.

Ἀφίνει τὸ ἀκαταπαύστως σαλευόμενον ἔδαφος τῆς φονικῆς ἀναταποδόσεως και μεταβαίνει πρόθυμα εἰς ἄλλο στερεώτερον καὶ σύμφωνον μὲ τὰ εὐγενῆ και φιλόνηρωπα αἰσθήματά του. Θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ ἐξυπνήσῃ τὴν ἀποναρκωμένην συνείδησιν τῆς μητρός του, θὰ τὴν παρακινήσῃ εἰς τὴν Μετάνοιαν. Ἐνῶ προσκαλεῖται αὐτὸς ἀπὸ τὴν μητέρα διὰ νὰ ἀπολογηθῆ, παρουσιάζεται εἰς αὐτὴν ὡς κατήγορος και δικαστής, ὡς μόνος ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀρετῆς, ὡς μόνος ὑπέρμαχος τοῦ ἠθικοῦ νόμου, εἰς ἕναν κόσμον ὅπου ἐν τῷ μέσῳ τῶν συντριμμάτων και τοῦ μολυσμοῦ ἔμεινεν αὐτὸς ἀκόμη ὄρθιος και καθαρὸς. Εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ἱεροῦ καθήκοντος ἔξαφνα ἔρχεται νὰ τὸν διακόψῃ αἰσθησις πληκτικῆ και τὸν ἔξαγριώνει· νομίζει ὅτι ἀκούει τὴν φωνὴν τοῦ ἀδελφοκτόνου ὁ ὁποῖος κρούεται αὐτοῦ διὰ νὰ μάθῃ τὸ μυστικόν του· σκέψις ἐδῶ δὲν μεσολαθεῖ· ἤλθε, νομίζει, ἡ στιγμή νὰ ἐκτελέσῃ τὴν φοβερὰν ἐντολήν του, και κάμνει τὸν φόνον, ὡς νὰ ἐφόνευε δειλόψυχον και κακοποιὸν ἔρπετόν· και ἤδη πιστεύει ὅτι ἡ τιμωρία ἔγινε· ὁ κακοῦργος κεῖται αὐτοῦ νεκρός· μόνον τῆς μητρός του ἡ κραυγὴ τοῦ δίδει ἀφορμὴν νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν λύσιν φοβερᾶς ἀπορίας, ἡ ὁποία ἀπ' ἀρχῆς ἐβασάνιζε τὴν φιλόστοργον καρδίαν του, δηλαδὴ μήπως ἡ μητέρα του συνέπραξεν εἰς τὸν φόνον τοῦ πατρὸς του· διὰ τοῦτο τὴν δοκιμάζει μὲ ἀπότομον σκληρὸν ὑπαινιγμόν·

Ναί, ὦ μητέρα!

φονικωτάτη πράξις! ὅσο βασιλεία

νὰ θανατώσῃ τις κ' ἐπάνω εἰς τὸν νεκρόν του

νὰ νυμφευθῆ κατόπιν μὲ τὸν ἀδελφόν του.

ἀλλὰ εὐτυχῶς τοῦτος ὁ ὄνειδισμὸς γεννᾷ εἰς τὴν Γελτρούδην ἐκπληξιν τόσο φυσικὴν ὥστε γίνεται φανερόν ὅτι αὐτὴ οὐδὲ κἂν γῶσιν εἶχε τῆς δολοφονίας. Καὶ ἐνῶ νομίζει ὅτι τὰ πάντα ἐτελείωσαν, βλέπει ἀντὶ τοῦ πτώματος τοῦ Βασιλέως τὸ πτώμα τοῦ γέροντος Αὐλάρχου· οὔτε λύπη οὔτε μεταμέλεια οὔτε ἄλλη

σκέψις τὸν ταράττει εἰς ἐκείνην τὴν στιγμήν· προχωρεῖ ἀμέσως εἰς τὸν ἠθικὸν ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον ἀνέλαβε, νὰ ἀποσπάσῃ τὴν ἀτυχῆ μητέρα του ἀπὸ τὰς βδελυρὰς ἀγκάλας τοῦ κακούργου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀπέθανε, ἀλλὰ ζῆ ἀκόμη καὶ βασιλεύει. Μὲ θερμὸν ζῆλον, μὲ ὄλην τὴν δύναμιν ὅπου δίδει εἰς τοὺς λόγους του ὁ ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ πλαστικωτάτη φαντασία του, μὲ τὴν ὑπερέκθρωπον ὑπομονὴν τῆς ἀγάπης, κατορθώνει νὰ νικήσῃ τὴν ἀρχαίαν ἀναισθησίαν ἐνὸς διεφθαρμένου πλάσματος, ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς μητρὸς του ὥστε νὰ βλέπουν πρώτην φορὰν εἰς τὰ βᾶθη τῆς καρδίας της τὰ ἀνεξέλεπτα στίγματα τῆς κακοηθείας. Ἀλλὰ ἡ νίκη δὲν ἤμποροῦσε νὰ ᾔναι καὶ θρίαμβος· ἐὰν ὁ Ἀμλέτος ἐπέτυχε νὰ φέρῃ τὴν μητέρα του εἰς συναίσθησιν τῆς ἠθικῆς πτώσεώς της, ὅμως δὲν ἐδυνήθη νὰ τὴν κάμῃ νὰ ἀποστραφῇ τὸν κακούργον, νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν ἄνομον κλίνην, νὰ εὔρῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν της μίαν εὐτυχῆ γενναίαν ὁρμὴν ὥστε νὰ ρίψῃ πέρα τὸ χειρότερον μέρος τῆς καρδίας της διὰ νὰ ζήσῃ καθαρώτερη μὲ τὸ ἄλλο. Ὅταν ἡ Γελτρούδη, ἂν καὶ ὁ υἱὸς της τῆς ἐδίδαξε τὸν τρόπον τοῦ ἐξαγνισμού, προσφέρει τὴν ἐρώτησιν· τί θὰ κάμω; ὁ Ἀμλέτος πείθεται πλέον ὅτι ἡ ἠθικὴ της ἀτονία δὲν ἔχει θεραπείαν, καὶ τὸσον ἀπελπίζεται, ὥστε διὰ μίαν στιγμήν πιστεύει ὅτι αὐτὴ δύναται νὰ λησμονήσῃ τὴν μητρικὴν ἀγάπην καὶ νὰ προδώσῃ τὸν υἱὸν της εἰς τὸν σατανικὸν διαφθορέα της.

16.

Καὶ ἐνῶ μὲ φαρμακωμένην καρδίαν ἐγκαταλείπει τὸν εὐγενῆ ἐκείνον ἀγῶνα, στρέφεται πάλιν ὁ νοῦς του εἰς τὸ πρόβλημα τῆς φονικῆς ἐκδικήσεως, καὶ πολλὰ συντρέχουν ἤδη διὰ νὰ τὸν σπρώξουν εἰς τὸ φοβερὸν ἐκείνο σημεῖον. Πρὸ μικροῦ ἔθαψε τὰ χέρια του εἰς τὸ αἷμα, κατὰ τὴν προαίρεσίν του ἐφόνευσε τὸν Κλαύδιον· εἰς τὸν ἀθέλητον φόνον τοῦ γέροντος Αὐλάρχου τοῦ φαίνεται ὅτι βλέπει τὸν δάκτυλον τῆς Θείας Δίκης ὅπου τιμωρεῖ τὴν ἀπραξίαν του καὶ τὸν προστάζει νὰ γίνῃ ἐκτελεστής τῶν ὀρισμῶν της· τοῦ ἐπαρουσιάσθη καὶ πάλιν τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς του καὶ τοῦ ὑπενθύμισε τὴν ὑποχρέωσίν του· τοῦ ἔγινε γνωστὸν ὅτι ὁ Κλαύδιος ἀπεφάσισε νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν μὲ τοὺς δύο δολίους συμμαθητάς του ὅπου κομίζουν σφραγισμένα

γράμματα, όπου αὐτὸς ὑποπτεύεται ὅτι περιέχονται φονικά ἐναντίον του διαταχάι. Ἴδου πόσα ἐξωτερικὰ περιστατικὰ τὸν κατεβάξουν ἤδη ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς σκέψεως καὶ τὸν εἰσάχουν ἀνεπιστήτως καὶ ἀναγκαιῶς εἰς τὸν σκοτεινὸν λαβύρινθον τοῦ πραγματικοῦ. Αἰσθάνεται ὁ Ἀμλέτος ὅτι ὁ τυχαῖος φόνος τοῦ γέροντος Αὐλάρχου εἶναι κακόν, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐπακολουθήσουν χειρότερα, ὅτι αὐτὸ εἶναι ἀρχὴ ὀλοκλήρου αἰμακτηροῦ δρχματος, αἰσθάνεται ἀκόμη σκοτεινῶς ὅτι ἐνδέχεται αὐτὸς νὰ ἐμπλεχθῆ εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐξέλθῃ ἀκριμάτιστος ἀπὸ τὴν πάλην· καὶ ἐνῶ φαίνεται ὅτι ἀπεφάσισε πλέον νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς ὀρισμοὺς τῆς Θείας Δίκης, νὰ τιμωρήσῃ τὸν κακοῦργον, ὅμως, ἀντὶ νὰ λάβῃ θέσιν ἐπιθετικὴν, δέχεται στάσιν ἀμυντικὴν, ὡς νὰ ἤθελε καὶ τῶρα νὰ ἀπομακρύνῃ τὴν πεπρωμένην στιγμὴν, καὶ τοῦ φαίνεται ὅτι θὰ εὔρη εὐχαρίστησιν εἰς τρόπον ἐνεργείας ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὴν εἰλικρινεῖαν, πρὸς τὴν γενναιοῦτητα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν τοῦ χαρακτῆρος του, εἰς τὸ νὰ ἀντιτάξῃ πανουργίαν εἰς πανουργίαν, εἰς τὸ νὰ κάμῃ ὥστε τὰ θανατηφόρα μηχανήματα τοῦ Κλαυδίου καὶ τῶν δορυφόρων του νὰ σπάσουν εἰς τὴν κεφαλὴν των·

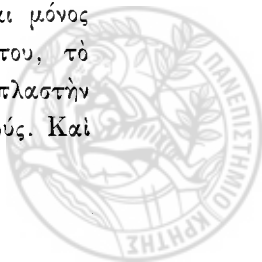
Στέλνονται σφραγισμένα γράμματα, καὶ οἱ δύο συμμαθηταὶ μου, ὁποῦ τοὺς ἔχω πίστιν ὅσιν νὰ ἔχω δύνάμει 'ς ὀχιαῖς φαρμακωμέναις, φέρουν τὴν ἐντολὴν καὶ αὐτοὶ τὸν δρόμον πρῶτον θὰ μοῦ δείξουν νὰ φθάσω 'ς τὴν κακοτροπίαν.

Ἄς δουλεύσῃ! τί ἀξίζει ἀπ' τὴν ὑπόνομόν του νὰ τιναχθῆ μηχανικὸς εἰς τὸν ἀέρα!

βαρὺν ἀγῶνα θὰ ὑποφέρω, ἀλλ' ἀποκάτω εἰς τὰ λαγούμια τοὺς θὰ σκάψω ἐγὼ 'ς τὸ βᾶθος μίαν ὀργυιά, νὰ τοὺς πετάξ' ὡς τὸ φεγγάρι.

Ἦ πρᾶγμα ἠθονικὸ τὸ ν' ἀπαντήσ' εἰς μίαν γραμμὴν ἀντίκρ' ἢ μίᾳ τὴν ἄλλην πονηρίαν!

Καὶ ἐνῶ τοῦτα διαλογίζεται δὲν ἐστειρέψε εἰς τὴν καρδίαν του ἡ πηγὴ τῶν δακρῶν, τὰ χύνει ἀκράτητα, ἅμα εὐρίσκεται μόνος του, ἐπάνω εἰς τὸ πτώμα τοῦ πατρὸς τῆς Ὀφηλίας του, τὸ ὁποῖον πρὸ μικροῦ εἰς τὰ μάτια τῆς μητρὸς του με πλάστῃ ἀπονίαν ἔσυρεν ἔξω καὶ συνώδευσε με πικροὺς σαρκασμοὺς. Καὶ

πάλιν κάτω από τὸν πέπλον τῆς αὐτῆς ἀδιαφορίας, τῆς αὐτῆς χαιρεκάκου ψυχρότητος, ἀπαντᾷ κατόπιν τοὺς δολίους συμμαθητάς του καὶ τὸν Κλαύδιον· καὶ ἡ τρομακτικὴ συμπεριφορὰ του, αἱ ζοφερὰ σκέψεις, τὰς ὁποίας προφέρει, οἱ θανάσιμοι ὑπαινιγμοί, φέρουν νέον τρόμον εἰς τὴν ἤδη κατατρομασμένην ψυχὴν τοῦ Κλαυδίου.

17.

Ἄλλ' ἂν καὶ ἔλαβε ὅλα τὰ δυνατὰ μέτρα διὰ νὰ ματαιώσῃ τὸ σχέδιον τοῦ ἐχθροῦ του καὶ νὰ ἐπανέλθῃ σῶος εἰς τὴν Δανίαν, ὅμως ἐνῶ ἀναχωρεῖ αἰσθάνεται ὅτι οἱ δισταγμοὶ του τὸν ἔφεραν εἰς τὴν δύσκολον καὶ ἐπικίνδυνον θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὕρισκεται, καὶ διὰ τοῦτο προσπαθεῖ καὶ πάλιν νὰ ἀνεύρῃ τὸ ἀνεξήγητον αἷτιον τῆς ἀπραξίας του. Λόγον νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐκδίκησιν ἔχει ἕναν πατέρα δολοφονημένον, μίαν μητέρα ἀτιμασμένην· ὁμολογεῖ ὅτι ἔχει καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὰ μέσα τ' ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν· τίποτε ἐξωτερικῶς δὲν τὸν ἐμποδίζει, μάλιστα πολλαχόθεν τοῦ παρουσιάζονται παραδείγματα ἀνδρικῆς καὶ ἀποφασιστικῆς ἐνεργείας, ὡς ἐκεῖνο τοῦ νέου ἡγεμονόπουλιδος, τοῦ ὁποίου ὁ στρατὸς περὶ ἔμπροσθέν του πορευόμενος νὰ ἀπαντήσῃ κινδύνους καὶ θάνατον χάριν μόνον τῆς φιλοτιμίας! Ποῖος ἄρα γε εἶναι ὁ ἐσωτερικὸς λόγος, ὁ ὁποῖος ἀπ' ἀρχῆς ἐναντιώθη εἰς τὸ αἰσθημά του, εἰς τὴν στερεὰν ἀπόφασίν του, εἰς τὴν θέλησίν του; Τοιαύτην ἐρώτησιν ἀπευθύνει ὁ Ἀμλέτος πρὸς τὸν ἑαυτὸν του καὶ προχωρεῖ εἰς τὴν ἔρευναν· ὡς νὰ εἶχεν ἔμπροσθέν του ὄχι τὴν ἰδίαν συνείδησιν ἀλλὰ ξένην, προσφεύγει εἰς εἰκασίας, καὶ ἀποδίδει εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἢ κτηνώδη λήθηραγον ἢ ὑπερβολὴν περισκέψεως, ἢ ὁποία τόσον ἀκριβολογεῖ τὰ ἐνδεχόμενα ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργείας, ὥστε δυνατὰ νὰ ὀνομασθῇ δειλία. Ἄλλὰ ὁ ἀληθὴς λόγος τῶν δισταγμῶν του, κρυμμένος εἰς τὰ βῆθη τῆς ψυχῆς του, ἀνομολόγητος, μένει πάντοτε μυστήριον διὰ τὸν νοῦν τοῦ Ἀμλέτου. Ἐναντίον τοῦ ἀγνώστου τούτου ἀντιπάλου, ὁ ὁποῖος ἀτονίζει τὴν θέλησίν του, ὁ Ἀμλέτος ἀγανάκτησεν ἀπ' ἀρχῆς, ὡς εἶδαμεν εἰς τὸν Μονόλογον τῆς Β'. Πράξεως, ἀλλὰ τῶρα (Μονόλογος Πρ, Δ'. σκ. δ'.) ἡ ἀγανάκτησις ἐγείρεται ἰσχυρότερα, ἡ καρδιά του μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως ἀποσεῖει τὸν ζυγόν, ἡ συναίσθησις τῆς ὑποχρέωσεως νὰ ἐκδικήσῃ τὸν πα-

τέρα του πνίγει τὴν μυστηριώδη ἐκείνην φωνήν, ὥστε αὐτὸς ἀποφασιστικῶς πλέον ἐκφωνεῖ·

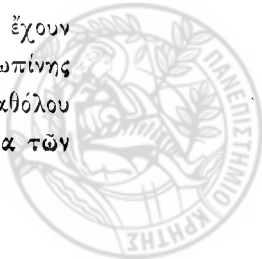
Ἄν ἔς τὸ ἐξῆς τῶν λογισμῶν μου ὅλα τὰ βάρη

δὲν θά ἴναι φονικὰ θά εἰπῶ ποῦ ὁ νοῦς μου ἐχάθη.

Καὶ ἰδοὺ ἅμα ἐχειραφέτησε τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀπὸ τὸν μυστικὸν ἐκείνον σύμβουλον, παραδίδεται ἐπικέραλα εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως, κατεβαίνει τὸν ὀλισθηρὸν κατήφορον τῆς κακοηθείας, ἔτοιμος νὰ ἀντιτάξῃ ἐπιβουλήν εἰς ἐπιβουλήν, νὰ ἀνταποδώσῃ φόνον ἀντὶ φόνου, γινόμενος ὀπαδὸς τοῦ σατανικοῦ δόγματος τῆς ἐποχῆς εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει, ὥστε νὰ μεταχειρισθῇ καὶ ἀνήθικα μέσα διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ. Ἅγιος τοῦ παρουσιάζε-ται ἤδη, εἰς αὐτὸν ἐπιβεβλημένος, ὁ φόνος τοῦ Κλαυδίου· ἡ ζωὴ τοῦ ἀναγκαῖα διὰ νὰ τὸν ἐκτελέσῃ· ἀναγκαῖα εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ καὶ συγχωρημένη ἢ δολοφονία τῶν δύο συμμαθητῶν τοῦ. Ἄν καὶ εἶχε ἀρματώσῃ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ὡς πειρατικὸν ἐμελλε νὰ τοὺς προσβάλῃ εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν καὶ νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ, ὅμως φοβούμενος μήπως τὸ στρατήγημα τοῦτο ἀποτύχῃ καὶ αὐτὸς φθάσῃ μὲ τοὺς συμμαθητάς του εἰς τὴν Ἄγγλιαν, εὐρίσκει καὶ ἀνοίγει τὰ ὑποπτα γράμματα, καὶ, ἅμα ἀνεκάλυψε τὴν θανατηφόρον διαταγὴν, μὲ τεχνικωτάτην πλαστογραφίαν τὴν στρέφει ἐναντίον τῶν συμμαθητῶν τοῦ, ἂν καὶ αὐτοὶ ἀπλῶς κοιμιστᾷ τοῦ ἐγγράφου δὲν ἐγνώριζαν τὸ περιεχόμενον. Μετὰ τὴν ἀπὸνον πρᾶξιν ἐπανερχεται εἰς τὴν Δανίαν, καὶ ἀναγγέλλει εἰς τὸν Κλαυδίον τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ μὲ ἐπιστολήν, τῆς ὁποίας ἡ δουλικὴ φράσις σκεπάζει ὑποκριτικῶς τὸν φονικὸν σκοπὸν τοῦ.

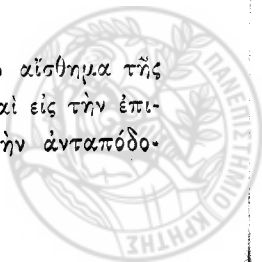
18.

Ἄλλὰ δὲν σπεύδει πρὸς τὸ ἤδη προσδιωρισμένον τέρμα· πορευόμενος εἰς τὸ κατηραμένον παλάτι τῆς Ἐλσινόρης σταματᾷ εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ὡς νὰ ἤθελε νὰ ξανασάνῃ ἀπὸ τὸν κάματον καὶ ἀπὸ τὰ μισητὰ ἔργα τῆς ζωῆς εἰς τὴν ἔρημον ἐπικράτειαν τοῦ θανάτου. Αὐτοῦ παραδίδεται εἰς σκέψεις, αἱ ὁποῖαι ἔχουν σχέσιν μὲ τὸ πρόβλημα, ὡς τὸ ἔθεσεν ἄλλοτε, τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι τώρα δὲν προσβλέπουν καθόλου πέραν τοῦ τάφου, ἀλλὰ περιορίζονται εἰς τὴν ματαιότητα τῶν

κοσμικῶν πραγμάτων καὶ πάσης ἀνθρωπίνης ἐνεργείας. Τὸ *laedium vitae* καὶ τώρα, ἀλλὰ ὡς σιγαλινὸν ρεῦμα, πλημμυρίζει τὴν ψυχὴν τοῦ ἡ φιλοθάνατος διαθέσεως τοῦ ἔρχεται εἰς ἄμεσον συνάφειαν μὲ τὸ φρικτὸν φαινόμενον τῆς ὑλικῆς ἀποσυνθέσεως, τὴν ἀναλῦει μὲ ψυχρὰν λεπτολογίαν καὶ τὴν παρακολουθεῖ εἰς τὸ ἄκρον ὄριόν της, ἕως τὸ σημεῖον, ὅπου ἐξαφανίζεται κάθε ἔγνος ὀργανικῆς μορφῆς, ὅπου ἡ κόνις τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου εἶχεν ὡς προορισμὸν νὰ μεταδίδῃ τὴν ἰλαρότητα εἰς τοὺς ὁμοίους του, δὲν ξεχωρίζεται πλέον ἀπὸ τὴν κόνιν τοῦ κοσμοκράτορος ὅπου ἐτρόμαξε τὴν οἰκουμένην. Καὶ πόσον γίνεται φανερώτερον τὸ ἀπέραντον πένθος τῆς ψυχῆς του, ὅταν ἀπὸ τὸ ἄμορφον καὶ ἀγνώριστον κρανίον ἀγαπημένου ἀνθρώπου τοῦ ἀστράπτει τῆς φαιδρᾶς παιδικῆς ἡλικίας ἡ ἐνθύμησις, ἡ ὁποία, ὡς πικρὰ εἰρωνία, σχίζει διὰ μίαν στιγμὴν τὸ σκότος, ὅπου τώρα τὸν χωρίζει ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ζωῆς καὶ ἀπὸ τὴν θερμότητα τῶν τρυφερῶν αἰσθημάτων. Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς κηδείας ὁ Ἀμλέτος παραμερίζει, ὡς νὰ ἤθελε νὰ συνεχίσῃ ἡσυχὰ τὰς νεκρωσίμους σκέψεις του· μὲ συμπαθητικὸν αἰσθημα παρατηρεῖ, ὅπως ἐνόησεν ἀμέσως ἀπὸ τὴν κολοβωμένην τελετὴν, ὅτι τὸ φέρετρον ἐκεῖνο περιέχει ἀνθρώπον, τὸν ὁποῖον ὁ πόνος ἠνάγκασε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ἄμα ἐνόησεν ὅτι ἐκεῖνο εἶναι τὸ λείψανον τῆς Ὀφηλίας, ἀμέσως ἀνοίγονται ὅλαι αἱ ἐσωτερικαὶ πληγαὶ τοῦ, ἡ ἀποκοιμισμένη ἀγάπη ἀνασταίνεται παντοδύναμος καὶ σαλεύει τὴν ἰσοροπίαν τῶν ψυχικῶν τοῦ δυνάμεων· καρδιά καὶ φαντασία χειραφετημένα ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ λογικοῦ γεννοῦν ἀλλόκοτα, τερατώδη, λόγια καὶ κινήματα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ὅλην τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ἀταξίαν τῆς παραφροσύνης. Καὶ ὅταν συνέρχεται ἀπὸ τὴν τρομερὰν παραζάλην, αἰσθάνεται τὴν ἀτοπίαν τῆς θέσεώς του, καὶ πρὶν ἀναχωρήσῃ προφέρει γρίφους διὰ νὰ πιστευθῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὸν Κλαύδιον ὅτι πραγματικῶς ἔχει χαμένα τὰ λογικά του.

Ἐποχωροῦν οἱ πένθιμοι διαλογισμοί, σιωπᾷ τὸ αἰσθημα τῆς ἀγάπης εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀμλέτου, καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναφαίνεται πάλιν ἡ ὀρμὴ πρὸς τὴν φονικὴν ἀνταπόδο-

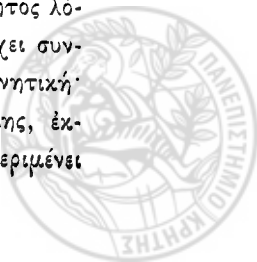

σιν, καί, ὡς νὰ προετοιμάζετο ἤδη εἰς ἄμεσον ἐνέργειαν, αὐτὸς ἔρχεται νὰ ἐκθέσῃ εἰς τὸν φίλον του πῶς εὐτύχησε νὰ ματαιώσῃ τὰ δολοφονὰ σχέδια τοῦ Κλαυδίου, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν νέον λόγον διὰ νὰ μὴ ἀναβάλλῃ πλέον τὴν τιμωρίαν. Δὲν ἐπεριμέναμεν ἀπὸ τὸν μεγαλόψυχον Ἀμλέτον ὅτι, ἔστω καὶ διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του, ὡς ἀναγκαίαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς του, ἤθελε δολοφονήσῃ, ὡς ἐδολοφόνησε, τοὺς δύο συμμαθητάς του· ἀλλὰ περισσοτέραν φρίκην μᾶς προξενεῖ ἡ ἐπιμονή, μὲ τὴν ὁποῖαν προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ εἰς τὸν φίλον του τὸ σατανικὸν κατόρθωμά του καὶ ἡ πεποιθήσις, ὅπου αὐτὸς φαίνεται νὰ ἔχῃ, ὅτι ἔλαβεν εἰς τοῦτο συμβοηθὸν τὴν Θεῖαν Πρόνοιαν. Ἄλλ' ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ ἐπιμονή, αὐτὴ ἡ ἐπιδεικτικὴ ἀταραξία προδίδει τὸν κρύφιον ἔλεγχον τῆς συνειδήσεώς του· ὡς ἐνοχος ἀπολογεῖται πρὸς τὸν φίλον, τοῦ ὁποίου τὰ μετρημένα λόγια ὑποδηλώνουν λύπην διὰ τὸ πάθημα τῶν δύο ἀπεσταλμένων. Τὸ ἠθικὸν τοῦ Ἀμλέτου ἔπαθε φοβερὰν μεταβολήν, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν κατάπτωσιν πρῶτην φορὰν τὸν ἀκούομεν νὰ ἀναφέρῃ ὡς λόγον τῆς ἐκδικήσεως ἕναν λόγον προσωπικόν, τουτέστιν ὅτι ὁ Κλαύδιος τὸν εἶχε ἀποκλείσῃ ἀπὸ τὸν θρόνον, ἐνῶ ἕως τῶρα ἡ πρὸς τὴν μνήμην τοῦ ἀδικημένου πατρός του ἀφοσίωσις ἦταν μόνη ἀρετὴ νὰ τοῦ ἐπιβάλλῃ τὴν τρομερὰν ὑποχρέωσιν. Ὁ Ἀμλέτος ἔπεσεν εἰς ἠθικὴν ἀτονίαν, καὶ ὅταν ὁ φίλος του τὸν παρακινεῖ πλαγιῶς νὰ λάβῃ μιάν ἀπόφασιν πρὶν ὁ Κλαύδιος μάθῃ τὸν θάνατον τῶν δύο ἀπεσταλμένων καὶ τὰ πράγματα περιπλεχθοῦν, ὁ Ἀμλέτος δὲν κάμνει κανένα σχέδιον, φαίνεται ὅτι ἀναπαύεται εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι ἕως τότε ἢ καὶ τότε θὰ τοῦ παρουσιασθῇ ἡ εὐκαιρία, τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο δευτερόλεπτον,

ὁ μεταξὺ καιρὸς εἶναι δικός μου,
καὶ ὅσον ἔνα νὰ εἰπῆς τόσ' ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

20.

Ἐπαυσε ἡ ἐσωτερικὴ ἀντίστασις, εἰσίγησεν ὁ ἀνεξερεύνητος λόγος τόσων δισταγμῶν, ὁ φοβερὸς ἀγὼν ἔχει γονατίσῃ, ἔχει συντριφῇ τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμλέτου· ἡ θέσις του ὁμοιάζει ἀρνητικὴ· μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὄργανον τῆς Θεῖας Δίκης, ἐκτελεστῆς Ἀνωτέρας Θελήσεως, ἀδιέφορος, ἀτάραχος περιμένει

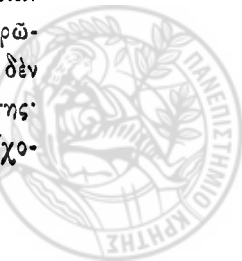
ἔξωθεν τὴν ἀφορμὴν, τὴν ὄθησιν, τὸ σύνθημα, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἐντολὴν του, καὶ ἤδη σκοτεινῶς μαντεύει ὅτι τοιαύτη ἀφορμὴ θὰ προέλθῃ ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ξιφομαχίας, ὅπου ἀναγκαιῶς ὑποπτεύεται νέαν φονικὴν ἐπιβουλὴν τοῦ Κλαυδίου. Καὶ ἐνῶ προαισθάνεται μίαν αἱματηρὰν λύσιν, καὶ εἶναι ἔτοιμος νὰ τὴν ἀπαντήσῃ, ταύτοχρόνως, ἀνάμεσα εἰς τὴν φαινομενικὴν ἰλαρότητα μὲ τὴν ὁποίαν διὰ τελευταίαν φορὰν ἐμπαίζει καὶ παρῶδει τὸ μωρὸν καὶ δουλικὸν ἦθος τῶν Αὐλικῶν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ὀσρίκου, ἐκφέρει τρομακτικὰς ἀμφιλογίας, ὅπου αἰνίττεται τὴν ἐπικειμένην μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κλαυδίου θανάσιμον πάλην, ὅταν λέγῃ: *ἐὰν ὁ Βασιλέας μένει εἰς τὴν γνώμην του, ἐγὼ θὰ κερδίσω δι' αὐτὸν τὸ στοίχημα, ἂν δονηθῶ· εἰδεμὴ δὲν θὰ κερδίσω παρὰ τὴν ἐντροπὴν μου* — *ἐγὼ δὲν ἀλλάζω γνώμην· αὐτὴ συμμορφόγεται μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Βασιλέως· ἂν εὐκαιρῆ αὐτός, εὐκαιρῶ καὶ ἐγὼ, τώρα ἢ εἰς οἰανδήποτε ὥραν· καὶ ὅταν εἰρωνικῶς χαιρετᾷ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Κλαυδίου καὶ τῆς Γελτρούδης μὲ τὴν καλὴν ὥραν*. Ἐφθασεν ἡ καλὴ ὥρα, καὶ ὁ Ἀμλέτος κατέχεται ἀπὸ θανατικὸν προαίσθημα τόσο καθαρὸν, ὥστε τὸ ὁμολογεῖ εἰς τὸν φίλον του, ἀλλ' ἀναπαυόμενος ἤδη εἰς τὴν Θεϊαν Βούλησιν ἀδιαφορεῖ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν ἐκεῖνο προμήνυμα. Εἰλικρινῶς προσπαθεῖ νὰ ἐξιλεωθῇ μὲ τὸν Λαέρτην, εἰς τὸν ὁποῖον βλέπει ἕνα ἀπὸ τὰ θύματα τῆς παραφορᾶς του, διότι τόση ἀπόστασις τὸν ἐχώρισεν ἤδη ἀπὸ τὴν πρώτην ψυχικὴν του κατάστασιν, ὥστε πιστεύει ἴσως καὶ αὐτὸς ὅτι ἡ ἀνεξήγητος ἐκεῖνη ἐσωτερικὴ πάλη προήρχετο ἀπὸ πραγματικὴν διατάραξιν τῆς διανοίας· σπεύδει πρῶτος ν' ἀρχίσῃ τὴν ξιφομαχίαν προαισθανόμενος ὅτι ἐκεῖνο τὸ παιγνίδι θὰ ἐπιταχύνη τὴν κρίσιν· πρῶτος ζητεῖ νὰ δοθοῦν τὰ ξίφη· πρῶτος δίδει τὸ σύνθημα, ἀλλὰ ταύτοχρόνως φροντίζει ὥστε νὰ μὴ τὸν προλάβῃ ἐπιβουλὴ τοῦ Κλαυδίου, καὶ δὲν πίνει, ἂν καὶ ὁ Κλαύδιος καὶ κατόπιν καὶ ἡ Γελτρούδη τοῦ προσφέρουν τὸ ποτῆρι· μ' ἐπιμονὴν ἐξακολουθεῖ τὸν ἀγῶνα, κεντᾷ τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἀντιπάλου του, ἀκριβῶς εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου εἰς τὴν συνείδησιν τούτου ἐκλονίζετο ἡ δολοφόνος ἀπόφασις. Καὶ ἡ καταστροφὴ ἐπέρχεται· ἡ περιμενομένη ἀφορμὴ ἐπαρουσιάσθη· ἕνα νέον κακούργημα, μία νέα προδοσία τοῦ δολοφόνου, τοῦ αἰμομίκτου, τοῦ κατηραμένου Βασιλέως ἐπιβάλλει εἰς

τὸν Ἀμλέτον, ὡς ἤθελεν ἀναγκάσει οἰονδήποτε ἄλλον ἄνθρωπον, νὰ τὸν τιμωρήσῃ εἰς τὸν τόπον. Καὶ προφθάνει νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν κόσμον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ τέρας, ἀλλὰ δὲν προφθάνει νὰ ἀποπλύνῃ μὲ μίαν δημοσίαν ἐξομολόγησιν τὸ ὄνειδος τῶν κακῶν πράξεων ὅπου τὸν παρέσυρεν ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκδικήσεως· ἀφίνει αὐτὴν τὴν φροντίδα εἰς τὸν φίλον του καὶ λυπεῖται διότι ἀποθνήσκει χωρὶς νὰ μάθῃ τὰ νέα ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, ὡς νὰ εὐχεται νὰ ἀπέτυχε τὸ φονικὸν ἐκεῖνο στρατήγημα· ὁ θάνατος σφραγίζει τὰ χεῖλη του, καὶ ὁ Ἀμλέτος φέρει εἰς τὸν τάφον τὸ ἀνεξιχνίαστον μυστήριον τῆς συνειδήσεώς του· ὅ,τι ἀπομένει εἶναι σιωπῆ.

21.

Εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ προσώπου τοῦ Ἀμλέτου ἐπροχωρήσαμεν συνθετικῶς ὅπως ἀπὸ τὰ διάφορα διαδοχικὰ ψυχικὰ φαινόμενα δυνηθῶμεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν βαθύτατον λόγον, εἰς τὸ ἀληθινὸν αἷτιον, τὸ ὁποῖον γεννᾷ τόσους δισταγμούς, τόσας ἀντιφάσεις καὶ τόσας ἀνωμαλίας εἰς ὅλην τὴν πορείαν του. Ἀναμφιβόλως δύο διαθέσεις συνυπάρχουν καὶ συγκρούονται εἰς τὴν ψυχὴν του, ἡ μὲν φανερά, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ὁρμὴ πρὸς τὴν ἐκδίκησιν, ἡ ζωηρὰ συναίσθησις τῆς ὑποχρέωσεως νὰ ἐκτελέσῃ τὴν προσταγὴν τοῦ πατρὸς του, ἡ δὲ ἀπόκρυφος καὶ ὁμοίως ἰσχυρά, ἡ ὁποία εἰς τὸ πείσμα τῆς θελήσεώς του ἀπ' ἀρχῆς μεσολαβεῖ μεταξὺ ἀποφάσεως καὶ ἐκτελέσεως, καὶ παραλύει πᾶσαν σκέψιν, ματαιώνει οἰονδήποτε σκόπιμον ἐνέργειαν. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν θέλησιν νὰ πράξῃ τι καὶ δὲν μεταβαίνει εἰς τὴν πράξιν ἀπὸ αἰτίαν εἰς αὐτὸν ἀνεξήγητον, ἡ ἐσωτερικὴ τούτη ἐναντίωσις πρὸς τὴν βούλησιν του πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ προέρχεται ἢ ἀπὸ κάποιαν ὀργανικὴν του ἔλλειψιν, ἢ ὁποία τὸν καθιστάνει ἀνίκανον πρὸς πᾶσαν θετικὴν πράξιν, ἢ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν του ὑπόστασιν καθ' ἑαυτὴν, ἢ ὁποία, ἂν καὶ μὴ ἀφυῆς πρὸς τὴν ἐνέργειαν, ὅμως ἀπὸ τὴν φύσιν ἐπλάσθη καὶ ἀπὸ τὴν μόρφωσιν ἐγινε τοιαύτη, ὥστε δὲν στέργει ὠρισμένην τινὰ πράξιν, διότι ἐνέχει ἔννοιαν ἀσύμφωνον πρὸς τὰ αἰσθήματά του καὶ τὰς ιδέας του. Τὸ πρῶτον εἶναι φυσικὴ ἀδυναμία, τὴν ὁποίαν ἡ φιλαυτία μας ἢ δὲν ἀναγνωρίζει παντάπασιν ἢ δὲν ὁμολογεῖ πρὸς τὸν ἑαυτὸν τῆς· τὸ δεύτερον εἶναι ἠθικὴ δύναμις ὑπερτάτη, τῆς ὁποίας δὲν ἔχο-

μεν πλήρη τὴν ἐπίγνωσιν, διότι ἀποτελεῖ αὐτὴν τὴν πνοήν, αὐτὴν τὴν ρίζαν τῆς ὑπάρξεώς μας. Μίαν ὀργανικὴν ἀδυναμίαν εὐρίσκουν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀμλέτου σχεδὸν ὅλοι οἱ Κριτικοί, καὶ ὅσοι σύμφωνοι μὲ τὸν Goethe ἀποδίδουν τὴν ἀπραξίαν του εἰς τὴν στέρξιν τῆς ἥρωικῆς ιδιότητος ἀναγκαιᾶς διὰ τὰ μεγάλα κατορθώματα, καὶ ὅσοι, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Coleridge καὶ τοῦ Schlegel, ἰσχυρίζονται ὅτι ὑπερβολικὴ ἀνάπτυξις τῆς σκεπτικῆς δυνάμεως εἰς τὸν Ἀμλέτον ἀτονίζει τὴν ἐνεργητικὴν, καὶ ἀκόμη ὅσοι ὑποστηρίζουν ὅτι ἀπαισιόδοξος διάθεσις προεργουμένη ἀπὸ τὴν ἀπελπιστικὴν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐσημάτισε περὶ τῆς ἀνθρωπότητος, παριστάνει εἰς τὸ πνεῦμα του οἰονδήποτε ἀνθρώπινον ἔργον ἄσκοπον καὶ μάταιον." Ἄλλοι Κριτικοὶ εὐρίσκουν τὸν λόγον τῆς ἠθικῆς ἀμηχανίας τοῦ Ἀμλέτου εἰς τὴν δυσκολίαν τῆς ἀποστολῆς του· κατ' αὐτὴν τὴν γνώμην, πρὸς τὴν ὁποίαν κλίνει ἡ κριτικὴ τῆς ἐποχῆς μας, ὁ Ἀμλέτος στενοχωρεῖται ἀπὸ τὴν σκέψιν ὅτι καλεῖται νὰ τιμωρήσῃ κακούργημα τὸ ὁποῖον αὐτὸς μόνος γνωρίζει, ὥστε, ἐὰν φρονεῖ τὸν φονέα τοῦ πατρός του, θὰ ἐκτελέσῃ δικαίαν πράξιν, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν δύναται νὰ δικαιολογήσῃ εἰς τὰ ὄμματα τοῦ κόσμου.

22.

Κατὰ τὴν κρίσιν μας οὔτε ἡ θυμικὴ δύναμις εἰς τὸν Ἀμλέτον εἶναι ἐλλιπής, οὔτε ἡ διανοητικὴ πάσχει, ὡς εἶπαν, ἀπὸ ὑπερτροφίαν πρὸς βλάβην ἐκείνης, οὔτε λόγοι φύσεως καθαρῶς ἠθικῆς ἢ ἐξωτερικῆς ἐκτιμήσεως ἀποτελοῦν τὸ πρόβλημα τῆς συνειδήσεως τοῦ Ἀμλέτου. Μικρόψυχος δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος, ὡς ὁ Ἀμλέτος, ποτὲ δὲν ὑποχωρεῖ ἀπέναντι τοῦ κινδύνου, καὶ ἀτρόμητος ἀντιμετωπίζει τὸν θάνατον· ἀνίκανος εἰς πράξιν μελετημένην δὲν εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος μὲ πρακτικώτατον νοῦν μορφώνει σχέδιον καὶ τὸ ἐκτελεῖ, ὡς πράττει ὁ Ἀμλέτος ὅταν ἐπινοεῖ καὶ θαυμασίως παρασκευάζει τὸ στρατήγημα τῆς σκηρικῆς παραστάσεως, εἰς τὸ ὁποῖον καὶ ἐπιτυγχάνει τὸν σκοπὸν του, καὶ ὅταν μὲ τόσῃν ὀξυδέρκειαν, μὲ τόσῃν ψυχρότητά, ὄχι μόνον μηδενίζει τὰ ἐπίβουλα τεχνάσματα τοῦ ἀντιπάλου του ἀλλὰ καὶ τὰ στρέφει ἐναντίον τῶν ὀργάνων του. Ἡ φύσις τοῦ Ἀμλέτου εἶναι ἀκεραία, εἶναι ὀλομερής, καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἐντέλεια τοῦ

ὀργανισμοῦ του εὐρισκομένη εἰς ἀπότομον ἀντίθεσιν πρὸς τὸν πραγματικὸν κόσμον, ὅπου καλεῖται νὰ ἀναπτυχθῆ, ἀποτελεῖ τὴν ἀτυχίαν του. Ἄλλὰ ἡ θέσις του τότε γίνεται ἀληθῶς τραγική, ὅταν σιδηρᾶ ἀνάγκη τὸν βιάζει, ὄχι μόνον νὰ ἔλθῃ εἰς ἄμεσον σχέσιν μὲ κόσμον ἀντιπαθῆ πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ μέσα νὰ ἀναδεχθῆ ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται νὰ φέρῃ εἰς πέρας εἰμὴ ἔαν ἀποχωρισθῆ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, εἰμὴ ἔαν ἀφομοιωθῆ πρὸς ὅ,τι εἶναι οὐσιωδῶς ἀναιρέσεις τῶν ιδεῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων του.

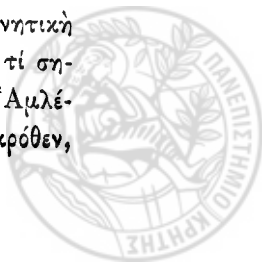
23.

Διὰ νὰ δημιουργήσῃ τοιαύτην θέσιν ὁ ποιητὴς ἐφευρίσκει δραματικὸν ὄργανον τοιοῦτον ὥστε νὰ ἔχῃ δύναμιν ἀκαταμάχητον εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμλέτου. Αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ πατρός του, ἂν καὶ βασανίζεται εἰς τὸν ἄλλον κόσμον διὰ νὰ καθαρισθῆ, ὑπερβαίνει τὸν φραγμὸν, ὅπου ἔπρεπε αἰωνίως νὰ τὴν χωρίσῃ ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα πάθη, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τὴν μνησικαχίαν, καὶ ἔρχεται νὰ ἀνακαλύψῃ εἰς τὸν υἱὸν του τὴν μυστικὴν δολοφονίαν καὶ νὰ ζητήσῃ ἐκδίκησιν. Τούτῃ ἡ φωνὴ ἀπὸ τὸν ἄλλον κόσμον πιάνει τὸν Ἀμλέτον ἀπὸ τὰ βαθύτερα καὶ ιερώτερα αἰσθήματα, καὶ τοῦ ἐπιβάλλει ὡς ὑπερτάτην ὑποχρέωσιν τὴν φονικὴν ἀνταπόδοσιν. Λαμβάνει καὶ δέχεται τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ συγχωρήσῃ ὥστε ὁ ἀδελφοκτόνος νὰ ἐξακολουθῆ νὰ ἀτιμάζῃ τὸν θρόνον καὶ νὰ μολύνῃ τὴν βασιλικὴν κλίνην τῆς Δανίας· καὶ τοῦτο πῶς ἄλλως κατορθώνεται παρὰ μὲ τὸν φόνον τοῦ ἐνόχου; Διὰ μίαν στιγμὴν ὁ Ἀμλέτος νομίζει ὅτι δύναται νὰ δώσῃ εἰς τὴν μονομερῆ αὐτὴν ἀποστολὴν καθολικωτέραν εὐγενῆ σημασίαν, πιστεύει ὅτι, μὲ τὸ νὰ ἐκτελέσῃ τοιαύτην προσταγὴν τοῦ πατρός του, δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Δικαίου, τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ ἠθικοῦ Νόμου.

Ἐξαρθρῶθῃ ὁ καιρὸς· τῆς μοίρας πείσμα ὦ πόσο

πικρὸν, ἐγὼ νὰ γεννηθῶ νὰ τὸν διορθώσω.

Ἄλλὰ ἀπέναντι τῆς γενικῆς διαφθορᾶς, ὅπου εἶναι ἡ γεννητικὴ αἰτία, ὄχι τὸ ἀποτέλεσμα, τοῦ ὀρισμένου κακουργήματος, τί σημαίνει ἡ πτώσις τοῦ μεγάλου ἐνόχου; πόθεν θὰ πεισθῆ ὁ Ἀμλέτος ὅτι μὲ τὸ νὰ κάμῃ φόνον θὰ ἐπιτύχῃ, ἔστω καὶ μακρόθεν,

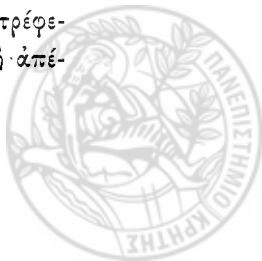

τὸν σκοπὸν πρὸς τὸν ὁποῖον τείνει ἡ ἐνθουσιώδης, ἡ ἐξημερωτικὴ ψυχὴ του; Ἡ μήπως δύναται νὰ καθησυχάσῃ τὴν συνειδησίην του, νὰ ἐξαγνίσῃ τὴν πρᾶξιν του, μὲ τὴν πεποιθήσιν ὅτι μὲ αὐτὴν ἐπιβάλλει τιμωρίαν; ἀλλὰ δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀντιποιηθῇ θεσίην δικαστοῦ ἅμα καὶ τιμωροῦ ἀπέναντι τῶν ὁμοίων του; δύναται νὰ πράξῃ αὐτοβούλως ὡς ἄτομον ὅ,τι μόλις τοῦ συγχωρεῖται νὰ πράξῃ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς κοινῆς συνειδήσεως; Ἡ μήπως δύναται ὁ Ἀμλέτος νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν μυστηριακὴν πίστιν ὅτι αὐτὸς εἶναι τὸ προσωρισμένον ὄργανον τῆς Θείας Δίκης; Τοιαύτην παθητικὴν κατὰστασιν δὲν ἀποδέχεται ψυχὴ μεγάλη, ὡς ἐκείνη τοῦ Ἀμλέτου, ἐνόσφῃ ἔχει ἀκόμη πλήρη τὴν συναίσθησιν τῆς ἀνθρωπίνης αὐτεξουσιότητος, μία ψυχὴ διὰ τὴν ὁποῖαν μόνον ἡ ἐλευθέρᾳ θέλησις καὶ ἡ πεφωτισμένη συνειδήσις εἶναι ἀσφαλεῖς ὁδηγοὶ πάσης ἐνεργείας. Καὶ ἀφοῦ ἡ προκειμένη πρᾶξις δὲν στηρίζεται εἰς τὴν πεποιθήσιν, ἡ ὁποία διὰ νὰ ᾔηται ἀληθὴς πρέπει νὰ ἀπορρῆ ἀπὸ τὸν Λόγον, ἡ πρᾶξις αὐτὴ μένει γυμνή, μὲ μόνον τὸν ἄλογον καὶ ἄγριον χαρακτῆρα προσωπικῆς ἐκδικήσεως, καὶ ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ἐφαρμογὴ τοῦ δόγματος τῆς φονικῆς ἀνταποδόσεως.

24.

Καὶ τὸ δόγμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα τοῦ Ἀμλέτου ὡς ἀντιπρόσωπον βαρβαρικῆς καὶ προληπτικῆς ἐποχῆς, ὅπου ἐβασίλευεν ἡ ἄλογος βία καὶ ἡ χειροδικία· τούτῃ ἡ ἰδέα ἔργεται ἐξωθεν καὶ φυτεύεται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμλέτου, ἀλλὰ δὲν ριζοβολεῖ αὐτοῦ μέσα, ὥστε μένει πάντοτε ξένη εἰς τὴν συνειδησίην του, εὐρίσκει ἀντίστασιν εἰς τὸ ὑψηλὸν καὶ ἐξευγενισμένον πνεῦμα του, ὅπου δὲν ἔχει θεσίην ὅ,τι ἀναίρει τὸ Ἄγαθόν καὶ τὸ Ἀληθές. Ἀλλὰ δὲν δύναται ὁ Ἀμλέτος νὰ ἀνεύρῃ τὸν λόγον τῆς ἐσωτερικῆς ἀντιδράσεως, νὰ διακρίνῃ τὸ ψυχολογικὸν αἷτιον τῶν διασταγμῶν του· ἡ ἰδέα τῆς ἐκδικήσεως, ὅπως τοῦ ἐπεβλήθη, ἔχει ὅλην τὴν ὄψιν τῆς Ἀληθείας, διότι προέρχεται ἀπὸ τὸν ἀφθαρτον κόσμον, ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ Ἀληθοῦς, καὶ διότι ἔχει ὡς ἐρμηνευτὴν τὴν συμπαθεστέραν διὰ τὸν Ἀμλέτον φωνήν, τὴν φωνὴν ἀδικημένου πατρός· καὶ ἰδοὺ αὐτὴ ἡ ἰδέα μεταβάλλεται εἰς πεποιθήσιν, εἰς συναίσθησιν καθήκοντος, ὅπου τοῦ ἀφαιρεῖ μέρος

τῆς ἐλευθερίας τοῦ πνεύματός του, καὶ δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν διανοητικὴν δύναμιν, εἰς τὴν κρίσιν του, νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐξουσίαν τῆς, ὅπως κατανόησιν ἐλευθέρως τὸ προκειμένον ἠθικὸν πρόβλημα καὶ καταστάσῃ φανερόν εἰς τὴν συνείδησίν του τὸν χαρακτήρα τῆς μελετωμένης πράξεως, ὥστε νὰ δαμάσῃ τὴν θυμικὴν δύναμιν, ἢ ὅποια κυριεύεται ἀπὸ φοβερὰν προκατάληψιν καὶ θέλει νὰ ἀποτινάξῃ τὸν χαλινὸν τοῦ Ἀνωτέρου Λόγου. Καὶ συμβαίνει εἰς τὸν Ἀμλέτον, εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ ἐσωτερικοῦ του ἀγῶνος, νὰ τοῦ παρουσιάζεται ἡ Ἀλήθεια ὡς μετημυρισμένη μὲ τὸν τύπον τοῦ σοφίσματος καὶ τῆς εἰρωνείας, ὅταν ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ ὀράματος καὶ φοβεῖται μήπως ὁ Πειρασμὸς ἔπλασε τὴν ὑπερφυσικὴν ἐκείνην ἐμφάνισιν διὰ νὰ τὸν παρασύρῃ εἰς ἀδικον πρᾶξιν, καὶ τοιαύτη ἀμφιβολία, ἐνῶ εἶναι πρόσαις πρὸς ἀναβολήν, εἶναι καὶ ἔμμεσος ἀντιληψὶς τῆς ἐννοίας, τὴν ὅποιαν ἐνέχει καθ' ἑαυτὴν ἡ φονικὴ ἀναπόδοσις· καὶ ὅταν ἀποδίδει τοὺς φονικοὺς στοχασμούς του εἰς τὰ μιάσματα τοῦ Ἄδου καὶ τοὺς ἐγκαταλείπει διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν μητέρα του· καὶ ὅταν, ἐμπρὸς εἰς τὸν προσευχόμενον ἔνοχον, λεπτολογεῖ περὶ ἐκδικήσεως καὶ διὰ νὰ ἀποφύγῃ καὶ πάλιν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως, μὲ ὑπερτάτην εἰρωνείαν χαρακτηρίζει τὴν ἐκδίκησιν, τὸ δόγμα τοῦ μίσους, τὸ ὅποιον μὲ ἀδυσώπητον λογικὴν ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον αἷμα ἀντὶ αἵματος, ἀλλὰ καὶ κόλασιν ἀντὶ κολάσεως. Καὶ ὅτι αὐτὰ τὰ διανοήματα, προερχόμενα ἀπὸ τὴν ἀνωτέραν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, μένουσιν πάντοτε εἰς κατάστασιν ἐνθυμημάτων καὶ δὲν μεταβάλλοντα εἰς συλλογισμούς, τοῦτο ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὴν πλαστικότητα τοῦ προσώπου τοῦ Ἀμλέτου· ἐὰν αὐτὸς εἶχε καθαρὰν συνείδησιν τοῦ ὑψηλοῦ λόγου, ὅπου τὸν σταματᾷ εἰς τὸ βράχρον τῆς φονικῆς ἀναποδόσεως, ἢ ἐσωτερικὴ πᾶλη ἀμέσως ἤθελε παύσῃ· ἐὰν ὁ Ἀμλέτος ἐπρόφερε σκέψεις περὶ τοῦ ἠθικοῦ του προβλήματος, θὰ παρίστανε πρόσωπον ἠθικολόγου ἢ φιλοσόφου, δὲν θὰ ἦταν πλάσμα ποιητικόν. Τὸ δὲ ὄψος τοῦ Ἀμλέτου συνίσταται κυρίως εἰς τοῦτο ὅτι, εἴτε ὡς κοινὸς ἄνθρωπος ἐπιζητεῖ τὴν ἐκδίκησιν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ καθήκον, εἴτε ὡς ἀνώτερος ἄνθρωπος τὴν ἀποστρέφεται, αὐτὸς λησμονεῖ, ἐξαφρνίζει τὴν ἰδίαν ἀτομικότητα ἢ ἀπέναντι τοῦ καθήκοντος ἢ ἀπέναντι τοῦ Ἀνωτέρου Λόγου.

Κατ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν μόνον ἀληθεύει τοῦ Goethe ἡ κρίσις ὅτι 'εἰς τὸν Ἀμλέτον ἐφορτώθη βῆρος τὸ ὅποιον αὐτὸς οὔτε νὰ βαστάσῃ δύναται· οὔτε ν' ἀποβάλλῃ'. Ἡ ψυχὴ του σπαράσσεται βασανιζομένη ἀπὸ τρομακτικὴν σύγκρουσιν μεταξύ τοῦ καθήκοντος πρὸς τὸν ἑαυτὸν του καὶ τῆς ἀνάγκης, τὴν ὁποίαν ἐδέχθη ὡς καθήκον, νὰ ικανοποιήσῃ τὸν ἀδικημένον πατέρα του· εὐρίσκεται ἀπέναντι φοβεροῦ διλήμματος ἢ νὰ ἀναιρέσῃ τὸν ἑαυτὸν του, νὰ διαψεύσῃ τὰ εὐγενέστερα, τὰ κυρίαρχα ἰδιώματα τῆς ψυχῆς του, ἢ νὰ παραβῆ ἓνα νομιζόμενον καθήκον, διὰ νὰ μὴ χάσῃ διὰ πάντοτε τὸν ἠθικὸν καὶ πνευματικὸν θησαυρὸν του. Τὸ ἀδιέξοδον τῆς θέσεώς του στενοχωρεῖ τόσο τὸν Ἀμλέτον ὥστε αὐτὴ του ἡ ἀδημονία τὸν εἰσάγει εἰς νέαν ψυχολογικὴν κατάστασιν, ἡ ὁποία θὰ καταστήσῃ σοβαρώτερον καὶ δεινότερον τὸ ἐσωτερικὸν του μαρτύριον. Ἀπ' ἀρχῆς τὸ ἀπαίσιον θέαμα ἐνὸς κόσμου ἐξαχρειωμένου εἶχε γενήσῃ μέσα του αἰσθημα ἀπογοητεύσεως, τὸν εἶχε βυθίσῃ εἰς τὴν μελαγχολίαν· καὶ ἕως οὔτου δὲν ἦταν ἀναγκασμένος νὰ ζῆ μέσα εἰς τὴν μισματικὴν ἐξωτερικὴν ἀτμοσφαῖραν, ὁ Ἀμλέτος ἤμποροῦσε νὰ καταφύγῃ καὶ νὰ εὖρῃ ἀνάπαυσιν εἰς τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον, τὸν ὅποιον ἐφώτιζεν ἀκόμη ἡ πίστις εἰς τὴν θεϊαν οὐσίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἡ πεποιθήσις εἰς τὸν ὑψηλὸν προορισμὸν τῆς· ἀλλὰ ἅμα ἐπιβλητικὴ ἀνάγκη τὸν βάλει εἰς σχέσιν μὲ τὸ Κακὸν, τοῦ παρουσιάζει σκοτεινὸν πρόβλημα, τὸ ὅποιον διχάζει τὴν διάνοιάν του καὶ δυσοργανίζει τὴν ἀρμονίαν τῶν ψυχικῶν του δυνάμεων, τότε ὁ Ἀμλέτος μὲ φρίκην πρῶτην φορὰν ἀπαντᾷ τὸ Κακὸν καὶ μέσα εἰς τὸν καθαρὸν αἰθέρα τοῦ Πνεύματος, τὸ βλέπει μέσα του ὑπὸ τὸ σχῆμα τῆς ἀτελείας, τῆς ἀδυναμίας, τῆς ἀντινομίας, τῆς ἀκατανόητου ἀντιφάσεως, τὸ αἰσθάνεται νὰ πολιορκῆ τὴν ψυχὴν του, νὰ σαλεύῃ ἀπὸ τὰ θεμέλια ὀλόκληρον τὴν ἠθικὴν του ὑπαρξίν. Ὁ Ἀμλέτος καταλαμβάνεται ἀπὸ πένθος καθολικόν, γίνεται ἀπαισιόδοξος, διότι βλέπει τὸ Κακὸν νὰ ἐκτείνῃ τὸ κράτος του καὶ εἰς τὸν πραγματικὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν πνευματικόν· καθὼς εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Φαύστου τοῦ Goethe, εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀμλέτου στενάζει ὅλος ὁ πόνος τῆς ἀνθρωπότητος. Ἄρα δὲν εἶναι ἀρχικὴ

πρὸς τὴν ἀπαισιοδοξίαν τάσις ὅπου παραλύει τὴν ἐνεργητικὴν δύναμιν τοῦ Ἀμλέτου, ἀλλὰ εἶναι ἡ ἠθικὴ του ἀμνηχανία ὅπου δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὸ πνεῦμα του,

26.

Καὶ ἐνόσω ὁ Ἀνώτατος Λόγος διατηρεῖ ἀκόμη τὴν δύναμιν του, καὶ ἀπέναντι νοσηρῶς ψυχικῆς καταστάσεως καὶ ἀπέναντι τῆς ὀρμῆς πρὸς τὴν φονικὴν ἀνταπόδοσιν, ὁ Ἀμλέτος ἀποτρέπεται ἀπὸ ἄλογον δρᾶσιν, εἰσέρχεται εἰς τὴν φωτεινὴν γραμμὴν τῆς πνευματικῆς ἐνεργείας καὶ αὐτοῦ ἐπιτυγχάνει ἐξαγόμενα ὑπερτάτης ἠθικῆς σημασίας. Μὲ τὸ πλαστόν ἦθος τῆς παραφροσύνης χωριζόμενος ἀπὸ τὸν κοινωνικὸν κύκλον στηλιτεύει τὸ Κακόν, καυτηριάζει ἐνόχους συνειδήσεις, ξεσκεπάζει εἰς ὄλην τὴν ἀσχημίαν των τὸ ψεῦδος, τὴν ὑποκρισίαν, τὴν χαμέρπειαν, τὸν δόλον καὶ τὴν μωρίαν· ἡ δημιουργικὴ του εὐφυΐα ἐπινοεῖ τὴν σκηηνικὴν παράστασιν προωρισμένην νὰ κάμῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Κλαυδίου ἐκπληξίν φοβερᾶν, ὅσην δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ τοῦ προξενήσῃ παρὰ ὑπερφυσικὴ τοῦ ἐγκλήματος ἀποκάλυψις, αἰσθητὴ ἔμπροσθέν του ἐμφάνισις τῆς Θείας Δίκης· ἡ φιλάνθρωπος τάσις του ἐμπνέει εἰς τὸν Ἀμλέτον τὴν ὑψηλὴν, τὴν ἐνθουσιώδη ὁμιλίαν πρὸς τὴν μητέρα του· καὶ ἡ μὲν Γελτρούδη τρέπεται εἰς ἀληθινὴν μετάνοιαν καὶ σχεδὸν ἐξαγνίζεται, ὁ δὲ Κλαύδιος αἰσθάνεται μέσα του τρόμον φοβερώτερον ἀπ' ὅλα τὰ μαρτύρια τῆς Κολάσεως· καὶ οὕτω κατορθώνεται νὰ ἀναγνωρίσῃ τοῦ ἠθικοῦ νόμου τὴν δύναμιν ἢ συνειδήσις ἐκείνων ὅπου τὸν εἶχαν καταπατήσῃ.

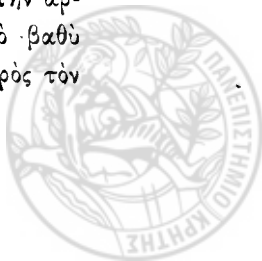
27.

Ἀλλὰ ἡ κρίσις ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ· εἰς τὴν στιγμὴν ἀκρατῆτος ἀγανακτήσεως ὁ Ἀμλέτος φονεύει, διότι νομίζει ὅτι βιάφει τὸ ξίφος εἰς τὸ αἷμα τοῦ ἐνόχου· ἡ ἰδέα τῆς φονικῆς ἀνταποδόσεως ἐνίκησεν, ἐπραγματοποιήθη· ἡ μυστικὴ δύναμις, ὅπου τὴν εἶχεν ἐξουδετερώσῃ ἕως τῶρα, δὲν ἐπρόφθασε νὰ τὴν ἐμποδίσῃ· ἡ ἐσωτερικὴ ἀντίστασις ἐξασθενίζεται, ὁ Ἀμλέτος χάνει τὴν ἰσορροπίαν, καὶ ἐξερχόμενος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του εἰσέρχεται εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀλογίας· ἀπὸ τὴν εὐρείαν καὶ φωτεινὴν περιοχὴν τοῦ κυριάρχου λόγου κατέρχεται βαθμηδὸν μέσα εἰς τὰ στενὰ καὶ σκοτεινὰ

ὑπερφυσικόν, τὴν μαγείαν, μὲ τὸ ὅποιον ὁ Πρόσπερος διευθύνει τὴν φορὰν τῶν πραγμάτων σύμφωνα πρὸς τὸν εὐγενῆ καὶ φιλόανθρωπον σκοπὸν του. Οὕτω καὶ ὁ Ἀμλέτος εἶναι δραματικὴ ἀποκάλυψις, περιπαθὴς δοξολόγησις τοῦ Ἰδανικοῦ, ἔχει δὲ τὸ ποίημα καὶ καθολικὴν σημασίαν ὡς πλαστικὴ παράστασις, ὡς εἰκὼν συμβολικὴ, τῶν ἐποχῶν παρακμῆς, εἰς τὰς ὁποίας, ἂν εἰς ἄτομα σώζεται ἀκόμη, εἴτε ὡς ἀπομεινάρει προηγουμένης περιόδου, εἴτε ὡς προμήνυμα ἐρχομένης ἀναγεννήσεως, ἢ συναίσθησις τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ἄτομα ἐκεῖνα πίπτουν θύμα προσκαίρου ἐναντίας πραγματικότητος.

29.

Τὴν πνευματικὴν ὑπόστασιν τοῦ πρωταγωνιστοῦ θέτουν εἰς φῶς καὶ ἀνυψοῦν τόσον αἱ συγγενεῖς πρὸς αὐτὸν ὅσον καὶ αἱ ἀντίθετοι ιδιότητες τῶν ἄλλων προσώπων. Ἐνῶ ὁ Ἀμλέτος παρουσιάζεται ὡς φύσις ὑπέροχος, πολὺ ἀνωτέρα καὶ μάλιστα εἰς ἀντίθεσιν τῆς ἐποχῆς του, ὁποῖαν τὴν παρέστησεν ὁ ποιητής, τὰ λοιπὰ πρόσωπα, ὁποῦ χρησιμεύουν καὶ ὡς ποιητικὰ ὄργανα πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν δραματικὴν κίνησιν, ἀνήκουν ὅλα εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εἶναι ὅλα πλάσματα αὐτῆς, ὅθεν καὶ ἀναγκαιῶς ἔχουν ὁμοίαν πνευματικὴν βᾶσιν, ὁμοίαν ἐξ ἀρχῆς κοινωνικὴν ἀνατροφὴν, μὲ διαφορὰς προερχομένας εἴτε ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν ιδιότητα τοῦ χαρακτῆρος, εἴτε ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῆς φυσικῆς τοῦ καθενὸς ἀξίας, εἴτε ἀπὸ τυχαίαν ἄλλην μόρφωσιν. Ἀπὸ τοιοῦτον κύκλον ὁ Ἀμλέτος, καὶ ἂν δὲν ἐπαρουσιάζετο τὸ μέγα πρόβλημα τῆς ζωῆς του, δὲν ἦταν δυνατόν νὰ κατανοηθῆ· ἀντὶ νὰ ἐκτιμηθῆ, θὰ εὔρισκε πανταχοῦ ἀντιπάθειαν, ἀδιαφορίαν, ἀντίστασιν καὶ καταφρόνησιν· διὰ τοῦτο πρὸς αὐτὸν συμπαθεῖ μόνον τὸ ἄδολον αἶσθημα τοῦ πλήθους, καί, μέσα εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνίαν ἀναβιβάζονται ἕως εἰς αὐτὸν μόνον αἱ ψυχαί, τὰς ὁποίας δὲν ἐδυνήθησαν νὰ δηλητηριάσουν ὁ πλαστὸς πολιτισμὸς καὶ ἡ γενικὴ κακοήθεια. Τοιαύτη συμπάθεια, στηριζομένη εἰς τὴν ἀρχικὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς, γενᾶ εἰς τὸν Ὀράτιον τὸ βαθύ τῆς φιλίας αἶσθημα καὶ εἰς τὴν Ὀφηλίαν τὸν ἔρωτα πρὸς τὸν Ἀμλέτον.

Ὁ ἀγνὸς ἔρωσ τῆς Ὀφηλίας βλαστάνει ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμὸν τὸν ὁποῖον αὐτὴ αἰσθάνθη ἅμα ἐγνώρισε τὰ ὑπέροχα διανοητικὰ καὶ ἠθικὰ χαρίσματα τοῦ Ἀμλέτου καὶ ἐπίστευσεν εἰς τὸν ἄδολον πρὸς αὐτὴν ἔρωτα. Ἡ ἀκατάπαυστος ἀκτινοβόλησις ἐκείνης τῆς μεγαλοφυίας θερμαίνει τὴν εὐαίσθητον καρδίαν τῆς, ἀνοίγει τὴν ὡραίαν διάνοιάν τῆς, ἀνυψώνει τὴν ζωηρὰν φαντασίαν τῆς ἢ παρθενικὴ ψυχὴ τῆς γίνεται ζωντανὸν χαριτωμένον ἀντιφέγγισμα ἐνὸς μεγάλου καὶ προνομιούχου πνεύματος. Καὶ ἐνῶ αὐτὴ παραδίδεται εἰς τὸ χρυσὸν ὄνειρον τῆς εὐτυχίας, ἔξαφνα ἀπαισία σκιά ἔρχεται νὰ σκεπάσῃ τὸν καθαρὸν ἐκείνον ἀστέρα· ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε δὲν ἐβλεπε παρὰ φῶς τῶρα βλέπει σκότος βαθύ· ἐκεῖ ὅθεν ἄλλοτε ἀκούε τὸν γλυκύτατον πνευματικὸν ρυθμὸν τῶρα ἀκούει τοὺς ἀγρίους παρατονισμοὺς τῆς παραφροσύνης, περὶ τῆς ὁποίας αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ἀμφιβέβη, ἅμα βλέπει ὅτι ὁ πρὸς αὐτὴν σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Ἀμλέτου μεταβάλλονται· ἔξαφνα εἰς καταφρόνησιν καὶ μῖσος, ἅμα ἀκούει ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ τὴν σκληρὰν καὶ βλάσφημον ἐρώτησιν ἄ! ἄ! εἶσαι τιμιά; Εἰς τὸ θέαμα τοιαύτης φορικτῆς ἀνατροπῆς σκίζεται ἡ καρδία τῆς, ὁ νοῦς τῆς ἤδη κυριεύεται ἀπὸ παραζάλην προκίγγελον τοῦ διανοητικοῦ τῆς ὀλέθρου·

Ὡμιένα, ἀφανισμὸς μου,

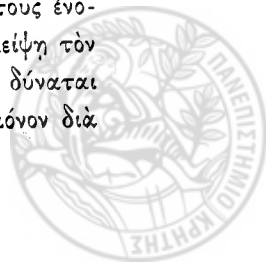
ποῦ εἶδα ὅ,τ' εἶδα καὶ ὁποῦ βλέπω τοῦτα ἐμπρὸς μου!

Ἄλλὰ εἰς τὸν λεπτούφαντον ὀργανισμὸν τῆς φέρει τὸ τελευταῖον κτύπημα ὁ φόνος τοῦ πατρὸς τῆς ἀπὸ τὸ χεῖρι τοῦ ἀγαπημένου τῆς, πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν τῆς συγχωρεῖται πλέον νὰ στρέψῃ καὶ τὸ βλέμμα τῆς διὰ νὰ τὸν λυπηθῇ. Καθὼς ἐσωτερικὸς ἀγὼν βαθύτατος καταστρέφει τὴν ἠθικὴν ὑπαρξιν τοῦ Ἀμλέτου, ὁμοίως ψυχικὸν πάθημα ἀνέκφραστον ἀνατρέπει τὴν διάνοιαν τῆς Ὀφηλίας· καθὼς ὁ Ἀμλέτος δὲν ἔχει πλέον τόπον εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἅμα σκληρῶς ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸ Ἰδανικόν, ὁμοίως ἡ Ὀφηλία δὲν ἀνήκει πλέον εἰς τὴν ζωὴν ἅμα ἡ ἀτυχία τὴν ἀποσπᾷ ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας τῆς, ἅμα τὸ ἐξαισίον ἐκείνη πλάσμα, τὸ ὁποῖον δι' αὐτὴν ἔχει τὴν θέσιν τοῦ Ἰδανικοῦ, μεταβάλλεται εἰς κακοποιὸν δαίμονα ὁποῦ τὴν πληγώνει εἰς τὰ

ιερώτερα αίσθηματά της. Καὶ ἀφοῦ ἡ διάνοιά της ἐξαφανίσθη, δύο μόνον δυνάμεις τῆς ἀπομένου, ἡ φανταστικὴ καὶ ἡ αἰσθηματικὴ, καὶ μὲ αὐτάς ἡ Ὀφηλία ὡς πνευματοποιημένη πλέει εἰς τὴν γαλήνην ὡσάν μουσικοῦ στοιχείου, ὅπου τονίζονται μόνον δύο αἰσθήματα, ἡ λύπη διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Ἀμλέτον.

31.

Ἡ ἀνωτέρα φύσις τοῦ Ἀμλέτου καὶ ἡ κατωτέρα τοῦ Ὀρατίου συγγενεύουν καὶ συναπαντῶνται εἰς ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ιδιότητα τῶν ἐλεκτῶν ψυχῶν, εἰς τὸ ἄπλαστον τοῦ χαρακτῆρος καὶ εἰς τὴν ἔμφυτον τάσιν πρὸς τὸ Ἄγαθόν καὶ τὸ Ἀληθές, μὲ τὴν διάκρισιν ὅτι τὸ θετικὸν πνεῦμα τοῦ Ὀρατίου, μακρὰν τοῦ Ἰδανικοῦ, ἔχει μόνους ὁδηγούς εἰς τὰς σκέψεις καὶ εἰς τὰς πράξεις του τὴν ὀρθόνοιαν καὶ τὴν ἀλάνθαστον φωνὴν τῆς Συνειδήσεως, καὶ εὐρίσκει τὸν προορισμὸν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος μέσα εἰς τὰ ὅρια τῆς ἀμέσου πραγματικότητος. Ἡ καθαρὰ μὲν, ἀλλὰ περιορισμένη, ἀντίληψις του, ἂν καὶ μὴ ἰκανὴ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀμλέτου, ὅμως δὲν δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι ὁ ἐσωτερικὸς ἐκεῖνος ἀγὼν προέρχεται ἀπὸ εὐγενὲς αἶσθημα καὶ ἀπὸ μεγάλην πνευματικὴν ὑπεροχὴν. Ἀγαπᾷ καὶ σέβεται τὸν ἔξοχον καὶ ἀτυχεῖ φίλον του, ἀλλὰ διατηρεῖ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς κρίσεώς του, ὅθεν καὶ δὲν διστάζει νὰ δείξῃ τὴν λύπην του καὶ τὴν ἀποδοκιμασίαν του ὅταν τὸν βλέπει νὰ παρεκτρέπεται εἰς ἐνεργείας, τὰς ὁποίας ἀπολύτως ἀποκρούει ἡ ἀνθρωπίνῃ συνειδήσις· κατὰ τοῦτο ἡ εἰλικρίνεια τοῦ Ὀρατίου ἀποτελεῖ ἀπότομον ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τυφλὴν δουλοφροσύνην τῶν Αὐλικῶν ὅπου περιστοιχίζουσι τὸν Κλαυδίον. Μέσα εἰς τὴν γενικὴν ἠθικὴν κατὰπτωσιν ἡ ἐνάρετος ψυχὴ του δὲν εὗρισκε παρηγορίαν εἰμὴ πλησίον εἰς τὸν γενναῖον καὶ ἀδιάφθαρτον ἡγεμονόπαιδα, τὸν ὅποιον ἐνόμιζε προωρισμένον νὰ ἀνορθώσῃ τὴν πεσημένην πατρίδα· ἀλλ' ὅταν βλέπει ὅτι ἀπαισία Μοῖρα ἐξολοθρεύει ἀδιακρίτως τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς, τοὺς ἐνόχους καὶ τοὺς ἀθώους, θέλει τότε καὶ αὐτὸς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον, ὅπου καὶ αὐτό του τὸ πρακτικὸν πνεῦμα δὲν δύναται νὰ πράξῃ οὐδὲ τὸ σχετικὸν καλόν· μένει εἰς τὴν ζωὴν μόνον διὰ

νά δικαιοσύνη ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων τὴν μνήμην τοῦ ἀτυχοῦς φίλου του.

32.

Τὰ λοιπὰ πρόσωπα ὄχι μόνον δὲν σηκώνονται οὐδὲ μίαν γραμμὴν ὑπεράνω τῆς ἐποχῆς των, ἀλλὰ συναποτελοῦν ὅλα σύμπλεγμα προωρισμένον ἀπὸ τὸν ποιητὴν νά τὴν παραστήσῃ εἰς τὰ κυριώτερα γνωρίσματά της, ὅποιαν τὴν χαρακτηρίζει ὁ Ἀμλέτος ὅταν λέγει·

Ἔς τὸ πάχος τῶν ἀσθματικῶν αὐτῶν καιρῶν μας
πρέπ' ἢ Ἀρετὴ καὶ αὐτὴ νά παίρῃ τῆς Κακίας
συγχώρεσιν, καί, ὅταν θέλῃ νά τῆς κάμῃ
καλό, τὴν ἄδειαν νά ζητῇ συμμένη ἔμπρός της.

Ἔοιοι κυριεύονται ἀπὸ τυφλὴν φιλαυτίαν καὶ ζοῦν ἀφρόντιστοι καὶ εὐτυχισμένοι εἰς τὴν βιωτικὴν ἀπόλαυσιν· ἡ παχυλὴ ἐκείνη ἀτμοσφαῖρα τοὺς χωρίζει ἀπὸ τὸν καθαρὸν ὀρίζοντα ἀνωτέρας πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς· ὅλοι εἶναι κατὰ διαφόρους βάλθμους διεφθαρμένοι, ὅλοι γίνονται ἔνοχοι καί, εἴτε ἐν γνώσει εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ, συνεργοῦν ὥστε τὸ Ἀγαθὸν νά ἐξαφανίζεται καὶ τὸ Κακὸν νά ἐπικρατήσῃ· καί, ἔν που ὑπάρχει εὐγενῆς προαίρεσις, παρασύρεται καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὸ ἀκράτητον ρεῦμα, ἀφαρπάζεται ἀπὸ τὸν σφοδρὸν στρόβιλον τῆς κοινῆς διαφθορᾶς.

Ἡ ἀπ' ἀρχῆς ἀγαθὴ καὶ ἀπλαστος φύσις τῆς Γελτρούδης ἀπὸ ἀδυναμίαν καὶ ἠδυπάθειαν ἐμπλέκεται εἰς τὰς σατανικὰς παγίδας τοῦ Κλαυδίου, καὶ τόσον ἀσυνειδήτως ὥστε δὲν ἔρχεται εἰς συναισθησὶν τῆς ἀθλίας ἠθικῆς καταστάσεώς της εἰμὴ ὅταν ἡ συμπαθὴς καὶ πυρωμένη γλῶσσα τοῦ υἱοῦ της ἐξυπνᾷ τὴν κοιμωμένην συνειδησὶν της καὶ τὴν φέρει, ἂν καὶ πολὺ ἀργά, εἰς τὴν ὁδὸν τῆς μετανοίας.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ Λαέρτου δὲν στερεῖται εὐγενείας· διὰ τοῦτο μόνος μεταξὺ τῶν Αὐλικῶν αὐτὸς ἔχει τὴν συμπάθειαν τοῦ Ἀμλέτου· ἀλλὰ ὁ ἔμφυτος ἱπποτισμὸς του ἐξαχρειώνεται ἀπὸ τὰ στρεβλὰ ἠθικὰ δόγματα τῆς ἐποχῆς του, εἰς τὴν ὅποιαν ἡ τυφλὴ φονικὴ ἀνταπόδοσις ἦταν κανὼν ἀνώτερος παντὸς ἠθικοῦ νόμου. Ὁ Λαέρτης ἀποτελεῖ ἐκφραστικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Ἀμλέτον· εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τῆς προσωπικῆς ἐκδικήσεως, ἡ ὅποια δὲν ἔχει δισταγμοὺς ἀλλὰ

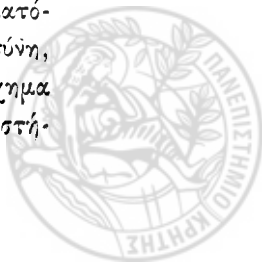
συνειδήσιν και χάριν
 παραδίδει: ἔς τὰ βάρη τῆς φρικτῆς Ἀβύσσου.

33.

Εἰς τὸν Κλαύδιον ἔχομεν καθολικὴν τὴν ἀντίθεσιν, ἔχομεν τὴν θετικὴν ἀναίρεσιν τοῦ Ἰθανικοῦ. Τὸ ἀρίλυτον εἶναι ἡ δόξα τοῦ Ἀμλέτου, ἡ ἀπάνθρωπος φιλαυτία εἶναι τὸ ὄνειδος τοῦ Κλαυδίου. Καθὼς εἰς τὸν Ἀμλέτον βλέπομεν πόσον ἡ πράξις εἶναι δύσκολος, πόσα παρουσιάζει προβλήματα, ἂν θὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Ἀνωτέρου Λόγου και τῆς Συνειδήσεως, οὕτως εἰς τὸν Κλαύδιον βλέπομεν πῶς ἡ ἔλλειψις τῶν θείων τούτων δυνάμεων ἀφαιρεῖ οἰονδήποτε ψυχολογικὸν πρόσκομμα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐνεργείας. Ὁ Ἀμλέτος ἀπρακτεῖ ἢ διακόπτει τὴν ἔναρξιν τῆς πράξεως, και οἱ λόγοι και τῆς ἀπραξίας του και τῶν δισταγμῶν του εἶναι δυσδιάγνωστοι ἀκριβῶς διότι εἶναι ἀπρόσωποι, διότι ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν βαθεῖαν καθολικὴν ἰδέαν τοῦ Ἁγαθοῦ και τοῦ Ἀληθοῦς: ὁ Κλαύδιος ἐνεργεῖ δραστηριῶς και ἀδιαλείπτως πρὸς ἓναν σκοπὸν, και οἱ λόγοι τῆς ἐνεργείας του εἶναι διαφανεῖς, διότι εἶναι ἀτομικοί, διότι ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὸν κοινὸν νοῦν, ἀπὸ τὸ στενὸν πνεῦμα τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Βασανίζεται και ὁ Κλαύδιος ἐσωτερικῶς και μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξιν τῆς συνειδήσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ ὁ ἔλεγχος λαμβάνει ἐξωτερικὴν ἀφορμὴν, προέρχεται ἀπὸ τὸν τρόμον τὸν ὁποῖον γεννοῦν εἰς τὴν ψυχὴν του μυστηριώδεις, ἀνεξήγητοι δι' αὐτὸν ἐξωτερικαὶ ἐμφανίσεις ὡς προμηνύματα τρομερᾶς τιμωρίας. Ἀλλὰ τὸ φοβερὸν τοῦτο προαίσθημα, ἀντὶ νὰ τὸν σταματήσῃ εἰς τὴν κακοῦργον πορείαν του, τὸν κεντᾷ νὰ προχωρήσῃ.

34.

Πρώτη ἔρχεται νὰ τὸν ταράξῃ ἡ λύπη και ἡ βαρυθυμία τοῦ Ἀμλέτου, ἐν τῷ μέσω τῆς πομπῆς μετὰ τὴν ὁποῖαν αὐτὸς πανηγυρίζει τὸν γάμον του, ὡς διὰ νὰ θαμπώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ κόσμου ὥστε νὰ μὴ προσηλωθοῦν εἰς τὴν ἀσεβῆ ἀνομίαν: κατόπιν ἀμέσως τὸν ἀνησυχεῖ περισσότερο ἢ πλαστὴ παραφροσύνη, τὴν ὁποῖαν αὐτὸς μετὰ ἀλάνθαστον ὀξυδέρκειαν ἐξηγεῖ ὡς πρόσχημα ἐχθρικής πρὸς αὐτὸν διαθέσεως. Διὰ νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸ μυστή-

ριον τῆς ψυχῆς τοῦ Ἀμλέτου, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ ὅλα του τὰ κινήματα, προσκαλεῖ ἄλλοθεν δύο νέους εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Ἀμλέτος μὲ τὸ θάρρος τῆς φιλίας, ὅπου παιδιόθεν τοὺς συνδέει, δύναται νὰ ἀνοίξῃ τὴν καρδίαν του εὐκολώτερα παρὰ εἰς τοὺς κατασκόπους τῆς Αὐλῆς· ὅμως ἡ στενὴ διάνοια τοῦ Κλαυδίου δὲν προβλέπει ὅτι τοιοῦτον τέχνασμα θὰ συντριβῇ εἰς τὴν διορατικὴν δύναμιν καὶ εἰς τὸ λεπτὸν αἰσθημα τοῦ ἀντιπάλου του. Ἡ πρώτη αὐτῆ ἀποτυχία αὐξάνει τοὺς φόβους του καὶ ταραττει τὴν ἔνοχον συνειδησίν του· ὁ Κλαύδιος καθαρὰ βλέπει ὅτι ὁ Ἀμλέτος

κάτι μέσα τρέφει,

ὅπου ἡ βαθεῖα κλωσσᾶ μαυρίλα τῆς ψυχῆς του,
καί, ὅταν ἀνοίξῃ καὶ πτερώσῃ αὐτό, φοβοῦμαι
μὴ κίνδυνον μᾶς φέρῃ.

καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἀποφασίζει νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, βεβαίως μὲ τὸν ἀπόκρυφον σκοπὸν νὰ τὸν παραδώσῃ αὐτοῦ εἰς ἄφευκτον θάνατον.

35.

Καὶ ἐνῶ ἀναπαύεται εἰς τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ δεῦτερον τοῦτο κακούργημα θὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὴν ἡσυχίαν, ἕξαφνα βλέπει μὲ φρίκην τὴν εἰκόνα τοῦ πρώτου κακουργήματός του εἰς τὴν σκηρικὴν παράστασιν· εἰς τὴν ἀνεξήγητον ἀποκάλυψιν αἰσθάνεται τὸ Θεῖον ὅπου θὰ ἐφώτισε τὸν ὄρφανὸν τοῦ δολοφονημένου ἀδελφοῦ του. Ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμὴν βλέπει νὰ κρέμεται ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν του τῆς Θείας Δίκης ἡ ρομφαία· ζητεῖ νὰ τὴν ἀπομακρύνῃ μὲ τὴν προσευχὴν, νὰ ἐξιλεωθῇ μὲ τὸν Θεόν· ἀλλὰ αἰσθάνεται ὅτι τὰ δεσμὰ τῆς κοσμικῆς ἀπολαύσεως τοῦ ἔχουν ὑποδουλώσῃ τόσον τὴν ψυχὴν, ὥστε δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ μετανοίας·

Πῶς εἶναι δυνατόν τὴν ἄφρῃσιν νὰ λάβῃ

κεῖνος 'ποῦ τὸν καρπὸν κρατεῖ τοῦ ἐγκλήματός του ;

Ἀκολουθεῖ τὸν δρόμον του καὶ προετοιμάζει δραστηρίως τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἀμλέτου· ἀλλὰ ἡ συναπάντησις τούτου μὲ τὴν μητέρα του γεννᾷ νέον ἀπροσδόκητον περιστατικόν, ὅπου θὰ δεινῶσῃ τὴν θέσιν τοῦ Κλαυδίου. Δὲν λυπεῖται διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἐμπιστευμένου του Αὐλικοῦ, μόνον ἀνατριχιάζει μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι

αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤμποροῦσε νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν θέσιν ἐκείνου καὶ νὰ πέσῃ φονευμένος, διότι καλῶς ἔννοεῖ τί ἠθέλησεν ὁ Ἀμλέτος ὅταν ἔσπρωξε τὸ ξίφος εἰς τὴν αὐλαίαν. Βλέπει τὴν ζωὴν του εἰς ἄμεσον κίνδυνον, καὶ ἤθελε καταδικάσῃ ἀμέσως τὸν Ἀμλέτον ὡς φονέα, ἀλλ' ἀπαντᾷ πρόσκομμα ἀκατανίκητον εἰς τὴν συμπάθειαν τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν μητρικὴν ἀγάπην τῆς Γελτρούδης· ὅθεν ἐνεργεῖ πυρετωδῶς διὰ νὰ ἀποπέμψῃ τὸν Ἀμλέτον· μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, εἰς τὴν παραζάκην τοῦ τρόμου ἢ ἀναμμένη φαντασία του στρέφεται πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας· εἰς τὴν νοερὰν προσφώνησιν μεταχειρίζεται καὶ τὸν ἐφοβισμόν καὶ τὴν ἰκεσίαν, καθὼς βασανίζεται ἀπὸ τὴν ἀνησυχίαν, μήπως ἐκεῖνος δὲν θελήσῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν φονικὴν παραγγελίαν τὴν περιεχομένην εἰς τὰ σφραγισμένα γράμματα.

36.

Ἄλλὰ μόλις ἐλευθερώθη ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπου ὡς *θέρημ τηκτικὴ μαρτίζει μέσα εἰς τὸ αἷμα του*, νέος ἄχρος κίνδυνος τὸν εὐρίσκει· παρ' ὀλίγον πίπτει θύμα ἀδίκου ἐκδικήσεως, τοῦ Λαέρτου, ὁ ὁποῖος εἰς αὐτὸν ἀποδίδει τὸν φόνον τοῦ πατρὸς του, διότι ὁ Κλαύδιος εἰς τὴν μεγάλην ἀδημονίαν του εἶχε κάμῃ τὸ λάθος νὰ τηρήσῃ τὸν φόνον μυστικὸν καὶ νὰ θάψῃ ἀπόκρυφα τὸν νεκρόν. Καὶ ὅταν μὲ πολλὴν δεξιότητα καὶ ἀταραξίαν κατῶρθωσε νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Λαέρτου, ἡ ἀπροσδόκητος ἐπιστροφή τοῦ Ἀμλέτου τὸν ἐπαναφέρει εἰς τὴν πρώτην ἀδιέξοδον θέσιν. Διὰ μίαν στιγμὴν ὁ νοῦς του πάσχει ἀληθῆ τραυλισμόν, καθὼς φαίνεται εἰς τὰς ἀτόπους πρὸς τὸν Λαέρτην ἐρωτήσεις του· ἀλλὰ ἡ κρίσιμος στιγμὴ ἀκονίζει τὰς διανοητικὰς του δυνάμεις· φοβισμένος ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ πρώτου φονικοῦ σχεδίου ἐφευρίσκει ἀμέσως ἄλλο συνθετώτερον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει πλήρη πεποίθησιν, διότι εἰς αὐτὸ συντρέχουν δύο δολοφόνα ἀλάνθαστα μέσα, καὶ διότι τοιοῦτος φόνος θὰ φανῇ ἔργον τῆς τύχης καὶ δὲν θὰ γεννήσῃ καμμίαν ὑποψίαν οὐδὲ εἰς αὐτὴν τὴν μητέρα τοῦ Ἀμλέτου· μὲ ὑπέροχον τέχνην καλλιεργεῖ τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεως εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Λαέρτου διὰ νὰ τὸν παρασύρῃ εἰς ἀνανδρον δολοφονίαν, καὶ ἀληθῆς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐποχῆς του ἀναβιβάζει τὴν ἐκδικήσιν εἰς ἀξίωμα·

τόπος οὐδ' ἱερός δὲν πρέπει νὰ φυλάξῃ
 δολοφόνον· νὰ ἔχ' ἢ ἐκδίκησις δὲν πρέπει
 περιορισμόν.

Ἄλλὰ καὶ τὸ νέον τοῦτο σχέδιον ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἀνατρέψουν
 ἄλλα ἀπρόβλεπτα συμβάντα· ἡ Ὀφηλία πνίγεται· ὁ Κλαύδιος,
 ὁ ὁποῖος ἐκοπίασε τόσον διὰ νὰ ἡμερώσῃ τὴν ὄργην τοῦ Λαέρ-
 του, φοβεῖται μήπως ὁ θάνατος τῆς Ὀφηλίας τὸν ἐξαγριώσῃ
 πάλιν καὶ τὸν σπρώξῃ εἰς φανεράν βίαν ἐναντίον τοῦ Λαέρτου·
 καὶ μόλις ὁ Κλαύδιος κατώρθωσε νὰ τὸν σωφρονίσῃ, νέος παρου-
 σιάζεται κίνδυνος αὐτομάτου καταστροφῆς, ἡ συμπλοκὴ τοῦ Ἀμ-
 λέτου καὶ τοῦ Λαέρτου εἰς τὸν τάφον τῆς Ὀφηλίας· ἀλλὰ καὶ ὁ
 κίνδυνος τοῦτος ἀπομακρύνεται· ὁ Ἀμλέτος συμφιλιόνηται μὲ
 τὸν Λαέρτην, δέχεται τὸν ἀγῶνα τῆς ξιφασκίας, τὰ πάντα ἐξω-
 μαλύνθησαν καὶ ὁ Κλαύδιος ἀπέκτησε τὴν πεποιθήσιν ὅτι πλη-
 σιάζει ἡ ποθητὴ ὥρα τῆς ἡσυχίας·

Τῆς γαλήνης τὴν ὥραν σύντομα θὰ ἰδοῦμε.

37.

Ἄλλ' ἂν καὶ ἐδυνήθη νὰ ὑπερνικήσῃ τόσας δυσκολίας, νὰ
 προσπεράσῃ τόσα προσκόμματα, νὰ σωθῇ ἀπὸ τόσοις κινδύ-
 νους, πάλιν τὸ τελευταῖον τοῦτο σχέδιόν του, τόσον προνοητικῶς
 διωργανισμένον, παθαίνει φοβεράν στρέβλωσιν καὶ φέρει τελικὴν
 ἀπροσδόκητον λύσιν. Ἡ τελευταία τούτῃ ἀποτυχία προέρχεται
 ἀπὸ στενὴν διάνοιαν μὴ ἰκανὴν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τὰ ἰδιώματα
 τῶν ἄλλων. Τὸ σύνθετον στρατήγημα ταῦ Κλαυδίου, τὸ φαρμα-
 κωμένο ποτῆρι καὶ τὸ φαρμακωμένο ξίφος, ἤθελεν ἐπιτύχῃ, ἂν
 ὁ Ἀμλέτος ἦταν τόσον ἀνύποπτος καὶ ἄκακος, ἂν ὁ Λαέρτης
 ἦταν τόσον ἄκαρδος καὶ ἀχρεῖος, ὅσον ἐνόμισεν ὁ Κλαύδιος· ἀλλὰ
 ὁ Ἀμλέτος εὐλόγως ὑποπτεύεται τὸ ποτῆρι ὅπου τοῦ προσφέρει
 ὁ δηλητηριαστῆς τοῦ πατρός του· ὁ Λαέρτης, πρωτόπειρος εἰς
 τὰ ἐγγλήματα, αἰσθάνεται τὴν θέλησίν του νὰ κλονίζεται εἰς τὴν
 στιγμὴν τῆς ἐκτελέσεως· εἰς τὴν συνείδησίν του ἐγεννήθησαν δι-
 σταγμοὶ οἱ ὁποῖοι ἀπ' ἀρχῆς ἐξασθενίζουν ἀνεπαισθήτως τὴν ὀρ-
 μὴν του εἰς τὸν ἀγῶνα, καί, ὅταν προκαλούμενος ἀπὸ τὸν Ἀμ-
 λέτον ἀποφασίζει νὰ τὸν κτυπήσῃ, τὸν λαβώνει τόσον ἐλαφρά, ὥστε
 συμβαίνει νὰ ζήσῃ ὁ Ἀμλέτος ἀρκετὴν ὥραν διὰ νὰ μάθῃ τὰ

πάντα ἀπὸ τὸ στόμα τῆς Γελτρούδης καὶ τοῦ Λαέρτου, καὶ νὰ προφθάσῃ νὰ θανατώσῃ τὸν Κλαύδιον μὲ τὰ δύο φονικὰ ὄργανα τὰ ὅποια τοῦτος εἶχεν ἐπινοήσῃ. Ἡ σατανικὴ μηχανὴ δὲν ὑπακούει εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἐφευρετοῦ, ἐνεργεῖ ὡς τι ἔμψυχον καὶ αὐτόβουλον, καὶ ἀνοίγει ἕξαφνα τὴν ἄβυσσον ἐμπροσθέν του. Ἄλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ τὸ γεῖλος τῆς ἀβύσσου ὁ Κλαύδιος ἀκόμη ἐλπίζει, μένει κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀτράραχος, χάριν τῆς σωτηρίας του· διὰ νὰ μὴ προδώσῃ τὸ ἤδη σαλευόμενον σχέδιόν του, ὅταν ἡ Γελτρούδη πίνει ἀπὸ τὸ φαρμακωμένο ποτήρι, δὲν ἐπιμένει νὰ τὴν ἐμποδίσῃ καὶ γίνεται δολοφόνος τοῦ μόνου πλάσματος τὸ ὅποῖον ἀγαποῦσε εἰς τὸν κόσμον· καὶ ὅταν ὀλόκληρον τὸ νέον κακούργημά του ἐξεσκεπάσθῃ καὶ ὁ Ἄμλέτος τὸν πληγόνει, ὁ Κλαύδιος πιάνεται ἀκόμη σπασμωδικῶς ἀπὸ τὴν ζωὴν, ζητεῖ βοήθειαν, ἴσως μὲ τὴν μωρὰν ἐλπίδα ὅτι ἡ θανατηφόρος ἀλοιφή τοῦ ξίφους, ἀφοῦ ἐβάφη ἤδη δύο φοραὶς εἰς τὸ αἷμα, τοῦ Λαέρτου καὶ τοῦ Ἄμλέτου, ἔχασε τὴν δυνάμιν της, ὥστε αὐτός, ὁ ἀληθὴς ἔνοχος, νὰ ἐπιζήσῃ μόνος.

38.

Ἐὰν ἀπὸ τὴν ψυχολογικὴν μελέτην τῶν προσώπων μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἠθικῆς σημασίας τοῦ Δράματος, εὐρίσκομεν ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ αὐτοῦ λύσις πραγματοποιεῖ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ ἠθικοῦ νόμου. Ἀπὸ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Πνεύματος, τὸ ὅποῖον ἀποκαλύπτει τὸ μυστήριον τοῦ ἐγκλήματος, ἕως εἰς τὴν στιγμὴν τῆς φοβερᾶς τιμωρίας, φαίνεται μία μυστηριώδης Δύναμις, ἡ ὅποια ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως, ὑπεράνω τῶν ἀνθρωπίνων σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν, καὶ μάλιστα ἀντιθέτως πρὸς αὐτάς, διευθύνει τὴν πορὰν τῶν πραγμάτων εἰς τὸ προδιωρισμένον τέρμα. Ὡς διὰ νὰ ἀποδειχθῇ καθαρώτερα ἢ παντοδυναμία τῆς Νεμέσεως, ἐκλέγεται ὡς κύριον ὄργανον τῆς ἀποφασισμένης τιμωρίας ἄτομον ἀκατάλληλον πρὸς τοιαύτην ἐνέργειαν καὶ ἀναγκάζεται νὰ παλαίσῃ καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν φύσιν του καὶ πρὸς τὴν δοκιμασμένην πανουργίαν καὶ τὴν ἄκαρδον μοχθηρίαν τοῦ ἐνόχου. Καὶ μ' ὅλον τοῦτο ἡ διστακτικὴ στάσις καὶ ἡ ἀπραξία τοῦ Ἄμλέτου, ἡ προερχομένη ἀπὸ ἐνδόμυχον ἀποστροφὴν πρὸς τὴν ἄχαριν ἀποστολήν, εἰς τὴν ὅποιαν τὸν ἔχει προορίσῃ ἡ

Νέμεσις, καθὼς καὶ ἡ πυρετώδης ἐνέργεια τοῦ Κλαυδίου, ἡ ἐμπεομένη ἀπὸ παραγμένην συνείδησιν καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον τῆς τιμωρίας, ἐνῶ φαίνεται ὅτι ἀτάκτως ἀντισταυρόνονται καὶ τυφλῶς ἀντενεργοῦν εἰς τὴν μοιρόγραπτον καταστροφὴν, ἀπ' ἐναντίας τὴν ἐπιταχύνουν. Ὁ Ἀμλέτος μὲ τὴν προσποιητὴν παραφροσύνην γεννᾷ τὴν ὑπόψιαν τοῦ Κλαυδίου, μὲ τὴν σκηνικὴν παράστασιν τῆς βασιλοκτονίας τὴν ἐνισχύει, μὲ τὸν φόνον τοῦ Πολωνίου ἀποκαλύπτει εἰς τὸν Κλαύδιον τὸν ἀληθῆ σκοπὸν του, ἀνάπτει εἰς τὸν Λαέρτην τὸ φιλέκδικον αἶσθημα καὶ δίδει εἰς τὸν Κλαύδιον κατάλληλον συνεργὸν τῆς φονικῆς μηχανορραφίας του, μὲ τὴν ἀναχώρησίν του ἀφίνει εἰς τὸν Κλαύδιον καιρὸν νὰ τὴν διοργανίση, τέλος πάντων μὲ τὴν ἀπαθῆ διάθεσίν του προσφέρεται εἰς τὴν ἐπίβουλον μονομαχίαν· ὁ δὲ Κλαύδιος, ἐνῶ στρέφει ἐπιτυχῶς ὅλα τὰ ἀπρόοπτα συμβάντα πρὸς ἴδιον ὄφελος, τὰ βλέπει ἔξαφνα νὰ ἀντιστραφοῦν ἐναντίον του ἀκριβῶς εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου μὲ τὸν θάνατον τοῦ ἐχθροῦ του ἐνόμιζε ἐξασφαλισμένην τὴν σωτηρίαν του. Εἰς τὸν τρομερὸν ὄλεθρον συμπεριλαμβάνονται ὁ Ἀμλέτος καὶ ἡ Ὀφηλία, διότι ἡ ἀδυσώπητος Νέμεσις, ἡ ὁποία ἐκαταδίκασε ὀλόκληρον τὴν ἀμαρτωλὸν ἐκείνην γενεάν, ἀδιαφορεῖ ἔαν εἰς τὸν ἀνορθωτικὸν ἀγῶνα συντρίβεται καὶ μία καρδιά εὐγενεστάτη, ὡς ἐκείνη τοῦ Ἀμλέτου, καὶ πίπτει εἰς τρίμματα ἕνα ἄλλο ἐκλεκτὸν σκεῦος, ὡς ἡ Ὀφηλία. Καὶ τὰ δύο αὐτὰ πλάσματα δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ ζήσουν καὶ νὰ βασιλεύσουν ἐκεῖ ὅπου ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν ἕνας Κλαύδιος καὶ μία Γελτρούδη· πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουν τὸν τραγὸν ἀέρα αὐτοῦ τοῦ κόσμου διὰ νὰ μεταβοῦν ἐκεῖ, ὅπου θὰ τοὺς φέρουν ἀγγέλων πτέρυγες καὶ ὕμνοι.

Α Μ Λ Ε Τ Ο Σ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

ΚΛΑΥΔΙΟΣ Βασιλέας τῆς Δανίας
ΑΜΑΕΤΟΣ Υἱὸς τοῦ πρώην βασιλέως τῆς Δανίας καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Κλαυδίου
ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ Πρίγκιπας τῆς Νορβηγίας
ΠΟΛΩΝΙΟΣ Αὐτάρχης
ΟΡΑΤΙΟΣ Φίλος τοῦ Ἀμλέτου
ΛΑΕΡΤΗΣ Υἱὸς τοῦ Πολωνίου
ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ
ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ
ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ
ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ } Δούλικο!
ΟΣΡΙΚΟΣ
ΕΝΑΣ ΕΥΓΕΝΗΣ }
ΕΝΑΣ ΙΕΡΕΑΣ }
ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ } Ἀξιωματικοί
ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ }
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ Στρατιώτης
ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ Ὑπηρέτης τοῦ Πολωνίου
Ἡθοποιοί
Δύο Νεκροθάπταις
Ἕνας Λοχαγός
Ἄγγλοι Πρεσβευταί
ΓΕΛΤΡΟΥΔΗ Βασίλισσα τῆς Δανίας καὶ μητέρα τοῦ Ἀμλέτου
ΟΦΗΛΙΑ Θυγατέρα τοῦ Πολωνίου
Μεγιστᾶνες, Κυρίαίς, Ἀξιωματικοί, Στρατιώταις, Ναῦταις, Ἀγγελιοφόροι καὶ
ἄλλοι Ἀκόλουθοι.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀμλέτου

ΣΚΗΝΗ ΕΛΣΙΝΟΡΗ

ΑΜΛΕΤΟΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

ΕΛΣΙΝΟΡΗ. Προμαχῶνας, ἔμπρὸς εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ εἰς τὴν θέσιν του· εἰσέρχεται ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Τίς εἶ ;¹

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Ἵς ἐμὲ σὺ πρέπει ν' ἀπαντήσης· στάσου
καὶ φανερώσου.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Ζήτ' ὁ Βασιλέας!

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Εἶσαι

ὁ Βερνάρδος;

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Αὐτός.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Μὲ πολὺν ζῆλον ἤλθες
ἔς τὴν ὥραν σου.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Μεσάνυκτα σημάναν τώρα·
ν' ἀναπαυθῆς ἄμε, Φραγκίσκε.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Πολλαῖς γάρεις
δι' αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν· εἶναι δριμύ τὸ κρῦο
καὶ μ' ἔπιασε ὀλιγοψυχιά.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Εἰς τὴν φρουράν σου
ἤσυχα πέρασες;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Οὐδὲ ποντίκι ἀκούσθη.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Λοιπὸν καλὴ σου νύκτα, καὶ ἂν ἐνῶ πηγαίνεις
τὸν Μάρκελλον ἰδῆς καὶ τὸν Ὀράτιον, πᾶχω
συντρόφους τῆς φρουρᾶς, νὰ μὴν ἀργοῦν εἰπέ τους.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Θαρρῶ ποῦ τοὺς ἀκούω. Στάσου! Τίς εἶ;

Εἰσέρχονται ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

τοῦ τόπου τούτου.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ὑπήκοοι τῆς Δανιμαρκίας.

Φίλοι

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Καλή σας νύκτα.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Χαίρε, τίμιε στρατιώτη·
ποιός σ' ἄλλαξε;

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

Τὴν θέσιν μου ὁ Βερνάρδος ἔχει.
Καλή σας νύκτα. [Ἐξέρχεται.]

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ἔ! φίλε Βερνάρδε!

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Λέγε, —

ὁ Ὀράτιος εἶν' ἐκεῖ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κάπως ἐκεῖνος².

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Καλῶς ἤλθες, Ὀράτιε, καὶ σύ, Μάρκελλέ μου.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Λοιπὸν κεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐφάνη ἀπόψε πάλι;

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Τίποτ' ἐγὼ δὲν εἶδα.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ὁ φίλος μας Ὀράτιος
λέγει πῶς εἶναι τῆς δικῆς μας φαντασίας'

δὲν θέλει νὰ πιστεύῃ 'ς τ' ὄραμα, ὅπου δύο
εἶδαμ' ἔμεῖς φοραῖς μὲ τρόμον τῆς ψυχῆς μας·
τὸν κάλεσα δι' αὐτὸ τὴν νύκτα νὰ περάσῃ
ἀπόψε 'ς τὴν φρουράν μας, ὅπως, ἂν καὶ πάλιν
τὸ φάντασμ' ἔλθῃ, αὐτὸς ὁ ἴδιος δικαιώσῃ
τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ συγχρόνως τοῦ ὁμιλήσῃ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μπα! Δὲν θὰ φανισθῇ.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Κάθισε ὡστός' ὀλίγο
καὶ νέαν ἔφοδον ἄς δώσωμε 'ς τ' αὐτιά σου,
'ποῦ ἀρματωμένα διώχνουν τὴν διήγησίν μας,
αὐτὸ 'ποῦ δυὸ νυκτιαῖς εἶδαμ' ἔμεῖς.

ΟΡΑΤΙΟΣ

* Ἄς ἦναι·

ἄς καθίσωμ' ἐδῶ· Βερνάρδε, ἱστόρησέ τα.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Τὴν περασμένην νύκτα, ἐψές, ἐνῶ τ' ἀστέρι,
αὐτὸ 'ποῦ θέσιν ἔχει δυτικά τοῦ πόλου,
τὸν δρόμον του εἶχε τρέξῃ νὰ φωτίσῃ ἐκεῖνο
τὸ οὐράνιο μέρος, ὅπου τῶρα σπινθηρίζει,
ὁ Μάρκελλος κ' ἐγώ, καθὼς βαροῦσε ἡ μία, —

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Στάσου, ἀντικόψου· ἰδές, ἔρχεται πάλιν!

Εἰσέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Ὅλος
εἰς τὴν μορφήν του ὁ πεθαμένος βασιλέας!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ὅρατιε, σπουδασμένος εἶσαι³, ὁμίλησέ του.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Τοῦ βασιλέως δὲν ὁμοιάζει; Κύττα, Ὅρατιε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Πολύ, πολύ· με πιάνει θαυμασμός και φόβος.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Νὰ τοῦ ὁμιλήσουν θέλει⁴.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ὅμιλησέ του, Ὅρατιε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ποιὸς⁵ εἶσαι σύ, ποῦ ἀρπάζεις τῆς νυκτὸς τὴν ὥραν
τούτην και τὸ καλὸ και ἀνδρειωμένο σχῆμα,
ὅπου ἔχε ὡς πολεμάρχος ἡ μεγαλειότης
τοῦ θαμμένου Δανου;⁶ Ὅσον τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου,
ὁμίλησε.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ἐπειράχθη.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Ἰδέ, μ' ἀνοικτὸ βῆμα

τραβιέται!

ΟΡΑΤΙΟΣ

Στάσου! Ὅμιλει! σ' ἐξορκίζω, ὁμίλει!

[Ἐξέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ἐχάθη και ν' ἀποκριθῆ δὲν θέλει.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Τώρα,
 Ὁράτιε, τί; σὺ τρέμεις κ' εἶσαι ἀχνός· δὲν εἶναι
 τὸ πρᾶγμα κάτι πλέον παρὰ φαντασία;
 Πῶς τὸ ἐξηγεῖς;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μὰ τὸν Θεόν, δὲν θὰ ἤμποροῦσα
 νὰ τὸ πιστεύσω δίχως τὴν ὁμολογίαν
 τὴν αἰσθητὴν καὶ ἀληθινὴν τῶν ὀφθαλμῶν μου.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ὅλος δὲν ὁμοιάζει μὲ τὸν βασιλέα;

ΟΡΑΤΙΟΣ

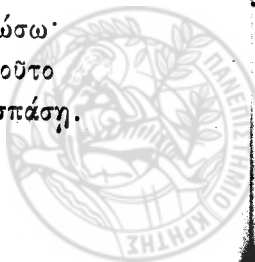
Ὅσον ἐσὺ μ' ἐσέ· φοροῦσε αὐτὴν ἐκείνην
 τὴν πανοπλίαν, ὅταν μὲ τῆς Νορβηγίας
 τὸν αὐθάδ' ἡγεμόνα 'ς τ' ἄρματα ἐμετρήθη·
 ὁμοίως φοβερὸ τὸ βλέφαρό του ἐφάνη,
 ὅταν εἰς τὴν ὄρμην σφοδρῆς λογομαχίας
 τοὺς Πολωνοὺς 'ς τὸν πάγον βρόντησε ἀπ' τ' ἀμάξι.
 Εἶναι παράδοξο.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Καὶ πρὶν δυὸ φοραῖς ἄλλαις,
 ὁμοίως καὶ σωστὰ 'ς τὴν ἴδιαν νεκρὴν ὥραν,
 μὲ διάσκελο πολεμικὸ διαβῆκ' ἐμπρός μας.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μερικὸν στοχασμὸν δὲν ξεύρω νὰ μορφώσω·
 ἀλλὰ 'ς τὴν ὀλικὴν τοῦ νοῦ μου βλέψιν τοῦτο
 δηλοῖ 'ποῦ συμφορὰ 'ς τὸ κράτος μας θὰ σπάσῃ.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ἄς καθίσωμε, φίλοι, καὶ ὅποιος ξεύρει ἄς εἶπη.
 Τί βασανίζεται ὁ λαὸς ὅλην τὴν νύκτα
 ἄγρυπνος νὰ φρουρῇ μὲ προσοχὴν μεγάλην;
 Τί κανόνια ὅλημέρα χύνονται ὀρειχάλκου
 καὶ ἀπ' ἔξω φέρνουν τόσα ἐφόδια τοῦ πολέμου;
 Τί τόσους παίρνουν ναυπηγούς καὶ τοὺς βιάζουν,
 ὥστ' ἡ ἐβδομάδα κυριακὴν δι' αὐτοὺς δὲν ἔχει;
 Τί μᾶς προσμένει, ὅπου μὲ τόσῃ ἀγωνίᾳ
 ἡ νύκτα ἐδόθη συνεργὸς εἰς τὴν ἡμέραν;
 Ποιὸς μὲ πληροφορεῖ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἐγώ, καθὼς ὁ λόγος
 τρέχει κρυφά. Τὸν μακαρίτην βασιλέα,
 ὅπου τ' ὁμοίωμά του τώρα ἐφάνη ἐμπρὸς μας,
 τὸν εἶχε, ὡς ξεύρετε, 'ς τὴν μάχην προκαλέσῃ
 ὁ Φορτιμπράς, τῶν Νορβηγῶν ὁ βασιλέας,
 ὡς ἐκεντήθη ἀπὸ σφοδρὴν ἀντιζηλίαν.
 Ὁ ἀνδρείος μας Ἀμλέτος (κ' εἶχε ἀνδρείου φήμην
 'ς τὸ ἐδῶθε μέρος ὅλο τοῦ γνωστοῦ μας κόσμου),
 φονεύει αὐτὸν τὸν Φορτιμπράς, 'που μὲ συνθήκην,
 κλεισμένην ὅπως θέλει ὁ νόμος τῶν ἀρμάτων,
 παράδιδε εἰς τὸν νικητὴν μὲ τὴν ζωὴν του
 ὅσα 'ς τὴν κατοχὴν του ἐκράτει ἐκεῖνος μέρη,
 καὶ πάλι τόσῃ ἄλλῃ γῆν ἔβαζε κάτω
 ὁ βασιλέας μας, ἀντάξιον ἀρραβῶνα,
 'που ἔμελλε τοῦ Φορτιμπράς νὰ μείνῃ κλῆρα,
 ἂν ἐνικοῦσεν, ὅπως τούτου οἱ τόποι ἐπέσαν
 κτήμα τοῦ Ἀμλέτου, κατὰ τ' ἄρθρ' αὐτῆς ἐκείνης
 τῆς συμφωνίας. Τώρα ὁ Φορτιμπράς ὁ νέος,
 φωτιά γεμάτος, 'ς τὴν ἀκράτητην ὁρμὴν του,

ἔχει συνάξῃ ἐδῶθ' ἐκεῖθε, ἀπ' ὄλα τ' ἄκρα
 τῆς Νορβηγίας, πλῆθος κηρυκτῶν κακούργων
 ἀπελπισμένων, καὶ τοὺς τρέφει διὰ ν' ἀρχίσῃ
 ἐπιχείρημα κάποιου φοβεροῦ, καὶ τοῦτο
 (καθὼς τὸ βλέπει καὶ ἡ Κυβέρνησίς μας) εἶναι
 μὲ τ' ἄρματα 'ς τὸ χέρι νὰ μᾶς πάρῃ ὀπίσω
 ὄλους τοὺς τόπους, ὅσους εἶχε, ὡς εἶπα πρῶτα,
 χάσῃ ὁ πατέρας του· καὶ αὐτός, καθὼς νομίζω,
 τῶν ἐτοιμασιῶν μας εἶναι ὁ μόνος λόγος,
 τῆς νυκτοφυλακῆς αἰτία, καὶ ἀρχὴ πρώτη
 τῆς βίας, τῆς ὀρμῆς, τοῦ φοβεροῦ θοροῦ.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Κ' ἐγὼ πιστεύ' ὅτ' εἶναι τοῦτο ἡ μόνη αἰτία,
 καὶ μ' αὐτὸ κάπως συμφωνεῖ τὸ θαῦμα τούτης
 τῆς μορφῆς 'ποῦ διαβαίνει ἀρματομένη ἐμπρός μας,
 καὶ τόσ' ὀμοιάζει μὲ τὸν γέρον βασιλέα,
 'ποῦ τῶν πολέμων τούτων ἦταν κ' εἶναι ἡ ρίζα.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κάρφος⁷ διὰ νὰ θολώσῃ τοῦ νοὸς τὸ μάτι.
 'Σ τὴν Ρώμην⁸, μὲς τὸ ὕψος δόξης δαφνοφόρας,
 ὀλίγο πρὶν ὁ φοβερός 'Ιούλιος πέσῃ,
 οἱ τάφοι ἀδειάσαν, καὶ οἱ νεκροὶ σαβανωμένοι
 εἰς τοὺς δρόμους τῆς Ρώμης θλιβερά θρηνοῦσαν·
 ἄστρα μὲ φλόγιναις οὐραῖς, αἰματωμένα,
 'ς τὸν ἥλιον χαλασμοί⁹. καὶ ὁ νοτερὸς πλανήτης
 'ποῦ τὸ βασιλεῖο κυβερνᾷ τοῦ Ποσειδῶνος,
 ἔκλειψιν ἔπασχε κακὴν, ὡς νὰ 'χε φθάσῃ
 'ς τῆς Κρίσεως τὴν ἡμέραν¹⁰. καὶ ὀμοια σημεῖα
 μὲ τοῦτα, ὡσὰν προδρόμους τρομερῶν συμβάντων,
 ὡς προμηνύματα κακὰ 'ποῦ στέλν' ἡ μοῖρα,
 καὶ ὡσὰν προοίμια συμφορᾶς 'ποῦ δὲν θ' ἀργήσῃ,

ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ συγχρόνως ἔχουν δεῖξῃ
 ἴς τὰ μέρη μας ἐδῶ καὶ τῶν συμπολιτῶν μας.
 Ἄλλὰ, ἀγάλι! κύττα ἐκεῖ, ἴπῳρχεται πάλιν!

Εἰσέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ

ΟΡΑΤΙΟΣ

Θὰ τὸ σταυρώσω, καὶ ἄς μὲ κάψῃ. — Στάσου, ἀπάτη!
 Τὸ δῶρο¹¹ ἂν ἔχεις τῆς φωνῆς ἢ κάποιον ἤχον,
 ὁμίλησέ μου!

Ἄν τι καλὸν μπορεῖ νὰ γίνῃ ὅπου νὰ φέρῃ
 ἀνάσασιν ἴς ἐσέ, ἴς τὸν ἑαυτὸν μου χάριν,
 ὁμίλησέ μου!

Ἄν τῆς πατρίδος σου νὰ πλέκ' ἡ μοῖρα ἠξεύρεις
 κακό, ποῦ ἂν τὸ προμάθ' ἠμπόρειε ν' ἀποφύγῃ,
 ὁμίλησε!

Καὶ ἂν θησαυρὸν τῆς ἀδικίας¹² ἴς τῆς γῆς τὰ σπλάχνα
 ἔχεις κρύψῃ, ὅταν ζυῖσες, — ὅτι ἀκόμη τοῦτο
 σὰς κάμνει, ὦ Πνεύματα, νὰ νεκροπερπατῆτε,
 ὡς λέγουν, — ἄ! φανέρωσέ το· στάσου· ὁμίλει!

[Λαλεῖ ὁ πετεινός.

Σταματήσέ το, Μάρκελλε.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Θὰ τὸ κτυπήσω

μὲ τὴν λόγχην μου;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κτύπα το, ἂν δὲν σταματήσῃ.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Εἶν' ἐδῶ!

ΟΡΑΤΙΟΣ

Εἶν' ἐδῶ!

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ἐχάθη!

[Ἐξέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ

Τὸ ἀδικοῦμε,

ἐνῶ 'ς τὴν ὄψιν φέρει τόσο μεγαλείον,
 μὲ σχῆμα τάχα προσβολῆς νὰ τὸ ἐνοχλοῦμε,
 ὅτι ἀλάβωτον εἶναι, καθὼς εἶν' ὁ ἀέρας,
 καὶ κακόβουλο γέλιο τὰ κτυπήματά μας.

ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

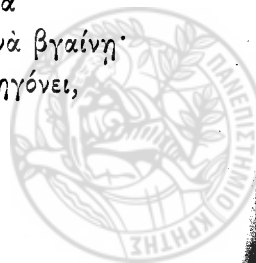
Θὰ μᾶς ὠμίλει, ὁπότε ὁ πετεινὸς ἀκούσθη.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ναί, κ' ἐταράχθη ὡσάν κριματισμένο πλάσμα
 'ς τὸ μήνυμα τῆς καταδίκης· λέγουν ὅτι
 ὁ πετεινός, 'ποῦ σαλπιστῆς τῆς αὐγῆς εἶναι,
 τὸν θεὸν τῆς ἡμέρας ἐξυπνᾷ μ' ἐκεῖνον
 τὸν λάρυγγα, 'ποῦ τόσο σέρνει ψιλὸν ἤχον,
 καὶ 'ς τὴν κραυγὴν του κάθε πνεῦμα, ὅπου καὶ ἂν ᾔηται,
 'ς τὸ πέλαγο ἢ 'ς τὸ πῦρ, 'ς τὴν γῆν ἢ 'ς τὸν ἀέρα,
 ἄστατο ἐνῶ πλανᾶται, βίαια γυρίζει
 'ς τὰ σύνορά του¹³, καὶ τοῦ λόγου μαρτυρίαν
 ἐλάβαμεν ἡμεῖς εἰς ὅ,τι τώρα ἐφάνη.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ἐλάλησεν ὁ πετεινός κ' ἐκεῖνο ἐχάθη.
 Εἰς ταῖς παραμοναίς, ὡς λέγουν, τῆς ἡμέρας
 ὅπου δοξολογοῦν τὰ γένηνα τοῦ Χριστοῦ μας,
 λαλεῖ τ' ὀρνίθι τῆς αὐγῆς ὄλην τὴν νύκτα·
 καὶ τότε πνεῦμα, ὡς λέγουν, δὲν τολμᾷ νὰ βγαίη
 ἀγαθαῖς εἶναι ἢ νύκταις, ἄστρο¹⁴ δὲν πληγόνει,

Νύμφη¹⁵ καμμιά δὲν βλάπτει, στρίγλα δὲν μαγεύει,
τόσ' ὁ καιρὸς ἐκεῖνος εἶν' εὐλογημένος.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τ' ἄκουσα κ' εἶναι πιστευτόν· ἀλλὰ τηρᾶτε
ἢ Αὐγὴ μὲ πορφυρὴν χλαμύδα πῶς βαδίζει
'ς τὴν δρόσον τοῦ βουνοῦ 'ποῦ ὑψόνετ' ἐκεῖ πέρα.
'Ἄς σηκωθοῦμε ἀπ' τὴν φρουράν μας, καὶ ὅ,τι ἀπόψε
ἔχομε ἰδῆ, φρονῶ πῶς εἶναι ἀνάγκη ὁ νέος
'Αμλέτος νὰ τὸ μάθῃ· ἐπειδὴ τὸ πνεῦμα
κεῖνο, 'ς ἐμᾶς βουβό, 'ς αὐτόν¹⁶, θαρρῶ, θὰ κρίνῃ.
Συμφωνεῖτε καὶ σεῖς γνωστὰ 'ς αὐτόν νὰ γίνουν,
καθὼς ἡ ἀγάπη μας τὸ θέλει καὶ τὸ χρέος;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Νὰ γίνουν, ναί· καὶ ἤξεύρω ἐγὼ τὸ μέρος ὅπου
εὐκαιρον σήμερα πρῶτ' θὰ τὸν εὐροῦμε.

[Ἐξέρχονται

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἰθούσα τοῦ θρόνου εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ.

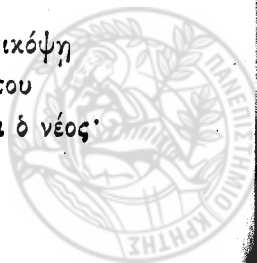
Σαλπισμοί. Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ
ΑΜΛΕΤΟΣ ΠΟΛΩΝΙΟΣ ΛΑΕΡΤΗΣ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ
ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ ΜΕΓΙΣΤΑΝΕΣ καὶ ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

'Ἄν καὶ χλωρὴ 'ναι ἀκόμα ἡ μνήμη τοῦ θανάτου
τοῦ ποθητοῦ μας ἀδελφοῦ 'Αμλέτου, κ' ἦταν

πρέπον νὰ θλίβεται ἡ καρδιά μας, καὶ ὁ λαὸς μας
 ὄλος νὰ σχύφτη μ' ἓνα μέτωπο θλιμμένο,
 ὅμως 'ς τὴν φύσιν τόσον ἀντιτάχθη ὁ λόγος,
 ὥστε μὲ θλίψιν γνωστικὴν νὰ τὸν ποθοῦμε,
 χωρὶς νὰ λησμονοῦμ' ἑμεῖς τὸν ἑαυτὸν μας.
 Ὅθεν ἑμεῖς τὴν ἄλλοτε ἀδελφὴν μας, τῶρα
 βασιλισσάν μας, σεβαστὴν συγκληρονόμον
 τοῦ κράτους τούτου, ὅπου λαμπρύνει ἀρμάτων δόξα,
 θελήσαμε — μὲ ἡδονὴν κάπως κομμένην,
 μὲ ἰλαρὸ τό 'να μάτι, μὲ τὸ δάκρυ 'ς τ' ἄλλο,
 μὲ γέλια 'ς τὴν θανὴν, μὲ θρήνους εἰς τὸν γάμον,
 τὴν χαρὰν μὲ τὴν πίκραν ἴσια ζυγιασμένην —
 νὰ νυμφευθοῦμε· καὶ δὲν ἔχομε ἀποκλείση,
 'ς αὐτό, τὴν συνετὴν σας γνώμην, 'ποῦ ἐλευθέρως
 ἐβάδισε μ' ἑμᾶς· καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε.
 Θὰ μάθῃτ' ἄλλο τῶρα· ὁ Φορτιμπράς ὁ νέος,
 εἴτε κρίνει μικρὴν τὴν δύνάμιν μας, εἴτε,
 διότι ὁ ποθητὸς ἀπέθανε ἀδελφός μας,
 νομίζει πῶς βαθυὰ τὸ κράτος μας ἐσείσθη,
 ἐκεῖνος, χωρὶς νὰ 'χη σύμμαχον ἢ μόνον
 τὸ ὄνειρο 'ποῦ βλέπει αὐτῆς τῆς εὐκαιρίας,
 μήνυμα ἐτόλμησε βαρὺ νὰ μᾶς κηρύξῃ,
 νὰ παραδώσωμε 'ς αὐτὸν ὅλα τὰ μέρη
 ὅσα ὁ πατέρας του, μὲ νόμιμην συνθήκην,
 πρὸς τὸν ἀνδρείον ἀδελφόν μας εἶχε ἀφήσῃ.
 Εἶπα δι' αὐτὸν καὶ ἄρκοῦν· τῶρα διὰ μᾶς θὰ εἰποῦμε
 καὶ τί σκοπεύει τούτ' ἡ σύνοδος μας, κ' εἶναι
 τὸ ἐξῆς· στέλνομε αὐτὰ τὰ γράμματα 'ς τὸν θεῖον
 τοῦ Φορτιμπράς, 'ς τῶν Νορβηγῶν τὸν βασιλέα —
 ὅπου κειτάμενος καὶ ἀνίκανος δὲν ξεύρει
 τὸν σκοπὸν τοῦ ἀνεψιοῦ του — νὰ τὸν ἀντικόψῃ
 νὰ προχωρήσῃ, ἀφοῦ μέσ' ἀπὸ τὸν λαόν του
 τοὺς ἀνδραῖς παίρνει καὶ στρατὸν μορφώνει ὁ νέος·

ιδού διατί πέμπομε σᾶς ἀπεσταλμένους,
 ἐσέ, Βολτίμανδε, καὶ σέ, Κορνήλιέ μου,
 τούτους τοὺς ἀσπασμοὺς νὰ φέρετε εἰς τὸν γέρον
 τῆς Νορβηγίας βασιλέα· κ' ἐξουσίαν
 δὲν σᾶς δίδομεν ἄλλην νὰ πραγματευθῆτε
 μ' αὐτὸν παρέχει ἀπ' ὅ,τι ὀρίζουν μέσα τ' ἄρθρα
 ἐδῶ¹⁷ γραμμένα. Χαιρετῶ σας, καὶ ἄς μᾶς δείξῃ
 ἡ σπουδὴ σας τὸν ζῆλον.

ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ καὶ ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ

Εἰς αὐτὸ καὶ εἰς ὄλα
 τὸν ζῆλον μας θὰ δείξωμε.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Δὲν ἀμφιβάλλω
 ποσῶς· καὶ πάλιν χαιρετῶ σας ἐγκαρδίως.

[Ἐξέρχονται ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ καὶ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ.]

Καὶ τώρα σύ, Λαέρτη, τί μᾶς λέγεις νέο;
 κάποιαν αἴτησιν εἶχες· τί ζητεῖς, Λαέρτη;
 Ἄν ἐξηγήσης γνωστικὴν ἐπιθυμίαν
 ἔς τὸν βασιλέα σου, τὰ λόγια δὲν θὰ χάσης.
 Καὶ ποῖον ἔχεις πρᾶγμα νὰ εὐχηθῆς, Λαέρτη,
 νὰ μὴ προσφέρωμεν ἑμεῖς πρὶν τὸ ζητήσης;
 Κεφαλή¹⁸ καὶ καρδιά τόσο ἀδελφαῖς δὲν εἶναι,
 τόσο εἰς τὸ στόμ' ἀρμόδιον ὄργανο τὸ χέρι,
 ὅσο εἶναι τοῦ πατρὸς σου ὁ θρόνος τῆς Δανίας.
 Τί ποθεῖς ἀπὸ ἐμέ, Λαέρτη;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Σεβαστέ μου
 Κύριε, τὴν χάριν νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Γαλλίαν,
 ὅθεν πρόθυμος ἦλθα εἰς τὴν Δανίαν, ὅπως
 ἔς τὴν στέψιν σου κ' ἐγὼ τὸ σέβας μου ἀποδώσω·

καὶ ἀφοῦ τό 'χω ἀποδώσῃ, ὁμολογῶ 'ποῦ κλίνουν
 πάλιν οἱ πόθοι μου καὶ ὁ νοῦς πρὸς τὴν Γαλλίαν,
 καὶ ταπεινῶς ζητοῦν τὴν ὑψηλὴν σου χάριν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τοῦ πατρός σου τὴν ἄδειαν ἔχεις; Τί μᾶς λέγει
 ὁ Πολώνιος;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τὴν ἄδειαν, Κύριε, μὲ τὴν βίαν,
 μ' ἐπιμονὴν μοῦ ἐπῆρεν, ὡς 'ποῦ τὴν σφραγιδα
 ἔθεσ' ἀναγκασμένος εἰς τὴν θέλησίν του.
 Συγχώρεσε, παρακαλῶ, ν' ἀναχωρήσῃ.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Λαέρτη, 'ς τὴν καλὴν σου ὥραν, καὶ δικός σου
 νά ἦναι ὁ καιρός· χαίρου καὶ αὐτὸν καὶ τὰ λαμπρά σου
 χαρίσματ', ὅπως ἡ ψυχὴ σου ἐπιθυμήσῃ!
 Καὶ τῶρ', Ἀμλέτε, ἀνεψιέ κ' υἱέ μου, —

ΑΜΛΕΤΟΣ (μόνος του)

Κάπως¹⁹

ἀνέβηκε ἡ συγγένεια καὶ κατέβ' ἡ ἀγάπη.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

πῶς συμβαίνει ὅτι νέφη ἀκόμη σὲ σκεπάζουν;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κυρίέ μου, ποσῶς· πολὺ 'ς τὸν ἥλιον εἶμαι²⁰.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Γλυκέ μου Ἀμλέτε, αὐτὸ ρίξε τὸ μαῦρο χρώμα²¹,
 καὶ φίλου στρέψε βλέμμα πρὸς τὸν βασιλέα.
 Μὴ πάντοτε μὲ βλέφαρα χαμηλωμένα

ζητῆς τὸν εὐγενῆ πατέρα σου εἰς τὸ χῶμα.
Κοινὸ τὸ πρᾶγμα· ὅ,τι ζῆ θεὸν ἀποθάνη,
καὶ ἀπ' τὴν φθαρτὴν ζωὴν περνᾷ εἰς τὴν αἰωνίαν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ναί, δέσποινα, κοινὸ ²².

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Καὶ ἂν εἶναι, διατὶ φαίνεται
παράδοξο εἰς ἐσέ;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Φαίνεται! Δέσποινά μου,
τί λέγεις; εἶναι· ἐγὼ τὸ φαίνεται δὲν ξεύρω.
Οὔτε, ὦ καλὴ μητέρα, ἡ μαύρη φορεσιά μου,
οὔτ' ὅσα θλιπτικὰ ροῦχα ἡ συνήθεια θέλει,
οὔτ' ἄνεμοι ἀναστεναγμῶν βιαστὰ σπρωγμένοι,
ὄχι, ἀλλ' οὔτε εἰς τὰ μάτια ζωντανὴ πλημμύρα,
οὔτε ἡ κατῆφεια τοῦ προσώπου, καὶ ὅλ' οἱ τρόποι
τοῦ πόνου καὶ ἡ μορφαίς, δὲν φθάνουν νὰ μὲ δείξουν·
ἐκεῖνα φαίνονται τῶντι, ὅτ' εἶναι πρᾶξις
ὅπου ἂν θέλῃ κάνεις ταῖς παίζει· ἀλλ' ὅ,τι ἔχω
μέσα μου, σχῆμα δὲν τὸ δείχνει· αὐτὰ δὲν εἶναι
παρὰ οἱ στολισμοί, τὰ φάλαρα τῆς λύπης.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Χαριτωμένος εἶσ', ἐπαινετός, Ἀμλέτε,
νὰ θρηνηῖς εὐλαβῶς τὴν μνήμην τοῦ πατρός σου·
ἀλλ' εἶχε χάση καὶ ὁ πατέρας σου πατέρα,
τοῦτος τὸν ἰδικόν του πρῶτα, καὶ ὅποιος μένει
πρέπει ὡς καλὸς υἱὸς τῆς λύπης του τὸ σέβας
πρὸς καιρὸν ν' ἀποδώσῃ· ἀλλὰ μέσα εἰς τὸ πένθος
νὰ κλείεται μὲ πείσμα, τοῦτ' εἶναι ἀνταρσία
ἀσεβῆς, θλιψὶς ὄχι ἀνδρός, καὶ δείχνει γνώμην

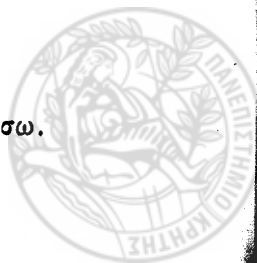
κακὴν πρὸς τὸν θεόν, ἀστήρικτην καρδίαν,
 δείχνει ἀνυπότακτὴν ψυχὴν καὶ δείχνει πνεῦμα
 ἀδίδακτο, μωρό· πῶς κείνο, 'ποῦ ἀναγκαίως
 ξεύρομ' ὅτι θὰ γίνῃ καὶ κοινὸν ὑπάρχει
 ὡς τὸ κοινότερο αἰσθητὸ πρᾶγμα τοῦ κόσμου,
 νὰ παίρνωμεν ἐμεῖς κατὰκαρδᾶ μὲ τόσην
 μωρὴν ἀντίστασιν; Εἶν' ἐντροπή, καὶ κρίμα
 πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς τοὺς νεκροὺς καὶ πρὸς τὴν Φύσιν,
 καὶ προσβολὴ 'ς τὸ Λογικόν, 'ποῦ κάθε ἡμέραν
 πατέρων μνημονεῖει πανταχοῦ θανάτους,
 ἔποῦ κραυγάζει, ἀπὸ τὸ λείψανο τὸ πρῶτο
 ὡς τὸν σημερινὸν ἀπεθαμένον· 'Τοῦτο
 θὰ ἦναι'. Καὶ λοιπὸν τούτην ἐσὺ τὴν λύπην,
 τὴν ἄσκοπην, παρακαλῶ νὰ ρίξης χάμω·
 στοχάσου με ὡς πατέρα· ναί, καὶ τώρα ὁ κόσμος
 ὅτ' εἶσ' ὁ ἐγγύτατος τοῦ θρόνου μας ἄς μάθῃ,
 καὶ ὅτι μ' αὐτὸ σοῦ δίδω τόσο ἀγάπης βάθος,
 ὅσο ἔχει 'ς τὸν υἱὸν τοῦ τρυφεροῦ πατέρας.
 Καὶ τώρα ἡ διάθεσίς σου, νὰ ἐπιστρέψῃς πάλιν
 'ς τῆς Βυττεμβέργης τὴν σχολήν²³, εἶν' ἐναντία
 'ς τὸν πόθον μας πολὺ· καὶ σὲ παρακαλοῦμε
 νὰ μὴν ἀναχωρήσης, ἀλλ' ἐδῶ νὰ μείνης
 'ς τὴν ἰλαρὴν παρηγοριὰ τῶν ὀφθαλμῶν μας,
 πρῶτος μας αὐλικός, ἀνεψιός κ' υἱός μας.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

'Σ τὴν μητέρα σου, 'Αμλέτε, μὴν ἀδιαφορήσης,
 'ποῦ σὲ παρακαλεῖ θερμῶς μ' ἐμᾶς νὰ μείνης·
 ἂν μ' ἀγαπᾶς, 'ς τὴν Βυττεμβέργην μὴ πηγαίνης.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Δέσποινα, 'ς ὅ,τι δυνηθῶ θὰ σὲ ὑπακούσω.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἐπόκρισις καλὴ καὶ σπλαχνικὴ· θὰ ἦσαι εἰς τὴν Δανίαν ὁμοίός μας. Δέσποινά μου, πηγαίνομε· ἡ γλυκειὰ καὶ ἀβίαστη τοῦ Ἀμλέτου παραδοχὴ μου ἀνοίγει τῆς καρδιᾶς τὰ φύλλα. Καὶ πρὸς χάριν αὐτῆς, ὅσαις προπίν' ὑγείαις μὲ ἀλαλαγμοὺς χαρᾶς τὴν σήμερον ἡ Δανία, 'ς τὰ νέφ' ἡ κανονιαὶς θὰ ταῖς ἀντιλαλήσουν, καὶ τὴν βασιλικὴν ξεφάντωσιν οἱ θόλοι τῶν οὐρανῶν θ' ἀντιβοῦσιν, ὡς ν' ἀπαντοῦσαν 'ς ἐκεῖναις ταῖς βρονταῖς τῆς γῆς. Ἀναχωροῦμε.

[Ἐξέρχονται ὅλοι ἐκτὸς τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄγ! νὰ ἠμποροῦσε τούτ' ἡ τόσο στέρεη σάρκα νὰ ξεπαγῶσῃ καὶ ὡς ἀχνὸς δροσιὰ νὰ γίνη! ἢ τὸν νόμον τοῦ ὁ Πλάστης νὰ μὴν εἶχε στήσῃ νὰ τιμωρῇ τὸν αὐτοφόνον! Θέ μου, ὦ Θε μου, πόσο ἄνοστα, κοινὰ καὶ ἀνώφελα καὶ ἀχρεῖα φαίνοντ' ὅλα 'ς ἐμὲ τὰ ἔργ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου! Φάσκελα νὰ 'χουν! Κῆπος εἶναι χορτιασμένος μὲς τὸ ξεσπόριασμά του, καὶ ὅλον τὸν γεμίσαν χοντροειδῆ φυτὰ καὶ ξεβλασταρωμένα. Αὐτοῦ νὰ καταντήσῃ! Ἀπεθαμένος μόλις ἀπὸ δυὸ μῆναις· οὐδὲ τόσο, οὐδὲ κἂν δύο. Τί ἐξαισίος βασιλέας! Ὑπερίων ἦταν καὶ τοῦτος ἔμπροσθέν του Σάτυρος· ὦ πόσο τρυφερὴν εἶχε ἀγάπην τῆς μητρός μου! μήτε ἄνεμοι τ' οὐρανοῦ θὰ ὑπόφερνε νὰ πνέουν σκληρὰ 'ς τὸ πρόσωπό της! Ἄ! θὰ τὸ ἐνθυμοῦμαι; Γῆ καὶ Οὐρανοί! τὴν εἶδα ἐγὼ 'ς τὸν τράχηλόν του νὰ κρέμετ' ὥστε ἤθελε εἰπῆς πῶς ἡ τροφὴ της

αὔξαινε, ἀντὶ νὰ παύῃ, τὴν ἐπιθυμίαν.
 Καὶ ὅμως 'ς ἓνα μῆνα, — ἄς μὴ τὸ συλλογιοῦμαι, —
 Ἄδυναμία! τ' ὄνομά σου εἶναι γυναῖκα! —
 'ς ἓνα μῆνα μικρόν! ἢ πρὶν τριφθοῦν ἐκεῖνα
 τὰ ὑποδήματα 'ποῦ 'χε 'ς τοῦ δυστυχισμένου
 πατρός μου τὴν θανήν, κλαμένη ὡς ἡ Νιόβη,
 αὐτὴ ἐκεῖνη — ὦ Θεέ! καὶ κτήνος, στερημένο
 τοῦ λογικοῦ, τὸ πένθος θὰ κρατοῦσε πλέον, —
 ἐκεῖνη ἀμέσως μὲ τὸν θεῖον μου ἐνουμφεύθη,
 ἀδελφὸν τοῦ πατρός μου καὶ ὅμοιον τοῦ πατρός μου
 ὅς' ὁμοιάζω ἐγὼ τὸν Ἡρακλέα. Ἐν ἓνα
 μῆνα; ἐνῶ τὰ πρισμένα μάτια τῆς ἀκόμη
 κοκκίνιζε ἢ πικράδα δολερῶν δακρῦων,
 ἐνουμφεύθη. ὦ! κακὴ σπουδὴ νὰ πέσῃ ἀμέσως
 'ς ἐπικατάρματα φιλιὰ! Καλὸ δὲν εἶναι
 οὔτε καλὸ τέλος θὰ λάβῃ· ἀλλά, καρδιά μου,
 πνίγου, ἐπειδὴ τὴν γλῶσσαν πρέπει νὰ κρατήσω.

Εἰσέρχονται ΟΡΑΤΙΟΣ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἵψηλότατε, χαῖρε!

ΑΜΑΕΤΟΣ

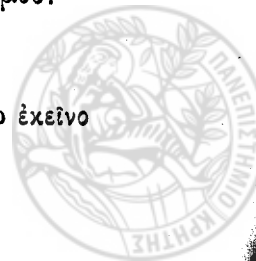
Πόσῃν χαρὰν ἔχω
 ὅτι σὰς βλέπω καὶ ὑγιεῖς· εἶν' ὁ Ὁράτιος
 ἢ ξέχασα τὸν ἑαυτὸν μου;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἐκεῖνος εἶμαι,
 καὶ πάντοτε ὁ πτωχὸς σου δούλος, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὅχι, ὁ καλὸς μου φίλος· θ' ἀνταλλάξω ἐκεῖνο

τὸ ἐπίθετο μὲ σέ. Καὶ τί λοιπόν, Ὁράτιε,
τί σ' ἔφερ' ἐδῶ τάχ' ἀπὸ τὴν Βυττεμβέργην; —
Ὁ Μάρκελλος²⁴;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Καλέ μου Κύριε, —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πολὺ χαίρω
ὅτι σὲ βλέπω — (πρὸς τὸν Βερν.) Κύριε, καλὴ σπέρα. — Λέγε,
τί σ' ἔφερ' ἐδῶ τάχ' ἀπὸ τὴν Βυττεμβέργην;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Καλέ μου Κύριε, κλίσεις πρὸς τὴν ὀκνηρίαν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἄλλ' οὔτ' ἐχθρὸς σου αὐτὸ νὰ λέγῃ ἐσυγχωροῦσα·
καὶ μὴ τόσο σκληρὰ τ' αὐτιά μου ὑποχρεώσης
δικὴν σου εἰς βάρος σου ν' ἀκούσουν μαρτυρίαν·
καλῶς γνωρίζ' ὅτι ὀκνηρὸς ἐσὺ δὲν εἶσαι.
Ἄλλὰ ἴς τὴν Ἐλσινόρην τί ζητεῖς; Πρὶν φύγῃς
θὰ μάθῃς ἀπὸ ἐμᾶς νὰ πίνῃς ἀνδρειωμένα²⁵.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἦλθα, Κύριε, νὰ ἰδῶ τὸ ξόδι τοῦ πατρός σου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Συμμαθητὴ μου, ἂν μ' ἀγαπᾷς, μὴ μ' ἀναπαίζῃς·
ἦλθες νὰ ἰδῇς, θαρρῶ, τοὺς γάμους τῆς μητρός μου.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριε, πολὺ σιμὰ τῳόντι ἀκολουθῆσαν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Οικονομία, φίλε, νοικοκυροσύνη!
 Ἐπὶ τὸ νεκρόδειπνο²⁶ τὰ κρέατα ψημένα
 κρύα περάσαν εἰς τοῦ γάμου τὸ τραπέζι.
 Νὰ εἶχ' ἀπαντήσῃ²⁷ τὸν χειρότερον ἐχθρόν μου
 ἄς τοὺς Οὐρανοὺς, καὶ ὄχι νὰ ἰδῶ τέτοιαν ἡμέραν.
 Ὁ πατέρας μου, — ναί, μοῦ φαίνεται, τὸν βλέπω,

ΟΡΑΤΙΟΣ

ὦ! Κύριε, ποῦ;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἐς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ νοῦ μου, Ὁράτιε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μία φορὰ τὸν εἶδα· ἐξαίσιος βασιλέας!

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἄχ! ἦταν ἄνθρωπος, ποῦ, εἰς ὄλ' ἂν θὰ τὸν κρίνης,
 δὲν ἐλπίζω εἰς τὴν γῆν νὰ ἰδῶ τὸν ὁμοῖόν του.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριε, λογιάζω πῶς ἐψὲς τὸν εἶδα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Εἶδες

σύ; ποῖον;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τὸν πατέρα σου, τὸν βασιλέα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τὸν βασιλέα, τὸν πατέρα μου, —

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ὀλίγαις

στιγμαῖς τὸν θαυμασμόν σου δάμασε, νὰ δώσῃς
 ὄλην τὴν προσοχὴν σου ὡς 'ποῦ νὰ φανερώσω
 'ς ἐσὲ τὸ θαῦμα τοῦτο, μὲ τὴν μαρτυρίαν
 ἐδῶ τῶν φίλων.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πρὸς Θεοῦ, λέγε ν' ἀκούσω.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Δύο νυκτιαῖς, εἰς τὴν ἀράδα, τοῦτ' οἱ φίλοι,
 ὁ Μάρκελλος μὲ τὸν Βερνάρδον, 'ς τὴν φρουράν τους,
 'ς τὴν νεκρὴν κ' ἔρμην ὥραν τοῦ μεσονυκτίου,
 ἀπάντησαν τὸ ἐξῆς· μορφή 'σάν τοῦ πατρός σου,
 ὄλη μὲ τ' ἄρματα πατόκορφα ζωσμένη,
 φαίνεται ἐμπρὸς τους, καὶ μὲ βάδισμα γενναῖο
 ἀργὰ καὶ μεγαλοπρεπῶς περνᾷ σιμά τους·
 καὶ τρεῖς ἐβάδισε φοραῖς, εἰς διάστημ' ὅσο
 τὸ σκῆπτρο 'ποῦ φοροῦσ', ἐμπρὸς 'ς τὰ τρομασμένα
 θαμπὰ τους μάτια· καὶ ἀπ' τοῦ φόβου τὴν ἐνέργειαν
 ἐκεῖνοι στραγγισμένοι ὡσάν πηκτὴ παγόνουν,
 στέκουν βουβοί, δὲν τοῦ ὀμιλοῦν. Τοῦτο 'ς ἐμένα
 ξεμυστηρεύθησαν αὐτοὶ καὶ ἀκόμη ἐτρέμαν.
 Κ' ἐγὼ τὴν τρίτην νύκτα ἐφρούρησα μαζί τους·
 καὶ αὐτοῦ 'ς τὴν ἴδιαν ὥραν, μὲ τὸ ἴδιο σχῆμα,
 ἀπαράλλακτα ὡς εἶχαν περιγράψῃ ἐκεῖνοι,
 τὸ φάντασμ' ἦλθεν· ἔχω, Κύριε, γνωρίσῃ
 τὸν πατέρα σου· τό 'να χέρι μου μὲ τ' ἄλλο
 δὲν ὁμοιάζουν τόσον.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄλλὰ ποῦ συνέβη

τοῦτο;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Κεῖ, 'ποῦ 'μασθε φρουρά, 'ς τὸν προμαχῶνα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τοῦ ὠμιλήσετε σεις ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

'Εγὼ μάλιστα, Κύριε,
ἀλλὰ δὲν ἀποκρίθη, μόνον, ὡς μοῦ ἐφάνη,
σήκωσε μιὰ φορά τὴν κεφαλὴν καὶ κάπως
ἔδειξε νὰ κινῆται ὡσὰν διὰ νὰ ὀμιλήσῃ,
ὅταν ἀκούσθῃ ξάφνου τῆς αὐγῆς τ' ὀρνίθι
νὰ λαλήσῃ σφικτά, καὶ 'ς τὴν κραυγὴν του ἐκείνο
τραβίχθη βιαστικά κ' ἐχάθη ἀπ' ἔμπροσθέν μας.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Παράδοξο πολὺ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Καὶ ὅμως ὡς ζῶ καὶ ὑπάρχω
τούτ' εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια, Κύριε σεβαστέ μου,
κ' εἶπαμεν ὅτι μᾶς ἐπρόσταζε τὸ χρέος
νὰ σοῦ τὰ κάμωμε γνωστά.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τφόντι, ὦ φίλοι.

'Αλλὰ τὸ πρᾶγμα μὲ ταραρίζει. Θὰ φρουρήτε
ἀπόψε ;

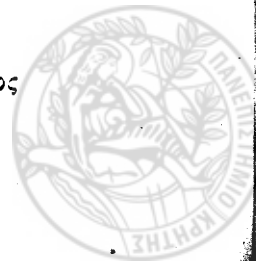
ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Κύριε, θὰ φρουροῦμε.

ΑΜΑΕΤΟΣ

'Αρματωμένος

λέγετε ;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Ἄρματωμένος, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅλος

ἀπὸ τὴν φτέρναν ἔς τὴν κορφήν;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Μάλιστα, Κύριε,

δλόβολος.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λοιπὸν ἐσεῖς τὸ πρόσωπό του
δὲν εἶδετε;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ναί, Κύριε, τό εἶδαμε βεβαίως,
τὴν προσωπίδα ὡς εἶχεν ἀνασηκωμένην.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πῶς ἦταν; ἄγριο τὸ ἀνάβλεμά του;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Πλέον

λύπην παρὰ θυμὸν φανέρονε ἔς τὴν ὄψιν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Χλωμὸς ἢ κόκκινος;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Χλωμὸς πολὺ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ εἶχε

ἐπάνω σας τὰ μάτια στυλωμένα;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ὅλην

ἀσάλευτα τὴν ὥραν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Νὰ παρευρισκόμουν

ἤθελ' αὐτοῦ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μεγάλην θὰ αισθανόσουν φρίκην.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πιθανῶς, πιθανῶς. Πολὺν καιρὸν ἐστάθη;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ὡς νὰ μετρήσης ἑκατὸν καὶ ὄχι μὲ βίαν.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΒΕΡΝΑΡΔΟΣ

Πλειότερο, πλειότερο.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἄλλ' ὄχι ὁπότε

τὸ εἶδα ἐγώ.

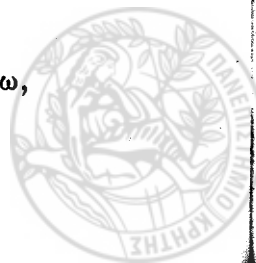
ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὰ γένεια στακτερὰ δὲν εἶχε;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τὰ εἶχε, ὡς ὅταν ζωντανὸν τὸν εἶδα, μαῦρα
σπαρμέν' ἀσῆμι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄπόψε θέλει ἐγὼ φρουρήσω,
ἴσως καὶ πάλι περπατήσῃ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τὸ ἐγγυοῦμαι.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἐὰν πάρῃ τὸ σχῆμα τοῦ ἀγαθοῦ πατρός μου,
θὰ τοῦ ὁμιλήσω καὶ ἂν τὸ στόμ' ἀνοίξῃ ὁ Ἄδης
σιγὴν νὰ μοῦ προστάξῃ· καί, παρακαλῶ σας,
ἂν τὴν ὄψιν αὐτὴν ἔχετε ὡς τώρα κρύψῃ,
'ς τὴν φυλακὴν ἃς μείνῃ ἀκόμῃ τῆς σιωπῆς σας,
καὶ ὅ,τι ἄλλο τύχῃ νὰ συμβῇ τούτῃ τὴν νύκτα,
δῶστε του τόπον εἰς τὸν νοῦν καὶ ὄχι 'ς τὴν γλῶσσαν.
Θέλει ἀνταμείψω τὴν ἀγάπην σας· καὶ τώρα
ἔχετε ὑγείαν, καὶ κοντὰ 'ς τὸ μεσονύκτι
θὲ νὰ σᾶς ἀνταμώσω ἐκεῖ 'ς τὸν προμαχώνα.

ΟΛΟΙ

Τὰ χρέη μας 'ς τὴν Ὑψηλότητά σου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἀγάπην

θέλω ἀπὸ σᾶς ὅσῃν σᾶς ἔχω· χαιρετῶ σας.

[Ἐξέρχονται ὅλοι ἐκτὸς τοῦ ΑΜΑΕΤΟΥ.]

Τὸ πνεῦμα τοῦ πατρός μου 'ς τ' ἄρματα! δὲν εἶναι
καλὰ τὰ πάντα· ὑπάρχει κατὶ αἰσχρὸ παιγνίδι·
Ἦ νύκτα, φθάσει! Ὡς τότε ἠσύχαζε, ὦ ψυχὴ μου!
Ἔργα²⁸ μίαιρὰ θὰ βροῦν 'ς τὸ φῶς φανερωμένα,
καὶ ἂν 'ς τὴν καρδιά της μέσα ἢ γῆ τὰ ἔχει κρυμμένα.

[Ἐξέρχεται.]

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δωμάτιον εἰς τὸ σπίτι τοῦ ΠΟΛΩΝΙΟΥ

Εἰσέρχονται ΛΑΕΡΤΗΣ καὶ ΟΦΗΛΙΑ.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τὰ πράγματά μου ἐπῆραν εἰς τὸ πλοῖο· χαῖρε,
ὦ ἀδελφή μου, καὶ ὅταν οἱ ἄνεμοι βοηθήσου
καὶ ξεκινᾷ καράβι, μὴ κοιμᾶσαι, κάμε
εἶδησιν ἀπὸ σέ νὰ λάβω.

ΟΦΗΛΙΑ

Καὶ ἀμφιβάλλεις;

ΛΑΕΡΤΗΣ

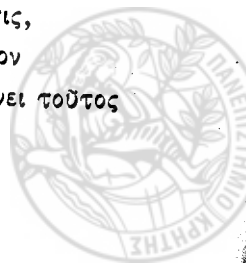
Καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐρωτικὸ μετώρισμα τοῦ Ἀμλέτου,
πάρ' τ' ὡς συνήθειαν καὶ ὡς τοῦ αἵματος παιγνίδι·
εἶναι γιοφύλλι 'πῶχει ἀνοιξ' ἢ φύσις νέα,
πρώιμο καὶ γλυκό, πλὴν πρόσκαιρο καὶ γέρνει,
μῖα στιγμῆς εὐωδιὰ καὶ χάρις, τίποτ' ἄλλο.

ΟΦΗΛΙΑ

"Α! τίποτ' ἄλλο παρ' αὐτό;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μὴ τὸ λογιᾶσης
τίποτε παρ' αὐτό, καὶ σκέψου πῶς ἢ φύσις,
'ς τὴν αὐξῆσιν, δὲν μεγαλόνει μὲ τὸν ὄγκον
μόνον καὶ μὲ τὰ νεῦρ', ἀλλ', ὡς πλαταίνει τοῦτος
ὁ ναός²⁹, δυναμόν' ἢ μέσα ὑπηρεσία

τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ³⁰. Τῶρ' ἴσως σ' ἀγαπάει,
 τὴν καθαρὴν του γνώμην δὲν θολώνει ἀκόμη
 δόλιος σκοπός· ἀλλὰ φοβοῦ· καὶ ἂν θεωρήσῃς
 τὸ μεγαλεῖον του, τῆς γνώμης του δὲν εἶναι
 κύριος αὐτός· 'ς τὴν γέννησίν του ὑποταγμένος
 δὲν δύνατ', ὅπως οἱ μικροὶ κάμνουν, νὰ κόπτη
 ὅποιον θέλει καρπὸν, ἀφοῦ 'ς τὴν ἐκλογὴν του
 κρέμετ' ἡ ἀσφάλεια, τὸ καλὸ τῆς πολιτείας·
 ὅθεν 'ς τὴν ἐκλογὴν του τὴν φωνὴν θ' ἀκούσῃ,
 καὶ τὴν στέρξιν θὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ σῶμα ἐκεῖνο,
 ὅπου τὸν ἔχει κεφαλὴν· λοιπὸν, ἂν λέγῃ
 πῶς σ' ἀγαπᾷ, γνῶσιν ἂν ἔχεις, πιστεύε το
 μόνον ὅσον ἡ θέσις καὶ τ' ἀξίωμά του
 τοῦ συγχωροῦν νὰ πράξῃ αὐτὰ 'ποῦ βεβαιώνει,
 καὶ αὐτὸ νὰ προχωρῇ δὲν δύναται παρέχει
 ἀπ' ὅ,τ' ἡ φωνὴ θέλει τῆς Δανιμαρκίας.
 Μέτρα λοιπὸν πόσο ἡ τιμὴ σου θὲ νὰ πάθῃ,
 ἂν εὐκολα δεχθῆς τὸ γλυκολάλημά του,
 ἢ χάσῃς τὴν καρδιά, ἢ τὸν παρθενικόν σου
 ἀνοιξὴς θησαυρόν εἰς τὴν τυφλὴν ὁρμὴν του.
 Μή, Ὁφηλία, μή, γλυκύτατη ἀδελφὴ μου·
 τὸ αἰσθημά σου κράτει ὀπίσω φυλαγμένο
 'ς ἀπόσκεπο, μακρὰν ἀπ' τ' ἄρματα τοῦ πόθου·
 ἢ σφικτότερη κόρη δείχνεται ἀπλοχέρα,
 τὸ κάλλος τῆς ἂν ξεσκεπάσῃ τῆς σελήνης³¹.
 οὐτ' ἡ Ἀρετὴ ξεφεύγει τὴν συκοφαντίαν·
 τὰ τέκνα τοῦ Μαῖου πληγόνει τὸ σκουληκι
 πολὺ συχνὰ πρὶν τὰ μπουμπούκια τους ἀνοιξοῦν,
 καὶ 'ς τῆς ζωῆς τὸ δροσοδόλο χαραμέρι
 ἐξόχως ἀνεμοὶ φυσοῦν φαρμακωμένοι.
 Λοιπὸν φυλάξου· ὁ φόβος εἶναι σωτηρία·
 ὅτ' ἡ νεότης, χωρὶς νὰ 'χῃ ἐχθρόν, καὶ μόνῃ
 'ς τὸν ἑαυτὸν τῆς ἐπανάστασιν σηκώνει.

ΟΦΗΛΙΑ

Τὴν ἔννοιαν θά 'χω τῆς λαμπρῆς σου νοουθεσίας
 φύλακα τῆς καρδιάς μου· ἀλλ', ἀδελφὲ γλυκὲ μου,
 μὴ κάμῃς ὅπως ἀσεβεῖς κάποιοι ποιμένες·
 τ' οὐρανοῦ τὸ τραχὺ καὶ ὀλόρθο μονοπάτι
 δείχνουν τῶν ἄλλων, καὶ ξεχνοῦν τὴν διδασχὴν τους,
 καί, ὡς ὁ φιλήδονος 'ποῦ ἀλόγιαστα ξεδίνει,
 τρέχουν μὲς τῆς τρυφῆς τὸν ἀνθισμένον δρόμον.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μὴ μὲ φοβῆσαι. — 'Αργοπορῶ· πλὴν ὁ πατέρας
 ἔρχετ'· εὐχὴ διπλῆ διπλὴν τὴν χάριν ἔχει·
 δεύτερον ἀσπασμὸν ἢ τύχη μᾶς χαρίζει.

Εἰσέρχεται ὁ ΠΩΛΩΝΙΟΣ

ΠΩΛΩΝΙΟΣ

Λαέρτη, ἀκόμη ἐδῶ; 'Σ τὸ πλοῖο σου, 'ς τὸ πλοῖο!
 Κάθετ' ὁ ἄνεμος 'ς τοὺς ὠμούς τοῦ πανιοῦ σου,
 καὶ σὲ προσμένουν· λάβε πρῶτα τὴν εὐχὴν μου,
 [Βάζει τὸ χερί ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ΛΑΕΡΤΗ]
 καὶ ταῖς ἐξῆς 'ς τὸν νοῦν σου γράψε νοουθεσίαις·
 'Σ τοὺς στοχασμούς σου γλῶσσαν³² νὰ μὴ δίδῃς, μήτε
 εἰς στοχασμὸν σου ἐνέργειαν πρὶν τὸν ὠριμάσῃς·
 νὰ ἦσαι καταδεκτικὸς, πλὴν μὴ χυδαῖος·
 τοὺς φίλους 'πῶχεις, ἀφοῦ πρῶτα δοκιμάσῃς,
 μὲ κρίκους δέσε εἰς τὴν ψυχὴν σου ἀδαμαντίνους·
 πλὴν τῆς παλάμης σου τὴν αἴσθησιν μὴ φθειρῇς
 μ' ὅποιον ἢ ὥρα σύντροφόν σου ξεκλωσθήσῃ.
 Φυλάξου 'ς ἔριδα νὰ ἐμπῆς, ἀλλ', ἅμα ἐμπῆκες,
 μείνε, νὰ κάμῃς τὸν ἐχθρόν νὰ σὲ φοβῆται.
 Εἰς ὄλους τ' αὐτιά διδε, τὴν φωνὴν 'ς ὀλίγους·
 ἄκουε συμβουλαίς· τὴν γνώμην σου μὴ λέγῃς.

Καλοενδύσου, ἀλλ' ὅσο τὸ πουγγὶ σηκόνει,
 μὴ παράξενά, πλοῦτος, ὄχι φαντασία·
 τὸν ἄνθρωπον συχνὰ μᾶς δείχν' ἡ φορεσιά του,
 καθὼς οἱ πρῶτοι μεγιστᾶνες τῆς Γαλλίας
 εἶναι εἰς τοῦτο ἐκλεκτοὶ πρὸ πάντων καὶ γενναῖοι.
 Μὴ γίνῃς δανειστής, μηδὲ χρεωφειλέτης·
 συχνὰ τὸν φίλον χάνεις μ' ὅσα 'χεις δανείσῃ,
 καὶ ἂν δανεισθῆς, στομόνεις τὴν οἰκονομίαν.
 Πρὸ πάντων τοῦτο· ἀληθινὸς 'ς τὸν ἑαυτὸν σου
 νὰ 'σαι, καὶ θέλει ἀκολουθήσῃ, ὡσάν ἡ νύκτα
 τὴν ἡμέραν, νὰ μὴ 'σαι οὐδὲ 'ς τοὺς ἄλλους ψεύτης.
 Χαῖρε, καὶ ὅ,τ' εἶπα θέλει ἀνθίσῃ ἀπ' τὴν εὐχὴν μου.

ΛΑΕΡΤΗΣ

'Ο υἱός σου ταπεινῶς σὲ χαιρετᾷ, πατέρα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Προσκαλεῖ σε ἕ καιρός· οἱ δοῦλοι σὲ προσμένουν.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Υἱάινε, Ὀφηλία, καὶ μὴ λησμονήσῃς
 ὅ,τι σοῦ εἶπα.

ΟΦΗΛΙΑ

Μὲς τὴν μνήμην μου κλεισμένο
 εἶναι, καὶ τὸ κλειδί της κράτει σὺ 'ς τὸ χέρι.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Υἱάινε.

[Ἐξέρχεται.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

'Οφηλία, τί 'ναι αὐτὸ 'ποῦ σοῦ 'πε;

ΟΦΗΛΙΑ

Διὰ τὸν πρίγκιπ' Ἀμλέτον κάτι, — μὴ βαρύνῃς.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καλά τρώντι τὸ στοχάσθηκε! μοῦ λέγουν
 ὅτι τῶρ' ὕστερα συχνὰ σ' ἔχει ἀνταμώση
 μερικῶς καὶ ἔτι σὺ μὲ καλοσύνην ἄκραν,
 μ' ἐλεύθερην ψυχὴν, ἀκρόασιν τοῦ δίδεις.
 Ἄν εἶναι αὐτὸ (καθὼς μῶχουν εἰπῆ καὶ μόνον
 διὰ νὰ προφυλαχθῶ) θεὸς νὰ σοῦ εἰπῶ 'ποῦ ἐκείνην
 τοῦ προσώπου σου ἐσὺ δὲν ἔχεις τὴν ιδέαν,
 'ποῦ τῆς κόρης μου ἀρμόζει καὶ ἡ τιμὴ σου θέλει.
 Τί τρέχει μεταξύ σας; Τὴν ἀλήθειαν λέγε.

ΟΦΗΛΙΑ

Τῶρ' ὕστερα πολλὰ μοῦ ὄρωκε αὐτὸς σημεῖα
 τῆς ἀγάπης του, Κύριε.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τῆς ἀγάπης, Θεέ μου!
 Λαλεῖς ὡς κόρη τρυφερὴ 'ποῦ ἀκόμη πράξιν
 'ς τὰ ἐπικίνδυνα τοῦτα πράγματα δὲν ἔχει.
 Εἰς τὰ σημεῖα του, ὡς τὰ λέγεις, σὺ πιστεύεις;

ΟΦΗΛΙΑ

Τί νὰ στοχάζωμαι δὲν ξεύρω, Κύριέ μου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Θὰ σὲ διδάξω ἐγώ· φαντάσου παιδί νὰ 'σαι,
 καὶ ὡς μάλαμα νὰ ἐδέχθης κάλπινα σημεῖα³³.
 τὸν ἑαυτὸν σου βάλει εἰς ὑψηλὸ σημεῖο,
 εἰδεμὴ (καὶ δὲν πρέπει τὴν καυμένην λέξιν
 νὰ βασανίζουμε ὡς νὰ χάσῃ τὴν πνοὴν τῆς)
 μωρίας θὰ μοῦ δώσης φανερὰ σημεῖα.

ΟΦΗΛΙΑ

Με πολλήν ζέσιν μου ἐξηγεῖ τὸν ἔρωτά του,
ἀλλὰ με τίμιον τρόπον.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τρόπον νὰ τὸν λέγῃς
τφόντι· ἔλα τώρα!

ΟΦΗΛΙΑ

Κυρίέ μου, ἀκόμη
τὸν λόγον του πιστόνει με τὴν μαρτυρίαν
ἄρκων μεγάλων φοβερῶν 'ποῦ μῶχει ὁμόση.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Βρόχια διὰ νὰ πιασθοῦν ξυλόκοταις! "Α! ξεύρω
ὅταν τὸ αἷμα βράζει πόσο εἶναι γενναία
ἢ φυγὴ νὰ δανείζῃ ἄρκους εἰς τὰ χεῖλη!
'Αναλαμπαῖς, 'ποῦ δίδουν φῶς, ζέστην ὀλίγην,
σδυμένα 'ς τὴν στιγμὴν 'ποῦ τάζουν καὶ τὰ δύο,
ὦ κόρη μου, μὴ γελασθῆς πῶς εἶναι φλόγαις.
Μὴ τὴν παρθενικὴν σου διδῆς παρουσίαν
τόσο εὐκολα 'ς τὸ ἐξῆς· τῆς συναναστροφῆς σου
σύ τὴν ἀξίαν ὡς ἐκεῖ μὴ χαμηλόνης,
νὰ προστάζουσαι νὰ 'λθῃς εἰς συνομιλίαις.
Διὰ τὸν πρίγκιπ' Ἀμλέτον τοῦτο σκέψου μένον,
ὅτ' εἶναι νεῖδ πουλᾶρι καὶ ἠμπορεῖ νὰ τρέχῃ
ἀσπέδιστος³⁴ ἐκεῖ, 'ποῦ εἰς σέ δὲν συγχωρεῖται.
'Σ ὀλίγα λόγια μὴ πιστεύῃς, 'Οφηλία,
'ς τοὺς ἄρκους ὁποῦ κάμνει αὐτός· εἶναι μεσίταις
ἄλλης βαφῆς παρ' ὅ,τι δείχν' ἢ φορεσιά τους,
κῆρυκες ταπεινοὶ διὰ τέλην ἐντροπιασμένα,
καὶ δείχνουν ἄγιοι κ' εὐσεβεῖς προξενολόγοι,
διὰ νὰ πλανέσουν τοὺς ἀθῶους. "Ε! σοῦ λέγω,

χωρίς λόγια πολλά, 'ποῦ 'ς τὸ ἐξῆς δὲν πρέπει
ταῖς ὥραις τῆς ἀδειᾶς σου νὰ κακοξοδεύῃς
εἰς τὸ νὰ διδῆς λόγια καὶ νὰ συντυχαίνῃς
μὲ τὸν πρίγκιπ' Ἀμλέτον· τ' ἄκουσες; τὸ θέλω·
πήγαινε τώρα.

ΟΦΗΛΙΑ

Θὰ ὑπακούσω, Κύριέ μου.

[Ἐξέρχονται.]

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ὁ Προμαχῶνας.

Εἰσέρχονται ΑΜΛΕΤΟΣ ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

'Αέρας 'ποῦ θερίζει· κάμνει πολὺ κρύο.

ΟΡΑΤΙΟΣ

'Αγριος εἶναι, τψόντι, κοφτερὸς ἀέρας.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τί ὥρα εἶναι;

ΟΡΑΤΙΟΣ

'Ολίγο ἀπὸ τὴν δωδεκάτην,
νομίζω, λείπει.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Σφάλλεις· εἶναι βαρημένη.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Λέγεις; δὲν τ' ἄκουσα· λοιπὸν σιμόν' ἡ ὥρα

ἵπου νὰ περιπατῆ τὸ πνεῦμα ἐσυνηθοῦσε.

[Σαλιτισμοὶ καὶ πυροβολισμοὶ μέσα.

Τί δηλοῦ τοῦτο, Κύριέ μου;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὁ Βασιλέας

δεῖπνον ἔχει δληνύκτα καὶ μεθοκοπάει,
φαρομανᾶ, καὶ ἔς τὸν χορὸν πηδᾶ, γυρίζει·
κ' ἐνῶ ρουφᾶ τοῦ Ρήγου τὸ κρασί καὶ πίνει,
τὸν θριάμβόν του διαλαλοῦν³⁵, καθὼς ἀκοῦτε,
τὰ τύμπανα καὶ ἡ σάλπιγγαίς.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Εἶναι συνήθεια;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ναί, μάλιστ', ἀλλ' ἐγὼ νομίζω, ἂν κ' εἶμαι γένηνα
τοῦ τόπου καὶ μὲ τοῦτ' ἀναθρεμμένος, ὅτι
τέτοιαν συνήθειαν νὰ κρατοῦν φέρνει ἀτιμίαν,
κ' ἔπαινον ἔχει ἐκεῖνος ἵπου τὴν ἀθετήση.
Δι' αὐτὴν τὴν χοντροκέφαλην κραιπάλην τ' ἄλλα
ἔθνη μᾶς θεατρίζουν καὶ μᾶς κατακρίνουν
ἔς τὰ πέρατα τῆς γῆς, μᾶς λέγουν μεθοκόπους,
καὶ μ' ἐπίθετο κίσχυρὸ ρυπαίνουν τ' ὄνομά μας.
Αὐτὸ τρώντι ἀπ' ὅσα καὶ ἂν ἡ ἀρετὴ μας
λαμπρότατ' ἔργα κατορθώσῃ τὴν καρδίαν,
τὸ μεδουλι, ἀφαιρεῖ τοῦ ἐπαίνου ὅπου μᾶς πρέπει.
Καὶ ἔς τοὺς ἀνθρώπους μερικῶς τὸ αὐτὸ συμβαίνει, —
διὰ κάποιον κακὸ στίμμα φυσικὸ τους, εἴτε
ἐκ γενετῆς (καὶ αὐτοῦ δὲν πταίου, ἂν ἡ φύσις
δὲν δύναται νὰ ἐκλέγῃ τὴν καταγωγὴν τῆς),
ὅταν ἄμετρ' αὐξήσῃ κάποιον διάθεσις των,
ὥστε τὰ ἐμπόδια σπᾶ καὶ τοὺς φραγμοὺς τοῦ λόγου,

εἶτε ἀπὸ κάποιαν ἕξιν, ὅπου ὡσὰν προζύμι
πολὺ σηκώνει τὴν μορφήν τρόπων ὡραίων, —
'ς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, λέγω, συμβαίνει, ὡς εἶναι
μ' ἓνα ψεγάδι σημειωμένοι, εἴτ' εἶναι χρῶμα
τῆς φύσεως, εἴτ' ἐκεῖ τό 'χει χαράξ' ἡ μοῖρα,
τὰ δῶρα τους, καὶ ἂν λάμπουν ὅσο ἡ θεία χάρις,
καὶ ἄπειρ' ἂν ἦναι, ὅσο ἡ ψυχὴ χωρεῖ τοῦ ἀνθρώπου,
τοῦ κόσμου γενικῶς νὰ φαίνωνται φθαρμένα
ἀπὸ τὴν μόνην κείνην ἔλλειψιν· τὸ δράμι³⁶
τοῦ ὀλέθρου σέρνει τὴν καλὴν οὐσίαν ὄλην
εἰς τ' ὄνειδός του.

Εἰσέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἴδέ, Κύριε, τὸ Πνεῦμα φθάνει!

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὡ Ἄγγελοι τοῦ Ὑψίστου, σεῖς φυλάξετέ μας! —
Μακάριον εἶσαι πνεῦμα, εἶτε κολασμένο,
πνοαῖς οὐράνιαις φέρνεις, εἶτε φλόγαις Ἄδου,
ἔχεις προαίρεσιν καλὴν εἶτε ὀλεθρίαν,
μὲ σχῆμα τόσο ἀξιομίλητον³⁷ ἐφάνης,
ὥστ' ἐγὼ θὰ σοῦ κρίνω· καὶ σοῦ λέγω, Ἀμλέτε
πατέρα μου καὶ τῶν Δανῶν ὦ βασιλέα!
Ἄ! δός μου ἀπόκρισιν! Ἵς τὴν ἄγνοιαν μὴ μ' ἀφήσης
νὰ πνίγωμαι, ἀλλ' εἰπέ, διατί τ' ἁγιασμένα
κόκκαλά σου, ὅπου τὰ ἔχαν νεκροσυγυρίση,
τὰ σάβανά των ἔσπασαν; Διατί τὸ μνημα,
'που σ' εἶδαμε κλεισμένον 'ς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
τ' ἀσάλευτ' ἄνοιξε σαγόνια τοῦ μαρμαροῦ
νὰ σ' ἀπολύσῃ ὀπίσω; Τί σημαίνει τοῦτο,
ὅτι σύ, λείψανο, πατόκορφα ὠπλισμένως,
πάλι ἔρχεσαι νὰ ἰδῆς τὰ φέγγη τῆς σελήνης,

τὴν νύκτα ν' ἀσχημίζης, ὥστ' ἔμεῖς, τῆς φύσεως
τὰ ἐμπαίγματα³⁸, τόσο φρικτὰ νὰ κλονισθοῦμε
μὲ στοχασμούς ὅπου δὲν φθάνει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου;
Εἰπέ διατί γίνεται αὐτό; Πρὸς τί; Τί πρέπει
νὰ πράζωμεν ἔμεῖς;

[Τὸ ΠΝΕΥΜΑ νεύει τοῦ ΑΜΑΕΤΟΥ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἴδού, σοῦ κάμνει νεῦμα
ἀλλοῦ νὰ πᾶς μαζί του, ὡσὰν νὰ θέλῃ κᾶτι
νὰ φανερώσῃ πρὸς ἐσένα μόνον.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Κύττα,
μὲ ἦθος πόσο εὐγενικὸ σὲ καλεῖ πέρα
εἰς μέρος πλέον μακρυνόν· ὅμως μαζί του
μὴ πᾶς.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ὅχι, ποσῶς, καθόλου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Αὐτὸ δὲν θέλει
ὀμιλήσῃ· λοιπὸν θὰ τὸ ἀκολουθήσω.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριε, μὴ τὸ κάμῃς.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τί; Ποιὸς θὰ 'ναι ὁ φόβος;
Δὲν λογαριάζω οὐδὲ βελόνι τὴν ζωὴν μου·
ὅσο δια τὴν ψυχὴν μου, τί μπορεῖ νὰ πάθῃ
ἀπὸ ἀθάνατο πνευμ' ἀθάνατη κ' ἐκείνη;
Μὲ καλεῖ πάλι πέρα· θὰ τὸ ἀκολουθήσω.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Πῶς, Κύριέ μου; Καὶ ἂν αὐτὸ σὲ ξεπλανέσῃ
 εἰς τὸ ποτάμ' ³⁹ ἢ ἔς τὸν φρικτὸν βράχον 'ποῦ ἐπάνω
 ἔς τὴν βᾶσιν τοῦ ὑψηλοῦς πρὸς τὰ πελάγη κλίνει,
 καὶ πάρῃ ἐκεῖ κάποιαν μορφήν ἄλλην τοῦ τρόμου,
 καὶ σοῦ ἀφαιρέσῃ τοῦ νοῦς τὴν ἐξουσίαν,
 ὥστε νὰ σὲ τρελλάνῃ; Τοῦτο συλλογίσου·
 βάζει ὁ τόπος αὐτός, χωρὶς ἄλλην αἰτίαν,
 θανάτου πειρασμοὺς ἔς τὴν κεφαλὴν ἐκείνου,
 'ποῦ τὴν θάλασσαν βλέπει τόσα μέτρα κάτω
 καὶ τὴν ἀκούει νὰ βροντᾶ.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καλεῖ με πάλι. —

Πήγαιν' ἐμπρός· κ' ἐγὼ θέλει σὲ ἀκολουθήσω.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Κύριέ μου, δὲν θὰ πᾶς.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Μακρὰν τὰ χέρια, λέγω!

ΟΡΑΤΙΟΣ

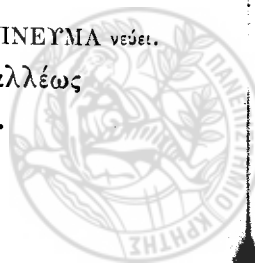
Ἄκουσε! δὲν θὰ πᾶς.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἡ μοῖρα μου κραυγάζει,
 καὶ ἔς τὸ κορμί μου κάθε ἀρμὸν ἐνδυναμόνει
 ὡσὰν τὰ νεῦρα τοῦ θηρίου τῆς Νεμέας ⁴⁰.

[Τὸ ΠΝΕΥΜΑ νεύει.

Καλοῦμαι ἀκόμη; — Κύριοι, λύσετέ με, ἀλλέως
 θὰ κάμω πνεῦμα ἐκεῖνον ὅπου μ' ἐμποδίζει.

'Αφήστε μ', εἶπα! — 'Εμπρός, κ' ἐγὼ θ' ἀκολουθήσω.

[Ἐξέρχονται ΠΝΕΥΜΑ καὶ ΑΜΛΕΤΟΣ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

'Σ ἀπελπισιὰ τὸν ρίχνει τῶρα ἡ φαντασία.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

'Ἄς τοῦ πᾶμε κατόπι, καὶ δὲν εἶναι πρέπον
'ς αὐτὸ νὰ τοῦ ὑπακοῦμε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

'Εμπρός, ἄς πᾶμε. — Τοῦτο
ποῦ θὰ τελειώσῃ;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Κᾶτι σαπημένον ἔχει
τὸ κράτος τῆς Δανίας.

ΟΡΑΤΙΟΣ

'Ἴσια θὰ τὰ φέρῃ
ὁ Θεός.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

'Ἄλλ' ἐμεῖς κατόπι τοῦ νὰ πᾶμε.

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Ἄλλο μέρος ἀπομακρυσμένο εἰς τὸν ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ.

Εἰσέρχονται ΠΝΕΥΜΑ καὶ ΑΜΛΕΤΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ποῦ θὰ με πᾶς; ⁴¹ 'Ομίλει· δὲν θὰ προχωρήσω.

ΠΝΕΥΜΑ

Πρόσεχε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ προσέχω.

ΠΝΕΥΜΑ

Προσεγγίζ' ἡ ὥρα
 'ποῦ 'ς ταις πίσσιναις φλόγαις πρέπει ν' ἀποδώσω
 τὸν ἑαυτόν μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

"Αχ! καυμένο Πνεῦμα!

ΠΝΕΥΜΑ

"Οχι,
 νὰ μὴ μὲ συμπονῆς, καὶ σοβαρὰ ν' ἀκούσης
 ὅ,τι θὰ φανερώσω.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰπέ, πρέπει ν' ἀκούσω.

ΠΝΕΥΜΑ

Κ' ἐκδικητῆς νὰ γίνης, ἄμ' ἀκούσης, πρέπει.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ τί;

ΠΝΕΥΜΑ

Τὸ πνεῦμα ἐγώ 'μαι τοῦ πατρός σου κ' ἔχω
 καταδίκην 'ς τὴν γῆν τὴν νύκτα νὰ πλανῶμαι,
 καὶ τὴν ἡμέραν μὲς ταις φλόγαις νὰ λιμάζω ⁴²,
 ὡς 'ποῦ τὸ πῦρ νὰ καθάρισῃ δσά 'χω πράξη
 κρίματα 'ς ταις ἡμέραις τῆς φθαρτῆς ζωῆς μου·
 καὶ ἂν ἄνωθεν 'ς ἐμὲ δὲν ἦτο ἐμποδισμένο
 νὰ φανερώσω τὰ κρυφὰ τῆς φυλακῆς μου,

ἤθελε ἀκούσης ἀπὸ ἐμὲ μιὰν ἱστορίαν,
 ποῦ εἰς τὴν παραμικρὴν τῆς λέξιν νὰ τρομάξῃ
 ἢ ψυχὴ σου, τὸ νέον αἷμα σου νὰ πήξῃ,
 τὰ δυὸ σου μάτι' ἀπὸ τοὺς κύκλους των, ὡς ἄστρα,
 ἐμπρὸς νὰ πεταγοῦν, τὰ κολλητὰ σγουρά σου
 νὰ χωρισθοῦν καὶ κάθε τρίχα ὀρθὴν νὰ στήσουν,
 ὡς ἡ τριχιά τοῦ θυμωμένου ἀκανθοχοίρου·
 ἀλλὰ 'ς αὐτιά 'πὸ σάρκα κ' αἷμα δὲν ἀρμόζει
 τοῦτ' ἢ φανέρωσις ἀφθάρτου κόσμου. Ἀμλέτε,
 ἀκροάσου, ἀκροάσου! Καὶ ἂν, ὁπότ' ἐζοῦσε,
 τὸν γλυκὸν σου πατέρ' ἀγάπησες, —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Θεέ μου! ⁴³

ΠΝΕΥΜΑ

τὸν μιαρὸν ἐκδίκ' ἀφύσικόν του φόνον.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Φόνον;

ΠΝΕΥΜΑ

Καὶ μιαρὸν, ὡς κάθε φόνος καὶ δταν
 δικαιολόγησιν ἔχῃ, ἀλλ' ὅμως ὡσάν τοῦτος
 ἀφύσικος καὶ μιαρὸς δὲν ἔγιν' ἄλλος.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Μὴν ἀργῆς νὰ τὸ εἰπῆς, καὶ 'ς τὴν ἐκδίκησίν μου
 θά 'σουν ὀκνότερος τοῦ γοργότατα ὅσον εἶναι
 τῆς θείας προσευχῆς ἢ τῆς θερμῆς ἀγάπης.

ΠΝΕΥΜΑ

Πρόθυμος εἶσαι· καί, ἂν αὐτὸ δὲν σέ κινοῦσε,
 θά 'σουν ὀκνότερος τοῦ χόρτου ὁποῦ 'ς τῆς Λήθης
 τὴν ἀκροποταμιὰ σαπαίνει ἀναπαυμένα.

Λοιπὸν ἄκουσε, Ἀμλέτε· εἰπώθη κ' ἐπιστεύθη
 ὅτι 'ς τὸν κῆπον μου, ἐνῶ κοιμώμουν, φίδι
 μ' ἐπλήγωσεν· ἰδοῦ, πῶς ὄλην τὴν Δανίαν
 μὲ πλαστὸν τρόπον τοῦ θανάτου μου ἀπατήσαν·
 ἀλλὰ μάθε, ὦ γενναῖε, ποῦ τὸ φίδι ἐκεῖνο
 ποῦ τοῦ πατρός σου τὴν ζωὴν πλήγωσε, τώρα
 φορεῖ τὸ στέμμα του.

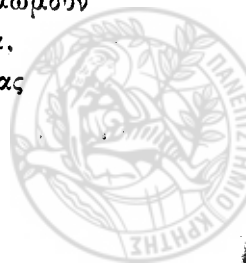
ΑΜΑΕΤΟΣ

ὦ προφήτισσα ψυχὴ μου!

Ὁ θεὸς μου;

ΠΝΕΥΜΑ

Αὐτὸ τὸ κτῆνος, ὁ αἰμομίκτης,
 ὁ μοιγός, μὲ διαβόλου πνεῦμα καὶ μὲ δῶρα
 ἐπίβουλα, — ὦ πνεῦμα πονηρόν, ὦ δῶρα
 τόσον ἄξια νὰ φθείρουν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου —
 ἔσυρε 'ς τὴν ἀδιάντροπὴν του ἐπιθυμίαν
 τὴν τὸς, ὡς ἔδειχνεν, ἀγνὴν βασίλισσάν μου.
 Ἀμλέτε, ποῖος ξεπεσμός ἐστάθη ἐκεῖνος!
 Ἀπὸ ἐμέ, ποῦ εὐγενῶς τόσο τὴν ἀγαπούσα
 ὥστε μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ γάμου ἀδελφωμένη
 ἐβάδιζεν ἢ ἀγάπη, νὰ ξεπέση 'ς ἕναν
 ἀχρεῖον καὶ γυμνὸν ἀπ' ὅσας 'ς ἐμέ χάρες
 ἢ φύσις εἶχε δώση· ἀλλ' ὅπως δὲν κλονεῖται
 ἢ ἀρετὴ ποτὲ κ' ἐὰν ἢ ἀναισχυντία
 μὲ σχῆμα θεῖο προσπαθεῖ νὰ τῆς ἀρέση,
 ὁμοίως κ' ἢ ἀσέλγεια⁴⁴, καὶ ἂν τύχη νὰ σμίξῃ
 μ' ἄγγελον φωτεινόν, καὶ ἀφοῦ τὴν οὐρανίαν
 κλίνην χαρῆ θὰ στρέψῃ 'ς τὸ φορῖμι. Στάσου!
 τῆς γαυραυγῆς, θαρρῶ, μυρίζομαι τ' ἀέρι·
 σύντομα πρέπει νὰ τὰ εἰπῶ. Κεῖ ποῦ κοιμώμουν
 'ς τὸν κῆπον μου μεσημερίς, ὡς συνηθοῦσα,
 ἦλθε 'ς τὴν ὥραν τῆς μεγάλης μου ἡσυχίας
 ὁ θεὸς σου κλεφτά, μ' ἕνα ρογὶ γεμάτο

ἀπὸ χυλὸν τοῦ καταράτου μηλογόρτου ⁴⁵,
 καὶ ἔς τῶν αὐτιῶν μου ταῖς αὐλαῖς ἔχυσεν ὄλο
 τὸ λεπροφόρον ἀποστάλαγμα, κ' ἐκεῖνο
 μὲ τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τόσην ἔθραν ἔχει,
 ποῦ ὡσάν ὑδράργυρος γοργὰ διαβαίνει ἔς ὄσαις
 πύλαις καὶ δρόμους φυσικούς ἔχει τὸ σῶμα,
 καὶ μὲ σφοδρὴν ἐνέργειαν κόβει εὐθύς καὶ πήγει
 τὸ καθαρὸ μας αἷμα, ὡσάν μέσα ἔς τὸ γάλα
 ξυναῖς σταλαγματιαῖς· καὶ αὐτὸ ἔς ἐμὲ συνέβη·
 καὶ ξάφνου ἐπάνω ἔς ὄλο τ' ὀμαλὸ κορμί μου
 ἐξέσπασε λειχήνα, ὡς τοῦ Λαζάρου λῶβα ⁴⁶,
 ποῦ ἀχρεῖα κλόδα βρωμερὴ τὴν ἔκρυβ' ὄλην.
 Ἰδοῦ, πῶς ἀδελφὸς τὰ πάντα, ἐνῶ κοιμώμουν,
 ζωὴν, κορώναν καὶ βασιλίσαν μοῦ ἐπήρε.
 Ἐκόπην μέσα ἔς τ' ἄνθος τῶν ἀμαρτιῶν μου,
 χωρὶς νὰ ἐτοιμασθῶ, χωρὶς νὰ λάβω μύρον ⁴⁷,
 χωρὶς μετᾶληψιν, χωρὶς νὰ διορθώσω
 τὴν ψυχὴν μου, ἀλλὰ λόγον μ' ἔστειλαν νὰ δώσω
 σκυμμένος ἀπ' τὸ βᾶρος τῶν ἐλλείψεων μου.
 Ὡ φρίκη! ὦ φρίκη! ὦ φρίκη! Καὶ ἂν αἰσθησιν ἔχεις,
 μὴ τὸ ὑποφέρης· μὴν ἀφήσης τῆς Δανίας
 τὴν κλίνην τὴν βασιλικὴν κοίτη νὰ ἦναι
 πόθων αἰσχρῶν καὶ μιαρῆς αἰμομιξίας.
 Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν σὺ μέλλης τοῦτο νὰ ἐνεργήσης,
 φύλαξε τὴν καρδιά σου ἀγνήν καὶ τῆς μητρός σου
 κακὸ νὰ κάμης μὴ σκεφθῆς, ἀλλ' ἀψῆσέ την
 ἔς τὸν Θεὸν καὶ ἔς αὐτὰ τ' ἀγκάθια ποῦ ἔς τὰ σπλάγχνα
 μέσα τῆς κατοικοῦν, πικρὰ νὰ τὴν πληγόνουν.
 Ἦν ἄποχαιρετῶ σε· ἡ λαμπυρίδα ⁴⁸ δείχνει
 ὅτι σιμόν' ἡ αὐγὴ, καὶ ἀρχίζει νὰ χλωμαίνῃ
 τὸ ἀνεργό της φῶς. Ὡ! χαῖρε, Ἀμλέτε, χαῖρε!
 Νὰ μὴ με λησμονήσης.

[Ἐξέρχεται.]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὡ τῶν Οὐρανίων
τάγματα ὄλα! Ὡ Γῆ! τί ἄλλο; καὶ τὸν Ἄδην
μ' αὐτὰ θὰ ἐνώσω; Αἰσχρος! Σὺ, καρδιά μου, βάστα·
νεῦρα μου, σεῖς μὴ ζάφνου τώρα μοῦ γεράστε,
στηρίξτε με σφικτά! Νὰ μὴ σὲ λησμονήσω;
Ναί, καυμένο μου πνεῦμα, ἐνόσω ἢ μνήμη τόπον
'ς τὴν σαλευμένην τούτην σφαῖραν⁴⁹ ἔχει ἀκόμη.
Νὰ μὴ σὲ λησμονήσω; Ναί, ἀπὸ τῆς μνήμης
τὸν πίνακα θὰ σβύσω καθ' ἐνθύμημά μου
ἀνούσιο, κοινό, κάθε ρητὸ παρμένο
ἀπὸ βιβλία, καὶ ὄσα σχήματα καὶ τύπους
τῶν περασμένων μου καιρῶν ἔχ' ἢ νεότης
ἀντιχαράξῃ ἐκεῖ καθὼς τὰ αἰσθάνθη κ' εἶδε·
καὶ μόν' ἢ προσταγὴ σου μέσα εἰς τὸ βιβλίον
τοῦ ἐγκεφάλου μου θὰ ζῆ μακρὰν ἀπ' ὄ,τι
πρόστυχον εἶναι· μάρτυς μου ὁ Θεός, τ' ὁμόνω!
Γυνή⁵⁰ ὦ πόσο διεστραμμένη! Σὺ, ἀχρεεῖ!
κακοῦργε, ἀχρεεῖ, μὲ γλυκόγελο 'ς τὰ χεῖλη!
Τὸ σημειωματάρι⁵¹ μου· θὰ γράψω τοῦτο·
νά 'χῃ μπορεῖ κανεὶς γλυκόγελο 'ς τὰ χεῖλη
καὶ νὰ ᾔηται κακοῦργος· τοῦτο εἰς τὴν Δανίαν

[γράφει

τοῦλάχιστον συμβαίνει· σ' ἔχω ἐδῶ γραμμένον,
ὦ θεε μου! — Καὶ πάλιν πρὸς τὸ σύνθημά μου·
εἶναι· 'χαῖρε, ὦ χαῖρε, μὴ μὲ λησμονήσης',
τ' ὠρκίσθηκα.

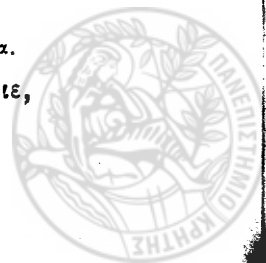
ΟΡΑΤΙΟΣ [ἀπὸ μέσα.

Ποῦ εἶσαι, Κύριέ μου;

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ [ἀπὸ μέσα.

Κύριε,

'Αμλέτε!

ΟΡΑΤΙΟΣ [ἀπό μέσα.

Ὁ Θεὸς νὰ τὸν φυλάξῃ.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ [ἀπό μέσα.

Γένοιτο.

ΟΡΑΤΙΟΣ [ἀπό μέσα.

ὦ Κύριέ μου, ὦ!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καλέ μου, ὦ πουλί μου⁵²,

ἔλα, κατέβα!

Εἰσέρχονται ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Τί συμβαίνει, Κύριέ μου;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τί νέα, Κύριε;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θυμαστώ!

ΟΡΑΤΙΟΣ

Δὲν μᾶς τὰ λέγεις,

καλέ μας Κύριε;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅχι· τὰ κοινολογεῖτε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἐγὼ ἔχι, Κύριε, ἔς τὸν Θεόν.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Οὐτ' ἐγώ, Κύριε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τί λέγετε λοιπόν; Ἄ! πότε ἀνθρώπου φρένες
φαντάσθηκαν αὐτά; Τὸ μυστικὸ κρατεῖτε;

ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Ναί, Κύριε, ἔς τὸν Θεόν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰς τὴν Δανίαν ὄλην
δὲν σώζεται ⁵³ κακοῦργος ἵπου νὰ μὴ ἴναι ἀχρεῖτος
γνωστός.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Νὰ μᾶς διδάξῃ τοῦτο, Κύριέ μου,
δὲν εἶναι ἀνάγκη πνεῦμα νὰ ἔγῃ ἀπὸ τὸν τάφον.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅ, τ' εἶπες, ὀρθὸν εἶναι, ὀρθότατο· καί, δίχως
ἄλλαις περιστροφαῖς, καλὸν εὐρίσκω τώρα
νὰ σφίξωμε τὰ χέρια καὶ νὰ χωρισθοῦμε,
ἔσεῖς, ὅπου σᾶς φέρνει ὁ πόθος καὶ ἡ φροντίδα·
καθένας ἔχει πόθους, ἔχει καὶ φροντίδας,
ἔποιαις καὶ ἂν ἦναι· ὡς πρὸς ἐμὲ τὸν καυμένον,
θὰ ὑπάγω νὰ προσευχηθῶ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τοῦτα δὲν εἶναι
εἰμὴ λόγια τοῦ ἀνέμου καὶ γεμάτα ζάλην.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λυποῦμαι ὅπου σᾶς πρόσβαλαν, πολὺ λυποῦμαι
ἔς τὴν τιμὴν μου.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ποσῶς δὲν μᾶς προσβάλλουν, Κύριε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ναί· πλὴν, μὰ τὸν Θεόν, ὑπάρχει καὶ μεγάλη,
 Ὀράτιε, προσβολή⁵⁴· καὶ ὡς πρὸς τ' ὄραμα ἐκεῖνο,
 εἶναι πνεῦμα καλόν, τοῦτο νὰ εἰπῶ σᾶς φθάνει·
 καὶ τὴν ἐπιθυμίᾳ νὰ μάθῃς ὅ,τι τρέχει
 μεταξύ μας, δαμάσσει' ὅπως ἤμπορεῖτε.
 Καὶ τώρα, καλοὶ φίλοι, ὡς εἴσθε φίλοι ἀρχαῖοι,
 καὶ σπουδασμένοι καὶ στρατιώταις, μίαν μόνην
 χάριν μικρὴν ζητῶ σας.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριε, τί θέλεις;

Θὰ γίνῃ εὐθύς.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Γνωστὸ μὴ κάμετ' ὅ,τι ἀπόψε
 εἶδετε.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ καὶ ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριε, ποτέ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ τ' ὀρκισθῆτε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Εἰς τὴν τιμὴν μου, Κύριε.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Κύριε, ἔς τὴν τιμὴν μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰς τὸ σπαθί μου⁵⁵.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ

Κύριε, τώρα ἐδώκαμ' ὄρκον⁵⁶.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰς τὸ σπαθί μου, 'ς τὸ σπαθί μου.

ΠΝΕΥΜΑ [ἀπὸ κάτω.

Ὅρκισθῆτε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄ! Ἄ! σύ, παλληκάρι, τοῦτο λέγεις; Εἶσαι
 κεῖ κάτω, τιμημέν' ἐργάτη⁵⁷; — Ἐλάτε· ἀκοῦτε
 τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν 'ς τὸ κατωκέλλι· στέρξτε
 νὰ ὀρκισθῆτε.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τὸν ὄρκον, Κύριε, πρόβαλέ μας.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅ,τι ἔχετε ἰδῆ, ποτὲ νὰ μὴν εἰπῆτε.
 Θὰ ὀρκισθῆτε 'ς τὸ σπαθί μου.

ΠΝΕΥΜΑ [ἀπὸ κάτω.

Ὅρκισθῆτε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λοιπὸν ἀπανταχοῦ παρών; Ἄ! πρέπει τόπον
 ν' ἀλλάξωμεν⁵⁸. ἐδῶ περάστε, Κύριοί μου.
 Τὰ χέρια θέστε πάλι ἐπάνω 'ς τὸ σπαθί μου,
 καὶ ὀρκισθῆτε ποτὲ νὰ μὴν εἰπῆτε λόγον
 ὡς πρὸς αὐτὸ 'ποῦ τῶρ' ἀκούσετε⁵⁹.

ΠΝΕΥΜΑ [ἀπὸ κάτω.

Ὅρκισθῆτε.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καλὰ τὰ λέγεις, γέρε χάμουργα! Καὶ πόσο γλήγορα ἐργάζεσαι 'ς τὴν γῆν! "Α! σκαπανέας εἶσαι καλός! — Καὶ πάλι ἄς κινήθοῦμε, φίλοι.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Θεὲ τοῦ 'Ελέους! ἀλλὰ τοῦτο πρᾶγμα ξένο εἶναι πραγματικῶς!

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καὶ σὺ λοιπὸν ὡς ξένον⁶⁰
 νὰ τὸ καλοδεχθῆς. Πολλὰ⁶¹ πράγματα, 'Οράτιε,
 ὁ Οὐρανὸς ἔχει καὶ ἡ Γῆ, 'ποῦ κἂν δὲν εἶδε
 'ς τ' ὄνειρό της αὐτὴ σας ἡ φιλοσοφία.
 'Ἄλλὰ⁶² ἐλάτ' ἐδῶ, 'σὰν πρῶτα, ὅτι ποτέ σας
 (νὰ σᾶς σκέπη ὁ Θεός) — ὅσο καὶ ἂν δείξῃ ξένο,
 παράδοξο, τὸ φέρεσίμῳ μου, καθὼς ἴσως
 θὰ κρίνω πρέπον 'ς τὸ ἐξῆς νὰ πάρω ἦθος
 ἀλλόκοτο, μωρό, — δὲν θὰ συμβῆ ποτέ σας,
 ὅταν 'ς ἐκείναις ταῖς στιγμαῖς καὶ σεῖς μὲ ἰδῆτε,
 τὰ χέρια⁶³ νὰ σταυρώσεται ἔτσι, ἢ νὰ κουνῆστε
 ἔτσι τὴν κεφαλὴν, ἢ λόγος νὰ σᾶς φύγῃ
 ἀμφίβολος, ὡσὰν 'χέμ! χέμ! ξεύρομε κάτι',
 ἢ 'νὰ ἠθέλαμεν!' ἢ 'θὰ ἐλέγαμεν, ἂν ἦταν
 συγχωρημένον' ἢ 'δὲν λείπουν, ἂν μπορούσαν'⁶⁴,
 ἢ μ' ἑμιλίαις ἄλλαις ὑποπταῖς νὰ δείξετε
 πῶς ἠξεύρετε κάτι ἀπὸ τὰ πράγματά μου, —
 ὅτι αὐτὰ δὲν θὰ πράξετε (καὶ ἄς ἦναι ἡ θεία
 χάρις 'ς τὴν ὥραν τῆς ἀνάγκης βοηθός σας)
 ὀρκισθῆτε.

ΠΝΕΥΜΑ [ἀπὸ κάτω.

'Ορκισθῆτε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ταραγμένο πνεῦμα,
 ἀναπαύσου, ἀναπαύσου! — Τώρα, κύριοί μου,
 ἔσ᾽ ἄσ᾽ συσταίνομ' ὄλος μ' ὄλην τὴν ψυχὴν μου,
 καὶ ὅ, τ' ἤμπορεῖ πτωχὸς ἄνθρωπος, ὅπως εἶναι
 ὁ Ἀμλέτος, νὰ κάμη διὰ νὰ δείξῃ πόση
 ἀγάπην τρέφει πρὸς ἑσ᾽, δὲν θέλει λείψῃ,
 ἂν θελήσῃ ὁ Θεός. Καὶ τώρα μέσ' ἄς πᾶμε
 ὄλοι μαζί· καὶ πάντοτε σ᾽ ἐξορκίζω
 τὸ δάκτυλο εἰς τὰ χεῖλη ἐπάνω νὰ κρατῆτε.
 Ἐξαρθρώθῃ ὁ καιρὸς· τῆς μοίρας πείσμα ὦ πόσο
 πικρόν, ἐγὼ νὰ γεννηθῶ νὰ τὸν διορθώσω.
 Καὶ τώρα ἐλάτε, νὰ πηγαίνωμεν ἀντάμα.

[Ἐξέρχονται.]

 ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Δωμάτιον εἰς τὸ σπίτι τοῦ ΠΟΛΩΝΙΟΥ.

Εἰσέρχονται ΠΟΛΩΝΙΟΣ καὶ ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Πάρε καὶ δός του αὐτὰ τὰ χρήματα, Ρευνάλδε,
 καὶ αὐτὰ τὰ γράμματα.

ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ

Θὰ γίνῃ, Κύριέ μου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καλὲ Ρευνάλδε, πόσῃν φρόνησιν θὰ δείξῃς
 ἂν, πρὶν πᾶς νὰ τὸν εὕρῃς, ἐξετάσῃς πρῶτα
 τὴν διαγωγὴν του.

ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ

Κύριε, κατὰ νοῦν τὸ εἶχα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Εὐγε σου, ἐξαίρετα, λαμπρά, μὰ τὴν ζωὴν μου.
 Πρόσεχε τώρα· πρῶτα θέλει μοῦ ἐρευνήσῃς
 τίνες εὕρισκονται Δανοὶ ἔς τοὺς Παρισίους,
 ποιοὶ καὶ πῶς, τὰ μέσα ἴπῳχουν, καὶ ποῦ μένουν,
 ποιὰ συντροφιά, τί δαπανοῦν· καὶ ἅμα μὲ τοῦτο
 τὸ κλωθογύρισμα τοῦ λόγου μάθῃς ὅτι
 γνωρίζουν τὸν υἱὸν μου, ἰδοὺ πῶς θέλει φθάσῃς
 ταχύτερα παρ' ἂν ἀμέσως ἐρωτοῦσες·
 δεῖξε πῶς τάχ' ἀπὸ μακρυὰ μόνον τὸν ξεύρεις·
 'τὸν πατέρα του' εἰπέ 'καὶ φίλους του γνωρίζω,
 καὶ αὐτὸν κάπως'. Νοεῖς τοῦτο, Ρευνάλδε;

ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ

πολύ καλά.

Κύριε,

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

'Κάπως καὶ αὐτόν· ὅμως' θὰ λέγῃς
 'ὀλίγο, ἀλλ', ἂν ἐκεῖνος εἶναι ὁποῦ ἀπεικάζω,
 εἶν' ἄτακτος πολὺ, ἔς αὐτὸ καὶ αὐτὸ δοσμένος'.
 καὶ πλάσε εἰς βᾶρος του ὅσα θέλεις· ὅμως ὄχι
 τόσο χοντρά· ποῦ νὰ τὸν ἀτιμάζουν, — ἔχε

ἔδῳ τὸν νοῦν σου· ἀλλὰ θὰ εἰπῆς ταῖς τρέλλαις δλαις,
τὰ λάθη καὶ τὰ πάθη, ἔπου 'ναι μαθημένη
ἡ νεότης νὰ ἐμπλέκη ἂν ἔχη ἐλευθερίαν.

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

Λόγου χάριν πῶς παίξει.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ναί, καὶ πῶς τοῦ ἀρέσει
νὰ πίνη, νὰ σπαθοκοπᾷ, νὰ θεουλίζη,
νὰ μαλόνῃ, νὰ βλέπη ἀμαρτωλαίς· νὰ φθάσῃς
ἡμπορεῖς ὡς αὐτοῦ.

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

Τοῦτο ἂν εἰπούμε, Κύριε,
θὲ νὰ τὸν ἀτιμάσωμε.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ποσῶς, διόλου·
ἔπως ἐσὺ θ' ἀρτύσῃς τὴν κατηγορίαν·
μὴ πάλι τοῦ φορτώσῃς τ' ὄνειδος πῶς εἶναι
εἰς ἄσωτην ζωὴν παραδομένος· τοῦτο
δὲν ἐννοῶ· θὰ χρωματίσῃς τὰ κακά του
ἔμορφα, ὡσὰν ψεγάδια τῆς ἐλευθερίας,
μιᾶς φλογερῆς ψυχῆς ὅπου ξεσπᾷ καὶ ἀστράφτει,
αἵματος ζωντανοῦ, 'ποῦ χαλινὸν δὲν ἔχει,
πάθημα γενικόν.

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

'Αλλά, καλέ μου Κύριε, —

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καὶ πρὸς τί θέλω αὐτὸ νὰ κάμῃς;

ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ

Κύριέ μου,

τοῦτο νὰ μάθω ἐπιθυμοῦσα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Αὐτοῦ, καλέ μου,

εἶν' ὄλο μου τὸ σχέδιο, μηχανή, πιστεύω,
 μεγάλη· καὶ ἰδοὺ πῶς. Ἐνῶ σὺ τὸν υἱόν μου
 μὲ τέτοιους ρύπους ἐλαφροὺς χρισμένον δείχνεις,
 ὡς πρᾶγμα, ὅπου 'ς τὸ μεταχείρισμα ἐλερώθη, —
 ἐδῶ πρόσεχε — ἂν ὁ συνομιλητής σου,
 αὐτός, 'ποῦ τὸν φαχνοερωτᾶς, εἶδε ποτέ του
 'ς τὰ ἐλαττώματα ἐκεῖνα νὰ 'γη πέση ὁ νέος,
 ὅπου τοῦ μελετᾶς, μὴν ἀμφιβάλῃς ὅτι
 τοῦτο μαζί σου τὸ συμπέρασμα θὰ κλείσῃ·
 'Ἀρχοντά μου' θὰ εἰπῇ ἢ 'φίλε' ἢ κ' 'Ἐντιμότης',
 ὅπως ἡ γλῶσσα τὸ 'χει καὶ κατὰ τὸν τρόπον
 'ποῦ ὁ τόπος συνηθᾶ.

ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ

Κάλλιστα, Κύριέ μου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καὶ τότε, φίλε, αὐτὸς ἀρχίζει, αὐτὸς ἀρχίζει —
 'Α! τί 'θελα νὰ εἰπῶ; Μὰ τὴν ζωὴν μου κάτι
 εἶχα 'ς τὸν νοῦν νὰ εἰπῶ! Ποῦ στάθηκεν ὁ λόγος;

ΡΕΥΝΑΛΔΟΣ

Εἰς τὸ 'συμπέρασμα θὰ κλείσῃ' καὶ εἰς τὸ 'φίλε'
 ἢ κ' 'Ἐντιμότης'.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

'Σ τὸ 'συμπέρασμα θὰ κλείσῃ'.

Ἄ! τωῦρηκα! ἰδοὺ μὲ σὲ πῶς θὲ νὰ κλείσῃ·
 Ἐὶς τὸν κύριον γνωρίζω· χθὲς ἐγὼ τὸν εἶδα
 ἢ καὶ προχθὲς, ἢ τότε, ἢ τότε, μὲ τὸν δεῖνα
 ἄνθρωπον ἢ τὸν δεῖνα, καί, καθὼς τὸ λέγεις,
 ἐδῶ νὰ παίξῃ ἐκεῖ μὲ φίλους νὰ μεθᾶ, ἢ
 ἄλλου, τὴν σφαῖραν ἐνῶ ρίχναν, νὰ μαλὸνῃ·
 Ἴσως εἶπῃ καὶ αὐτό· Ἐὶς τὸν ἔχω ἰδῆ νὰ ἐμπαίῃ
 Ἐἰς ἓνα σπίτι κακὸ· τουτέστι πορνοστάσι,
 καὶ καθεξῆς· εἶδες λοιπὸν σὺ, μὲ τὸ ψέμα
 δόλωμα, πιάνεις τοῦτο τὸ γριβάδι ἀλήθειαν.
 Νά, πῶς ἐμεῖς οἱ γνωστικοὶ καὶ πνευματώδεις
 εὐρίσκομε μὲ γύραις, ἀπὸ παρακλάδια
 στραβά, τὸν ἴσιον δρόμον· καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον,
 Ἐὶς σῶχῳ δεῖξῃ καὶ διδάξῃ, καὶ σὺ πρέπει
 νὰ ξεσκεπάσῃς τὸν υἱὸν μου. Ἐμπῆκες τώρα;

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

Ἐμπῆκα, Κύριε.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Χαῖρε, καὶ ὁ Θεὸς κοντὰ σου.

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

Καλέ μου Κύριε!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κρίνε¹ σὺ τὴν διάθεσίν του
ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σου.

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

Αὐτό, Κύριε, θὰ κάμω.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καὶ ἄφησέ τον νὰ λαλῇ τὴν μουσικὴν του².

ΡΕΥΝΑΛΛΟΣ

Κύριέ μου, καλό.

[Ἐξέρχεται.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Υγίαινε!

Εισέρχεται ΟΦΗΛΙΑ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ὅφηλία,

τί ἔπαθες; τί τρέχει;

ΟΦΗΛΙΑ

ὦ! φόβος 'ποῦ μ' ἐπῆρε,

Κύριε, —

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καὶ ἀπὸ τί, 'ς τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου;

ΟΦΗΛΙΑ

Ἐρραφτα μόνη μέσα 'ς τὸ δωμάτιόν μου·
 ὁ πρίγκιπας Ἀμλέτος, μὲ ξεκουμπωμένο
 σωκάρδι, ἀσκούφωτος, μὲ κάλτσαις ξελυμένες,
 βρώμιας, συρταίς, 'σάν κλάπαις³, 'ς τ' ἀστραγάλι, καὶ
 'σάν τὸ ὑποκάμισό του, μὲ τὰ γόνατά του [ἄσπρος
 'ποῦ ἀντικτυπιόνταν, μ' ὄψιν καταλυπημένην,
 ὡσάν ὁ Ἄδης νὰ τὸν εἶχεν ἀπολύση
 νὰ ξεστομίση τρόμους, φανερώθη ἐμπρός μου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τρελλὸς ἀπὸ τὸν ἔρωτά σου;

ΟΦΗΛΙΑ

Δὲν γνωρίζω,

ἀλλὰ τφόντι, Κύριε, τὸ φοβοῦμαι.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τί 'πε;

ΟΦΗΛΙΑ

Μ' ἔπιασε ἀπὸ τὸν ἀρμόν⁴ καί, ὅπως σφικτὰ μ' ἐκράτει,
 'ς τὸ μάκρος τοῦ βραχίονός του ὀπίσω κλίνει,
 καὶ μὲ τὴν ἄλλην του παλάμην, ἔτσι⁵, ἐπάνω
 'ς τὰ φρύδια του, νὰ ἰδῇ τὸ πρόσωπό μου ἐδάλλθη
 ὡς νὰ 'γε νὰ τὸ ζωγραφίσῃ· καὶ 'ς τὴν στάσιν
 αὐτὴν μένει πολληώρα· τέλος, ἀφοῦ πρώτα
 μου τίναξ' ἐλαφρὰ τὸ χέρι καὶ ἄνω κάτω
 ἐκούνησ', ἔτσι, τρεῖς φοραὶς τὴν κεφαλὴν του,
 ἔσυρε ἀπὸ τὰ βάθη στεναγμὸν τοῦ πόνου,
 'ποῦ 'θελε εἰπῆς πῶς θὰ τοῦ ἀνοίξῃ ὄλο τὸ σῶμα,
 αὐτοῦ νὰ ξεψυχήσῃ· κ' ὕστερα μ' ἀφίνει,
 καὶ μὲ τὴν κεφαλὴν στριμμένην πρὸς τοὺς ὤμους
 τὸν δρόμον του εὔρισκε χωρὶς τοὺς ὀφθαλμούς του,
 ὅτι χωρὶς νὰ τὸν βοηθοῦν ἐβγήκεν ἔξω,
 καὶ ὡς τὸ τέλος 'ς ἐμὲ προσήλونه τὸ φῶς τους.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἔλα μαζί μου· θεὸ νὰ εὐρῶ τὸν βασιλέα·
 ἔκστασις εἶναι τούτῃ ἐρωτική, 'ποῦ τόσην
 τὴν ὀρμὴν ἔχει ὀποῦ χαλαρὰ τὸν ἑαυτὸν της,
 καὶ τὴν θέλησιν σέρν' εἰς ἔργ' ἀπελπισίας,
 ὅσο πάθος κἀνέν' ἀπ' ὅσα ἐδῶ τοῦ ἀνθρώπου
 τὴν φύσιν βασανίζουν. Ἄ! πολὺ λυποῦμαι,—
 μήπως τῶρ' ὕστερα σκληρὰ λόγια τοῦ εἶπες;

ΟΦΗΛΙΑ

Κυρίε μου, ποσῶς· ἀλλ' ὡς μ' ἔχεις προσταξῆ

τοῦ γύρισα τὰ γράμματά του καὶ τοῦ ἀρνήθην
νὰ τὸν δεχθῶ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καὶ αὐτὸ τὸν ἔφερε ἔς τὴν τρέλλαν.
Ἔπρεπ', ὦιμέ, προσεκτικὰ νὰ τὸν σπουδάσω
καλῆτερα· ἐφοβούμεον μήπως παίζη κ' ἔχη
σκοπὸν νὰ σ' ἀφανίσῃ· ἀνάθεμα ἔς ἐκείνην
τὴν ὑποψίαν μου! Ναί, φαίνεται ὅτι σπρώχνουν
τὴν γνώμην τους οἱ γέροι πέρ' ἀπ' ὅ,τι πρέπει,
καθὼς οἱ νέοι πάλιν πρόβλεψιν δὲν ἔχουν.
Ἦ τὸν Βασιλέα πᾶμε· πρέπει νὰ τοῦ γίγη
ὁ ἔρωτας γνωστός, κ' ἔαν θὰ σπεῖρη μίσση,
ὅτι κρυμμένος πόνους ἄλλους θὰ γεννήσῃ⁶.
Ἐλα. [Ἐξέρχονται.]

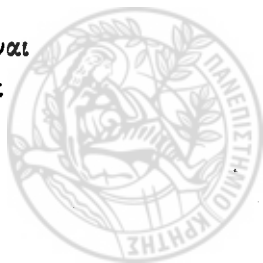
ΣΚΗΝΗ Β΄.

Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Σαλπισμοί. Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ
ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Χαίρετε, ὦ φίλοι, Ροζενκράς καὶ Γυιλδενστέρνη!
Καὶ πόθον εἶχαμε πολὺν νὰ σᾶς ἰδοῦμε,
καὶ ν' ἀναλάβετε διὰ μᾶς χρήσιμον ἔργον
ἀνάγκην εἶχαμε· δι' αὐτὸ μὲ τόσῃ βίαν
σᾶς ἐμηνύσαμε. Θ' ἀκούσῃ ἴσως κάτι
ὡς πρὸς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Ἀμλέτου, κ' εἶναι
καθὼς τὴν λέγω, ἀφοῦ μ' ὅ,τ' ἦταν πρῶτα μήτε

ἔξω ἄνθρωπος, καὶ μήτε ὁ μέσα, ὁμοιάζει.
 Τί ἄλλο τάχα παρ' ἡ θλίψις τοῦ θανάτου
 τοῦ πατρός του ἐδυνήθη νὰ τὸν καταντήσῃ
 νὰ μὴ γνωρίζῃ αὐτὸς τὸν ἑαυτὸν του πλέον,
 νὰ φαντασθῶ δὲν ἤμπορῶ· καὶ σᾶς τοὺς δύο,
 ὡς πεδιόθεν εἴσθε συνανάτροφοί του,
 καὶ κατόπι ἀδελφοί 'ς τὴν νειότη καὶ 'ς τὴν γνώμην,
 παρακαλοῦμεν νὰ σᾶς ἔχωμεν ὀλίγον
 καιρὸν εἰς τὴν Αὐλὴν μας, καὶ νὰ τὸν κινήτε
 εἰς ξεφαντώματα μαζί σας νὰ πηγαίη,
 ὥστε νὰ δυνηθῆτε ἀπὸ ταῖς εὐκαιρίαις
 νὰ συνάξετε κάτι, καὶ ἂν τὸν βασανίζει
 τὶ ἄγνωστο 'ς ἐμᾶς, κ' ἔαν φανερωμένο
 τὸ πάθος θαῦρισκε ἀπ' ἐμᾶς τὴν ἰατρείαν.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Κύριοί μου, συχνὰ διὰ σᾶς ἔκαμε λόγον·
 οὐδ' ἄλλους δύο 'σάν ἐσᾶς ὁ κόσμος ἔχει,
 ποῦ ἐκεῖνος τόσο ν' ἀγαπᾷ· καὶ ἂν νὰ δειχθῆτε
 θελήσετε 'ς ἐμᾶς καλόγνωμοι καὶ φίλοι,
 ὥστε ὀλίγον καιρὸν νὰ χάσετε κοντὰ μας,
 καὶ φῶς μὲ σᾶς εἰς ταῖς ἐλπίδες μας νὰ ἰδοῦμε,
 διὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτὴν θά 'χετε χάρες,
 ὅπως βασιλικὴ ταῖς δίδει εὐγνωμοσύνη.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Μεγαλειότατε καὶ Μεγαλειοτάτη,
 ὡς εἶμασθε 'ς τὴν φοβερὴν σας ἐξουσίαν,
 δύναται 'ς ὅ,τι θέλ' ἡ σεβαστὴ σας χάρις,
 ὄχι νὰ μᾶς παρακαλῆ, νὰ μᾶς προστάξῃ.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἴδού, καὶ οἱ δύο τὴν ὑποταγὴν μας καὶ ὄλον

τὸν ἑαυτὸν μας εἰς τὰ πόδια σας μὲ ζῆλον
ἐθέσαμε', ἔτοιμοι 'ς τὴν κάθε προσταγὴν σας.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εὐχαριστῶ σε Ροζενκράς, κ' εὐγενικέ μου
σύ, Γυιλδενστέρνη.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Εὐχαριστῶ σε, Γυιλδενστέρνη,
κ' εὐγενικέ μου Ροζενκράς. Νὰ ἐπισκεφθῆτε
εὐθύς, θερμὰ παρκαλῶ σας, τὸν υἱόν μου,
'ποῦ τόσον ἄλλαξεν, ὠιμέ! — Σεῖς τῶν κυρίων

[Πρὸς τοὺς ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣ

δείξετε ἀμέσως ποῦ θὰ εὔρουν τὸν Ἀμλέτον.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Νὰ εὐδοκήσῃ ὁ Θεὸς χάραν αὐτὸς νὰ λάβῃ
κ' ἐλάφρωσιν ἀπ' τὴν δικὴν μας παρουσίαν,
καὶ ἀπ' ὅσα προσπαθήσωμε.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὁ Θεὸς νὰ κάμῃ!

Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ

Εἰσέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Οἱ πρέσβεις, σεβαστέ μου, ἀπὸ τὴν Νορβηγίαν
ἐπέστρεψαν φαιδροί.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Καλῶν εἰδήσεων εἶσαι

πάντοτε σὺ πατέρας.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Δὲν εἶν' ἔτσι, Κύριε;

Πίστευσε, σεβαστέ, πῶς ἔχω ἀφιερῶσι
 τὴν πίστιν καὶ ὄλην τὴν ψυχὴν μου εἰς τὸν Θεόν μου
 καὶ ἀδιακρίτως ἔς τὸν καλόν μου βασιλέα·
 καὶ νομίζω, — ἐκτὸς ἂν τοῦτος ὁ ἐγκεφαλός μου
 ἔχασε τὴν λεπτὴν πολιτικὴν ὁσμὴν του, —
 πῶς τὴν ἀληθινὴν καὶ μόνην ἡῦρα αἰτίαν
 τῆς τρέλλας τοῦ Ἀμλέτου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄ! κείνο νὰ λέγῃς·
 αὐτὸ νὰ μάθω ἀναζητῶ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Νὰ δεχθῆς πρῶτα
 τοὺς πρέσβεις σου· τὰ νέα μου κατόπι θά ἴθουν,
 τοῦ δείπνου ἐκείνου παραφάγια⁷.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τίμησέ τους
 ἐσύ, κ' ἐδῶ συνόδευσέ τους

[Ἐξέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἦ γλυκειά μου
 βασίλισσα, μοῦ λέγει αὐτὸς ὅπου τὴν ρίζαν
 ἡῦρε καὶ τὴν πηγὴν τοῦ πάθους ἴπῳχει ὁ υἱός σου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Μία καὶ μόν' εἶναι, φοβοῦμαι, — τοῦ πατρός του
 ὁ θάνατος καὶ οἱ τόσο βιαστικοὶ μας γάμοι.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Θεὸ νὰ τὸν δοκιμάσωμε.

Εἰσέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ μὲ τὸν ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΝ καὶ ΚΟΡΝΗΛΙΟΝ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Καλοί μας φίλοι,
καλῶς μᾶς ἤλθετε. Βολτίμανδε, τί λέγει
τῶν Νορβηγῶν ὁ βασιλέας καὶ ἀδελφός μας ;

ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ

Ἄδολον ἀσπασμὸν κ' εὐχαις σοῦ ἀνταποδίδει.
Ἔστειλ' εὐθὺς νὰ κόψη τὴν στρατολογίαν
τοῦ ἀνεψιοῦ του, ὁποῦ τοῦ ἐλέγαν πῶς ἐγίνη
διὰ νὰ κτυπήσουν τοὺς λαοὺς τῆς Πολωνίας·
ἀλλ', ἅμα ἐρεύνησε καλά, πληροφορήθη
ὅτι ἐκεῖνος σκοποῦσε πόλεμον νὰ φέρη
ἔς τὴν Ὑψηλότητά σου· καὶ βαρὺ τοῦ ἐφάνη
ὅτι, ἐπειδὴ ἔναι γέρος καὶ ἄρρωστος ἔς τὴν κλίνην,
μὲ δόλον τὸν ἐπῆραν· ὥστ' εὐθὺς προστάζει
τὸν Φορτιμπράς νὰ πιάσουν· παραδόθη ὁ νέος,
καὶ αὐστηρῶς ὠνειδίσθη ἀπὸ τὸν βασιλέα
καὶ θεῖον του, κ' εὐθὺς μὲ ὄρκον τοῦ ὑποσχέθη
ποτὲ νὰ μὴ προσβάλῃ τὸ βασιλείο σου.
Ὅθεν τῶν Νορβηγῶν ὁ γέρος βασιλέας,
περίχαρος, τοῦ δίδει δῶρο τρεῖς χιλιάδαις
κορώναις χρονικῶς, καὶ διαταγὴν ἀκόμη
ἔς τῶν Πολωνῶν τὰ μέρη νὰ ριχθῇ μ' ἐκείνους
τοὺς ἀνδραῖς, ἵπου ἔχε, ὡς εἶπα πρὶν, στρατολογήσῃ.
Καὶ σὲ παρακαλεῖ, καθὼς ἐδῶ σοῦ γράφει

[Τοῦ δίδει ἓνα ἔγγραφο]

ἤσυχην μέσ' ἀπὸ τὰ κράτη σου νὰ δώσης
πέρασιν, ὅταν ὁ στρατός του ξεκινήσῃ
ἔς τὸν πόλεμον αὐτόν, μὲ τὸ νὰ λάβῃς ὄσαις
ἀνταμοιβαῖς καὶ ἀσφάλειαῖς μέσα ἐδῶ σοῦ ὀρίζει
καταλεπτῶς γραμμéναις.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τοῦτο εὐχαριστεῖ μας.

Εἰς ἡσυχώτερον καιρὸν τὰ γράμματά του
θ' ἀναγνωσθοῦν, καὶ θ' ἀπαντήσωμε, ἀφοῦ πρῶτα
γίνῃ σκέψις. Ὡστόσο σᾶς εὐχαριστοῦμε
διὰ τοὺς καλοὺς σας κόπους· πορευθῆτε τώρα
νὰ ἡσυχάσετε· θά 'σθε ἀπόψε σύνδειπνοὶ μας.
Καλῶς ἤλθετε πάλι ἔς τὴν πατρίδα!

[Ἐξέρχονται ΒΟΛΤΙΜΑΝΔΟΣ καὶ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τέλος

εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν καλὸν ἐδόθη. —
Βασιλειᾶ⁸ μου σεπτέ, σεπτὴ Βασίλισσά μου,
ἐὰν ἔμελλ' ἐδῶ νὰ στρώσωμε ἑμιλίαν,
ποιὰν πρέπει νὰ ἔχη θέσιν ἡ Μεγαλειότης,
τί 'ναι τὸ σέβας, καὶ διατί 'ναι ἡ μέρα ἡμέρα,
ἡ νύκτα νύκτα, καὶ ὁ καιρὸς καιρός, θά ἦταν
αὐτὸ χαμὸς καιροῦ, νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ὄθεν,
ἂν τὸ πνεῦμα ψυχὴν τὴν συντομίαν ἔχει,
καὶ σῶμα καὶ στολίδι τὴν πολυλογίαν,
θά 'μαι συντομολόγος. Ὁ εὐγενὴς υἱὸς σας
εἶναι τρελλός· τρελλὸν τὸν λέγω ἐγώ, διότι,
ἂν θέλῃς τὴν πραγματικὴν τρέλλαν νὰ ὀρίσῃς,
ἄλλο νὰ εἰπῆς δὲν ἔχεις παρ' ὅτ' εἶναι τρέλλα.
Πλὴν ἄς τ' ἀφήσωμεν αὐτά.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Δός μας οὐσίαν,
καὶ ὀλιγώτερον τέχνην.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἄ! σὲ βεβαιώνω,

δὲν ὀμιλῶ ποσῶς μὲ τέχνην, δέσποινά μου,
 μὰ τὸν Θεόν· εἶναι τρελλός, τούτ' εἶναι ἀλήθεια,
 καὶ ἀλήθεια 'ποῦ 'ναι κρίμα, κρίμα 'ποῦ 'ναι ἀλήθεια·
 μωρὸ τὸ σχῆμα, τ' ἀθετῶ· τέχνην δὲν θέλω.
 Τρελλὸν λοιπὸν θὰ τὸν εἰποῦμε· μένει τῶρα
 τοῦ φαινομένου⁹ τούτου ναῦρωμε τὸν λόγον,
 ἢ καὶ τοῦ λόγου, ἂν θέλεις, τὴν παραλογίαν,
 ὅτι θὰ ὑπάρχη αὐτοῦ τοῦ παραλόγου ὁ λόγος.
 Τοῦτο ἀπομένει¹⁰· καὶ ἰδοὺ πῶς τὸ ἀπομεινάρει
 θὰ κρίνετε· μιὰν κόρην ἔχω, — καὶ τὴν ἔχω
 ὅσο 'ποῦ 'ναι δική μου, — αὐτή, κατὰ τὸ χρέος
 καὶ τὴν ὑπακοήν της, τοῦτο μῶχει δώση·
 κυττάξτε τῶρα· συμπεράνετε, σκεφθῆτε.

[Ἀναγινώσκει]

‘*Πρὸς τὴν οὐρανίαν, πρὸς τὸ εἶδωλο τῆς ψυχῆς μου,
 τὴν ὠραιωμένην*¹¹ *’Οφηλίαν*’
 Ἰδοὺ μία φράσις κακὴ, μία φράσις ἀχρεία· ὠραιωμένη
 εἶναι μία ἀχρεία φράσις. Ἄλλὰ θ’ ἀκούσετε· ἰδοὺ·

[Ἀναγινώσκει]

‘*Εἰς τὸν ἐξαισιῶς ὑπέρλευκον κόλπον της*¹² *τοῦτα κ.λ.*’

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Αὐτὰ τῆς ἔγραψεν ὁ Ἀμλέτος;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἔχε ὀλίγην,

Βασίλισσά μου, ὑπομονήν· πιστὸν θὰ μ’ εὔρης.

[Ἀναγινώσκει]

*Ν’ ἀμφιβάλλης ἂν τ’ ἄστρα εἶναι φωτιὰ σοῦ συγ-
 [χωρεῖται,*

*διὰ τὸν ἥλιον σ’ ἀφίνω γὰρ διατάζης ἂν κινεῖται,
 διὰ τὴν ἀλήθειαν γὰρ ὑποψιάζης μήπως ψέμα λέει,
 ὅχι γὰρ εἰπῆς ὅτ’ ἡ ψυχὴ μου ἀπ’ ἔρωτα δὲν καίει.*

ὦ ἀγαπημένη μου Ὀφηλία! στενοχωροῦμαι μὲ αὐτοὺς τοὺς σίχους· δὲν εἶμαι καλὸς γὰ μετῶ τὰ στενάγματά μου· ἀλλ' ὅτι σὲ ἀκριβαγαπῶ, ὦ ἀκριβὴ μου, πίστευσέ το. Χαῖρε.

Ὁ παντοτεινός σου, ὦ ἀγαπημένη Κυρία,
ἐνόσφ τούτ' ἢ μηχανῇ¹³ εἶναι δική του

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἡ κόρη μου ὑποτακτικῶς μᾶθειξε τοῦτο,
καὶ ἀκόμη μοῦ 'καμε γνωστὸ μὲ πόσῃν ζέσιν,
μὲ ποιᾶν ἐπιμονήν, καὶ ποῦ καὶ πῶς καὶ πότε,
αὐτὸς ζητοῦσε τὴν καρδιά της γὰ κερδίση.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄλλὰ τὸν ἔρωτά του πῶς ἐδέχθη ἐκείνη;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

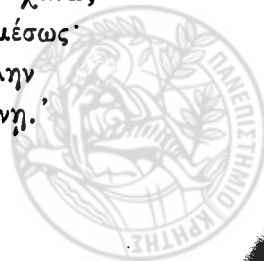
Τί μ' ἔχετε;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄνθρωπον πιστὸν καὶ τιμημένον.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κ' εὐχομαι γὰ τὸ δείξω. Ἄλλὰ τί 'θελε εἰπῆτε,
ἂν μόλις εἶδα γὰ πτερώσῃ ἐκείν' ἢ ἀγάπη, —
καὶ τὴν εἶχα νοήσῃ, μάθετέ το, ἀκόμη
καὶ πρὶν ἢ κόρη μου τὸ εἰπῆ — τί 'θελε εἰπῆτε,
σύ, σεβαστέ μου, καὶ ἢ γλυκειὰ βασιλίσσά σου,
ἂν ἔστεκα 'σὰν ἀναλόγ'¹⁴ ἢ 'σὰν γραφεῖο,
ἔὰν ἐμῶρονα βουβὸς τὴν αἰσθησίν μου,
ἢ τὸν ἔρωτ' αὐτὸν μὲ μάτι ὀκνὸ θεωροῦσα,
τί 'θελε εἰπῆτε; Ἄλλ' ὄχι, ἐγὼ καιρὸν δὲν χάνω,
καὶ πρὸς τὴν τρυφερὴν μου κόρην λέγω ἀμέσως
'Ὁ Ἀμλέτος εἶναι βασιλόπουλον, εἰς ἄλλην
σφαῖραν ἀνήκει, καὶ δὲν πρέπει αὐτὸ γὰ γίνῃ.'

Καὶ τὴν διώρισα ἔς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ τοῦ ἀνοίγη
τὴν θύραν της, μηδὲ νὰ δέχεται κἀνένα
μῆνυμά του, μηδὲ θυμητικό του πλέον.
Ἔκοψ' ἐκείνη τοὺς καρπούς τῆς συμβουλῆς μου,
καὶ αὐτὸς διωγμένος, — διὰ νὰ μὴ μακρολογήσω —
ἔβαλε ἀρχὴν νὰ πέσῃ ἔς τὴν βαρυκαρδίαν,
ἐκείθε ἔς τὴν νηστείαν, κείθε ἔς τὴν ἀγρύπνια,
ἐκείθε ἔς τὴν ἀδυναμιά, καὶ πάλι ἐκείθε
ἔς τὴν ἐλαφρομυαλιά, κ' ἔτσι μ' αὐτὸ ποῦ λέγω
τὸ κατρακύλισμα ἐρροβόλησε ἔς τὴν τρέλλαν,
ὅπου δέρνεται ὁ νοῦς του καὶ ὄλοι ἐμεῖς τὸν κλαίμε.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Φρονεῖς πῶς εἶναι τοῦτο ;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Πιθανὸν ὁμοιάζει

πολύ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Παρακαλῶ σας νὰ μοῦ εἰπῆτε πότε
συνέβη ἐγὼ νὰ λέγω θετικῶς ἔτσι εἶναι,
κ' ἔπειτα νὰ δειχθῇ πῶς εἶν' ἀλλέως ;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὅσο

γνωρίζω ἐγώ, ποτέ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κ' ἐὰν ἀλλέως ἦναι

τοῦτο ἀπὸ τοῦτο κόψετε μου·

[δείχνει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του]

ἂν μὲ βοηθήσουν

ἢ εὐκαιρίαις, ἱκανὸς εἶμαι νὰ πιάσω
τὴν ἀλήθειαν κρυμμένην μὲς τῆς γῆς τὸ κέντρον.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Πῶς ἤμποροῦσε καὶ ἄλλη δοκιμὴ νὰ γίνη;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἴξεύρετε ὁποῦ κάποτ' ὥραις καὶ ὥραις κάμνει
περίπατον ἐδῶ 'ς τὸ μακρυνάρι.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄλήθεια.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἵ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐγὼ θὰ τοῦ ἀπολύσω
τὴν κόρην μου, καὶ σεῖς ὀπίσω ἀπ' τὴν αὐλαίαν
μ' ἐμὲ κρυμμένοι θὰ παρατηρήτ' ἐκεῖνην
τὴν συναπάντησιν· καὶ ἂν δὲν τὴν ἀγαπάει,
ἂν ἀπὸ ἔρωτα τὸν νοῦν δὲν ἔχει χάσῃ,
σύμβουλος νὰ μὴν ἤμ' ἐγὼ τῆς πολιτείας,
ἄλλ' ἐπιστάτης τῶν ἀγρῶν καὶ ζευγολάτης.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄς γίν' ἡ δοκιμὴ.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Στάσου! Ὁ δυστυχισμένος
θλιπτὰ πῶς ἔρχεται σκυμμένος 'ς τὸ βιβλίο!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Παρακαλῶ ν' ἀποσυρθῆτε σεῖς οἱ δύο·
ἐγὼ θὰ τὸν πλησιάσω.

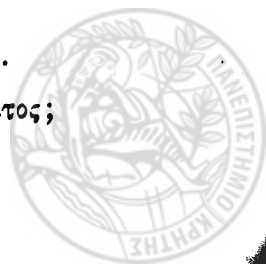
[Ἐξέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ καὶ ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ

Ἐισέρχεται ΑΜΛΕΤΟΣ [ἀναγινώσκοντας]

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Μὲ τὴν ἄδειάν σας·

Τί κάμνει ὁ καλὸς μου πρίγκιπας Ἀμλέτος;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καλὰ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κύριέ μου, μὲ γνωρίζεις;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πολὺ καλὰ· εἶσαι ἓνας ψαρᾶς.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ὅχι δά, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τότε ἐπιθυμοῦσα νὰ ἦσουν τίμιος ὅσον εἶν' ἐκεῖνοι.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τίμιος, Κύριέ μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μάλιστα, Κύριε· ἂν εἶσαι τίμιος, ὅπως πηγαίνει τῶρα ὁ κόσμος, εἶσαι ἓνας διαλεκτὸς μέσ' ἀπὸ δέκα χιλιάδαις.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Εἶπες, Κύριε, τὴν ἀγίαν ἀλήθειαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Διότι ἂν ¹⁵ ὁ ἥλιος γεννᾷ σκουλήκια εἰς ἓναν ψόφιον σκύλον, — ψοφίμι καλὸ γιὰ φίλημα — Ἔχεις θυγατέρα;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἔχω, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Νὰ μὴ περιπατῇ 'ς τὸν ἥλιον· ἡ σύλληψις εἶναι εὐλογία, ὅχι ὁμως ὅπως τυχαίνει νὰ συλλάβῃ ἡ κόρη σου. Εἰς αὐτό, φίλε, ἔχε τὸν νοῦν σου.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τί θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ τοῦτο; — [μόνος του] Πάντοτε κρούει τὴν χορδὴν τῆς κόρης μου· ὁμως κατ' ἀρχὰς δὲν μ' ἐγνώρισε, μ' ἐπῆρε δια ψαρά· ὁ νοῦς του εἶναι φευγάτος πέρα, πολὺ πέρα· κ' ἐγὼ εἰς τὰ νειάτα μου ἔχω πάθη φοβερὰ ἀπὸ τὸν ἔρωτα, σχεδὸν ὁμοια μὲ αὐτὸ 'ποῦ βλέπω. — Τί ἀναγνώθεις, Κύριέ μου;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Λέξεις! Λέξεις! Λέξεις!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ποία εἶναι ἡ ὑπόθεσις, Κύριέ μου;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Μεταξὺ τίνων;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἐννοῶ, Κύριέ μου, τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἀναγνώσματος σου

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καταλαλιαίς, Κύριε· φαντάσου, αὐτὸ τὸ ἀνδράποδο, ὁ σατουριστής¹⁶, ἐδῶ, λέγει ὅτι οἱ γέροντες ἔχουν τὰ γένεια στακτερά καὶ τὸ πρόσωπο ζαρωμένο· ὅτι τὰ μάτια τους ξερνοῦν πηκτὴν ἄμπραν καὶ δενδρόκομμα· ὅτι πάσχουν ἀπὸ φοβερὴν ἔλλειψιν πνεύματος, καὶ ὅτι τὰ μεριά τους εἶναι ζουριασμένα. Ὅλ' αὐτά, Κύριε, καὶ ἐγὼ τὰ πιστεύω καὶ τὰ ὁμολογῶ, ἀλλὰ δὲν στοχάζομαι καλὸ καὶ τίμιο πρᾶγμα

νά στρώνωνται κάτω, ὅπως τὰ γράφει· διότι καὶ σὺ ὁ ἴδιος θὰ εἶχες τὴν ἡλικίαν μου ἂν ἤμποροῦσες, ὡς ὁ κά-
βουρας, νὰ ὀπισθοποδῆσης.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

[μόνος του] Εἶναι τρέλλα, ἀλλὰ ἔχει τὴν τάξιν της. —
Θέλεις, Κύριέ μου, νὰ βγῆς ἀπὸ τὸν ἀέρα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰς τὸ μνημα μου;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τῷφοντι, αὐτὸ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὸν ἀέρα. — [μόνος του] Πόσο
μεστωμέναις εἶναι κάποτε ἢ ἀπάντησές του! Τί χάρις, ἢ
τρέλλα συχνὰ νὰ ἐφευρίσκη ὅ,τι ὁ ὕγιος νοῦς δύσκολα θὰ
ἐγεννοῦσε! Θὰ τὸν ἀρήσω καὶ θὰ ὀργανίσω εὐθὺς τὸν τρό-
πον νὰ συναπαντηθῆ μὲ τὴν κόρην μου. — Εὐγενέστατε,
θὰ σοῦ πάρω ταπεινότατα τὴν ἄδειαν νὰ ἀναχωρήσω.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κάνένα πράγμα δὲν θὰ εὐχαριστηθῶ τόσο νὰ μοῦ πά-
ρῃς ὅσον αὐτό, ἂν ἐξαίρεσης τὴν ζωὴν μου, τὴν ζωὴν
μου, τὴν ζωὴν μου!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἔχε ὑγείαν, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Βαρετοὶ γέροντες ξεμωραμένοι!

Εἰσέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἄν ζητεῖτε τὸν Πρίγκιπα Ἀμλέτον, αὐτοῦ εἶναι.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

[πρὸς τὸν ΠΟΛΩΝΙΟΝ] Κύριε, χαῖρε!

[ἔξέρχ. ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Σεβαστέ μου Κύριε!

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἀγαπητέ μου Κύριε!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καλῶς ἤλθετε οἱ ἀξιόλογοί μου φίλοι! Τί μοῦ κά-
μνεις, Γυιλδενστέρνη; Ἄ! Ροζενκράς! Καλὰ παλληκά-
ρια, τί κάμνετε καὶ οἱ δύο;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ὡσὰν ἀλογάριαστα παιδιὰ τῆς γῆς.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Τόσο εὐτυχεῖς ὅσο πολὺ δὲν εὐτυχοῦμε·
δὲν μᾶς φορεῖ κομπὶ 'ς τὸν σκοῦφον τῆς ἡ Τύχης.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Οὔτε πατοῦνα 'ς τὸ ὑπόδημά τῆς;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Οὔτε, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τότε ζῆτε ὀλόγυρα εἰς τὴν μέσην τῆς ἡ μὲς τὸ κέν-
τρο τῆς καλοσύνης τῆς.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Μὰ τὸν Θεόν, μᾶς ἔχει δορυφόρους.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰς τ' ἀπόκρυφα τῆς Τύχης; Ἐ! πραγματικῶς αὐτὴ εἶναι μία ξεντρόπιαστη. — Τί νεώτερα;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Κάνένα, Κύριέ μου, εἰμὴ ὅτι ὁ κόσμος ἔγινε τίμιος.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ πλησιάζῃ λοιπὸν ἡ ἡμέρα τῆς Κρίσεως. Ἄλλὰ τὰ νεώτερά σας δὲν ἀληθεύουν. Ἄς σᾶς ἐρωτήσω μερικῶ-
τερα· τί ἐπταίσετε, καλοὶ μου φίλοι, τῆς Τύχης καὶ αὐτὴ
σᾶς στέλνει ἐδῶ εἰς τὴν φυλακὴν;

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Εἰς τὴν φυλακὴν, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἡ Δανία εἶναι φυλακή.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Λοιπὸν ὁ κόσμος εἶναι φυλακή¹⁷.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ πολὺ τεχνικὴ· ἔχει πολλὰ περιφράγματα, φυλα-
κτῆρια, καὶ ὑπόγεια· ἡ Δανία εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ χειρότερα.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἐμεῖς δὲν στοχαζόμασθε ἔτσι, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐ! τότε διὰ σᾶς δὲν εἶναι φυλακή· διότι κάνένα

πραγμα δὲν εἶναι καλὸ ἢ κακὸ εἰμὴ ὅπως τὸ κάμνει ὁ λογισμὸς· δι' ἐμὲ εἶναι φυλακὴ.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἡ φιλοδοξία σου λοιπὸν τὴν κάμνει φυλακὴν· εἶναι παρὰ πολὺ στενόχωρη διὰ τὸν λογισμὸν σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

ὦ Θεέ μου! Καὶ ἂν ἤμουν περιωρισμένος μέσα εἰς ἓνα καρυδόφλουδο, θὰ ἐλόγιαζα πῶς εἶμαι βασιλέας εἰς ἀπέραντο διάστημα· ἀμμή ὅπου βλέπω ὄνειρατα¹⁸ κακά.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἴσα ἴσα αὐτὰ τὰ ὄνειρατα εἶναι ἡ φιλοδοξία· διότι τῆς φιλοδοξίας ἡ οὐσία εἶναι μόνον ὄνειρου σκιά.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ τὸ ὄνειρο καθ' ἑαυτὸ ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ σκιά.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἀλήθεια· καὶ ἐγὼ νομίζω πῶς τὸ ἰδίωμα τῆς φιλοδοξίας εἶναι τόσον ἄυλο, τόσον ἐλαφρὸ, ὥστε αὐτὴ ἄλλο δὲν εἶναι εἰμὴ σκιά σκιάς.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λοιπὸν οἱ πένητές μας¹⁹ εἶναι σώματα, καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ τεντωμένοι μας ἥρωες σκιαὶς τῶν πενήτων μας. — Θὰ πᾶμε²⁰ εἰς τὴν Αὐλήν, διότι, μὰ τὸν Θεόν, δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ σκέπτωμαι

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Θὰ μᾶς ἔχῃς σιμά σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

"Οχι αυτό· δὲν θὰ σᾶς βάλω μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τῆς ἀκολουθίας μου· διότι, εἰς τὴν τιμὴν μου σᾶς τὸ λέγω, ἔχω²¹ τρομερὴν ἀκολουθίαν. Ἄλλὰ, εἰς τὴν καθαρὴν φιλίαν μας, διατί ἤλθετε εἰς τὴν Ἑλσινόρην;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Διὰ νὰ σ' ἐπισκεφθοῦμε, Κύριέ μου· δι' αὐτὸ καὶ μόνον.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πένητας ὁποῦ εἶμαι. Καὶ εἰς ταῖς εὐχαριστίαις εἶμαι πάμπτωχος· ὅμως σᾶς εὐχαριστῶ, μ' ὄλον ὅτι, ἀγαπητοί μου φίλοι, μόλις ἓναν ὄβολόν ἀξίζουσιν ἡ εὐχαριστίαις μου. Δὲν σᾶς ἐμήνυσαν; Ἦλθετε ἀπὸ δικήν σας ἐπιθυμίαν; Ἦ ἐπίσκεψις αὐτὴ εἶναι αὐτοπροαίρετη; Ἐλάτε, ἐλάτε· φερθῆτε σωστά μὲ ἐμέ· ἐλάτε, ἐλάτε, εἰπήτε.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Τί ἔχομε νὰ εἰποῦμε, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

"Ε! ὅ,τι θέλετε· ἀλλὰ μόνον εἰς τὸ προκείμενον. Σᾶς ἐμήνυσαν, καὶ ἔανοίγω κάπως τὴν ἐξομολόγησιν μέσα εἰς τὰ μάτια σας· ἡ ἄκαχαις ψυχαίς σας δὲν ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ τὴν σκεπάσουν. Γνωρίζω ὅτι ὁ καλὸς βασιλέας καὶ ἡ βασίλισσα σᾶς ἔχουν μὴνύση.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Διὰ ποῖον σκοπόν; Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αὐτὸ θὰ μοῦ τὸ φανερώσετε σεῖς. Ἄλλὰ ἄς σᾶς ἐξορ-

κίσω εἰς τὴν ἀρχαίαν μας φιλίαν, εἰς τὴν ὁμογνωμίαν τῆς νεότητός μας, εἰς τὴν ὑποχρέωσιν τῆς σταθερῆς μας ἀγάπης, καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο ἀκριβώτερο ἤμποροῦσε νὰ σᾶς προβάλλῃ ἄλλος ὁμιλητῆς καλῆτερός μου, νὰ ἦσθε πρὸς ἐμὲ δίκαιοι καὶ εἰλικρινεῖς, καὶ νὰ εἰπῆτε ἂν σᾶς ἔχουν μηνύσῃ ἢ ὄχι.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

[ἰδιαιτέρως τοῦ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗ] Τί λέγεις σού;

ΑΜΛΕΤΟΣ

[μόνος του] Ἐ! τότε κάπως σᾶς ἐνόησα! ²² — Ἄν μ' ἀγαπάτε, μὴ μοῦ τὸ κρύβετε.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Κυρίε μου, μᾶς ἐμήνυσαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐγὼ θὰ σᾶς εἰπῶ ²³ διατί, καὶ μὲ τοῦτο προλαμβάνω τὴν ἐξομολόγησίν σας, ὥστε ἡ μυστικότης, τὴν ὁποίαν ἔχετε ὑποσχεθῆ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν βασιλισσαν, δὲν θὰ μαδῆσῃ οὐδὲ κἂν ἀπὸ ἓνα πτερό. Μοῦ συνέβη τώρα ὕστερα νὰ χάσω, δὲν ἤξεύρω διατί, τὴν ἰλαρότητά μου, καὶ ἄφησα τὰ μαθημένα μου γυμνάσματα· καὶ τῶντι τόσο βᾶρος αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μου, ὥστε τὸ ὠραῖο τοῦτο κτίσμα, ἡ γῆ, φαίνεται ἔς ἐμὲ στεῖρο ἀκρωτήρι· τὸ ἐξαισιο τοῦτο σκῆνωμα, ὁ αἰθέρας, βλέπετε, τὸ γενναῖο τοῦτο στερέωμα, ὅπως ἐπάνω μας κρέμεται, ὁ μεγαλοπρεπῆς τοῦτος θόλος ὁ κεντητὸς μὲ ἀκτινοδόλο χρυσάφι, ἔ! δὲν μοῦ παρουσιάζεται εἰμὴ ὡς ἓνα σιγαμένο συμμάζωμα ἀπὸ θανατηφόρα πυκνὰ ἀναθυμιάματα. Τί ἀριστούργημα εἶναι ὁ ἄνθρωπος! πόσο εὐγενῆς εἰς τὸν νοῦν! εἰς τὰ δῶρα τῆς ψυχῆς, ὦ πόσο ἀπέραντος! εἰς τὴν μορφήν καὶ εἰς τὸ κίνημα, πόσο ἐκφραστικός, πόσο θαυμάσιος! εἰς τὴν ἐνέρ-

γειαν, ὡ πόσον ὁμοιάζει ἄγγελος! εἰς τὴν νόησιν, ὡ πόσον ὁμοιάζει Θεός! τὸ στόλισμα τοῦ παντός! τὸ πρότυπον τῶν ἐμφύχων πλασμάτων! Καὶ ὅμως, δι' ἐμέ, τί εἶναι τούτη ἡ πεμπουσία²⁴ τοῦ χώματος; ὁ ἄνθρωπος δὲν μ' εὐχαριστεῖ, ὄχι, οὐδὲ ἡ γυνή, μ' ὄλον ὅτι, μ' ἐκεῖνο σας τὸ χαμόγελο, δείχνετε ὅτι δὲν τὸ πιστεύετε.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Κύριέ μου, τοῦτο δὲν μοῦ πέρασε καθόλου ἀπὸ τὸν νοῦν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

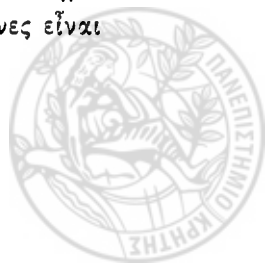
Διατί λοιπὸν ἐχαμογελάσετε ὅταν εἶπα ὅτι 'ὁ ἄνθρωπος δὲν μ' εὐχαριστεῖ';

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Διότι, Κύριε, ἐσυλλογιζόμενον, ἂν δὲν εὐχαριστεῖσαι εἰς τὸν ἄνθρωπον, πόσο νηστήσιμα θὰ φιλοξενήσης τοὺς ἠθοποιούς· ἐνῶ ἐρχόμεθα ἐδῶ τοὺς ἀφήταμε ὀπίσω, κ' ἔρχονται νὰ σοῦ προσφέρουν τὴν ὑπηρεσίαν τους.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὅποιος παίζει τὸ πρόσωπο τοῦ βασιλέως θὰ ἦναι καλόδεκτος· θὰ προτφέρω τὰ σεβάσματά μου εἰς τὴν μεγαλειότητά του· ὁ φιλοκίνδυνος ἰπότης θὰ μεταχειρισθῇ τὸ ξίφος καὶ τὴν ἀσπίδα του· ὁ ἐρωτευμένος δὲν θ' ἀναστενάξῃ χάρισμα· ὁ ἰδιότροπος θέλει τελειώσῃ τὸ μέρος του ἀπείρακτα· ὁ γελαστής θὰ καλοκαρδίση ἐκείνους ὅπου ἔχουν τὰ πλευρὰ γαργαλιστά, καὶ ἡ νέα θὰ ἐξηγήσῃ τὸ αἰσθημά της ἐλεύθερα, εἰδεμὴ ὁ στίχος θὰ σκοντάψῃ²⁵. Τίνες εἶναι τοῦτ' οἱ ἠθοποιοί;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἐκεῖνοι, ὁποῦ σοῦ ἄρresαν τόσο, οἱ τραγωδοὶ τῆς πρω-
τευούσης²⁶.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πῶς συμβαίνει ὅτι ταξειδεύουν; ἡ διαμονή τους εἰς
ἓνα μέρος καὶ τοὺς ὠφελούσε καὶ ἐμεγάλυνε τὴν ὑπόληψίν
τους.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Νομίζω πῶς ἡ στενοχωρία τους προέρχεται ἀπὸ τὸ
ὑστερο νεωτέρισμα²⁷.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Διατηροῦν ὄσσην ὑπόληψιν εἶχαν, ὅταν ἐγὼ ἤμουν εἰς
τὴν πρωτεύουσαν; τοὺς συντρέχει ὁ κόσμος ὡς πρῶτα;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ὅχι πλέον, ὄχι.

ΑΜΑΕΤΟΣ

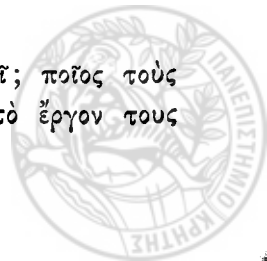
Πῶς συμβαίνει τοῦτο; αὐτοὶ ἐσκούριασαν τάχα;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ὅχι, αὐτοὶ ἐργάζονται πάντοτε μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον,
ἀλλὰ ὑπάρχει, Κύριέ μου, μία κλωσσιὰ παιδάκια, τρυ-
φερὰ πεταξόνια²⁸, ὁποῦ ξεκουφαίνουν τὸν κόσμον μὲ τὴν
φωνήν τους, καὶ διὰ τοῦτο χειροκροτοῦνται τρομερά· αὐ-
τοὶ εἶναι τῶρα τοῦ συρμοῦ· καὶ τόσο καταλαλοῦν τὰ θέα-
τρα τὰ κοινὰ (καθὼς αὐτοὶ τὰ ὀνομάζουν), ὥστε καὶ πολ-
λοὶ κύριοι σπαθοφόροι φοβοῦνται τὰ χηνοκόνδυλα²⁹ καὶ
μόλις τολμοῦν νὰ πατήσουν αὐτοῦ.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τί; παιδάκια εἶναι; ποῖος τοὺς διατηρεῖ; ποῖος τοὺς
τρέφει; μήπως δὲν θὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ἔργον τους

παρα ὅσον καιρὸν κρατήσῃ ἡ φωνή τους εἰς τὸ τραγοῦδι· καὶ ὅταν κατόπιν ἀπομείνουν καὶ αὐτοὶ ἠθοποιοὶ κοινοὶ (καθὼς εἶναι πιθανόν, ἀφοῦ δὲν τοὺς περισσεύουν τὰ μέσα), τότε αὐτοὶ οἱ ἴδιοι δὲν θὰ εἴπουν ὅτι τοὺς ἔβλαψαν οἱ δραματοῦργοί τους, διότι τοὺς ἐπαρξάνησαν νὰ κατακρίνουν σήμερον μὲ τόσην κατακραυγὴν τὸ ἐρχόμενον στάδιό τους;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πολλὴ ταραχὴ ἔγινε καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ὁ λαὸς ἄπονα τοὺς ἐρεθίζει νὰ ἀλληλομαχοῦν· διὰ κάμποσον καιρὸν δὲν ἔβγαине λεπτὸ ἀπὸ τὴν παράστασιν, ἐὰν ὁ ποιητὴς καὶ οἱ ἠθοποιοὶ δὲν ἔμπαζαν εἰς τοὺς διαλόγους τὰ γρονθοκοπήματα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἀλήθεια;

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

᾽Ω! δὲν ἠμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πόσοι ἄνθρωποι ἐβασάνισαν δι' αὐτὰ τὸ κεφάλι τους.

ΑΜΛΕΤΟΣ

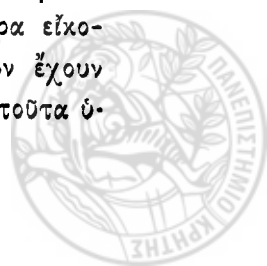
Καὶ τὰ παιδιά ἐνίκησαν;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Μάλιστα, Κύριέ μου, ἐπῆραν τὸν Ἡρακλέα μὲ ὄλο τὸ βάρος του³⁰.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αὐτὰ δὲν εἶναι καθόλου παράδοξα, ὅταν ὁ θεὸς μου εἶναι βασιλέας τῆς Δανίας, κ' ἐκεῖνοι ὅπου τὸν ἐστραβοκύνταζαν, ὅταν ὁ πατέρας μου ἐξοῦσε, δίδουν τώρα εἰκοσι, σαράντα, πενήντα, ἑκατὸ δουκάτα διὰ νὰ τὸν ἔχουν μικροζωγραφισμένον. Μὰ τὴν ζωὴν μου, εἰς ὅλα τούτα ὅ-

πάρχει τί ἔξω τῆς φύσεως, ἂν ἡ φιλοσοφία ἤμπορουσε νὰ τὸ ἀνεύρη!

[Σαλπισμοὶ μέσα]

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἴδού οἱ ἠθοποιοί.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κύριοι³¹, καλῶς ἤλθετε εἰς τὴν Ἑλσινόρην· τὰ χέρια σας· ἐλάτε, ἐλάτε, ἡ ὑποδοχὴ ἔχει τὸν συρμόν τῆς καὶ τὴν τάξιν τῆς· πρέπει καὶ πρὸς ἐσᾶς νὰ συμμορφωθῶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον, μήπως εἰς τὸ φέρσιμό μου πρὸς τοὺς ἠθοποιοὺς (καὶ θὰ ἦναι, μάθετέ το, εὐγενικώτατο) φανῶ περιποιητικώτερος. Καλῶς ἤλθετε· ἀλλὰ ὁ θειοπατέρας μου καὶ ἡ μανναθειά μου εἶναι γελασμένοι.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Εἰς τί, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν εἶμαι τρελλὸς εἰμὴ ὅταν φυσᾶ βορειοδυτικὸς³²· ὅταν πνέει νοτιᾶς, εἶμαι καλὸς νὰ ξεχωρίσω γεράκι ἀπὸ λάκραν.

Εἰσέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

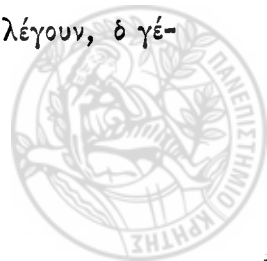
Καλῶς σᾶς εὕρηκα, εὐγενέστατοι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πρόσεχε, Γυιλδενστέρνη· — καὶ σὺ ἀκόμη· — εἰς κάθε αὐτὶ νὰ μὴ λείπη ἀκουστής³³· ἐκεῖνο τὸ τρανὸ παιδί ὁποῦ βλέπεις ἐκεῖ δὲν ἐξεσπαργανώθηκε ἀκόμη.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Μὴ καὶ δευτεροσπαργανώθηκε, διότι, ὡς λέγουν, ὁ γέρος εἶναι δεύτερη φορὰ μωρό.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ προφητεύσω· ἔρχεται νὰ μοῦ δώσῃ τὴν εἶδῃσιν τῶν ἠθοποιῶν· προσέξετε. — Σωστὰ³⁴ λέγεις, Κύριε, — ἦταν τὴν δευτέραν τὸ πρῶτὶ πραγματικῶς.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κυρίε μου, ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ νεώτερα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κυρίε μου, ἔχω νὰ σοῦ εἰπῶ νεώτερα. Ὅταν ὁ Ρώσκιος ἦταν ἠθοποιὸς εἰς τὴν Ρώμην, —

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Οἱ ἠθοποιοὶ ἦλθαν ἐδῶ, Κύριε μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μπάα! Μπάα!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Εἰς τὴν τιμὴν μου, Κύριε, —

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τότ'³⁵ ἦλθε κάθε ἠθοποιὸς ἔς τὸν γαῖδαρόν του.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Οἱ καλῆτεροι ἠθοποιοὶ τοῦ κόσμου· θέλεις τραγωδίαν, θέλεις κωμωδίαν, θέλεις δρᾶμα ἱστορικό, ποιμενικό, ποιμενοκωμικό, ιστορικοκωμικό, τραγικοῖστορικό, ἰλαροτραγικοῖστορικοποιμενικό, θέλεις σκηρὴν ἀδιαίρετην³⁶, θέλεις δρᾶμα ἀπερίοριστο· δι' αὐτοὺς τίποτε δὲν εἶναι οὔτε τὸ βᾶρος τοῦ Σενέκα, οὔτε ἡ ἐλαφρότης τοῦ Πλαύτου. Τόσο εἰς τὸ νὰ ἀποστηθίζουσι ὀρθῶς τὰ γραμμένα, ὅσο καὶ εἰς τὸ νὰ αὐτοσχεδιάζουσι ἐλεύθερα, δὲν ἔχουσι ταῖρι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἰεφθάε³⁷, ἴς τὸν λαὸν τοῦ Ἰσραήλ κριτής,
πόσο μέγáλον εἶχες πρῶτα θησαυρόν·

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ποῖον θησαυρόν εἶχε, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὡραιάν εἶχε μόνην θυγατέρα,
καὶ τὴν ἀγάπα ὁ θλιβερός πολύ.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ [μόνος του]

Πάντοτε τὴν θυγατέρα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν ἔχω δίκαιον, γέρε Ἰεφθάε;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἄν μὲ ὀνομάξεις Ἰεφθάε, Κύριέ μου, ἔχω μίαν θυγα-
τέρα ὅπου ἀγαπῶ πολύ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν ἔρχεται αὐτὸ κατόπιν³⁸.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τί ἔρχεται λοιπόν;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἴδού· Ὡς ἡ Μοῖρα διορίση
καὶ ὅπως ὁ Θεὸς θελήση

Καὶ κατόπιν, ἡξέυρεις

κ', εὐκόλο νὰ προνοηθῆ,
ἔτυχ' ἐκεῖνο νὰ συμβῆ.

Ἡ πρώτη στροφή τοῦ θρησκευτικοῦ ἄσματος θὰ σὲ φωτίσῃ καλῆτερα, διότι, ἰδοῦ, ἔρχονται ἐκεῖνοι ὁποῦ μὲ διακόπτουν.

Εἰσέρχονται τέσσαροι ἢ πέντε ΗΘΟΠΟΙΟΙ

ΑΜΛΕΤΟΣ

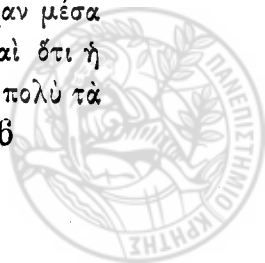
Καλῶς ἤλθετε, Κύριοι, καλῶς ἤλθετε ὄλοι σας. Ἐ! χαίρομαι ὁποῦ σᾶς βλέπω καλά. Καλῶς ἤλθετε, φίλοι μου. — Ὡ φίλε μου παλαιέ! Ἀπὸ τὴν ὕστερην φορὰν ὁποῦ σ' ἔχω ἰδῆ, τὸ πρόσωπό σου ἐγέμισε φούνταις· ἤλθες εἰς τὴν Δανίαν διὰ νὰ μοῦ στρίψῃς τὸ μουστάκι; — Ἐ! καλή μου Κυρία!³⁹ Μὰ τὴν Δέσποιναν, ἡ Δεσποσύνη σου, ἀφοῦ σὲ ὑστεροεῖδα, ἔγινεν ἐγγύτερη εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπὸ ἓνα ξυλοκάλλιγο. Πρὸς Θεοῦ, κάμε ὥστε ἡ φωνή σου νὰ μὴ ραίτῃ ὡσάν γλυμμένο μάλαμα. — Κύριοι, καλῶς σᾶς ἐδεχθήκαμε· θὰ ριχθοῦμε ἀμέσως, ὡς κάμνουν οἱ γάλλοι γερακάρηδες, νὰ κυνηγήσωμε ὅ,τι βλέπομε· θ' ἀκούσωμεν εὐθὺς κᾶτι· ἐλάτε, δώσετέ μας κἀνένα δεῖγμα τῆς τέχνης σας· ἐλάτε, μίαν ὀμιλίαν περιπαθῆ.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Ποίαν, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Σ' ἔχω κᾶποτε ἀκούσῃ νὰ μοῦ ἐκφωνῆς μίαν ὀμιλίαν· δὲν ἐπαίχθη εἰς τὴν σκηνήν, ἢ, τὸ πολὺ, μίαν φορὰν· διότι τὸ δρᾶμα, ὡς ἐνθυμοῦμαι, δὲν ἄρεγε εἰς τοὺς πολλοὺς· διὰ τὸ κοινὸν ἦταν χαθιάρι⁴⁰. ὁμως, καθὼς τὸ ἔκρινα ἐγὼ καὶ ἄλλοι ἀπὸ ἐμὲ πολὺ ἰκανώτεροι νὰ δώτουν γνώμην εἰς αὐτό, τὸ δρᾶμα ἦταν ἀξιόλογο, καλὰ χωνευμένο εἰς τὰ μέρη του, καὶ ἐκθεμένο μὲ πολὺ μέτρο καὶ τέχνην. Καπιοιος, ἐνθυμοῦμαι, εἶπεν ὅτι οἱ στίχοι του δὲν εἶχαν μέσα μυρωδιαὶς ἀρκεταὶς νὰ τὸ καταστήσουν γευτικὸ καὶ ὅτι ἡ φράσις του ἔδειχεν ὅτι ὁ συγγραφέας δὲν ἐζήτησε πολὺ τὰ

καλλωπίσματα· ἔλεγεν ὅμως ὅτι ἡ μέθοδος ἐκείνη ἦταν ἀγνή, γερῆ καὶ γλυκεία, ὄχι στιλβωμένη ἀλλὰ πραγματικῶς ὠραία. Μία ὀμιλία πρὸ πάντων μοῦ εἶχε ἀρέσῃ· ἦταν ἡ διήγησις τοῦ Αἰνεΐα πρὸς τὴν Διδῶ, καὶ ἐξόχως ἐκεῖ ὅπου περιγράφεται ὁ φόνος τοῦ Πριάμου. Ἄν σώζεται εἰς τὴν ἐνθύμησίν σου, ἄρχισε ἀπὸ τὸν ἀκόλουθον στίχον· ἄφησε, ἄφησε, νὰ ἰδῶ·

Ὁ σκληρόψυχος ὁ Πύρρος, τὸ ὑγκαρικό θηρίο·

Δὲν εἶν' ἔτσι· ὅμως μὲ τὸν 'Πύρρον' ἀρχίζει·

Ὁ σκληρόψυχος ὁ Πύρρος, ὅπου ἡ μαύρη ἀρματωσιά του, σκοτεινὴ ἴσῃ τῆς ψυχῆς του, ἦταν ὅμοια μὲ τὴν κύκτα ποῦ ξεπέκτησε κρυμμένος ἔς τὸ τετράποδο τῆς μοίρας⁴¹, τ' ὀλομέλατο ἔχει τώρα φροβερὸν ἀνάστημά του μὲ ἱστορίσματα γραμμένο, ὅπου τρόμον ἄλλον πνέουν. Βούλλαις κόκκιναις γεμάτος, μὲς τὸ αἷμα βουτηγμένος καὶ πατέρων καὶ μητέρων καὶ υἱῶν καὶ θυγατέρων, ζυμωμένος μὲ τὴν σκόνην ἀπ' τοὺς δρόμους ὅπου καιοὺν καὶ προδοτικὰ τὸν φόνον τῶν κυρίων τοὺς φωτίζουν, ἀπ' τὴν γλόφα καὶ ἀπ' τὴν λύσσαν μὲς τὰ σπλάχνα του φρυμένος, καὶ διπλὸς ἀπὸ τὸν χόντρον τῶν σηκτῶν μαύρων αἱμάτων, μ' ὀφθαλμοὺς ἀνθρακολίθους, τῆς καλᾶσεως γέννα, ὁ Πύρρος τὸν γενάρχην ἐζητοῦσε γέρον Πριάμον, —

Τώρα ἐξακολούθησε σύ.

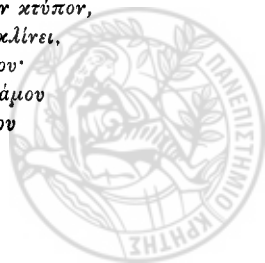
ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Μὰ τὸν Θεόν, Κύριέ μου, ὠραιότατα· μὲ καλὸν τόνον καὶ μὲ νόημα.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Τὸν ἡῦρε⁴²

ποῦ τοὺς Ἕλληνας μὲ κτύπους ἀδνάτους πολεμοῦσε· ἀνυπότακτο εἰς τὸ χέρι τὸ πατάρχαιό του ξίφος ὅπου πέση κάτω μένει· περισσὸς ἀντίπαλός του εἰς τὸν Πριάμον ὁ Πύρρος ξισπαθώνει καὶ μὲ λύσσαν μέγα κτύπημα βροντᾶει, καὶ μὲ μόνον τὸν ἀέρα μὲ τὸ σύρμ' αὐτὸ τοῦ ξίφους πέφτει ἄνευρος ὁ γέρος. Τότε καὶ τὸ ἀναίσθητ' Ἴλιον, ὡς νὰ αἰσθάνθηκε τὸν κτύπον, μὲ τὴν ἀναμμένην ἄκρην πρὸς τὴν βάσιν του ὄλο κλίνει, καὶ τ' αὐτὸ τοῦ Πύρρου πιάνει μ' ἓνα τρίξιμο θανάτου· ὥστε, βλέπει! τὸ σπαθί του, ποῦ τοῦ σεβαστοῦ Πριάμου κατεβαίνει ἔς τὴν χιονάτην κεφαλὴν, ἐφάρη ξάφρον

πῶς ἐστάθη 'ς τὸν ἀέρα· τότε ἀκίνητος ὁ Πύρρος,
 ὡς ζωγράφισμα τυράννου, ἔμειν' ἄπρακτος 'ς τὴν θέσιν,
 ὡσάν ξένος εἰς τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τὴν πρώτην θέλησίν του.
 Ἄλλ', ὡς κάποτε θωροῦμε, προτοῦ σπάση ἀνεμοζάλη,
 'ς τ' οὐρανοῦ τὸν γῦρον ὅλον νέφη ἀτάρακτα γὰ μένουρ,
 τῶν ὀρμητικῶν ἀνέμων ἢ προαἰς γὰ παύουρ δλαῖς,
 νεκρικὴ 'ς τὸν κόσμον κάτω σιγαλιὰ γὰ βασιλεὴν,
 καὶ διὰ μιᾶς τ' ἀστροπελέκι γὰ διασχίση τὸν ἀέρα·
 ὅμοια τότε καὶ τὸν Πύρρον, ὅποῦ ὀλίγο ἐκοιτοστάθη,
 εἰς τὸ ἔργον σπρώχνει πάλιν τὸ φιλέκδικό του πάθος.
 Τόσο ἀλύπητα δὲν πέφτουρ οὐδ' ἠ σφύραις τῶν Κυκλώπων
 εἰς τὸν θώρακα τοῦ Ἄρη, 'ποῦ 'γαὶ ἀθάνατ' ἠ βαφὴ του,
 ὅσον ἄκαρδα τοῦ Πύρρου φορικὸ βροντῆ τὸ ξίφος
 εἰς τὸ σῶμα τοῦ Πριάμου. Κρύψου, Τύχη, αἰσχρὴ γυναικα!
 καὶ, θεοί, σεις ὅλοι ἀντάμα πάρτε αὐτῆς τὴν ἐξουσίαν,
 καὶ τ' ἀδράκτια τοῦ τροχοῦ της σπάστε ὁμοῦ καὶ τὸ στεφάνι,
 καὶ ἀπὸ τ' οὐρανοῦ τὴν ἄκρην εἰ ὀλοστρόγγυλο φανάρι
 εἰς τὰ Τάρταρα κυλῆστε κεί 'ποῦ κλειοῦνται οἱ κολασμένοι.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τοῦτο εἶναι πολὺ μακρὺ.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Θὰ τὸ στείλωμεν εἰς τὸν κουρέα μὲ τὰ γένεια σου. —
 Ἐξακολούθησε, σὲ παρακαλῶ· δι' αὐτὸν χρειάζεται ἢ κἀν-
 ἓνα τραγοῦδι τοῦ χοροῦ ἢ κἀνένα βρωμερὸ παραμῦθι· εἰ-
 δεμὴ ἀποκοιμείται· λέγε, φθάσε εἰς τὴν Ἐκάβην.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Καὶ ὅποιος τὴν Ἐκάβην εἶδε πῶς κουκουλωμένη ἐβγήκε —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἡ Ἐκάβη 'κουκουλωμένη' ;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Αὐτὸ εἶναι καλό· τὸ 'κουκουλωμένη' εἶναι καλό.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

ἀνυπόδετη γὰ τρέχη ἄνω κάτω, τυφλωμένη

ἀπ' τὰ δάκρυα 'ποῦ ταις φλόγαις νὰ δαμάσουν φοβερίζαν,
καὶ τὴν κεφαλὴν ἐκείνην, 'ποῦ 'χε πρὶν χρυσοῦν κορώναν,
παλιοπάρι νὰ σκεπάζη, καί, ἀγὶ ἐνδύματος πορφύρας,
νὰ τῆς ζῶντ' τὰ φαρμῆνα, τὰ πολύγεγνα πλευρά της
ἀποφόρι 'ποῦ 'χε ἀρπάξη μὲς τὸ ξάφνισμα τοῦ τρόμου,
ὅποιος εἶδε τοῦτο ἐμπρὸς του, μὲ φαρμακωμένα χεῖλη
θὲ νὰ ἐφώραζε τῆς Τύχης δολερὴν τὴν ἐξουσίαν·
καὶ ἄρ οἱ 'Αθάρατοι τὴν βλέπαν εἰς τὴν ὥραν ὅπου ἐκείνη
ἔθωροῦσ' ἐκεῖ τὸν Πύρρον μὲ χαιρέκακο παιγνίδι
νὰ λιανίζη μὲ τὴν κόψιν τοῦ συντρόφου της τὰ μέλη,
τὸ ξεφωνητὸ 'ποῦ βγῆκεν ἀπ' τὰ μαῦρα σωθικά της
(ἄρ οἱ 'Αθάρατοι καθόλου διὰ τ' ἀνθρώπινα φοροτίζοντ'
τ' οὐρανοῦ τὰ πρωμῆνα μάτια θὰ 'καμνε νὰ ρέουν
δάκρυα καὶ τῶν 'Αθανάτων ταις ψυχαῖς θὰ συγκινοῦσε.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἴδέ, ἂν δὲν ἄλλαξε ἡ θωριά του, ἂν δὲν ἔχει δάκρυα εἰς
τὰ μάτια! Παρακαλῶ, παῦσε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πολὺ καλὰ· 'ς ὀλίγο θὰ μοῦ ἐκφωνήσης τὸ τέλος. —
Κυρίε μου, θὰ λάβης τὴν καλοσύνην νὰ διορίσης νὰ γίνῃ
καλὴ περιποίησις εἰς τοὺς ἡθοποιούς. Ἄκουσες; νὰ τοὺς
καλομεταχειρισθῶν, διότι αὐτοὶ εἶναι ἡ συγκεφαλαίωσις,
καὶ τὸ σύντομο χρονικὸ τῆς ἐποχῆς· προτιμότερο νὰ χα-
ραχθῇ κακὴ ἐπιγραφή εἰς τὸ μνήμα σου, παρά, εἰς τὴν
ζωὴν σου, νὰ κακολογηθῆς ἀπὸ αὐτούς.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κυρίε μου, θέλει τοὺς μεταχειρισθῶ κατὰ τὴν ἀξίαν
τους.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, πρέπει πολὺ καλῆτερα· μεταχειρί-
σου καθέναν κατὰ τὴν ἀξίαν του, καὶ τότε ποῖος θὰ ξεφύγῃ
τὴν μάστιγα; Νὰ τοὺς μεταχειρισθῆς ὅπως θέλει ἡ τιμὴ
σου καὶ τὸ ἀξίωμα σου· ὅσον ὀλιγώτερον αὐτοὶ ἀξίζουν,

τόσο μεγαλήτερη αποδείχεται ἡ γενναιοψυχία σου. Συνό-
δευσέ τους μέσα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἐλάτε, Κύριοι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἀκολουθήσετέ τον, Κύριοι· θὰ ἔχωμεν αὔριον μίαν πα-
ράστασιν.

Ἐξέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ μὲ τοὺς ΗΘΟΠΟΙΟΥΣ ἐκτὸς τοῦ Α'.

Φίλε μου παλαιέ, ἄκουσέ με· δύνασαι νὰ παραστήσης τὸν
Φόνον τοῦ Γονζάγου;

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Δύναμαι, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αὐτὴ ἡ παράστασις θὰ δοθῇ αὔριο τὸ ἑσπέρας. Θὰ ἡμ-
ποροῦσες, ἂν ἦναι ἀνάγκη, νὰ σπουδάσης μίαν ὀμιλίαν,
ὄσο δώδεκα ἢ δεκάξι στίχους, ὅπου ἤθελε συνθέσω καὶ
προσθέσω ἐγὼ εἰς τὸ δράμα; Τὸ κάμνεις;

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Τὸ κάμνω, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πολὺ καλὰ. Ἀκολούθησε τὸν Κύριον ἐκεῖ καὶ πρόσεχε
νὰ μὴ τὸν περιπαίζης.

Ἐξέρχεται ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Καλοὶ μου φίλοι, σὰς ἀφίνω τῶρα ἕως τὸ ἑσπέρας. Καλῶς
ἤλθετε εἰς τὴν Ἐλσινόρην.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ὁ καλὸς μας Κύριος!

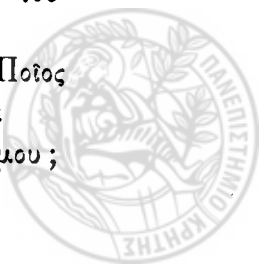
ΑΜΑΕΤΟΣ

Νὰ σὰς σκέπη ὁ Θεός!

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τώρα εἶμαι μόνος· πόσον
 εἶμ' ἐγὼ ποταπός, ἀνδράποδο! Δὲν εἶναι
 φρικτόν; Ὁ ἠθοποιὸς ἐκεῖνος, σ' ἓνα πλάσμα,
 ὄνειρο πάθους μόνον, ἰκανὸς ἐφάνη
 'ς τὸ νόημά του τὴν ψυχὴν του νὰ ὑποτάξῃ,
 ὥστ' ἄχνιζ' ὄλος ὅπως ἐνεργοῦσ' ἐκείνη,
 μὲ μάτια δακρυσμένα, μ' ὄψιν χαλασμένην,
 μὲ κομμένην φωνὴν, μὲ κάθε κίνησιν του
 σύμφωνην, 'ς ταῖς μορφαῖς, μ' ὄλο τὸ νόημά του!
 Καὶ ὄλα διὰ τίποτε! Διὰ τὴν Ἐκάβην; Τί 'ναι
 ἡ Ἐκάβη πρὸς αὐτόν, ἢ αὐτὸς πρὸς τὴν Ἐκάβην,
 ὥστε δι' αὐτὴν νὰ κλαίῃ; Καὶ ἂν 'ς τὸ πάθος εἶχε
 λόγον καὶ κέντημα, ὡς ἐγώ, τί 'θελε κάμη;
 Θά 'πνιγε τὴν σκηνὴν μὲ ποταμοὺς δακρῦων,
 τοῦ κόσμου θά 'σπανε τ' αὐτιά μὲ λόγια φρίκης,
 πταίσταις νὰ τρελλαθοῦν, ἀθῶοι νὰ κερῶσουν,
 ἀνήξεροι νὰ σκοτισθοῦν, καὶ ὄλην τφόντι
 τ' αὐτιά κ' οἱ ὀφθαλμοὶ τὴν αἴσθησιν νὰ χάσουν.
 Κ' ἐγώ, ἓνας ἀχρεῖος, λασποζυμωμένος,
 χάσκω τριγύρ' ὡς ὁ μωρὸς ὄνειροκόπος,
 ἀναίσθητος 'ς τὸ δίκαιόν μου, καὶ οὐδὲ λέξιν
 νὰ βγάλω εἶμαι ἰκανὸς δι' ἓναν βασιλέα,
 ὁποῦ 'ς ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε καὶ 'ς τὴν ποθητὴν του
 ζωὴν ἐπράχθη ἐπικατάρατη ληστεία.
 Εἶμαι δειλός; Ἀχρεῖον⁴³ ποιδὸς μὲ λέγει; Ποιδὸς
 τὸ καύκαλο μου σγίξει; Ποιδὸς τὴν γενεάδα
 μου ἀνασπᾶ καὶ τὴν πετᾶ 'ς τὸ πρόσωπόν μου;

Ποῖος τὴν μύτην μου τραβᾷ; τὸν λόγον⁴⁴ ποῖος
 μου ψεύει ἔς τὸν λαιμὸν ὡς τὰ λαγόνια κάτω;
 Ποιὸς μου τὰ κάμνει αὐτά; Καὶ ὅμως, θαρρῶ, μου πρέπουν·
 καθὼς τὸ περιστέρι, ἐγὼ χολὴν δὲν ἔχω,
 πίκραν ἔς τὴν ἀδικιά, 'ποῦ μ' ἔπνιξε, νὰ χύσῃ,
 ἀλλέως ἤδη μὲ τοῦ ἀνδράποδου τὰ σπλάγχνα
 ὄλα τὰ ὄρνεα τ' οὐρανοῦ θά 'χα παχύνῃ.
 ὦ αἰμοπότῃ⁴⁵, βδελυρέ, προδότῃ, ἀχρεῖτε,
 ἄκαρδε, ὠμόψυχε, μιαρέ, κτῆνος, ἀχρεῖτε!
 ὦ ἐκδίκησις!

Ἄ! Τί γομάρι 'ποῦ 'μαι 'γώ! Κύτταξε ἀνδρεία
 μεγάλη! Ἐγώ, τὸ τέκνον δολοφονημένον
 καλοῦ πατρός, ὅπ' Οὐρανόσ καὶ Ἄδῃσ μὲ σπρώχνουν
 εἰς τὴν ἐκδίκησιν, ἐγὼ θὰ ξεθυμαίνω
 μὲ λόγια⁴⁶, ὡς μιὰ δημόσια, καὶ θὰ καταριῶμαι
 ἀκατάπαυτα, ὡς κάμνει μιὰ γλωσσοῦ σαρώτρα.
 Οὐφ! ἐντροπή μου! — Ἐγκεφαλέ μου, ἐδῶ σὲ θέλω.
 Στάσου! Ἐχω ἀκούσῃ ὅποῦ κακοῦργοι, ἐνῶ καθόνταν
 κάποιο δρᾶμα νὰ ἰδοῦν, ἔς τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς των
 ἀπὸ τὴν τέχνην τῆς σκηνηῆς ἐπαταχθῆκαν
 τόσσο, 'ποῦ αὐτοῦ τὰ ἐγκλήματά τους ξεφωνῆσαν·
 διότι ὁ φόνος, ἂν καὶ αὐτὸς γλῶσσαν δὲν ἔχει,
 κάποιαν θαῦρη φωνὴν θαυμασίαν νὰ ὀμιλήσῃ.
 Τούτους θὰ βάλω τοὺς ἠθοποιοὺς νὰ παίζου
 εἰς τὸν θεῖον μου ἐμπρὸς παράστασιν, νὰ ὀμοιάξῃ
 τὸν φόνον τοῦ πατρός μου· θὰ παρατηρήσω
 τὴν ὄψιν του· θὰ τὸν κεντήσω ὡς τὸ μελοῦδι,
 καί, ἂν μόνον ταραχθῇ, τί θὲ νὰ πράξω ἠξεύρω.
 Τὸ Πνεῦμα⁴⁷, 'ποῦ εἶδα, ὁ Πειρασμὸς μπορεῖ νὰ ἦναι,
 καὶ ὁ Πειρασμὸς εἶναι ἱκανὸς μορφῆν νὰ πάρῃ
 ὅποῦ ν' ἀρέσῃ· ναί, — χ' ἴσως, καθὼς μ' εὕρισκει
 ἀδυναμίαν νὰ 'χω καὶ μελαγχολίαν
 (καὶ εἰς τέτοια πνεύματα ἐνεργὸς ἐξόχως εἶναι),

μέ ξεπλανᾷ διὰ νὰ κολάσῃ τὴν ψυχὴν μου.
 Στερεώτεραις θέλω ναῦρω μαρτυρίαις·
 ἢ παράστασις εἶν' ἐκεῖν', ὅπου θὰ φθάσω
 τοῦ βασιλέως τὴν συνείδησιν νὰ πιάσω.

[Ἐξέρχεται.]

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ.

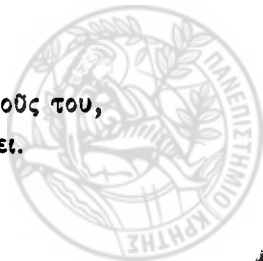
Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΠΟΛΩΝΙΟΣ ΟΦΗΛΙΑ
 ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Καὶ δὲν δύνασθε σεῖς μὲ κάποιον πλάγιον τρόπον
 νὰ μάθετε ἀπ' αὐτὸν διατί τάχα τὸ σχῆμα
 τῆς ζάλης τοῦτο ἐνδύθη, ὅπου τῶν ἡμερῶν του
 ὄλων ἐξαγριώνει τόσο τὴν γαλήνην
 μ' ἐπικίνδυνην τρέλλαν ταραχῆς γεμάτην ;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ὅμολογεῖ καὶ αὐτὸς ' ποῦ ἐσάλευσεν ὁ νοῦς του,
 ἀλλὰ νὰ εἰπῇ τὴν ἀφορμὴν ποσῶς δὲν θέλει.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Οὐδὲ σοῦ ἀφίνει πιάσιν νὰ τὸν ἐξετάσης,
ἀλλὰ μὲ τρέλλαν πονηρὴν ἀναμερίζει,
ἄμα νοεὶ 'ποῦ θὰ τὸν φέρναμεν εἰς θέσιν
τοῦ ἀληθινοῦ του πάθους κάτι νὰ ἐξηγήσῃ.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Σᾶς ἐδέχθη καλὰ;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ὡς εὐγενῆς τφόντι.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Μὲ πολλὴν ὁμως τῆς ψυχῆς στενοχωρίαν.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Σπανίως ἐρωτᾷ, πλὴν 'ς τὰ ἐρωτήματά μας
ἐλεύθερ' ἀπαντᾷ.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Νὰ διασκεδάσῃ κάπως
τὸν ἔχετε καλέσῃ;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Δέσποινα, συνέβη
κάποιους ἠθοποιοὺς νὰ εὐροῦμε 'ς τὸ ταξεῖδι,
καὶ ὡς τό 'μαθε ἀπὸ μᾶς ἐφάνη πῶς ἐχάρη.
Εἶν' ἐδῶ κάπου 'ς τὴν αὐλὴν κ' ἔλαβαν ἤδη,
νομίζω, διαταγὴν νὰ κάμουν ἔμπροσθέν του
κάποιαν παράστασιν ἀπόψε.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ναί, τφόντι.

καὶ μοῦ 'πε, ὦ σεβαστοί, νὰ σᾶς παρακαλέσω
 ἔς τὸ δράμα νὰ παρευρεθῆτε.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ναί, μὲ ὄλην
 τὴν ψυχὴν μου· πολὺ τὸ χαίρομαι ν' ἀκούω
 ὅτι κλίνει ἔς αὐτά· καὶ σεῖς νὰ τὸν κεντᾶτε
 δρόμον νὰ πάρῃ ὁ νοῦς του, εὐγενικοί μου φίλοι,
 εἰς τέτοια ξεφαντώματα.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Θὰ γίνῃ, Κύριε.

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

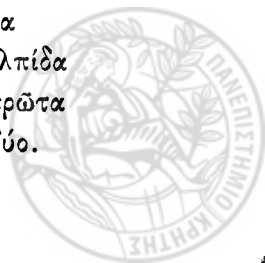
ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Γελτρούδη μου γλυκειά, καὶ σὺ νὰ μᾶς ἀφήσης·
 ὅτι ἐμηνύσαμε κρυφὰ τοῦ Ἀμλέτου νὰ ἴλθῃ,
 ὅπως ἐδῶ ἴσᾳν κατὰ τύχην εὐρῆ ἐμπρός του
 τὴν Ὀφηλίαν, ὥστ' ἐμεῖς (συγχωρημένοι
 κατάσκοποι) ὁ πατέρας τῆς κ' ἐγὼ σιμά του,
 ἀθώρητοι, κρυμμένοι, νὰ θωροῦμεν ὄλα,
 καὶ κρίνωμε ἀπὸ αὐτὴν τοὺς τὴν συνομιλίαν
 καθαρὰ καὶ ἀπ' τὸν τρόπον ὅπου ἐκεῖνος δείξει,
 ἐὰν τῶντι ἀπὸ τὸν ἔρωτα πηγάζει
 τὸ πάθος τοῦτ' ὅπου τὸν θλίβει.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Σὲ ὑπακούω. —

Καὶ ὡς πρὸς σέ, Ὀφηλία, τοῦτο ἐπιθυμοῦσα,
 τὸ ἀγνό σου κάλλος ἢ εὐτυχὴς νὰ ᾔῃ αἰτία
 τῆς ταραχῆς τοῦ Ἀμλέτου· θὰ ἴχα τότ' ἐλπίδα
 πῶς ἢ ἀρεταῖς σου θὰ τὸν φέρουν εἰς τὰ πρῶτα
 ὄρια του πάλιν, πρὸς τιμὴν σας καὶ τῶν δύο.

ΟΦΗΛΙΑ

Ἄμποτε, δέσποινά μου.

[Ἐξέρχεται ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἐδῶ τώρα, Ὁφηλία,
 σὺ νὰ περιπατῆς. — Παρέκει, σεβαστέ μου,
 νὰ μείνωμε. [πρὸς τὴν Ὁφ.] Σὺ βλέπε εἰς τοῦτο τὸ βιβλίον.
 τέτοιαις σπουδῆς τὸ σχῆμα κάποιον χρῶμα δίδει
 ἴς τὴν μοναξιά σου. — Ὡ συχνὸ τοῦ ἀνθρώπου κριμα!
 πόσαι φοραὶς μὲ τὴν εἰδὴ τῆς εὐσεβείας
 καὶ μ' ἅγιον ἦθος ζαχαρόνομε τοὺς τρόπους
 καὶ τοῦ διαβόλου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ [Μόνος του]

Ναί, τρώντι· αὐτὸς ὁ λόγος
 σκληρὰ τοῦ μαστιγώνει τὴν συνείδησίν μου!
 Τῆς αἰσχρῆς¹ γυναικὸς τὸ πρόσωπο δὲν εἶναι
 τόσο ἄσχημο πρὸς τὴν βαφὴν τοῦ τ' ὁμορφαίνει,
 ὅσο ἡ πρᾶξις μου ἐμπρὸς εἰς τὸν πλαστόν μου λόγον.
 Ὡ βάρους φοβερό!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Θαρρῶ πῶς τὸν ἀκούω
 ἐρχόμενον· ν' ἀποσυρθοῦμε, Κύριέ μου.

[Ἐξέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ καὶ ΠΟΛΩΝΙΟΣ. Εἰσέρχεται ΑΜΛΕΤΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Νὰ ἦναι² τις ἢ νὰ μὴ ἦναι, ἰδοὺ τὸ ζήτημα·
 ἂν θέλ' ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς ὄλα νὰ στέργης
 τὰ πικρὰ βέλη τοῦ ἀκοντίζει τύχη ἀχρεία,
 ἢ³ ἴς ἓνα πέλαγος κακῶν ἀρματωμένον
 ἀντίστασιν νὰ κάμης καὶ νὰ παύσης ὄλα.
 Θάνατος, — ὕπνος⁴, — τίποτ' ἄλλο· καὶ ἂν εἰποῦμε
 πῶς μ' ἓναν ὕπνον παύει ὁ πόνος τῆς καρδίας,

καὶ οἱ τόσοι κτύποι, τῆς σαρκὸς ἀρχαία κλήρα, —
 θὰ ἦταν τέλος ἄξιο τῶν θερμῶν εὐχῶν μας.
 Θάνατος· — ὕπνος· — ὕπνος! ἅ! καὶ ὄνειρα μήπως!
 ἔδῶ εἶναι ὁ κόμπος· ἐπειδὴ⁵ κεῖ 'ς τοῦ θανάτου
 τὸν ὕπνον ποιᾶς λογιῆς ὄνειρα θὰ ἴθουν, ἅμα
 τοῦ κόσμου τούτου ἀποτινάξωμε τὴν ζάλην,
 τοῦτο ἐξ ἀνάγκης μᾶς κρατεῖ, τούτ' εἶναι ἡ σκέψις,
 'ποῦ σέρνει τόσο τὴν ζωὴν τῆς δυστυχίας⁶.

Ὅτι ποῖος θὰ δεχόνταν τοῦ καιροῦ τοὺς τόσοις
 περιπαιγμούς καὶ ραβδισμούς, τὴν δυναστείαν
 τοῦ ἀδίκητοῦ, τὴν ὕβριν τῶν ὑπερηφάνων,
 τὴν ὀδύνην ἀγάπης καταφρονημένης,
 τὴν ἄργητα τοῦ νόμου⁷, τὸν αὐθάδη τρόπον
 τῆς ἐξουσίας, καὶ ὄσους λακτισμούς ἢ ἀξία
 ἢ ὑπομονητικὴ λαμβάνει ἀπ' τὸν ἀχρεῖον,
 ἐὰν μ' ἓνα μαχαῖρι μόνος του ἤμπορουσε
 ν' ἀπελευθερωθῆ; ποῖος ἤθελε ἀπ' τὸ βᾶρος
 μιᾶς ἄχαρης ζωῆς νὰ ιδρόνη, νὰ στενάξῃ;
 μόνος ὁ τρέμος μήπως κατ' ὑπάρχει πέραν
 τοῦ τάφου, — ὁ τόπος⁸ ὁ ἀνεύρετος, ἀπ' ὅπου
 ποτὲ κάνεις ταξειδιώτης δὲν γυρίζει, —
 τὴν θέλησιν στενοχωρεῖ, καὶ⁹ αὐτὸ βιάζει
 τὸν ἄνθρωπον νὰ μένη 'ς τὰ δεινά, 'ποῦ πάσχει,
 παρὰ νὰ δράμῃ 'ς ἄλλ' ἀγνώριστά του πάθη.

Ἔτσ' ἢ¹⁰ συνείδησις δειλοῦς ὄλους μᾶς κάμνει,
 κ' ἔτσι τὸ¹¹ φυσικὸ τῆς ἀποφάσεως χρωμα
 νεκρόνει ὁ λογισμὸς μὲ τὴν χλωμὴν θωριά του,
 ὥστε μ' αὐτὸν τὸν δισταγμὸν ἔργα μεγάλης
 οὐσίας στρέφουν ἀπ' τὸ ρεῦμα τους καὶ γάνουν
 καὶ τ' ὄνομα τῆς ἐνεργείας. Σίγα, τώρα!

Ἢ εὐμορφή Ὀφηλία; — Νύμφη, 'ς ταῖς¹² εὐχαίς σου
 μνημόνευ' ὄλα τ' ἁμαρτήματά μου.

ΟΦΗΛΙΑ

Κύριε,
 πῶς ἦσουν ταις πολλαῖς ἡμέραις 'ποῦ δὲν σ' εἶδα ;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εὐχαριστῶ σε ταπεινῶς· καλὰ τφόντι.

ΟΦΗΛΙΑ

Κάποια θυμητικά δικά σου, Κύριέ μου,
 ἔχω, καὶ ἀπὸ πολὺν καιρὸν νὰ τ' ἀποδώσω
 ἤθελα· σέ παρακαλῶ, δέξου τα τώρα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅχι ἐγώ· ποτέ μου τί δὲν σῶχω δώση

ΟΦΗΛΙΑ

Ὅτι μοῦ ἔχεις δώση, Κύριε, τὸ γνωρίζεις,
 καὶ μὲ τὰ δῶρα λόγια γλυκοσυνθεμένα
 τόσο 'ποῦ ἐδίδαν πλοῦτον εἰς τὰ πλούσια δῶρα.
 Τὸ ἄρωμά¹³ τους ἀφοῦ ἐχάθη, τ' ἀποδίδω·
 πρὸς εὐγενῆ ψυχὴν τὸ χάρισμα πτωχαίνει,
 ὅταν πικρὸς νὰ γίνῃ ὁ χαριστὴς συμβαίνει.
 Ἰδοῦ, κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄ! Ἄ! εἶσαι τιμημένη ;

ΟΦΗΛΙΑ

Κύριέ μου !

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἶσαι ὠραία ;

ΟΦΗΛΙΑ

Τί ἐννοεῖ ἡ Ὑψηλότης σου ;

ΑΜΛΕΤΟΣ

“Οτι¹⁴, ἂν εἶσαι τιμημένη καὶ ὠραία, δὲν πρέπει ἡ τιμὴ σου νὰ ἔχῃ ὀμιλίας μὲ τὴν ὠραιότητά σου.

ΟΦΗΛΙΑ

Καὶ δύναται, Κύριέ μου, ἡ ὠραιότης νὰ ἔχῃ ἄλλον σύντροφον καλλήτερον ἀπὸ τὴν τιμὴν;

ΑΜΛΕΤΟΣ

“Εἰ βεβαίως· διότι μεγαλύτερη ἔχει δύναμιν ἡ ὠραιότης νὰ μεταμορφώσῃ τὴν τιμὴν εἰς ἀτιμίαν, παρὰ ἡ τιμὴ νὰ καταστήσῃ ὁμοίωμά της τὴν ὠραιότητα· τοῦτο ἦταν ἄλλοτε παραδοξολογία, ἀλλὰ τώρα ὁ καιρὸς τὸ μαρτυρεῖ. Σὲ ἀγάπησα μία φορά.

ΟΦΗΛΙΑ

Τῶνόντι, Κύριέ μου, μ' ἔκαμες νὰ τὸ πιστεύσω.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν ἔπρεπε νὰ μὲ πιστεύσῃς· διότι ἡ ἀρετὴ δὲν δύναται νὰ ἐμβολιασθῇ τόσο εἰς τὴν παλαιάν μας ρίζαν, ὥστε νὰ μὴ ἀπομείνῃ ἀπὸ τούτην κάποια μυρωδιά.

ΟΦΗΛΙΑ

Τόσο χειρότερα ἀπατήθηκα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πέρασε 'ς ἓνα μοναστήρι· τί τὸ θέλεις νὰ γίνῃς ἀμαρτωλῶν γεννήτρα; Κ' ἐγὼ ἔχω ἀρκετὴν τιμιότητα, ὅμως θὰ ἠμποροῦσα νὰ κατηγορήσω τὸν ἑαυτὸν μου διὰ πράγματα τέτοια, ὥστε θὰ ἦταν καλλήτερα νὰ μὴ μὲ εἶχε γεννήσῃ ἡ μητέρα μου· εἶμαι πολὺ ὑπερήφανος, ἐκδικητικὸς, φιλόδοξος· ἔχω πρόχειρως τόσας ἀδικίας, ὅσας δὲν ἀρκεῖ

ὁ λογισμὸς μου νὰ ταις ἀγκαλιάσῃ, ἢ φαντασία μου νὰ τοὺς δώσῃ μορφὴν, καὶ ὁ καιρὸς διὰ νὰ ἐνεργηθοῦν. Πρὸς τί ὄντα ὁποῖος εἶμ' ἐγώ, θὰ σέρνωνται ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ γῆς; Ὅλοι εἴμασθε φανεροὶ κακοῦργοι· μὴ πιστεύῃς κἀνέναν ἀπὸ ἐμᾶς. Τρέξα, πήγαινε εἰς μοναστήρι. Ποῦ εἶναι ὁ πατέρας σου;

ΟΦΗΛΙΑ

Εἰς τὸ σπίτι. Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κλείσετέ τον μέσα, διὰ νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ παίξῃ τὸ πρόσωπο τοῦ μωροῦ ἄλλοῦ παρὰ εἰς τὸ σπίτι του. Ὑγίαине.

ΟΦΗΛΙΑ [μόνη της]

ὦ γλυκεῖς Οὐρανοί, βοηθήσετέ τον!

ΑΜΛΕΤΟΣ

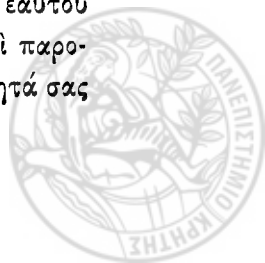
Ἄν ὑπανδρευθῆς σοῦ δίδω προῖκα τὴν ἐξῆς πληγὴν· ἀγνή καὶ ἂν μείνῃς ὅσο εἶναι ὁ πάγος καὶ ὅσο τὸ χιόνι καθαρὴ, δὲν θὰ ξεφύγῃς τὴν συκοφαντίαν. Κλείσου ἔς ἓνα μοναστήρι· πήγαινε· ὑγίαине. Εἰδεμή, ἂν θέλεις ναι καὶ ναι νὰ ὑπανδρευθῆς, πάρε ἄνδρα μωρόν· διότι οἱ φρόνιμοι καλῶς γνωρίζουν ποιᾶς λογῆς τέρατα σεις τοὺς ἀποκατασταίνετε. Πήγαινε εἰς ἓνα μοναστήρι, καὶ ὀγλήγορα. Ὑγίαине.

ΟΦΗΛΙΑ [μόνη της]

Ἄγγελοι τ' Οὐρανοῦ, δώσετέ του τὴν ὑγείαν του!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐχω ἀκουστὰ καὶ τὰ ζωγραφίσματά σας, ἀρκετά· ἓνα πρόσωπο σᾶς ἔδωκεν ὁ Θεὸς καὶ σεις πλάθετε τοῦ ἑαυτοῦ σας καὶ ἄλλο· ἀκροπηδᾶτε, λυγίζεσθε, ψιθυρίζετε καὶ παρονομάζετε¹⁵ τὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν θερμότητά σας

παρασταίνετε ὡς ἀπλότητα. Πηγαίνετε· τὰ βαρέθηκα· μ' ἐτρέλλαναν. Τὸ λέγω, ἄλλους γάμους εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θέλωμεν· ὅσοι εἶναι νυμφευμένοι ἕως τῶρα, ὄλοι, ἔξω ἀπὸ ἕναν¹⁶, θὰ ζήσουν· οἱ λοιποὶ θὰ μείνουν ὅπως εἶναι. Εἰς ἕνα μοναστήρι· πήγαينه.

[Ἐξέρχεται.

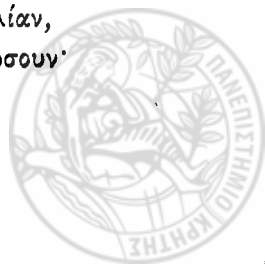
ΟΦΗΛΙΑ

Ἵμιέν' ἀφανισμὸς ἐξόχου διανοίας!
 Μάτι αὐλικοῦ, γλῶσσα σοφοῦ, στρατιώτου ξίφος,
 ἡ ἀπαντοχὴ, τὸ ρόδο τῆς λαμπρῆς⁴⁷ πατρίδος,
 ὁ τύπος τῆς μορφῆς, τῶν τρόπων ὁ καθρέφτης,
 ὁ ζηλευτός, ὁ θαυμαστός, χάμω πεσμένος!
 κ' ἔρμη ἐγὼ δυστυχῆς ὅσο καμμιά κυρία,
 'ποῦ τῶν γλυκῶν του ὄρκων βύζαξα τὸ μέλι,
 τὸ ἐξαισίον βλέπω, τὸ εὐγενὲς ἐκεῖνο πνεῦμα
 ὡσὰν γλυκόφωνο κουδοῦνι ραϊσμένο,
 παράτονο, βραχνό· τὸ ἀμίμητον ἐκεῖνο
 τῆς νεότητος πλάσμα, ὡς ἄνθος, πυρωμένο
 ἀπ' τὴν παραφροσύνην· ἄχ! ἀφανισμὸς μου,
 'ποῦ¹⁸ εἶδα δ,τ' εἶδα καὶ ὁποῦ βλέπω τοῦτο ἐμπρός μου.

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ καὶ ΠΟΛΩΝΙΟΣ .

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἐρωτας; ἡ καρδιά του, ὄχι, ἐκεῖ δὲν κλίνει·
 καὶ δ,τ' εἶπεν, ἂν καὶ τακτικὴν μορφήν δὲν εἶχε,
 δὲν ὠμοίαζε τρέλλα. Κᾶτι μέσα τρέφει,
 ὅπου ἡ βαθειὰ κλωσσᾶ μαυρίλα τῆς ψυχῆς του,
 καί, ὅταν ἀνοίξη καὶ πτερώση αὐτό, φοβοῦμαι
 μὴ κίνδυνον μᾶς φέρη· καὶ ὅπως τὸν προλάβω,
 χωρὶς καιρὸν νὰ χάνω ἰδοῦ τί ἀποφασίζω·
 εὐθὺς θ' ἀναχωρήσῃ αὐτὸς διὰ τὴν Ἀγγλίαν,
 τὸν φόρον νὰ ζητήσῃ 'ποῦ ἀμελοῦν νὰ δώσουν·
 ἴσως ἢ θάλασσαις καὶ ξένα μέρη νέα

καὶ τὰ θεάματα πολλὰ τοῦ ξερριζώσου
 κείνο τὸ πρᾶγμα, ἐποῦ καθίζει 'ς τὴν καρδιά του,
 καὶ ὁποῦ, καθὼς ὀλοκαίρις τὸν νοῦν τοῦ κρούει,
 ἀπὸ τὴν στάσιν του τὸν βγάζει. Σὺ, τί λέγεις;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Θὰ ὠφελήσῃ· πλὴν ἐγὼ πιστεύω ἀκόμη
 ὅτι τὸ πάθος του ἐγεννήθηκε ἀπὸ ἀγάπην
 'ποῦ ἀπάντησε ψυχρὴν καρδιά. — Τώρα, Ὀφηλία,
 νὰ μᾶς εἰπῆς δὲν εἶναι ἀνάγκη ὅ,τ' εἶπ' ὁ Ἀμλέτος,
 τ' ἀκούσαμε' ὄλα. — Κύριέ μου, κάμε ὡς θέλεις,
 ἀλλ', ἂν καλὸ τὸ κρίνεις, ἅμα τελειώσῃ
 τὸ δρᾶμα, ἢ σεβαστὴ μητέρα του ἄς καλέσῃ
 κατὰ μόνας αὐτὸν ν' ἀκούσῃ τὸν καῦμόν του.
 Ἄς τοῦ ὀμιλήσῃ στρογγυλά· κ' ἐγὼ θὰ μείνω,
 ἂν θέλῃς, ὅπου θ' ἀκροάζωμ' ὅ,τι λέγουν.
 Ἐὰν τὸ μυστικὸ του δὲν τοῦ βγάλ' ἢ μάννα,
 στείλε τον 'ς τὴν Ἀγγλίαν ἢ περιόρισέ τον
 εἰς ὅποιο μέρος ἄλλο ἢ φρόνησίς σου κρίνῃ.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Θὰ γένη τοῦτ', ὡς λέγεις· ἢ παραφροσύνη
 τῶν μεγάλων δὲν πρέπει ἀφύλακτη νὰ μείνῃ.

[Ἐξέρχονται.]

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἶθουσα εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχονται ΑΜΑΕΤΟΣ καὶ ΗΘΟΠΟΙΟΙ

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τὸν λόγον, παρακαλῶ σε, λέγε τον ὅπως σοῦ τὸν ἐπρό-
 φερα ἐγώ, ὥστε νὰ ἐλαφροκυλᾷ εἰς τὴν γλῶσσαν· ἄν, ἐξ
 ἐναντίας, θὰ τὸν ξερομασσᾷς, καθὼς πολλοὶ τῶν ἠθοποιῶν
 σας τὸ συνηθίζουν, θὰ ἐπροτιμοῦσα νὰ ἐκφωνῇ τοὺς στί-
 χους μου ὁ δημόσιος διαλαλητής. Μηδὲ νὰ παρασχιζῆς¹⁹
 τὸν ἀέρα, ἔτσι, μὲ τὸ χέρι σου· ἀλλὰ τὸ κάθε τι νὰ γίνε-
 ται εὐγενικά· διότι καὶ μέσα εἰς τὴν ποταμοφοριά, εἰς τὴν
 τρικυμίαν, καί, θὰ ἔλεγα, εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλον τοῦ πά-
 θους σας, πρέπει νὰ ἀποκτήσετε, νὰ ἰδιοποιηθῆτε τόσην
 ἐγκράτειαν, ὥστε νὰ τὸ ἡμερόνη. ὦ! μὲ πληγώνει κατά-
 καρδα ν' ἀκούω ἓνα χοντρὸ κορμὶ μὲ κεφάλι φορτωμένο
 πλαστὰ²⁰ σγουρά, νὰ κατασπαράζῃ τὸ πάθος εἰς τόσα κομ-
 μάτια, εἰς τόσα ἀληθινὰ παληοκούρελα, καὶ μόνον διὰ νὰ
 σπάνῃ τ' αὐτιά τῶν κάτω²¹ καθημένων ἀχρωατῶν, ὅπου, οἱ
 περισσότεροι, ἄλλο τι δὲν αἰσθάνονται εἰμὴ τὰ βουβά²²
 ἀκατανόητα τῶν παντομίμων θεάματα ἢ τὸν θόρυβον.
 Στρῶσε μου εἰς τὸ ξύλο τὸν ἄνθρωπον, ὅπου καὶ τὸν Τερ-
 μαγάντην²³ παρακάμνει καὶ τὸν Ἡρώδην ὑπερηρωδιάζει·
 αὐτὸ παρακαλῶ σας νὰ τ' ἀποφύγετε.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Μεῖνε ἡσυχος, εὐγενέστατε.

ΑΜΑΕΤΟΣ

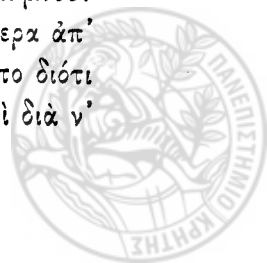
Μὴ γίνεσθε πάλι παρὰ πολὺ σιγανοί, ἀλλὰ ἔχετε προ-
 στάτην τὸ λογικὸ σας· ταιριάζετε τὸ ἦθος μὲ τὸν λόγον, τὸν
 λόγον μὲ τὸ ἦθος, μὲ πολλὴν προσοχὴν πρὸ πάντων εἰς
 τοῦτο, νὰ μὴ προχωρήσετε παρέκει ἀπὸ τὸ μέτρο, ὅπου
 θέλει ἡ φύσις· ἐπειδὴ ὅ,τι γίνεται μὲ ὑπερβολὴν ἀπομα-
 κρύνεται ἀπὸ τὸν σκοπὸν τῆς δραματικῆς τέχνης, καὶ αὐ-
 τὸς ἀπ' ἀρχῆς ἦταν, καὶ τώρα εἶναι, νὰ παρουσιάσῃ ὡσὰν
 καθρέφτην τῆς φύσεως, νὰ δείχνῃ εἰς τὴν ἀρετὴν τὴν εἰδὴ
 τῆς, εἰς τὸ ὄνειδος τὴν εἰκόνα του, καὶ νὰ παρασταίῃ ἀκρι-
 βῶς τὸ ἀνάστημα καὶ τὸ σῶμα τῆς ἐποχῆς, τὴν μορφήν
 τῆς καὶ τὸν τύπον τῆς. Τώρα, ἂν τοῦτο γίνεται μὲ ὑπερ-
 βολὴν, ἢ προβάλλῃ πάρῳρα, ἂν καὶ καλοκαρδίζει τοὺς ἀμα-
 θεῖς, ὅμως ἐξ ἀνάγκης θὰ λυπήσῃ τοὺς γνωστικούς, καὶ
 τούτων ἡ γνώμη πρέπει νὰ ζυγίξῃ, εἰς τὴν κρίσιν σας, πε-
 ρισσότερον ἐκείνης ὀλοκλήρου τοῦ ἄλλου ἀκροατηρίου. ὦ!
 εἶδα — καὶ ἄκουσα ἄλλους νὰ τοὺς ἐπαινοῦν καὶ πολὺ —
 εἶδα ἠθοποιούς, ὅπου ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ, εἰς τὴν προ-
 φοράν, εἰς τὰ κινήματα, δὲν ὠμοίαζαν οὔτε Χριστιανοί,
 οὔτε ἔθνηκοί, οὔτε κἂν ἀπλῶς ἄνθρωποι· ἐκορδόνονταν,
 ἐμούγκριζαν τόσον, ὥστε ἐστοχάσθηκα ὅτι δὲν τοὺς ἔκαμε
 ἡ Φύσις, ἀλλὰ κάποιοι μισθωμένοι τῆς ἐργάταις τοὺς εἶ-
 χαν κακοκατασκευάσῃ, τόσο κατηραμένα ἐκεῖνοι ἐμιμοῦντο
 τὴν ἀνθρωπότητα.

Α' ΗΘΟΠΟΙΟΣ

Ἐλπίζω ὅτι κάπως τὸ ἐδιορθώσαμε.

ΑΜΑΕΤΟΣ

ὦ! διορθωθῆτε μὲ τὰ σωστά! Καὶ ἐκεῖνοι ὅπου κάμνουν
 τὸ μέρος τοῦ γελωτοποιοῦ νὰ μὴ λέγουν περισσότερα ἀπ'
 ὅσα εἶναι γραμμένα διὰ τὸ μέρος των· λέγω τοῦτο διότι
 εὐρίσκονται μεταξύ των κάποιοι ὅπου γελοῦν αὐτοὶ διὰ ν'

ἀρχίσουν τὰ γέλια κάμποσοι ξεροκέφαλοι θεαταί, καὶ τοῦτο κάποτε συμβαίνει νὰ γίνεται εἰς τὴν στιγμὴν ὅταν ἡ προσοχὴ πρέπει νὰ ἦναι προσηλωμένη εἰς κάποιον μέρος σημαντικὸ τοῦ διαλόγου· τοῦτο εἶναι κακοτροπία καὶ δείχνει τὴν ἐλεεινὴν φιλαυτίαν τοῦ γελωτοποιοῦ ὁποῦ τὸ κάμνει. Πηγαίνετε, ἐτοιμασθήτε.

[Ἐξέρχονται ΗΘΟΠΟΙΟΙ. Εἰσέρχονται ΠΟΛΩΝΙΟΣ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λοιπόν, Κύριέ μου, ὁ Βασιλέας θὰ παρευρεθῆ εἰς αὐτὴν τὴν παράστασιν;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Καὶ ἡ Βασίλισσα ἀκόμη, καὶ ἀμέσως τώρα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰπὲ τῶν ἠθοποιῶν νὰ μὴν ἀργήσουν. [Ἐξέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ] Θὰ λάβετε καὶ σεῖς τὴν καλοσύνην νὰ τοὺς παρακινήσετε νὰ ἔλθουν ὀγλήγορα;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Μάλιστα, Κύριε. [Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅράτιε, Ὅράτιε!

Εἰσέρχεται ΟΡΑΤΙΟΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ

Εἰς τοὺς ὀρισμούς σου, γλυκέ μου Κύριε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅράτιε, σύ 'σαι ὁ δικαιότερος ἀπ' ὅσους ἀνθρώπους ἔτυχε ποτέ μου νὰ γνωρίσω.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἄ! Κύριέ μου ἀγαπητέ, —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Νὰ μὴ πιστεύης,

ὄχι, πῶς κολακεύω· τί θὰ περιμένω
τάχ' ἀπὸ σέ, 'ποῦ θησαυρὸν δὲν ἔχεις ἄλλον
ἢ μόνον τὸ ἔξυπνό σου πνεῦμα νὰ σοῦ διῶθῃ
τροφὴν κ' ἐνδυμασίαν; Καὶ διὰ ποῖον λόγον
θὰ κολακεύωνται οἱ πτωχοί; Τὰ μελωμένα
χείλη ἄς γλείφουν τὴν μωρὰν πομπὴν τοῦ πλοῦτου·
τὰ λυγιστὰ στροφίδι' ἄς κλίνῃ τῶν γονάτων
ἐκεῖνος ὁποῦ ἐλπίζει ν' ἀπολαύσῃ κέρδος
ἀπ' τὴν χαμέρπειάν του. Μὲ ἀκοῦς; Ἄφ' ὅτου
ἡ καυμένη ψυχὴ μου ἐγίνηκε κυρία
τῆς ἐκλογῆς τῆς καὶ ἰκανῆ νὰ ξεχωρίζῃ
μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἔχει μὲ σφραγίδα
σὲ σημειώσῃ διὰ δικόν τῆς, ἀφοῦ σ' εἶδα
τὰ πάντα νὰ ὑπομένῃς καὶ νὰ μὴ τὸ δείχνῃς.
Τὰ ραπίσματα σὺ τῆς Τύχης καὶ ταῖς χάρες
ἐδέχθῃς ὁμοῖα, κ' εἶν' εὐλογημένοι ἐκεῖνοι
'πῶχουν αἷμα²⁴ καὶ νοῦν συγκερασμένα τόσο,
ὥστε δὲν γίνονται φλογέρα νὰ τοὺς παίξῃ
τὸ δάκτυλο τῆς Τύχης 'ς τὸ κλειδί 'ποῦ θέλει.
Ἄνθρωπον νὰ μὴν ἦναι ἀνδράποδο τοῦ πάθους
δός μου, καὶ θὰ τὸν φέρω 'ς τῆς καρδιάς τὰ βάθη,
'ς τὴν καρδιά τῆς καρδιάς μου, καθὼς ἔχω ἐσένα.
Ἄλλ' ὡς πρὸς τοῦτο εἶπα πολλά. Μάθε ὅτι ἀπόψε
παράστασις θὰ γίνῃ ἐμπρὸς τὸν βασιλέα·
ἔχει μέσα σκηνὴν 'ποῦ ὁμοιάζει μὲ τὸν τρόπον,
ὡς σοῦ τὸν εἶπα, 'ποῦ ὁ πατέρας μου ἐφονεύθη·
παρακαλῶ σε, ὅταν ἰδῆς ν' ἀρχίσ' ἢ πράξῃς,

νὰ στήσης ὄλην τὴν ψυχὴν σου νὰ προσέχη
 ἔς τὸν θεῖον μου, κ' ἐάν, ἔς ἕνα²⁵ τοῦ λόγου μέρος,
 τὸ κρυμμένο ἔγκλημά του ἀπ' τὴν μονιά²⁶ δὲν ἔβγη,
 κολασμένο ἦταν Πνεῦμ' αὐτὸ ποῦ ἐφάνη ἐμπρὸς μας,
 καὶ ὄλα τὰ ὀράματά μου μαῦρα ὡς τὸ καμίνι
 τοῦ Ἡραίστου. Σὺ μὲ προσοχὴν νὰ τὸν κυττάζης,
 ἐνῶ κ' ἐγὼ ἔς τὸ πρόσωπό του στυλωμένα
 θὰ ἔχω τὰ μάτια, καὶ κατόπι ἐμεῖς οἱ δύο
 ἀπὸ τὰ συμπεράσματά μας ἐνωμένα
 θὰ κρίνωμε τὴν ὄψιν του.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Καλὰ τὸ ἐσκέφθης·
 κ' ἐάν, ἐνῶ τὸ δράμα παίζειτ', ἐπιτύχη
 αὐτὸς νὰ κλέψη τὶ καὶ μείνη σκεπασμένος,
 ἐγὼ τὸ κλειψιμιὸ πλερόνω.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἴδὲ τους, φθάνουν
 διὰ τὴν παράστασιν· ἐγὼ πρέπει νὰ ἦμαι
 μωρός· ὥστ' ὅσο πάρε θέσιν νὰ καθίσῃς.

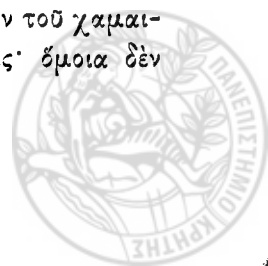
Δανικὸν Ἐμβατήριον. Σαλπιστοί. Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ
 ΠΟΛΩΝΙΟΣ ΟΦΗΛΙΑ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ καὶ
 ἄλλοι ΜΕΓΙΣΤΑΝΕΣ καὶ ἡ ΣΩΜΑΤΟΦΥΛΑΚΗ μὲ λαμπάδαις.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Πῶς περνᾷ ὁ ἀνεψιός μας Ἀμλέτος;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Περίφημα, ἔς τὴν ζωὴν μου· μὲ τὴν τροφήν τοῦ χαμαι-
 λέοντος· ἀέρα τρώγω, φουσκωμένος ἐλπίδαίς· ὅμοια δὲν
 ἤμπορεῖς νὰ τρέφῃς τὰ καπῶνια σου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Δὲν ἔχω τί νὰ κάμω μὲ αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν, Ἀμλέτε·
αὐτὰ τὰ λόγια δὲν μοῦ ἀνήκουν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Οὔτε εἰς ἐμὲ ἀνήκουν²⁷ πλέον. — [πρὸς τὸν ΠΟΛΩΝΙΟΝ]
Κύριέ μου, μοῦ εἶπες ὅτι μία φορὰ ἔχεις παραστήσῃ εἰς τὸ
Πανεπιστήμιον.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Μάλιστα, Κύριέ μου, κ' εὐδοκίμησα ὡς ἠθοποιός.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ ποῖο πρόσωπο ἔπαιξες;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος· ἔπεσα φονευμένος εἰς τὸ Καπι-
τώλιον· μ' ἐφόνευσεν ὁ Ἰούνιος Βροῦτος.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μὲ συγχωρεῖς· ἀφοῦ²⁸ σ' ἔφαγεν ὁ Ἰούνιος, δὲν ἦσουν
Ἰούλιος, ἦσουν Μάιος. — Εἶν' ἔτοιμοι οἱ ἠθοποιοί;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἔτοιμοι, Κύριέ μου· περιμένουν τὴν ἀδειάν σου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἔλα ἐδῶ, ἀγαπητέ μου Ἀμλέτε· κάθισε σιμά μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅχι, καλὴ μητέρα· ὑπάρχει ἐδῶ πέρα δυνατώτερος μα-
γνήτης.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

[Ἰδιαιτέρως τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ] Ἔ! τὸ βλέπεις; ²⁹

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κυρία, ν' ἀναπαυθῶ εἰς τὸ στήθος σου;

[Κάθεται εἰς τὰ πόδια τῆς ΟΦΗΛΙΑΣ]

ΟΦΗΛΙΑ

Ὅχι, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐννοῶ τὴν κεφαλὴν μου ἐπάνω εἰς τὸ στήθος σου.

ΟΦΗΛΙΑ

Ναί, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐστοχάσθηκες ὅτι ἐννοοῦσα ἄτακτα πράγματα;

ΟΦΗΛΙΑ

Ἐγὼ δὲν στοχάζομαι τίποτε, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ ὅμως θὰ ἦταν γλυκυτάτη ἀνάπαυσις ³⁰.

ΟΦΗΛΙΑ

Τί, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τίποτε.

ΟΦΗΛΙΑ

Εἶσαι καλόκαρδος, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ποῖος; ἐγώ;

ΟΦΗΛΙΑ

Μάλιστα, ἡ Εὐγενία σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

ὦ Θεέ μου, μόνον διὰ νὰ σέ διασκεδάσω. Τί ἄλλο μένει παρὰ νὰ ἤμεθα καλοκαρδισμένοι; δὲν βλέπεις πόσο ἰλαρῆ δείχνεται ἡ μητέρα μου, καὶ δὲν ἐπέρασαν δύο ὥραις ἀφοῦ ἀπέθανε ὁ πατέρας μου;

ΟΦΗΛΙΑ

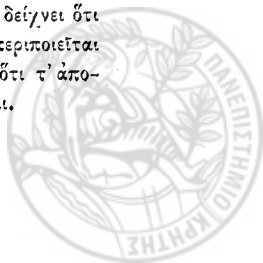
Ὅχι, Κύριέ μου· δύο φοραὶς δύο μῆνες.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τόσος καιρός; Τότε λοιπὸν ἄς ἀφήσωμε τὸν διάβολον³¹ νὰ μαυροφορῇ κ' ἐγὼ θὰ λαμπροφορέσω. ὦ Θεέ μου! ἀπεθαμένος ἀπὸ δύο μῆναις, καὶ νὰ μὴ λησμονηθῇ ἀκόμη! Ἄς ἐλπίζωμε λοιπὸν ὅτι ἡ μνήμη μεγάλου ἀνδρὸς δύναται νὰ τοῦ ἐπιζήσῃ ἕξι μῆναις· ἔμωσ, μὰ τὴν Παναγίαν, πρέπει πρῶτα νὰ κτίσῃ ἱεροῦς ναοῦς, ἀλλέως θὰ λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν ξεχάσουν, καθὼς τὸ χάρτινο³² ἄλογο, ὁποῦ τραγουδοῦν τὸ μυρολόγι του· ὦιμὲ τὸ χάρτινο ἄλογο — ὦιμὲ πῶς λησμονήθη!

Μουσικῆ. Εἰσέρχεται τὸ ἄφωνο Θεάμα.

Εἰσέρχεται ἓνας ΒΑΣΙΛΕΑΣ καὶ μία ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ καὶ ἐρωτικῶς ἀγκαλιάζονται· αὐτὴ γονατίζει καὶ μὲ τὰ σχήματα τοῦ φανερόν τὴν ἀγάπην τῆς· ἐκεῖνος τὴν σηκώνει καὶ γέρνει τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν λαιμὸν τῆς· πλαγιάζει ἐπάνω εἰς ἓνα ἀνθοστόλιστο κάθισμα· αὐτὴ, ἅμα τὸν εἶδε ἀποκοιμημένον, τὸν ἀφίνει. Κατόπιν ἔρχεται ἓνας, τοῦ παίρνει τὴν κοροῖναν, τὴν φιλεῖ, χύνει φαρμάκι εἰς τὸ αὐτὶ τοῦ ΒΑΣΙΛΕΩΣ καὶ ἐξέρχεται. Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ἐπιστρέφει, εὐρίσκει νεκρὸν τὸν ΒΑΣΙΛΕΑ καὶ κάμνει σχήματα λύπης. Ὁ ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ ἐπιστρέφει συνοδευμένος ἀπὸ δύο ἢ τρία ἄφωνα ΠΡΟΣΩΠΑ καὶ δείχνει ὅτι συγκλαίει μὲ αὐτὴν. Σηκώνουν τὸ λείψανον. Ὁ ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ περιποιεῖται τὴν ΒΑΣΙΛΙΣΣΑΝ μὲ δῶρα· αὐτὴ διὰ κάμποσιν ὥραν φαίνεται ὅτι τ' ἀποστρέφεται· ἀλλὰ τέλος πάντων δέχεται τὴν ἀγάπην του. [Ἐξέρχονται.]

ΟΦΗΛΙΑ

Τί σημαίνει τοῦτο, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Φανερό πράγμα· ἔργα καταχθόνια, δηλαδή κακούργημα.

ΟΦΗΛΙΑ

Τοῦτο τὸ θέαμα, ὡς φαίνεται, προσημαίνει τὸ θέμα τοῦ δράματος.

Εἰσέρχεται ὁ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τοῦτος θὰ μᾶς πληροφορήσῃ· οἱ ἠθοποιοὶ³³ δὲν κρατοῦν μυστικό, θὰ τὰ εἰποῦν ἄλλα.

ΟΦΗΛΙΑ

Θὰ μᾶς εἰπῆ τί ἐδηλοῦσε ἐκεῖνο τὸ θέαμα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Βεβαιότατα, καὶ ὅποιο ἄλλο θέαμα καὶ ἂν τοῦ παραστήσης· μὴ φοβῆσαι σὺ νὰ τοῦ τὸ παραστήσης καὶ αὐτὸς δὲν θὰ φοβηθῆ νὰ σοῦ εἰπῆ τί δηλοῖ.

ΟΦΗΛΙΑ

Εἶσαι ἄνοστος, εἶσαι ἄνοστος· θὰ προσέχω εἰς τὸ δράμα.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

*Ταπεινῶς σᾶς προσκυνοῦμε,
καὶ ν' ἀκούσετε ζητοῦμε
μὲ πολλὴν μακροθυγίαν
τούτην μας τὴν τραγωδίαν. [Ἐξέρχεται.]*

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πρόλογος είναι αὐτὸς ἢ στίχοι³³ δι' ἀρραβῶνα;

ΟΦΗΛΙΑ

Εἶναι σύντομος, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὅσο γυναικὸς ἀγάπη.

Εἰσέρχονται δύο ἠθοποιοὶ ΒΑΣΙΛΕΑΣ καὶ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τριάντα κύκλους κλειδωτοὺς ὡς τώρα ἔχει χαράξῃ
 ὀλόγυρα ἔς τὴν σφαιῖρα μας ὁ Φοῖβος μὲ τ' ἀμάξι,
 καὶ τριάντα φοραὶς δώδεκα φεγγάρια μὲ τὴν ξένη
 λάμψιν τριάντα ἐφώτισαν φοραὶς τὴν οἰκουμένην,
 ἀφ' ὅτου ὁ πόθος ταῖς καρδιαίς, ὁ Ὑμέραιος τὰ χέρια,
 μ' ἄγιον μᾶς ἔνωσαν δεσμόν, ποῦ εὐλόγησαν τ' ἀστέρια.

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

"Α! κύκλους τόσους καὶ ἔς τὸ ἐξῆς ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη
 γὰ κάμουν γὰ μετρήσωμε κ' ἡ ἀγάπη μας γὰ μετρήν!
 Ἄλλ' ὦ κακό μου! ἀπὸ καιρὸν σὲ βλέπω μαραμμένον
 κακόκαρδον καὶ ἀπ' τὴν μορφὴν τὴν πρώτην σου ἀλλαγμένον,
 καὶ σὲ φοβοῦμαι ἄλλ', ἄν, γλυκὲ μου ἀφέντη, ἐμὲ δειλιάζεις,
 ἐσὺ δὲν πρέπει παρτελῶς διὰ τοῦτο γὰ τρομάζης·
 ὁμοιοτρόπως ἔς τὴν καρδιά τῆς γυναικὸς καθίζουν
 πόθος καὶ φόβος, ἢ σιγῶν ἢ τρομερὰ μαρίζουν.
 Ὀλοζωῆς ὁ πόθος μου σοῦ ἐδείχθη χωρὶς λάθος,
 καὶ ὁ φόβος μου εἶναι ἰσόμετρος τοῦ πόθου πρὸς τὸ βάθος·
 ὁ μέγας πόθος καὶ σκιὰν εἰς φόβον μεταβάλλει,
 κ' ἐκεῖ ποῦ οἱ φόβοι ἀνδρόρονται ἡ ἀγάπ' εἶναι μεγάλη.

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΑΣ

"Αχ! θὰ σ' ἀφήσω ἢ ἡμέραις μου, ἀγαπητή μου, ἐκλείσαν·
 ἢ ὀργανικαίς μου δύναμεις σχεδὸν ἐσταματήσαν·

ἔς τοῦ κόσμου τούτου ταῖς χαραῖς, ὧ φῶς μου, σὺ θὰ ζήσης
ἀγαπημένα, δοξαστή, καὶ ἴσως θ' ἀποκτήσης
ἄνδρα ὡς ἐμέγα τρυφερόν —

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὁργή τ' ἄλλα γὰ κάψη
παρ' ἔρωτας προδοτικὸς τὰ στήθη μου γ' ἀνάψη·
ἂν ἄνδρα πάρω δεύτερον γὰ ἔμαι κατηραμένη·
μόνον τοῦ πρώτου ἢ φόρτισσα μὲ δεύτερον πηγαίνει.

ΑΜΛΕΤΟΣ [μόνος του]

Ἄψιθιά, ἄψιθιά! ³⁵

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Εἰς γάμον δεύτερον ποτὲ δὲν σπρώχνει τῆς καρδίας
τὸ αἶσθημ', ἀλλ' οἱ ποταποὶ σκοποὶ τῆς ὠφελείας·
τοῦ πρώτου ἀνδρός μου δεύτερον δίδω θανάτου ἀγῶνα,
ἂν ἄνδρα δεύτερον δεχθῶ ἔς τὸν ὄρφανὸν τυμφῶνα.

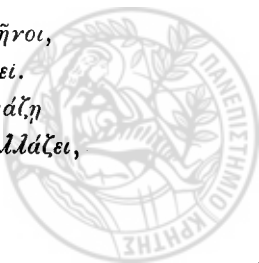
ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Πιστεύ' ὅτι στοχάζεσαι κείνα ὅπου λέγεις τώρα,
ἀλλ' ὅ,τι ἀποφασίζομε συγχρὰ τ' ἀλλάζ' ἢ ὦρα·
ἢ γνώμη ἔς τὸ μνημονικὸν εἶναι ὑποδουλωμένη,
μὲ ὄρμηγ' γεννᾶται, ἀλλ' ἢ ζωὴ ἔς αὐτὴν ὀλίγο μένει.
Εἶν' ὡς ὁ ἄγουρος καρπὸς ἔς τὸ δένδρον κολλημένος,
ἔπου κάτω πέφτει ἀτίρακτος ὡς εἶναι ὠριμασμένος.

Χρέος, ἔπου μόνον εἰς ἐμᾶς τοὺς ἴδιους χρεωστοῦμε,
ροεῖται πόσο ἀδιάφορα συγχρὰ τὸ λησμονοῦμε.

Ὅ,τι ἔς τοῦ πάθους τὴν ὄρμηγ' γὰ γίνῃ ἀποφασίσθη,
ἅμα τὸ πάθος ἔπανσε, μὲ δισταγμοὺς ἐσείσθη·
αἶσθημα πόνου ἢ χαρᾶς, ἔς τὸ ἄκρον ἅμα θβῆση,
τὰ ἴδια τὸν ἐνεργήματα συμβαίνει γὰ χαλάση.

Ὅπου χαραῖς γελοιοποῦν, κλάματα ἐκεῖ καὶ θρήνοι,
λύπη σκιρτᾷ, γὰρὰ πορεῖ, ὡς ἀφορμὴ τὴν κλίρει.
Δὲν εἶναι ὁ κόσμος ἀφθαρτος· ὅθεν ἄς μὴ θανατῶν
κάνεις ἂν μὲ τὴν τύχην μας κ' ἢ ἀγάπην μας ἀλλάζει,

ὅτ' εἶναι ἀκόμη ἀμφίβολον ἡ ἀγάπη ἂν ὀδηγᾷ
 τὴν τύχην, ἢ τὴν τύχην ἂν ἡ ἀγάπη ἀκολουθᾷ.
 Ἔπεσε ὁ μέγας καὶ ὄλοι εὐθὺς οἱ φίλοι τὸν ἀφίρουν,
 πτωχὸς ἀρέβ', οἱ πρὶν ἐχθροὶ τὸ γόνα ἐμπρὸς του κλίνουν.
 Λοιπὸν ἡ ἀγάπη σέρνεται 'ς τῆς Τύχης τὴν δουλείαν,
 ἂν τότε φίλους ἀποκτᾷς 'ποῦ δὲν τοὺς ἔχεις χρεΐαν.
 Κ' εἰς τὴν ἀνάγκην σου ψεύτικον φίλον κράξῃς,
 εἰς ἐχθρὸν τὴν φιλίαν του θὰ ἰδῇς 'ποῦ εὐθὺς θ' ἀλλάξῃς.
 Καί, ὅπως ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου μὴν ἀπομείνῃ στεῖρα,
 τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν βούλησιν μάχεται τόσο ἡ μοῖρα,
 'ποῦ κατατοῦν τὰ σχέδια του συχρὰ 'ς ἀποτυχίαν,
 'ς τὴν σκέψιν ἔχει, ὄχι ποσῶς 'ς τὸ τέλος, ἐξουσίαν,
 καὶ ἂν ἄλλον γὰ μὴ ρυμφεθῆς ἡ γνώμη σου διορίσῃ,
 μὲ τοῦ ἀνδρός σου τὴν προῆν καὶ αὐτὴ θὰ ξεφυχθῇ.

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τροφὴν, ὦ Γῆ, γὰ μοῦ ἀρνηθῆς, τὸ φῶς, ὦ οὐράνια σφαῖρα!
 πάρτε μου κάθε ἀνάπαισιν, ὦ νύκτα σύ, καὶ ἡμέρα!
 Ἔσ' ἀπελπισιὰ γυρίστε μου τὴν κάθε ἀπαντοχὴν μου,
 'ς ἔρμο κελλὶ μὲ ρήστειαις γὰ φθειρῶ τὴν ζωὴν μου,
 κάθε κακό, 'ποῦ τῆς χαρᾶς τὸ πρόσωπο μαυρίζει,
 γὰ κατατρέχει ὅ,τι ἀγαπῶ, σκληρὰ γὰ τὸ ἀφανίζῃ,
 μαρτύρια 'ς τούτην τὴν ζωὴν ἅς λάβω καὶ 'ς τὴν ἄλλην,
 ἂν ἀφοῦ χήρα ὀνομασθῶ νύμφη ἐγὼ γίνω πάλιν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καὶ ἂν αὐτὴ τ' ἀθετοῦσεν ὄλα τῶρα;

ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὁρκος μέγας! Ἄφες με ὀλίγο, ἀγαπημένῃ,
 τὸ πνεῦμά μου γαρχόρεται, τὸν ὕπνον ἀγαμένει,
 γὰ λάβῃ ὀλίγην ἄρεσιν. [Ἀποκοιμᾶται]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Κοιμήσου ἀναπαυμένα,
 μηδὲ φανῇ ποτὲ κακὸ 'ς τὸ μέσο μας κἀνέρα. [Ἐξέρχεται.]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δέσποινα, πῶς σοῦ φαίνεται αὐτὴ ἡ παράστασις;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἡ Κυρία ὑπόσχεται παρὰ πολὺ, νομίζω.

ΑΜΛΕΤΟΣ

ὦ! ἀλλὰ βεβαίως θέλει κρατήσῃ τὸν λόγον της.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Γνωρίζεις τὸ θέμα; δὲν περιέχει καμμίαν προσβολήν;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καμμίαν, καμμίαν· ἀπλὸ μετώρισμα· φαρμακόνου δια
μετώρισμα· οὐδὲ τὴν παραμικρὴν προσβολήν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Πῶς ὀνομάζεται τὸ δρᾶμα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸ Δόκανο³⁶. Θὰ εἰπῆς, πῶς; μεταφορικῶς. Τοῦτο
τὸ δρᾶμα εἰκονίζει φόνου ὁποῦ συνέβη εἰς τὴν Βιέννην· ὁ
Δούκας ὀνομάζεται Γουζάγος, ἡ γυναῖκα του Βαπτιστῆ.
Θὰ ἰδῆς μετ' ὀλίγον· εἶναι διαβολεμένο δρᾶμα, ἀλλὰ τί
μὲ τοῦτο; ἡ Μεγαλειότης σου κ' ἐμεῖς ὁποῦ δὲν ἔχομε
βάρη εἰς τὴν συνείδησιν, τὸ πρᾶγμα δὲν μᾶς ἐγγίζει· ἡ
ψωριασμένη φοράδα ἄς κλοτσᾷ· ἡ ράχη μας πληγαῖς δὲν
ἔχει.

Εἰσέρχεται ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἶναι ἓνας κάποιος Λουκιανός, ἀνεπιὸς τοῦ Βασιλέως.

ΟΦΗΛΙΑ

Κύριέ μου, τί καλά 'ποῦ κάμνεις τὸ μέρος τοῦ χοροῦ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ ἐγινόμεον διερμηνευτῆς μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ ἀγαπη-
τικοῦ σου, ἂν ἔβλεπα νευρόσπαστα νὰ παίζουιν.

ΟΦΗΛΙΑ

Κύριέ μου, κόπτει ὁ λόγος σου, κόπτει παρὰ πολὺ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸ μαχαίρι μου δὲν εἶναι ἀρκετὸ νὰ σὲ σφάξῃ 'ς τὴν
καρδιά.

ΟΦΗΛΙΑ

Πάντοτε καὶ καλῆτερα καὶ χειρότερα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τέτοιοι γαμβροὶ σὰς πρέπουν. — Ἄρχισε, δολοφόνε ³⁷.
πανοῦκλα, παῦσε νὰ στραβόνῃς τὰ μούτρα, καὶ ἄρχισε'
ἔλα· κρώζει ὁ κόρακας κ' ἐκδίκησιν ζητάει.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ

*Νοῦς μαῦρος, χέρι δεξιό, χυλὸς ἐχθρὸς 'ς τὴν ζῆσι,
βοηθὸς ἢ ὦρα καὶ ὀρθαλμὸς ἀνεὶς νὰ μαρτυρήσῃ
φρικτὸ μῆγμ' ἀπὸ βότανα μεσάνυχτα κομμένα,
μὲ τῆς Ἐκάτης τρεῖς φοραὶς τὸ χνῶτο μολυσμένα,
μὲ τὸ μιαρὸ σου ἰδίωμα, μὲ τὴν κρυφὴν μαγείαν,
τὸν ὕγιον ³⁸ τόπον τῆς ζωῆς πάτησ' εὐθὺς μὲ βίαν.*

[Χύνει τὸ φαρμάκι εἰς τὸ αὐτὶ τοῦ ἀποκοιμημένου]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸν φαρμακόνει εἰς τὸν κῆπον του διὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὸ

βασιλαιο. Ὀνομάζεται Γονζάγος· ἡ ἱστορία εἶναι ἀληθινή καὶ γραμμὴν εἰς ἐκλεκτὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν· ἔς ὀλίγο θὰ ἰδῆτε πῶς ὁ δολοφόνος κερδίζει τὴν ἀγάπην τῆς γυναικὸς τοῦ Γονζάγου.

ΟΦΗΛΙΑ

Ὁ Βασιλέας σηκόνεται!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τί; τοῦ ἐφάνη πῶς καίεται;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τί αισθάνεσαι, Κύριέ μου;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Παύσετε τὴν παράστασιν!

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Φέξετέ μου! — Ἔξω!

ΟΛΟΙ

Φῶτα! φῶτα! φῶτα!

[Ἐξέρχονται ὅλοι ἐκτός τοῦ ΑΜΛΕΤΟΥ καὶ τοῦ ΟΡΑΤΙΟΥ]

ΑΜΛΕΤΟΣ

*Τὸ κτυπημένον ἐλάφι ἄς πᾶ νὰ κλαίῃ,
τὸ ἀλάβωτο ζαρκάδι ἄς παιγνιδᾷ·
θὰ κοιμᾷτ' ἕνας, ἄλλος θ' ἀγρυπνᾷ·
εἰς τοῦτον τὸν συρμὸν ὁ κόσμος πλέει.*

Δὲν νομίζεις, φίλε, ὅτι μὲ αὐτὸ τὸ κατόρθωμά καὶ μὲ ἕνα³⁹ δάσος πτερὰ (ἐὰν ἡ τύχη μου εἰς τὸ ἐξῆς ἀποτοურ-κεύση) καὶ μ' ἕνα ζευγάρι ρόδα τῆς Προβέντσας ἐπάνω εἰς τ' ἀνοικτὰ ὑποδήματά μου, δὲν θὰ εἶχα τὸ μερτικό μου εἰς μίαν συντροφιά ἡθοποιῶν, φίλε;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τὸ μισό.

ΑΜΑΕΤΟΣ

"Όχι, ὀλόκληρο, εἶμαι βεβαιότατος.

᾿Ω Δάμων φίλ', ἐδῶ τὴν βασιλεία
 ὠρφάνευσαν ἀπὸ τὸν ἴδιον Δία,
 τὸ ξεύρεις, καὶ τὸν κλεῖσαν 'ς τὸ μνημόφυρον
 καὶ τώρα βασιλεύει ἔνα — παγῶνι.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Εὐκόλα εὕρισκες τὴν ρίμα⁴⁰.

ΑΜΑΕΤΟΣ

᾿Ω ἀγαπητέ μου Ὁράτιε! Τώρα ἐπάνω εἰς τὸν λόγον τοῦ
 Πνεύματος θὰ ἐστοιχημάτιζα καὶ χίλιας λίραις. Ἐνόησες;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Πολὺ καλὰ, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

᾿Αμα ἔγινε λόγος διὰ τὸ φαρμάκωμα;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Πολὺ καλὰ τὸν ἐπαρτήρησα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Χά! χά! Ἐμπρός, ὀλίγη μουσική! Ἐμπρός, ἔμπρός,
 οἱ αὐλοὶ!

Διότι ἂν τοῦ βασιλειᾶ κακὸν
 τὸ δράμα τοῦτο ἐφάνη,
 τότε εἶναι πιθανόν, — μὰ τὸν Θεόν,
 πολὺ τοῦ ἐκακοφάνη.

Ἐμπρός, ὀλίγη μουσική!

Εισέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ και ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Κύριέ μου, δῶσε μου τὴν ἄδειαν νὰ σοῦ εἰπῶ ἓναν λόγον.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Και ὀλόκληρην ἱστορίαν, Κύριε.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ὁ Βασιλέας, Κύριε, —

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐ! τί γίνεται;

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἄποσυρμένος εἰς τὰ δωμάτιά του πάσχει φοβερά.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄπὸ τὸ πολὺ πιωτό, Κύριε;

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ὅχι, Κύριέ μου· ἀπὸ χολὴν κάπως.

ΑΜΛΕΤΟΣ

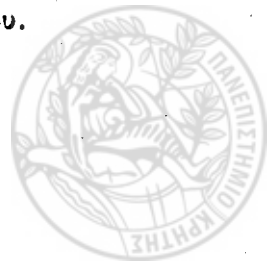
Θὰ ἔδειχνες πολὺ γνωστικώτερος ἂν εἶχες ἀναγγεῖλη τοῦτο εἰς τὸν ἰατρόν του· διότι, ὡς πρὸς ἐμέ, ἐὰν ἐγὼ τοῦ ἐδιόριζα καθαρτικό, θὰ τοῦ ἀνακάτονα ἴσως περισσότερο τὴν χολήν.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Κύριέ μου, δῶσε κάπως μορφὴν εἰς τὴν ὁμιλίαν σου, και μὴ πηδᾶς τόσον ἀγρίως ἀπὸ τὸ θέμα μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἶμαι ἡμερος, Κύριε· προχώρησε.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἡ Βασίλισσα, ἡ μητέρα σου, καταλυπημένη μ' ἔστειλε πρὸς ἐσέ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καλῶς ἦλθες.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἄλλὰ, Κύριέ μου, αὐτὴ ἡ εὐγένεια δὲν εἶναι ἄδολη· ἂν λάβῃς τὴν καλοσύνην νὰ μοῦ δώσῃς μίαν γνωστικὴν ἀπόκρισιν, θὰ ἐκτελέσω τὴν προσταγὴν τῆς μητρός σου· εἰδεμὴ θὰ μοῦ δώσῃς τὴν ἄδειαν ν' ἀναχωρήσω καὶ μὲ τοῦτο τελειώνει ἡ παραγγελία μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κύριε, δὲν ἠμπορῶ —

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Τί, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

νὰ σοῦ δώσω μίαν γνωστικὴν ἀπόκρισιν· τὸ πνεῦμα μου εἶναι ἄρρωστο· ἀλλὰ τὴν ἀπόκρισιν ὅπου ἠμπορῶ νὰ δώσω, σὺ θὰ μοῦ τὴν διατάξῃς, Κύριε, ἡ καλῆτερα θὰ μοῦ τὴν διατάξῃ, καθὼς λέγεις, ἡ μητέρα μου· λοιπὸν φθάνει, καὶ εἰς τὸ προκείμενον. Ἡ μητέρα μου, λέγεις —

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἴδου τί λέγει· ὁ τρόπος σου τὴν ἔρριξε εἰς ἀπορίαν καὶ ταραχὴν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὡ θαυμαστός⁴¹ υἱὸς ἱκανὸς νὰ ζαλίσῃ τόσο μίαν μητέρα! Ἄλλὰ τί σέρνει κατόπι τῆς αὐτῆ ἡ ἀπορία τῆς μητρός μου; Λέγε.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ἐπιθυμῶ νὰ σοῦ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν κάμαράν τῆς πρὶν πᾶς νὰ πλαγιάσῃς.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Θέλ' ὑπακούσωμε, καὶ ἂν ⁴² τὴν εἶχαμε δέκα φοραὶς μητέρα. Ἐχεις τὶ ἄλλο νὰ μοῦ εἰπῆς;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Κύριέ μου, μία φορὰ μ' ἀγαποῦσες.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καὶ ἀκόμη τώρα, νὰ χαρῶ αὐταῖς μου ταῖς δύο ἀρπάκτραις.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Κύριέ μου, πόθεν προέρχεται ἡ ἀσθένειά σου; Μὰ τὴν ἀλήθειαν, μανταλόνεις τὴν θύραν εἰς τὴν ἐλευθερίαν σου, ἂν ἀρνεῖσαι νὰ φανερώσῃς τὸν πόνον σου εἰς τοὺς φίλους σου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Κύριέ, δὲν βλέπω προκοπὴν.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Πῶς τοῦτο, ἀφοῦ ἔχεις τὸν λόγον τοῦ βασιλέως ὅτι εἶσαι ὁ διάδοχος τῆς Δανίας;

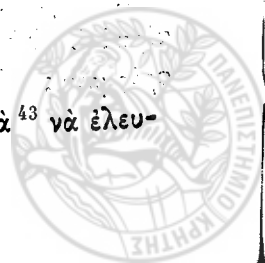
ΑΜΑΕΤΟΣ

Ναί, Κύριε· πλὴν 'ζῆσε, μαῦρε μου' — ἡ παροιμία ἐμούγλιασε κάπως.

Ἐισέρχονται ΗΘΟΠΟΙΟΙ μὲ αὐλοὺς.

ΑΜΑΕΤΟΣ

ὦ! οἱ αὐλοὶ! δός μου ἕναν νὰ ἰδῶ. — Διὰ ⁴³ νὰ ἐλευ-

θερωθῶ ἀπὸ σᾶς — τί με φέρνετε γύρᾳ διὰ νὰ μοῦ πάρετε τὴν μυρωδιά, ὡς νὰ ἠθέλετε νὰ με πιάσετε ἔς τὴν παγίδα;

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ὦ! Κύριέ μου, ὅσο τολμηρὸν εἶναι τὸ σέβας μου, τόσο ἀδιάκριτη εἶναι ἡ ἀγάπη μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν σ' ἐννοῶ καλά. Θέλεις νὰ παίξῃς αὐτὸν τὸν αὐλόν;

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Κύριέ μου, δὲν ἤμπορῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄν μ' ἀγαπᾶς.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Πίστευσέ με, δὲν ἤμπορῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θερμῶς σὲ παρακαλῶ.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

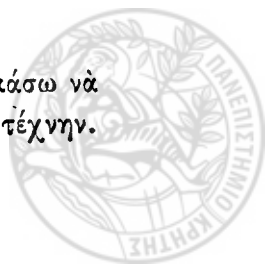
Δὲν γνωρίζω πῶς πιάνεται κἄν, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἶν' εὐχολο, ὅσο νὰ εἰπῆς τὸ φέμα· ἰδοῦ, κυβέρνησε τούταις ταῖς τρύπαις μὲ τὸν δείκτην καὶ μὲ τὸν ἀντίχειρα, δῶσε του πνοὴν μὲ τὸ στόμα, καὶ θὰ σοῦ λαλήσῃ ἐκφραστικωτάτην μουσικὴν. Παρατήρησε, ἐδῶ εἶναι τὰ κλειδιά.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἄλλ' αὐτὰ ἴσα ἴσα δὲν δύναμαι ἐγὼ νὰ τ' ἀναγκάσω νὰ γεννήσουν ἀρμονικὸν ἤχον κἀνέναν· δὲν κατέχω τὴν τέχνην.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐὶ βλέπεις λοιπὸν διὰ πόσο οὐτιδανὸ πρᾶγμα με κάμνεις! Ἦθελες νὰ με παίξῃς ὡσάν ὄργανο· ἔδειχνες πῶς γνωρίζεις τὰ κλειδιά μου· ἤθελες ν' ἀνασπάσῃς τὴν καρδίαν τοῦ μυστηρίου μου· ἤθελες νὰ με λαλήσῃς ἀπὸ τὴν νῆπτην ἕως τὴν πρώτην μου χορδὴν· καὶ ἐνῶ εἰς τοῦτο τὸ ὄργανάκι μέσθ' ὑπάρχει πολλὴ μουσικὴ, φωνὴ ἀξιόλογη, σὺ δμως δὲν κατορθόνεις νὰ τὸ κάμῃς νὰ λαλήσῃ. Ἐ! διάβολε! στοχάζεσαι ὅτι ἡμποροῦν νὰ με παίζουν εὐκολώτερα παρὰ ἓναν αὐλόν; Ὅ,τι ὄργανο καὶ ἂν θέλετε ὀνομάσετέ με, δύνασθε νὰ με κρούσετε, ἀλλὰ δὲν θὰ δυνηθῆτε νὰ με παίξετε.

Εἰσέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ, Κύριε.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἡ Βασίλισσα ἐπιθυμοῦσε νὰ σοῦ ὀμιλήσῃ, καὶ τώρα ἀμέσως.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Βλέπεις⁴⁴ ἐκεῖνο τὸ σύννεφο ἐκεῖ πέρα, ὅπου ἔχει σχεδὸν σχῆμα καμήλας;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Μὰ τὸν Θεόν, τρώντι ὁμοιάζει ὡσάν καμήλα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μοῦ φαίνεται, εἶναι ὡσάν νυφίτσα.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Τρώντι ἔχει ταῖς πλάταις τῆς νυφίτσας.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἡ φάλαινα καλήτερα;

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Πολὺ ὁμοιάζει φάλαινα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Λοιπὸν θὰ πηγαίνω εἰς τὴν μητέρα μου ἀμέσως· [μόνος
του] Μὲ τρελλαίνουν, τόσο μοῦ τεντόνουν τὰ νεῦρα. — Θὰ
πηγαίνω ἀμέσως.

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Αὐτὸ θὰ τῆς εἰπῶ.

[Ἐξέρχεται.]

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τὸ 'ἀμέσως' λέγεται εὐκόλα. — Ἀφήσατέ με, φίλοι.

[Ἐξέρχονται ὅλοι ἐκτὸς τοῦ ΑΜΑΕΤΟΥ]

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τούτ' εἶν' ἡ ὥρα τῆς νυκτὸς ποῦ ἡ στρίγλαις βγαίνουν,
ποῦ οἱ τάφοι γάσκουν, ποῦ ἡ Κόλασις κ' ἐκεῖνη
τὸ μίσημά της εἰς τὸν κόσμον τοῦτον στέλνει·
τώρα κ' αἷμα ζεστὸ μπορούσα νὰ ρουφήσω,
κ' ἔργα τόσο σκληρὰ νὰ κάμ' ὥστε νὰ φρίξῃ
τῆς ἡμέρας τὸ φῶς. Ἀγάλι! θὰ πηγαίνω
εἰς τὴν μητέρα μου· καρδιά μου, μὴν ἀλλάξῃς
ἀπὸ τὸ φυσικὸ σου· μέσα εἰς τὸ γενναῖο
τοῦτο στήθος νὰ ἐμπῇ ποτὲ μὴ συγχωρέσης
τοῦ Νέρωνα ἢ ψυχῆ· σκληρὸς θὰ ἦμαι ἀλλ' ὄχι
ἀπάνθρωπος· μαχαίρια θὰ ἔχῃ ὁ λόγος, ὄχι
ποτὲ τὸ χέρι μου· ἔς αὐτὸ πρέπει νὰ παίξουν
μέρος ὑποκριτῶν ἢ γλωσσοκαταίμα καὶ ἡ ψυχῆ μου.
Ὅσο καὶ ὁ λόγος μου πικρὰ τὴν ὄνειδίσῃ,
ποτὲ ἡ γνώμη σου, ὦ ψυχῆ, μὴ τὸν σφραγίσῃ. [Ἐξέρχεται.]

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

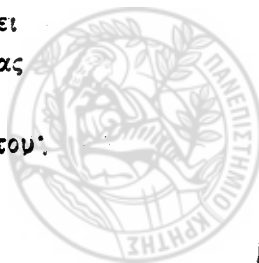
Δὲν μοῦ ἀρέσει· κινδυνεύ' ἡ ἀσφάλειά μας,
 ἂν τὸν ἀφήσωμε 'ς τὴν τρέλλαν του νὰ τρέχη·
 λοιπὸν ἐταιμασθῆτε, καὶ τὴν ἐντολὴν σας
 θὰ 'χετ' εὐθύς, καὶ αὐτὸς μὲ σᾶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν
 θ' ἀναχωρήσῃ· τὸ καλὸ τῆς πολιτείας
 δὲν μᾶς τὸ συγχωρεῖ ν' ἀφήσωμε νὰ ὑπάρχη
 ὁ κίνδυνος ὁ φοβερός, 'ποῦ εἰς πᾶσαν ὥραν
 ἡ φρενοπάθεια του γεννᾶ.

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Θὰ συνταχθοῦμε.
 Ἄγιος εἶν', εὐσεβῆς τῳόντι αὐτὸς ὁ φόβος,
 ὥστε νὰ σώσῃς τόσα πλήθη, 'ποῦ ἀποκάτω
 'ς τὴν ὑψηλὴν σου σκέπη ζοῦν καὶ συντηροῦνται.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Καὶ ὁ μερικὸς θνητὸς χρεωστεῖ μ' ὄλην τὴν ρώμην,
 μὲ τ' ἄρματ' ὄλα τῆς ψυχῆς, νὰ προφυλάξῃ
 τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ πλειότερον ἐκεῖνος,
 ὁποῦ μὲ τὴν πνοὴν του ταῖς ζωαῖς στηρίζει
 πολλῶν ἀνθρώπων· ὅταν σβύνηται ἡγεμόνας
 δὲν ἀπεθαίνει μόνος, ἀλλὰ κάτω σέρνει,
 ὡς καταβόθρα, ἐκεῖνα ὅπου 'ναὶ ὀλόγουρά του.

τρανὸς τροχὸς ἔς τὴν κορυφὴν βουνοῦ στημένος,
 ὑψηλοτάτου, καὶ μικρότερ' ἄλλα ὑπάρχουν
 πράγματα μύρια ἔς τὰς θεόραταῖς του ἀκτίνας
 σφικτὰ πιασμένα, καί, ὅταν ροβολήσῃ ἐκεῖνος,
 τὴν βροντερὴν καταστροφὴν του συνοδεύει
 κάθε προσκόλλημά του καὶ μικρὸν ἂν ἦναι.
 Δὲν στέναξεν ὁ βασιλεῖᾶς ποτέ του μόνος·
 ὀλόκληρον λαὸν σφάζει τοῦ πρώτου ὁ πόνος.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Διὰ τὸ ταξειδί αὐτὸ χωρὶς ἀργοπορίαν,
 παρακαλῶ, συγυρισθῆτε, ὅτ' εἶναι τέλος
 ἀνάγκη ν' ἄλυσσοδεθῆ τοῦτος ὁ τρόμος⁴⁵,
 ποῦ ἐλεύθερος γυρίζει.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Εὐθὺς θὰ ἐτοιμασθοῦμε.

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Εἰσέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Κύριε, πηγαίνει ἔς τὸ δωμάτιον τῆς μητρός του.
 Ὅπισω ἀπ' τὴν αὐλαίαν θὰ κρυφθῶ ν' ἀκούσω
 ὅ,τι συμβαίνει· καὶ αὐστηρά, σοῦ τὸ ἐγγυοῦμαι,
 ἐκεῖνη θὰ τὸν ὄνειδίσῃ, ἀλλ', ὅπως εἶπες⁴⁶,
 καὶ φρονίμως τὸ εἶπες, ἄλλος θέλει ἀπ' ἔξω
 ἀκροατής, καὶ δὲν ἀρκεῖ μόν' ἡ μητέρα,
 ἀφοῦ νὰ παίρνουν μέρος τὰς βιάζ' ἢ φύσις.
 ὦ σεβαστέ μου, προσκυνῶ σε! Θά 'λθω πάλιν,
 πρὶν πᾶς ν' ἀναπαυθῆς, νὰ σοῦ ἀναφέρω ἐκεῖνα
 ποῦ ἔμαθα.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εὐχαριστῶ σε, ἀγαπητέ μου.

[Ἐξέρχεται ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄχ! τὸ ἔγκλημά μου ἐσάπη, τοῦ Θεοῦ μυρίζει⁴⁷!
 τὴν παλαιάν, τὴν πρώτην ἔχει αὐτὸ κατάραν,
 ὁ φόνος ἀδελφοῦ! Ἵ τὴν προσευχὴν νὰ πέσω
 δὲν ἤμπορῶ· καὶ ὁμως ἔς αὐτὸ σφοδρὰ μὲ σπρώχνουν
 καὶ θέλησις καὶ προθυμία· τοῦ ἐγκλήματός μου
 ἡ δύναμις νικά τὴν δύναμιν τῆς γνώμης·
 καὶ ὡς ἄνθρωπος, ἵ ποῦ δύο τὸν βιάζουσι χρέη,
 σταματῶ καὶ διστάζω ποῖο νὰ προτιμήσω,
 καὶ ἀφίνω⁴⁸ καὶ τὰ δύο· καὶ ἂν τὸ κολασμένο
 τοῦτο χέρι ἄλλο τόσον ἤθελε χοντρύνῃ
 μὲ αἷμ' ἀδελφικό, τάχ' ἄρκεταὶς δὲν ἔχει
 ὁ γλυκὸς οὐρανὸς δροσιαὶς νὰ τὸ λευκάνῃ
 ὡσάν τὸ χιόνι⁴⁹; καὶ εἰς τί ἄλλο χρησιμεύει
 τὸ ἔλεος εἰμὴ τὸ κρῖμα ν' ἀντικρύσῃ⁵⁰;
 καὶ ἡ προσευχὴ διπλὴν τὴν δύναμιν δὲν ἔχει,
 πρὶν πέσωμε νὰ μᾶς κρατῇ, καί, ἂν πεσημένους
 μᾶς εὖρη χάμω, τὴν συγχώρεσιν νὰ φέρῃ;
 Λοιπὸν τὰ μάτια πρὸς τὸν Οὐρανόν! ἐσδύσθη
 τὸ ἀνόμημά μου· ἀλλὰ καὶ ποιὸς ἀρμόζει τύπος
 προσευχῆς εἰς ἐμέ; ἵ Τὸν μιαρὸν μου φόνον
 συγχώρεσέ μου ἵ; Αὐτὸ δὲν γίνετ' ὅταν ἔχω
 ὀλοένα ἐκεῖνα, ὅπου ἔς τὸν φόνον μ' ἔχουν σπρώξῃ,
 τὸν θρόνον, τὴν βασιλίσσαν μου καὶ τὴν δόξαν.
 Πῶς⁵¹ εἶναι δυνατὸν τὴν ἄφεσιν νὰ λάβῃ
 κεῖνος, ἵ ποῦ τὸν καρπὸν κρατεῖ τοῦ ἐγκλήματός του;
 Εἰς τὸ ἀκάθαρτο ρεῦμα ἐδῶ τοῦ κόσμου τούτου,
 ναί, τὸ κρῖμα ἤμπορεῖ μὲ τὴν χρυσοῦν παλάμην
 τὸ δίκαιον νὰ στρέψῃ ὀπίσω, καὶ συνέβῃ
 ν' ἀγορασθῇ⁵² μὲ τῆς κλοπῆς τὸ χρῆμα ὁ νόμος·
 ἀλλ' ἐκεῖ ἵ πάνω διαφέρει· ἐκεῖ καμμία
 τέχνη δὲν ἔχει τόπον, καὶ ἔς τὸ φυσικὸ τῆς

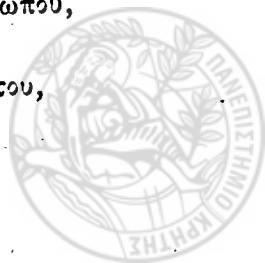
φαίνεται⁵³ ἡ πράξις ὅλη, κ' εἴμασθε βιασμένοι
 ἀντιμέτωπα ἔμεις τοῦ κάθε πταιίσματός μας
 νὰ μαρτυρήσωμε. Λοιπὸν τί μένει τώρα;
 νὰ δοκιμάσης ὅ,τι δύναται ἢ μετάνοια·
 ἄ! δύναται τὸ πᾶν! πλὴν, νὰ μετανόησης
 ἐὰν δὲν ἤμπορεῖς, τί δύναται κ' ἐκεῖνη;
 ὦ! συμφορὰ μου! ὦ! στήθος μαῦρ' ὡς εἶναι ὁ χάρος!
 Ἰξωμένη ψυχὴ, ποῦ, ἐνῶ πάσχεις νὰ φύγῃς,
 χειρότερα κολλᾷς! Ἄγγελοι, βοηθᾶτε!
 κάμετε δοκιμὴν! καὶ σεῖς, ὦ γόνατά μου
 σκληρὰ, λυγίστε· σιδερόχορδη καρδιά,
 τρυφερὴ γίνε ὡσὰν τὰ νεῦρ' ἀπαλοῦ βρέφους!
 Ἀκόμη δὲν ἐγάθη, ἀκόμη καθ' ἐλπίδα.

[Ἄναμερίζει καὶ γονατίζει]

Εἰσέρχεται ΑΜΑΕΤΟΣ

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἴδου στιγμή καλὴ διὰ νὰ τὸ κάμω, τώρα
 ἐνῶ προσεύχεται· καὶ τώρα θὰ τὸ κάμω·
 καὶ τότε αὐτὸς εἰς τὴν Παράδεισον πηγαίνει·
 κ' ἔτσ' εἴμ' ἐκδικημένος. Τοῦτο σκέψιν θέλει·
 ἓνας κακοῦργος τὸν πατέρα μου σκοτόνει
 καὶ ὁ μουνουῖός του ἐγὼ τὸν ἴδιον κακοῦργον
 εἰς τὴν Παράδεισον τὸν στέλνω· τοῦτος εἶναι
 μισθός, εἶναι ἀμοιβή, ἐκδίκησις δὲν εἶναι.
 Τὸν πατέρα μου αὐτὸς τὸν ἔκοψε γορτάτον
 ἀπὸ καλὸ τραπέζι, ἐνῶ τὰ πταιίσματά του
 ἦσαν ὀλάνοικτα ὅσων ἄνθη τοῦ Μαῦτου·
 καὶ πῶς⁵⁴ ἔς τὴν Κρίσιν στέκει, ποιὸς γινώσκ' ἢ μόνος
 ὁ Ὑψιστος; Ἄλλ', ὅπως κρίνει ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου,
 εὐρίσκεται κακά· λοιπὸν ἐκδικημένος
 θά 'μαι, ἂν τὸν κόψω ἐνῶ ξαγνίζει τὴν ψυχὴν του,
 ἔς τὴν διάβασίν του ἐτοιμασμένος; Ὅχι· ὀπίσω

'ς τὴν θήκην σου, ὦ σπαθί³⁵· σκέψου νὰ βγῆς εἰς ἄλλον
 φρικτότερον καιρόν, 'ς τῆς μέθης του τὸν ὕπνον,
 ἢ 'ς τὸν θυμόν του ἢ μὲς τὸ αἰμόμικτο κρεββάτι,
 ἢ 'ς τὸ παιγνίδι ἢ κεῖ 'ποῦ καταρᾶται, ἢ 'ς ἄλλην
 πρᾶξιν, 'ποῦ νὰ μὴν ἔγῃ ἐξαγορᾶς ἐλπίδα·
 στροβίλισέ τον τότε εἰς τρόπον νὰ κτυπήσῃ
 φτερνιαῖς τὸν οὐρανόν, καὶ νὰ ἴηαι κολασμένη
 μαύρ' ἢ ψυχὴ του ὡσάν τὸν Ἄδη ὅπου θὰ πέσῃ.
 Ἄλλ' ἢ μητέρα μου πολλήωρα περιμένει·
 τοῦτο⁵⁶ τὸ ἱατρικὸ προσκαίρως σ' ἀνασταίνει.

[Ἐξέρχεται.]

ΒΑΣΙΛΕΑΣ [Σηκόνεται.]

Τὰ λόγια μου ἀνεβαίνουν, κάτ' ὁ νοῦς μου μένει,
 λόγος χωρὶς τὸν νοῦν 'ς τὰ οὐράνια δὲν πηγαίνει.

[Ἐξέρχεται.]

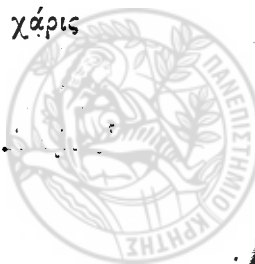
ΣΚΗΝΗ Δ'.

Τὸ δωμάτιον τῆς ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ καὶ ΠΟΛΩΝΙΟΣ

ΠΟΛΩΝΙΟΣ

Ἐρχετ' εὐθύς· ἰδὲ γερὰ νὰ τὸν κτυπήσῃς·
 εἰπέ του ὅπου τὰ παραξήλωσε μὲ τούταις
 ταῖς τρέλλαις του· καὶ πῶς ἡ σεβαστὴ σου χάρις
 ἐμεσολάβησε ὡς φραγμὸς νὰ τὸν φυλάξῃ
 ἀπὸ μέγαν θυμόν· βουβὸς ἐδῶ θὰ μένω.
 Παρακαλῶ σε στρογγυλὰ νὰ τοῦ ὀμιλήσῃς.

ΑΜΛΕΤΟΣ ['Από μέσα]

ὦ μάννα, μάννα, μάννα !

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Μὴ φοβῆσαι· ὅ, τ' εἶπες
ἐγὼ θὰ κάμω· ἀποτραβίζου, τὸν ἀκούω
'ποῦ ἔρχεται.

Ὁ ΠΟΛΩΝΙΟΣ ἀποσύρεται ὀπίσω ἀπὸ τὴν αὐλαίαν.

Εἰσέρχεται ΑΜΛΕΤΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λοιπόν, μητέρα, τί μὲ θέλεις ;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τὸν πατέρα σου, Ἀμλέτε, πλήγωσες 'ς τὰ σπλάχνα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸν πατέρα μου, ὦ μάννα, ἐπλήγωσες 'ς τὰ σπλάχνα.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἔλ', ἀπαντᾶς μὲ γλῶσσαν 'ποῦ δὲν ἔχει οὐσίαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Σύρ', ἐρωτᾶς μὲ γλῶσσαν 'ποῦ φαρμάκι στάζει.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἀμλέτε, τί 'ναι τοῦτα ;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰπέ μου σὺ τί τρέχει.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Μ' ἐλησμόνησες ;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅχι, μὰ τὸ Τίμιο Εὐλό·
 ἡ βασίλισσα εἶσαι, καὶ ἡ γυναῖκ' ἀκόμη
 τοῦ ἀνδραδέλφου σου· ἀλλ' ὅμως—ὅπου νὰ μὴν ἦταν!—
 εἶσαι ἡ μητέρα μου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Λοιπὸν ἄλλους θὰ βάλω
 νὰ ἦναι ἱκανοὶ νὰ σοῦ ὁμιλοῦν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄ! στάσου! στάσου!
 κάθισε κάτω αὐτοῦ· ποσῶς δὲν θὰ σπαράξῃς
 πρὶν σοῦ παρουσιάσω ἐγὼ κάποιον καθρέφτην,
 ὅπου νὰ ἰδῇς τὰ κρύφια μέρη τῆς ψυχῆς σου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τί μελετᾶς νὰ κάμῃς; δὲν θὰ μὲ φονεύσης;
 ὦ! βοηθᾶτε! βοηθᾶτε!

ΠΟΛΩΝΙΟΣ [Ὅπισθεν]

Τί 'ναι; Βοηθᾶτε,
 Χριστιανοί, βοηθᾶτε!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πῶς; ἓνα ποντίκι;
 τὸ ἔκοφα! στοιχηματίζω ἓνα δουκάτο!
 τὸ ἔκοφα.

[Τραβᾷ μίαν σπαθίαν εἰς τὴν αὐλαίαν]

ΠΟΛΩΝΙΟΣ [Ὅπισθεν]

ὦμιέ! μ' ἐσχότῳσαν!

[Πέφτει νεκρός.]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὀμιμένα!

τί ἔκαμες;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν ξεύρω, ὁ Βασιλέας εἶναι;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὀ τρελλή πράξις φονική!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ναί, ὦ μητέρα,
 φονικωτάτη πράξις! ὄσο βασιλέα
 νὰ θανατώσῃ τις κ' ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν του
 νὰ νυμφευθῇ κατόπι μὲ τὸν ἀδελφόν του.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Νὰ θανατώσῃ βασιλέα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δέσποινά μου

τό 'πα' [Σηκώνει τὴν αὐλαίαν καὶ ξεσκεπάζει τὸν ΠΟΛΩΝ.]

καὶ σύ, ὦ παλαβέ, δυστυχισμένε,
 κακοπερίεργε, καληώρα σου· σ' ἐπῆρα
 διὰ τὸν⁵⁷ καλήτερόν σου· ὅ,τι σοῦ 'χε ἡ μοῖρα
 διωρισμένο, λάβε· τώρα βλέπεις πόσον
 ὄποιος τὰ ξένα μεριμνᾷ κίνδυνον τρέχει. —
 Τὰ χέρια σου μὴ ζίψῃς· σίγ' αὐτοῦ καὶ κάθου·
 ἐγὼ θὰ ζίψω τὴν καρδιά σου· θὰ τὸ κάμω,
 ἂν εἶναι ζύμη τρυφερή, κ' ἔαν συνήθεια
 κατηραμένη δὲν τὴν ἔχει ἀποχαλκώση
 ὥστε ὡσὰν πύργος καθ' ἐκτύπωσιν νὰ διώχνῃ.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τί ἔκαμα διὰ νὰ τολμᾶς μὲ γλῶσσαν τόσο
σκληρὴν νὰ μὲ ἀποπάρης;

ΑΜΛΕΤΟΣ

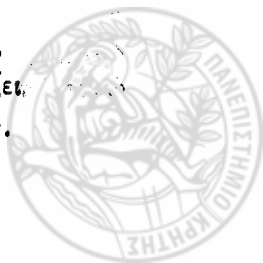
Πρᾶξιν, 'ποῦ τὴν χάριν
τῆς σεμνότητος σβύνει καὶ τὸ ρόδισμά της,
λέγει τὴν ἀρετὴν ὑποκρισίαν, βγάξει
τὸ ρόδο ⁵⁸ ἀπὸ τ' ὠραῖο μέτωπον ἀγάπης
ἀγνῆς καὶ αὐτοῦ βάζει πληγὴν· φεύει τοῦ γάμου
ταῖς εὐλαγίαις ὡσάν ὄγκους χαρτοκόπων·
ἄχ! τέτοιαν ⁵⁹ πρᾶξιν ὥστε τὴν ψυχὴν ἀρπάξει
ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀρραβῶνος καὶ τὴν χάριν
τοῦ θεοῦ λόγου μεταβάλλ' εἰς φλυαρίαν.
'Ανάπτ' ⁶⁰ ἡ ὄψις τ' οὐρανοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ ὄγκος ⁶¹
ὁ στερεὸς καὶ συμπαγῆς, κατηφιασμένος
τῆκεται ἀπὸ τὸν λογισμόν, ὡς νὰ προσβλέπη
τῆς Κρίσεως τὴν ἡμέραν, — τέτοια πράξις εἶναι.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

'Ωιμέ! τί πράξις εἶναι τούτη ὅπου βρονταίει,
καὶ ρίχνει κεραυνούς τὸ μῆνυμά της μόνον;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸ ζωγράφημα ⁶² τοῦτο ἰδὲ κ' ἔπειτα ἐκεῖνο·
δύ' ἀδελφῶν ἔχομ' ἐδῶ πιστὴν εἰκόνα·
εἰς τὸ βλέφαρο αὐτὸ θεώρησε τί χάρις
ἐκάθιζε! τῶ Φοίβου ⁶³ ταῖς πλεξίδαῖς ἔχει,
τοῦ μεγάλου Διὸς τὸ μέτωπο, τὸ μάτι
τοῦ Ἄρη, φοβερὸ τὴν ὥραν 'ποῦ προσταίνει,
τὴν στάσιν ὡς ὁ Ἑρμῆς, ὅταν τὸ πόδι ἐγγίζει.
εἰς κορυφὴν 'ποῦ τ' οὐρανοῦ φιλεῖ τὸν θόλον.

Εἶναι συνδυασμός, εἶναι μορφή τῶνόντι,
 ὅπου θαρρεῖς πῶς ταῖς σφραγίδαῖς ἔχουν θέση
 ἅλ' οἱ θεοί, νὰ δείξουν ἄνθρωπον 'ς τὸν κόσμον.
 Ἦταν αὐτὸς ὁ σύζυγός σου. Τώρα βλέπε
 ἐδῶ κατόπι· τοῦτος εἶναι ὁ σύζυγός σου,
 σάπιο στάχυ ὁποῦ φθείρει τὸ γερό του ἀδελφί.
 Ἔχεις μάτια; Καὶ σύ, 'ποῦ εὐτύχησες νὰ ζήσης
 'ς τὴν τερπνοτάτην κορυφήν, πῶς ἐκατέθης
 ἐδῶ 'ς τὸν βάλτον ὡσάν κτῆνος νὰ παχαίνης;
 Ἄχ! ἔχεις μάτια; μὴν εἰπῆς πῶς ἦτο ἀγάπη
 'ς τὴν ἡλικίαν 'πῶχεις παύει μὲς τὸ αἷμα
 ἢ ζωηρότης καὶ εἰς τὴν γνῶσιν ὑπακούει·
 καὶ ποία γνῶσις τοῦτο θ' ἄφινε διὰ κείνο;
 Αἰσθησὶν ἔχεις, καὶ ἂν δὲν εἶχες, πῶς κινεῖσαι;
 ἀλλ' ἢ αἰσθησις τούτη φαίνεται πιασμένη,
 διότ' εἰς τέτοιαν πλάνην οὔτε ἢ τρέλλα πέφτει,
 οὔτε εἰς τὴν ἔκστασιν ποτὲ δὲν ἐδουλώθη
 ἢ αἰσθησις εἰς τρόπον νὰ μὴ σώζῃ κάπως
 δύναμιν ὥστε εἰς τόσῃν διαφορὰν νὰ κρίνη.
 Δαίμονας ποῖος σ' ἔχει ἐμπλέξῃ 'ς τὸν τυφλίτην;⁶⁴
 Χωρὶς αἰσθησὶν μάτι, χωρὶς τοῦτο ἐκείνη,
 χωρὶς μάτι καὶ χέρι αὐτιά, καὶ ὄσφρησις μόνη,
 ἢ κ' ἐν' ἀπομεινάρει καὶ ἄρρωστο ἐνὸς μόνου
 ὀργάνου ἀληθινοῦ ποτὲ δὲν θὰ ἤμπορουσε
 τόσο νὰ τυφλωθῇ. Σεμνότης, ἄχ! ποῦ εἶναι
 ἢ ἐντροπαλὴ θωριά σου; Ἐπαναστάτη Ἄδῃ,
 ἂν τόσῃν ἠμπορεῖς νὰ φέρῃς ἀνταρσίαν
 'ς τὰ κόκκαλα τῆς γυναικὸς 'ποῦ 'ναι μητέρα,
 τότε 'ς τὴν φλόγα τῆς νεότητος ἄς λυώσῃ
 ἢ ἀρετὴ 'σάν τὸ κερὶ, — μὴν ἐντραπῆτε
 ἂν 'ς ἄλλῃ τὴν ὁρμὴν του σᾶς νικᾷ τὸ πάθος,
 ἀφοῦ καὶ ὁ πάγος μ' ἄλλῃν τόσῃν λαύραν καίει,
 καὶ ὁ λόγος εἰς τὸν πόθον γίνεται μαυλίστρα.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄμλέτε, ὦ παῦσε! Μὲς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου
στρέφεις τὰ μάτια μου, καὶ αὐτοῦ μαυράδια βλέπω
'ποῦ δὲν ξεβάφουν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄ! νὰ ζῆς 'ς τὸν σαπημένον
ἴδρον μιᾶς κλίνης λιγδερῆς, 'ποῦ τὴν ζεσταίνει
ἀχνὸς σιχαμερός, γλυκὰ λόγια νὰ λέγῃς,
τὸν ἔρωτα νὰ κάμνῃς μὲς τ' ἀχοῦρι, —

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Φθάνει·

μὴ μοῦ δμιλήσῃς, παῦσε· ὡσὰν μαχαίρια μπαίνουν
τὰ λόγια σου 'ς τ' αὐτιά μου· παῦσε, ἀγαπημένε
Ἄμλέτε, παῦσε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἕνας δολοφόνος, ἓνα
κτῆνος, μιὰ λέρα, ὁποῦ τὸ εἰκοστὸ δὲν ἔχει
ἀπὸ τὸ δέκατο τοῦ πρώτου σου κυρίου·
μία μαίμου τῶν βασιλέων, ἓνας κλέφτης
τοῦ θρόνου καὶ τῆς ἐξουσίας, 'πῶχει πάρη
ἀπ' τὸ σεντοῦκι τὴν ἀτίμητην κορώναν,
καὶ μὲς τὴν τσέπην του ἔχωσέ την.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Φθάνει! ἄ! φθάνει!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄπο κουρέλια βασιλειᾶς —

Εἰσέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ

Φυλάξετέ με,

καὶ μὲ ταῖς πτέρυγαῖς σας κάμετέ μου σκέπην,
φύλακες τ' οὐρανοῦ! — Τί θέλ' ἡ σεβαστὴ σου
μορφή;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὡμμένα! εἶναι τρελλός.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μὴν ἤλθες ἴσως
 ἐδῶ διὰ νὰ ὀνειδίσης τὸν ὀκνὸν υἱὸν σου,
 'ποῦ, 'ς τὸν καιρὸν παραδομένος καὶ 'ς τὴν θλιψίν⁶⁵,
 τὴν ἐπιτακτικὴν ἐκτέλεσιν ἀφίνει
 τῆς φοβερῆς σου προσταγῆς; ὦ! λέγε, λέγε.

ΠΝΕΥΜΑ

Μὴ λησμονῆς· δὲν ἤλθα εἰμὴ διὰ ν' ἀκονίσω
 τὴν γνώμην σου 'ποῦ κᾶπως ἐστομώθη, ὡς βλέπω.
 Τὴν μητέρα σου κύττα πῶς τὴν πῆρε ὁ τρόμος·
 σὺ πρέπει ἀνάμεσον αὐτῆς καὶ τῆς ψυχῆς της,
 ὀποῦ τὴν πολεμεῖ, μέρος εὐθύς νὰ λάβῃς.
 Εἰς σῶμ' ἀδύνατο σφοδρὴν ἐνέργειαν ἔχει
 ἡ φαντασία· τῶρ', Ἀμλέτε, ὁμίλησέ της.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πῶς εἶσαι, δέσποινά μου;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄλοίμονον! πῶς εἶσαι
 σύ, 'ποῦ 'ς τὸ ἄδειο τὰ μάτια προσηλόνης,
 καὶ μετὸν ἄυλον ἀέρα λόγους ἔχεις;
 Ἄγριο τὸ πνεῦμα σου 'ς τὰ μάτια σου προβάλλει,
 καὶ ὡς στρατιώταις 'ς τὸν ὕπνον, ἂν βοή πολέμου
 τοὺς ἐξαφνίσῃ, ὁμοίως καὶ τὰ πλαγιασμένα
 μαλλιά σου, ὡσάν ζωὴν τὰ ἐκφύματα⁶⁶ νὰ εἶχαν,
 ὀρθὰ πετιοῦνται· Ἀμλέτ', εὐγενικὸ παιδί μου,
 μέσα 'ς τῆς ταρχῆς τὴν φλόγα, ὀποῦ σὲ καίει,
 ράνε ψυχρὴν ὑπομονήν. Ἄ! τί κυττάζεις;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αυτόν! αυτόν! Πῶς χλωμιασμένος προσηλόνει
 ἐδῶ τὰ βλέμματα! ἡ μορφή του κ' ἡ αἰτία
 ἐνωμένα ἠμποροῦσαν μὲ τὴν διδαχὴν τους
 νὰ δώσουν εἰς τὰς πέτραις αἴσθημα καὶ γνῶσιν.
 Μὴ μὲ κυττάζῃς, μήπως μὲ τὸ θλιβερό σου
 ἦθος ἐκεῖνο ἀλλάξῃς τὸν ὤμὸν σκοπὸν μου,
 καὶ δ,τι θὰ πράξω ξεθωριάσῃ! μήπως χύσω
 ὄχι αἷμ' ἀλλὰ δάκρυα.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τίνος λέγεις τοῦτα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τίποτ' ἐκεῖ δὲν βλέπεις;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τίποτε⁶⁷, καὶ δμως
 δ,τ' εἶν' ἐκεῖ τὸ βλέπω.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τίποτε δὲν ἔχεις
 ἀκούσῃ καὶν;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τίποτε, εἰμὴ τὸν ἑαυτὸν μας.

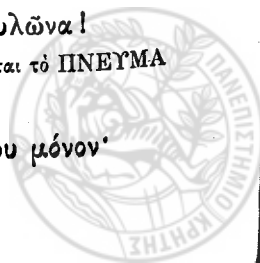
ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐ! τήρα ἐκεῖ! γειά, τήρα ἐκεῖ, πῶς φεύγει ἀγάλι!
 Εἶναι ὁ πατέρας μου καθὼς ὅταν ἐζοῦσε!
 Ἴδὲ τον τῶρα ἐκεῖ πῶς βγαίνει ἀπ' τὸν πυλῶνα!

[Ἐξέρχεται τὸ ΠΝΕΥΜΑ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Γέννημα ἐστάθη τοῦτο τοῦ μυαλοῦ σου μόνον.

πράγματ' ἀσώματα ὡς αὐτὸ νὰ πλάθῃ ξεύρει
ἢ ἔκστασις πρὸ πάντων.

ΑΜΛΕΤΟΣ

‘Ἐκστασις;’ Μὲ τάξιν
κτυπᾶ καὶ μέτρον ὁ σφυγμός μου ὡς ὁ ἰδικός σου,
μὲ τὸν αὐτὸν καλὸν ρυθμόν. Τρέλλα δὲν εἶναι
δσά ἔχω ξεστομίση· φέρε με ἔς τὸ θέμα
καὶ ὄλα λέξιν πρὸς λέξιν θὰ σοῦ ἐπαναλάβω·
τοῦτο δὲν κάμν' ἢ τρέλλ' ἀλλὰ πηδᾶ καὶ φεύγει.
Μητέρα, πρὸς Θεοῦ, μὴ ἔς τὴν ψυχὴν σου βάλης
τὸ κολακευτικὸν ἄλειμμα' αὐτό, πῶς τάχα
ἢ τρέλλα μου ὀμιλεῖ καὶ ὄχι τὸ ἀνόμημά σου·
τὸ πληγιασμένο μέρος πρόσκαιρα θὰ κλείσῃ,
ἄφαντο ἐνῶ τὸ κουφοδρόμι μέσα βόσκει
καὶ ὄλα τὰ φθείρει. Τοῦ Θεοῦ ξομολογήσου,
πέσε εἰς μετάνοιαν καὶ ἔς τὸ ἐξῆς φεύγε τὸ κρῖμα·
τὰ χόρτα⁶⁸ μὴ κοπρίζῃς καὶ πολὺ θυμώσουν.
Τὴν ἀρετὴν μου αὐτὴν, ὠιμέ, συγχώρεσέ μου·
ἔς τὸ πάχος⁶⁹ τῶν ἀσθματικῶν τούτων καιρῶν μας
πρέπ' ἢ Ἀρετὴ καὶ αὐτὴ νὰ παίρῃ τῆς Κακίας
συγχώρεσιν, καί, ὅταν θέλῃ νὰ τῆς κάμῃ
καλό, τὴν ἄδειαν θὰ ζητῇ σκυμμένη ἐμπρὸς τῆς.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄχ! τὴν καρδιά μου, Ἀμλέτε, μῶσχισες εἰς δύο.

ΑΜΛΕΤΟΣ

ὦ! ρίξε πέρα τὸ χειρότερό τῆς μέρος,
καὶ ζῆσε τόσο καθαρώτερη μὲ τ' ἄλλο.
Καλὴ σου νύκτα· ἀλλὰ ἔς τοῦ θείου μου τὴν κλίνην
μὴ πᾶς, καί, ἂν ἀρετὴν δὲν ἔχεις, κἂν ὡς ξένην
πάρε τὴν· ἢ συνήθεια, τὸ θεριὸ ἔπος τρώγει,

ὁ δαίμονας τῶν ἔξεων, τὴν συναίσθησίν μας,
εἶν' ἄγγελος εἰς τοῦτ', ὅτι δανεῖζει ὁμοίως,
διὰ νὰ κάμωμεν ἔργα ἐπαινετὰ καὶ ὠραῖα,
εὐκολοφόρετην στολὴν. Κρατήσου ἀπόψε·
τὴν ἐγκράτειαν αὐτὸ θὰ σοῦ εὐκολύνη ὀλίγο
τὴν δεύτερην φορὰν, καλῆτερα 'ς τὴν τρίτην·
ὅτι τὸ μάθημα ἠμπορεῖ καὶ τὸ καλοῦπι
τῆς φύσεως ν' ἀλλάξῃ καὶ νὰ κυριεύσῃ
τὸν διάβολον, ἢ ἀκόμη νὰ τὸν ἀποδιώξῃ
μ' ἐνέργειαν θαυμαστήν. Πάλιν καλὴ σου νύκτα·
καὶ ὅταν νὰ ἦσ' εὐλογημένη ἐπιθυμήσης,
νὰ μ' εὐλογήσῃς θὰ ζητήσω. — Καὶ ὡς πρὸς τοῦτον

[Δείχνει τὸν ΠΟΛΩΝΙΟΝ

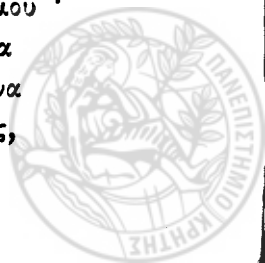
τὸν κύριον ἐδῶ, μετανοῶ· πλὴν ἦταν
θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ τιμωρήσῃ⁷⁰ ἐμένα
μ' αὐτό, καὶ αὐτὸ μ' ἐμέ, διὰ νὰ τοῦ γίν', ὡς θέλει,
τῶν ὀρισμῶν τοῦ ἐκτελεστής καὶ μάλιστα του.
Θὰ τὸν τοποθετήσω, καὶ θὰ δώσω λόγον
δι' αὐτὸν τὸν θάνατόν του. — Πάλιν καλὴ νύκτα.
'Σ τὸ⁷¹ νὰ ἦμαι σκληρὸς γνώμη ἀγαθὴ μὲ φέρνει·
ἄρχισε τὸ κακό, χειρότερον ἄλλα σέρνει.
Μιὰν λέξιν, δέσποινά μου, ἀκόμη.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τί θὰ κάμω;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Κάθε ἄλλο παρ' ὅ,τι σῶχω συμβουλεύσῃ·
ἄφησε τὸν⁷² πρισμένον βασιλέα πάλιν
νὰ σὲ σύρῃ 'ς τὴν κλίνην, νὰ σοῦ γλυκοπιᾶσῃ
τὸ μάγουλο, καὶ νὰ σοῦ λέγῃ 'τὸ πουλί μου'
στέρξε γιὰ δυὸ βρωμόχλωτα φιλάκια κ' ἓνα
χάιδεμα τοῦ λαιμοῦ σου ἀπὸ τὰ κολασμένα
δάκτυλά του, τὰ πάντα νὰ τοῦ φανερώσῃς,

ὅτι τρελλὸς πραγματικῶς ἐγὼ δὲν εἶμαι,
 ἀλλ' ἀπὸ τρέλλαν πονηρὴν. Καλὸ θὰ ἦταν
 νὰ τοῦ τὸ εἰπῆς· τῶντι μία τιμημένη,
 ὠραία, γνωστικὴ βασίλισσα ὅπως εἶσαι,
 πῶς θὰ ἤμποροῦσε τέτοια πράγματα σπουδαῖα
 νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὴν ζάμπαν, ἀπ' τὴν νυκτερίδα,
 ἀπὸ τὸν γάτον; Ποιὰ θὰ τὸ 'καμνε; Καθόλου·
 τὴν γνῶσιν καὶ τὸ μυστικόν, φασκέλωσέ τα·
 τὸ κοφίνι στημένο 'ς τοῦ σπιτιοῦ τὴν σκέπη
 ἄνοιξε, τὰ πουλιὰ νὰ φύγουν, καὶ κατόπιν,
 ὡς ἡ περίφημη μαίμου⁷⁸, διὰ νὰ γνωρίσης
 τὸ τέλος, γλίστρα μέσα 'ς τὸ κοφίνι, πέσε
 νὰ βγάλλῃς τὸν λαιμόν σου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὅχι· ἂν τὰ λόγια
 εἶναι πνοή, κ' εἶναι ἡ πνοὴ ζωὴ, δὲν ἔχω
 ζωὴν ὥστε πνοὴν νὰ δώσω εἰς ὅ,τι μοῦ 'πες.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἀγγλίαν· τοῦτο τὸ γνωρίζεις;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὁμιμένα! τὸ 'χα λησμονήσῃ· ἀποφασίσθη.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Στέλλονται σφραγισμένα γράμματα, καὶ οἱ δύο
 συμμαθηταί μου, ὅπου τοὺς ἔχω πίστην ὄσση
 νὰ ἔχω δύναμαι 'ς ὀχιαῖς φαρμακωμέναις,
 φέρνουν τὴν ἐντολὴν, καὶ αὐτοὶ τὸν δρόμον πρῶτοι
 θὰ μοῦ δείξουν νὰ φθάσω 'ς τὴν κακοτροπίαν.
 Ἄς δουλεύσῃ· τί ἀξίζει ἀπ' τὴν ὑπόνομόν του
 νὰ τιναχθῇ μηχανικὸς εἰς τὸν ἀέρα!

Βαρὺν ἀγῶνα θά ὑποφέρω, ἀλλ' ἀποκάτω
 ἀπ' τὰ λαγούμια τους θά σκάψω ἐγὼ 'ς τὸ βάθος
 μίαν ὀργυιά, νὰ τοὺς πετάξ' ὡς τὸ φεγγάρι.
 ὦ πρᾶγμα ἡδονικὸ τὸ ν' ἀπαντήσ' εἰς μίαν
 γραμμὴν ἀντίκρ' ἢ μιὰ τὴν ἄλλην πονηρίαν!
 Τοῦτος ἐδῶ βαστάζον θά με κάμη τώρα·
 τὸν ἐντερόσακκον αὐτὸν νὰ σύρω πρέπει
 'ς τὸ πλαγινὸ δωμάτιον· καλὴ νύκτα, μάννα.
 Ἰδὲ τὸν σύμβουλον αὐτὸν τῆς βασιλείας·
 ὁ κατεργάρης, 'ς τὴν ζωὴν του μωρολόγος,
 σοβαρὸς εἶναι, μυστικὸς, σπουδαιολόγος.
 Καιρὸς με σὲ νὰ τελειώσω, Κύριέ μου. —
 Μητέρα μου, σοῦ ἀφίνω πάλιν καλὴν νύκτα.

[Ἐξέρχονται ἀπὸ δύο ἀντίθετα μέρη· ὁ ΑΜΑΕΤΟΣ σῦρει τὸ σῶμα
 τοῦ ΠΟΛΩΝΙΟΥ]

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'.

Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ
 καὶ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εἰς τοὺς βαθεῖς σου στεναγμοὺς ὑπάρχει λόγος·
 τὸ βογγητό σου αὐτὸ νὰ μοῦ ἐξηγήσης πρέπει·
 ποῦ εἶν' ὁ υἱός σου;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὅλιγο ἀφήσετέ μας μόνους. —

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἄχ! Κύριέ μου, τ' εἶδ' ἀπόψε!

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τί, Γελτρούδη;

πῶς εἶν' ὁ Ἀμλέτος;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄχ! τρελλός, καθὼς μανίζουν

θάλασσα καὶ ἄνεμος, ὁπότε ἀντιπαλαίουν

καθένας τους νὰ δείξη τὴν ὑπεροχὴν του.

Εἰς τὸν παροξυσμὸν του, 'ποῦ δὲν ἔχει νόμον,

καθὼς ἄκουσε κάτι ὀπίσω ἀπ' τὴν αὐλαίαν

νὰ σαλεύη, τὸ ξίφος σύρει καὶ φωνάζει·

'ἕνα ποντίκι, ἕνα ποντίκι', καὶ ὡς τὸν σπρώχνει

ὁ μανιακὸς του φόβος, δίχως νὰ τὸν βλέπη

τὸν καλὸν γέροντα φονεύει.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Βαρυτάτη

πράξις! αὐτὸ 'θελε γενῆ 'ς τὸ πρόσωπό μας¹,

ἐὰν ἤμασθε αὐτοῦ. Πολλοὺς κινδύνους φέρνει

ἡ ἐλευθερία του, 'ς ἐσέ, 'ς ἐμᾶς, εἰς ὄλους.

'Ὀμιέ! τοῦ φόνου τούτου ποιὸς θὰ δώσῃ λόγον;

'Σ ἐμᾶς θ' ἀποδοθῆ, διότ' ἡ πρόνοιά μας

ἔπρεπε νὰ 'χῃ εὐθὺς περιορίσῃ τοῦτον

τὸν τρελλὸν νέον καὶ ἀπ' ἀνθρώπων κοινωνίαν

μακρὰν καθόλου νὰ τὸν κλείσῃ· ἀλλ' ἦταν τόση

ἡ ἀγάπη μας ὅπου τὸ πρέπον ἀμελήθη.

'Ὀμοιάσαμεν ἀνθρώπου, 'πῶχει αἰσχρὴν ἀρρώστιαν,

καί, ὅπως μὴ γνωρισθῆ, νὰ τρώγῃ τὴν ἀφίνει

ὡς εἰς τὴν ρίζαν τῆς ζωῆς. Ποῦ πῆγε τώρα;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τὸν φονευμένον του νὰ σύρῃ κατὰ μέρος·
 κ' ἐπάνω εἰς τὸν νεκρὸν, αὐτῆ του² ἢ τρέλλ' ἀκόμη,
 ὡς ἄδολο χρυσάφι μέσα εἰς ἄλλ' ἀχρεῖα
 μέταλλα, δείχνη τὴν ἀγνήν του γνώμην· κλαίει
 διὰ τὴν πράξιν του.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἐδῶθε ἄς φύγωμε, ὦ Γελτρούδη!

Μόλις ροδίση 'ς τὸ βουνό, θὰ τὸν προστάξω
 'ς τὸ πλοῖο ν' ἀνεβῆ, νὰ φύγῃ εὐθύς, καὶ τοῦτο
 τὸ κακούργημα πρέπει μ' ὄσσην ἐξουσίαν
 καὶ τέχνην ἔχω νὰ ἐλαφρύνω, νὰ σκεπάσω.

Ἐ! Γυιλδενστέρνη!

Εἰσέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Σεῖς, καλοὶ φίλοι καὶ οἱ δύο,

πηγαίνετε καὶ πάρετ' ἄλλους βοηθοὺς σας.

Ὁ Ἀμλέτος μανιακὸς ἐφόνευσε τὸν γέρον
 Πολώνιον, κ' ἔσυρε τὸ σῶμ' ἀπ' τὸ δωμάτιον
 τῆς μητρὸς του· θὰ πᾶτ' εὐθύς νὰ τὸν εὐρήτῃ
 μ' εὐμορφον τρόπον, καὶ θὰ φέρετε τὸ πτώμα
 'ς τὸ παρεκκλήσι· ὦ φίλοι, μὴν ἀργοπορήτε.

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Ἐλα, Γελτρούδη, θὰ καλέσωμε τῶν φίλων
 τοὺς πλέον συνετοὺς, νὰ τοὺς εἰποῦμεν ὅ,τι
 θὰ πράξωμεν ἑμεῖς καὶ ὅ,τι κακὸ συνέβη·
 ἴσως μὲ τοῦτο ἡ δολερὴ συκοφαντία,
 ποῦ τὸ φαρμακερό της βόλι στέλνει πέρα,
 μέσ' ἀπ' τὴν διάμετρον τῆς γῆς, εἰς τὸν σκοπὸν της
 ἴσια, καθὼς ἀπὸ κανόνι 'ς τὸ σημάδι,
 δὲν εὐρῃ τ' ὄνομά μας, καὶ κτυπήσῃ μόνον
 τὸν ἄσχιστον ἀέρα. Ἄχ! φύγε μαζί μου·
 ἀγῶνα, τρόμον φοβερόν, ἔχ' ἡ ψυχὴ μου. ·

[Ἐξέρχονται.

ΣΚΗΝΗ Β'.

Ἄλλο δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχεται ΑΜΛΕΤΟΣ

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸν ἐτοποθέτησα ἀσφαλῶς.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ [Ἐκ μέρους]

Ἄμλέτε! Κύριε Ἄμλέτε!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄγαλι! Τί θόρυβος; Ποῖος φωνάζει τὸν Ἄμλέτον; Ἄ!
ἰδοὺ ἔρχονται.

Εἰσέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Τὸν νεκρὸν τί τὸν ἔκαμες, Κύριέ μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸν ἔβαλα ἔς τὸ χῶμα, ποῦ ἔναι συγγενῆς του.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ποῦ τὸν ἔχεις εἰπέ μας διὰ νὰ δυνηθοῦμε
νὰ τὸν πάρωμ' ἐκεῖθεν εἰς τὸ παρεκκλήσι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μὴ τὸ πιστεύσετε.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Τί νὰ μὴ πιστεύσωμε;

ΑΜΛΕΤΟΣ

“Ὅτι³ εἶμαι ἰκανὸς νὰ φυλάξω τὸ μυστικὸ σας καὶ ὄχι τὸ δικό μου. Κ' ἔπειτα ποῖαν ἀπόκρισιν νὰ δώσῃ ἓνα βασιλόπαιδο ὅταν ἐρωτᾶται ἀπὸ ἓνα σφογγάρι;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Διὰ σφογγάρι μὲ παίρνεις, Κύριέ μου!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μάλιστα, Κύριε, ὁποῦ ποτίζεται μὲ τὴν προστασίαν, μὲ ταῖς ἀνταμοιβαῖς καὶ μὲ τ' ἀξιώματα, ὁποῦ δίδει ὁ βασιλέας. Ἄλλὰ τέτοιοι ἀξιομαχτικοὶ προσφέρουν εἰς τὸν βασιλέα τὴν καλῆτερον ὑπηρεσίαν εἰς τὸ τέλος· τοὺς κρατεῖ, καθὼς ἡ μαίμου φυλᾷ καρῦδι, εἰς μίαν γωνιά 'ς τὸ σαγόνι του· τοὺς πρωτοχάφτει διὰ νὰ τοὺς ὑστεροκαταπιῇ· ὅταν⁴ τοῦ χρειασθῇ νὰ πάρῃ ὅ,τι ἐμαζεύσετε, δὲν ἔχει νὰ κάμῃ ἄλλο παρὰ νὰ σᾶς ζίψῃ, καί, σφογγάρι μου, θὰ μείνης ξερὸ ὡσάν πρῶτα.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Δὲν σὲ καταλαμβάνω, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Χαίρομαι δι' αὐτό· ἓνα κατεργαρόλογο 'ς αὐτὶ μωροῦ κοιμᾶται.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Κύριέ μου, πρέπει νὰ μᾶς εἰπῆς ποῦ εἶναι τὸ σῶμα, καὶ νὰ ἔλθῃς μαζί μας εἰς τὸν Βασιλέα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὸ σῶμα⁵ εἶναι μὲ τὸν Βασιλέα, ἀλλὰ ὁ Βασιλέας δὲν εἶναι μὲ τὸ σῶμα· ὁ Βασιλέας εἶναι ἓνα πράγμα —

ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

‘Ένα πράγμα’, Κύριέ μου;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τιποτένιο· ὀδηγήσετέ με εἰς αὐτόν. Κρύψου⁶, ἄλωπού,
καὶ ὄλοι κατόπι σου.

[Ἐξέρχονται.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἄλλο Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχεται ΒΑΣΙΛΕΑΣ μὲ ἀκολουθίαν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἔστειλα νὰ τὸν φέρουν κ' ἐνταυτῶ νὰ εὔρουν
τὸ σῶμα· ὁ κίνδυνος δὲν παύει κ' εἶναι μέγας,
ἐνόσω αὐτὸς μένει λυτός. Καὶ ὅμως δὲν πρέπει
νὰ τὸν κτυπήσω μὲ τὴν δύναμιν τοῦ νόμου·
τὸν λατρεύει ὁ μωρὸς λαὸς 'ποῦ ἀπὸ τὸ μάτι,
καὶ ὄχι ἀπ' τὴν κρίσιν, 'ς τὴν ἀγάπην του ὀδηγεῖται·
καὶ ὅπου συμβαίνει αὐτό, τὸ βᾶρος δὲν ζυγίζουν
ποτέ τοῦ ἐγκλήματος, ἀλλὰ τῆς τιμωρίας.
Καί, ὅπως ὄλα ὀμαλὰ καὶ ἀθόρυβα περάσουν,
ἢ ἔξαφνῆ ἀπομάκρυνσίς του τώρα πρέπει
νὰ πιστευθῆ 'ποῦ ἀπὸ καιρὸν μ' ὄριμην σκέψιν
εἶχε ἀποφασισθῆ· τ' ἀπελπισμένα πάθη
ἢ δὲν ἰατρεύονται ποσῶς ἢ ἀπελπισμένα
φάρμακα θέλουν.

Εἰσέρχεται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τί λοιπόν συμβαίν', εἰπέτε;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Ποῦ ἐτοποθέτησε τὸ σῶμα, Κύριέ μου,
νὰ μᾶς εἰπῆ δὲν θέλει.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

'Ἄλλ' αὐτὸς ποῦ εἶναι;

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

'Ἐξω ἐδῶ, Κύριέ μου, κ' εἶναι φυλαγμένος
ὡς νὰ προσταῆξῃς.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Φέρετέ τον ἔμπροσθέν μου.

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

'Οδήγησε τὸν πρίγκιπά μου, Γυιλδενστερνή.

Εἰσέρχονται ΑΜΛΕΤΟΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Λοιπόν, Ἀμλέτε, ποῦ εἶναι ὁ Πολώνιος;

ΑΜΛΕΤΟΣ

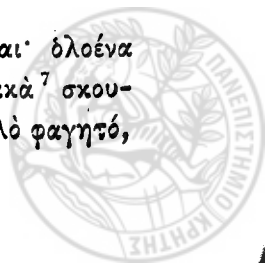
Εἰς δεῖπνον.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

'Εἰς δεῖπνον;' ποῦ;

ΑΜΛΕΤΟΣ

'Ὅχι ἐκεῖ, ὅπου τρώγει, ἀλλ' ὅπου τρώγεται· ὁλοένα
συνεδριάζουν ὁλόγυρά του κάμποσα διπλωματικά⁷ σκου-
λήκια. Τὸ σκουλήκι, Κύριέ μου, ὅσο διὰ τὸ καλὸ φαγητό,

εἶναι ὁ μόνος αὐτοκράτορας. Παχαίνομε ὄλα τ' ἄλλα πλάσματα διὰ νὰ μᾶς παχαίνουν, καὶ παχαίνομε τὸν ἑαυτὸν μας διὰ τὰ σκουλήκια. Ὁ παχὺς βασιλέας σας καὶ ὁ ἄσαρκος ζητιάνος σας δὲν εἶναι εἰμὴ διαφορετικὰ φαγητά, δύο πιάτα, ἀλλὰ δι' ἓνα τραπέζι· αὐτοῦ ὄλα τελειοῦν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄλοίμονον! Ἄλοίμονον!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἢμπορεῖ ἄνθρωπος νὰ ψαρεύῃ μὲ τὸ σκουλήκι, ὁποῦ ἔφαγε ἀπὸ βασιλέα, καὶ νὰ φάγῃ τὸ ψάρι ὁποῦ ἐπάχυνε μ' ἐκεῖνο τὸ σκουλήκι.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τί ἐννοεῖς μὲ τοῦτο;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τίποτε, εἰμὴ νὰ σοῦ δείξω πῶς ἓνας βασιλέας εἰς τὴν περιοδεῖαν του ἡμπορεῖ νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ ἔντερα ἑνὸς ζητιάνου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ποῦ εἶναι ὁ Πολώνιος;

ΑΜΛΕΤΟΣ

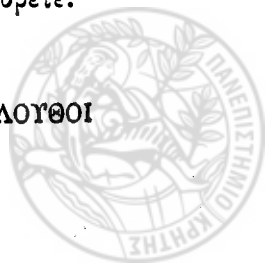
Εἰς τοὺς Οὐρανοὺς· στείλε αὐτοῦ νὰ ἰδῆς· ἂν ὁ ἀπεσταλμένος σου δὲν τὸν εὕρῃ αὐτοῦ, ζήτησέ τον σὺ ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἄλλον⁸ τόπον. Ὅμως, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν δὲν τὸν εὕρῃς εἰς τὸ διάστημα τούτου τοῦ μηνός, θὰ τὸν μυρισθῆς καθὼς ἀνεβαίνεις τὴν σκάλαν πρὸς τὴν αἴθουσαν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

[Πρὸς τοὺς ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΣ] Πηγαίνετ' ἐκεῖ νὰ τὸν εὑρετε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ σᾶς περιμεῖνῃ⁹ ἕως νὰ πᾶτε. [Ἐξέρχονται ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄμλέτε, ἂν θέλεις νὰ φυλάξης τὴν ζωὴν σου,
 ποῦ μᾶς εἶναι ἀκριβή, καθὼς πολὺ μᾶς θλίβει
 τούτῃ σου ἢ πράξις, πρέπει ὀγλήγορα νὰ φύγῃς.
 Νὰ συνταχθῆς λοιπόν· εἶν' ἔτοιμο τὸ πλοιο,
 ὁ ἄνεμος βοηθὸς καὶ οἱ σύντροφοι προσμένουν·
 ἔλα σὲ σπρώχνουν διὰ νὰ πᾶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ναί, Ἄμλέτε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καλὸ πράγμα.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τῶνόντι, ἂν γνωστοὶ σοῦ ἦσαν οἱ σκοποὶ μας.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Βλέπω ἓνα Χερουβίμ, ὁποῦ τοὺς βλέπει. — Ἀλλὰ ἐμ-
 πρὸς· εἰς τὴν Ἀγγλίαν! — Ὑγίαινε, καλὴ μητέρα.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὁ τρυφερός σου πατέρας, Ἄμλέτε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἡ μητέρα μου· πατέρας καὶ μητέρα εἶναι ἄνδρας καὶ
 γυναῖκα, ἄνδρας καὶ γυναῖκα εἶναι δύο εἰς σάρκα μίαν, καὶ
 λοιπόν, ὦ μητέρα μου — Ἐμπρός, εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

[Ἐξέρχεται.]

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἀκολουθεῖτε τον στενά· γοργὰ ἔς τὸ πλοιο.

κάμετέ τον νὰ ἐμπῆ· μὴ στέκεσθε· τὸν θέλω
μακρὰν ἀπόψε· ἐμπρός! ὅσ' ἀποβλέπουν τούτην
τὴν ὑπόθεσιν ὄλα τὰ ἄχω σφραγισμένα,
εἰς τάξιν ὄλα φίλοι, μὴ χρονοτριβήτε.

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ

Καί, Ἀγγλία, σύ, ἂν τὴν ἀγάπην μου λογιάζεις,
(καθὼς νὰ τὸ αἰσθανθῆς σοῦ λέγ' ἡ δύναμίς μου,
ἀφοῦ τὸ λάβωμα νωπὸ σοῦ κοκκινίζει
τοῦ δανικοῦ σπαθιοῦ, καὶ ἀβίαστο προσφέρεις
τὸ σέβας σου ἔς ἐμᾶς), δὲν πρέπει ν' ἀψηφῆσης
τὸ ὑψηλὸ μας τοῦτο θέλημα, ποῦ ὀρίζει,
εἰς τὰ γράμματα ἐκεῖνα καθαρὰ, νὰ δώσης
τοῦ Ἀμλέτου θάνατον εὐθύς. Κάμε το, Ἀγγλία!
διότι αὐτὸς ὡς θέρμη¹⁰ τηκτικὴ μανίζει
ἔς τὸ αἷμα μου, καὶ σὺ νὰ μὲ ἰατρεύσης πρέπει.
Ὡς ποῦ δὲν μάθ' ὅτι τὸ πρᾶγμα ἑκατορθώθη,
χαρὰν δὲν βλέπω καὶ ἂν τερπνά μου ἡ μοῖρα κλώθῃ.

[Ἐξέρχεται.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Παδιάδα εἰς τὴν Δαρίαν.

Εἰσέρχονται ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ ἕνας ΛΟΧΑΓΟΣ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙΣ

ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ

Πήγαινε, λοχαγέ, τοὺς ἀσπασμούς μου φέρε
τοῦ Βασιλέως τῶν Δανῶν, καὶ ἀνάγκειλέ του
ὅτι θὰ λάβῃ ὁ Φορτιμπράς, ὅπως τοῦ ἐδόθη
ὑπόσχεσις, τὴν ἄδειαν νὰ περάσῃ μέσα

ἀπὸ τὸ κράτος του. Γνωστὸς σὰς εἶναι ὁ τόπος
τῆς συγκεντρώσεως, καὶ ἂν ζητήσῃ ὁ Βασιλέας
νὰ ὁμιλήσῃ μ' ἐμᾶς, θὰ τοῦ παρουσιασθοῦμε,
ὡς ἔχομε τὸ χρέος· τοῦτο ἀνάγγειλέ του.

ΛΟΧΑΓΟΣ

Κύριε, θὰ γίνῃ.

ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ

Μ' ἄργὸ βῆμα προχωρεῖτε.

[Ἐξέρχονται ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙΣ

Εἰσέρχονται ΑΜΛΕΤΟΣ ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ
καὶ ἄλλοι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κύριε, ἔχετε τὴν καλοσύνην νὰ μοῦ εἰπῆτε τίνος εἶναι
τοῦτος ὁ στρατός;

ΛΟΧΑΓΟΣ

Τῆς Νορβηγίας, Κύριε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ διὰ ποῦ εἶναι κινημένος, παρακαλῶ;

ΛΟΧΑΓΟΣ

Νὰ προσβάλλῃ ἓνα μέρος τῆς Πολωνίας.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ποῖος εἶναι ὁ ἀρχηγός, Κύριε;

ΛΟΧΑΓΟΣ

Ὁ ἀνεψιὸς τοῦ γέρου βασιλέως τῆς Νορβηγίας, ὁ Φορ-
τιμπράς.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τὴν Πολωνίαν ὄλην ἀποβλέπει τοῦτος
ὁ πόλεμος, ἢ μόνον κάποιον σύνορό της;

ΛΟΧΑΓΟΣ

Τὴν ἀλήθειαν θὰ εἰπῶ· ἐκίνησε ὁ στρατός μας
μόνον διὰ νὰ κερδίσῃ μιὰν λουρίδα τόπον,
ὅπου μόλις ἀξίζει, Κύριε, τ' ὄνομά της.
Δὲν τὴν ἔπαιρνα εἰς πάκτο οὐδὲ δουκάτα πέντε,
οὐδὲ πλείοτερα θὰ λάβῃ ἂν τὴν μισθώσῃ
ὁ Νορβηγὸς ἢ ὁ Πολωνός.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τότε βεβαίως
ὁ Πολωνὸς δὲν θέλει τὴν ὑπερασπίσῃ.

ΛΟΧΑΓΟΣ

Πῶς! ἤδη μὲ στρατὸν τὴν ἔχει φρουρημένην.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τ' ἄχυρο τοῦτο θὰ χαλάσῃ δυὸ χιλιάδαις
ἀνθρώπους κ' εἴκοσι φοραὶς χίλια δουκάτα·
ἰδοὺ μεγάλου πλοῦτου καὶ βαθειᾶς εἰρήνης
ἀπόστημα εἶναι αὐτό, 'ποῦ σπᾶ 'ς τὸ μέσα μέρος
κ' ἔξω δὲν δείχνει πῶς ὁ ἄνθρωπος πεθαίνει.
Εὐχαριστῶ σε, Κύριε.

ΛΟΧΑΓΟΣ

Κύριε, χαιρετῶ σε.

[Ἐξέρχεται.]

ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ

Νὰ προχωρήσωμε δὲν θέλεις, Κύριέ μου;

ΑΜΑΕΤΟΣ

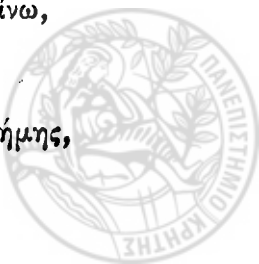
Θὰ σᾶς προφθάσω εὐθύς· προπορευθῆτε ὀλίγο.

[Ἐξέρχονται ΡΟΖΕΝΚΡΑΣ καὶ ΓΥΙΛΔΕΝΣΤΕΡΝΗΣ]

Ὡ! πῶς κάθε ἀφορμὴ μ' ἐλέγχει καὶ κεντάει

τὴν ναρκωμένην τόσο ἐκδίκησίν μου! Τί 'ναι
 ἓνας ἄνθρωπος ἂν ἔχη εὐτυχίαν μόνην
 καὶ ὠφέλειαν τῆς ζωῆς νὰ τρώῃ, νὰ κοιμάται;
 Κτῆνος καὶ μόνον τοῦτο. Αὐτός, ὅπου μᾶς ἔχει
 κάμη μὲ τόσο πλάτος λογικοῦ, νὰ βλέπῃ
 κ' ἐμπρός του καὶ κατόπι, δὲν μᾶς ἔχει δώσῃ
 τὴν δύναμιν αὐτὴν καὶ τὸν ἰσόθεον λόγον,
 διὰ νὰ μουχλιάξῃ τοῦ κακοῦ μὲς τὴν ψυχὴν μας.
 Τώρα, εἴτ' εἶναι λησμονιὰ κτηνώδης, εἴτε
 ἄνδρῃ ἐντῆρησις¹¹, 'ποῦ ὑπέρμετρα λογιάζει
 τὴν ἔκβασιν — μιὰ σκέψις, 'ποῦ, ἂν τὴν διαμοιράτῃς,
 τέταρτον ἓνα φρονιμάδας περιέχει,
 δειλίας τρία, — δὲν ἤξεύρω πῶς ἀκόμη
 ζῶ διὰ νὰ λέγω 'αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐγένη'.
 Κ' αἰτίαν ἔχω νὰ τὸ κάμω· οὐδὲ μοῦ λείπουν
 θέλησις, δύναμις καὶ μέσα. Μὲ προτρέπουν
 ὅσον ὁ κόσμος παραδείγματα μεγάλα.
 Εἶδες; ἐκεῖνος ὁ στρατὸς τρανός, ἄνδρεῖος,
 ἀρχηγὸν ἔχει τρυφερὸ βασιλοπαῖδι,
 'ποῦ, ὡς τὸν ἀνάφτει θεϊκὴ φιλοδοξία,
 τ' ἄγνωστο τέλος ἀψηφᾷ, καὶ ὅ,τι ἔχ' ἡ φύσις
 φθαρτόν, ἀβέβαιον, τὸ προβάλλ' εἰς ὅσα ἢ τύχῃ,
 ὁ κίνδυνος τολμοῦν καὶ ὁ θάνατος· καὶ μόνον
 δι' ἓν' αὐγόφλουδο! Δὲν εἶναι ἀλήθεια μέγας
 ὅποιος κινεῖται χωρὶς μέγαν νὰ 'χῃ λόγον,
 ἀλλ' ὅποιος, ὅταν παίζεται ἡ τιμὴ του, εὐρίσκει
 καὶ εἰς ἓν' ἄχυρον ἀφορμὴν νὰ πολεμήσῃ.
 Κ' ἐγὼ τί γίνομαι; Ἐφρονεύθη μου ὁ πατέρας,
 μοῦ ἀτιμάσθ' ἢ μητέρα, αἰτίαις νὰ μοῦ ἀνάψουν
 αἷμα καὶ νοῦν, κ' ἐγ' ὄλα νὰ κοιμῶνται ἀφίνω,
 ἔτοιμον ἐνῶ βλέπω, ὡσάν νὰ μὲ ὄνειδίξῃ,
 χιλιάδων εἰκοσι τὸν θάνατον ἐμπρός μου,
 'ποῦ, γελασμένοι ἀπὸ λαμπρὸ φάντασμα φήμης,

Ἴς τοὺς τάφους των πηγαίνουν ὡς νὰ ἦσαν κλίνας,
 χάριν μιᾶς σπιθαμῆς, ὁποῦ δὲν δίδει τόπον
 Ἴς τὰ πλήθη αὐτὰ ν' ἀγωνισθοῦν διὰ νὰ διαλύσουν
 τὴν διαφορὰν τους, καὶ ἀρκετὸς δὲν εἶναι λάκκος
 τὰ λείψανά τους ὄλα μέσα του νὰ κρύψῃ.

* Ἄν Ἴς τὸ ἐξῆς τῶν λογισμῶν μου ὄλα τὰ βᾶθη
 δὲν εἶναι φονικά, θὰ εἰπῶ ἴπου ὁ νοῦς μου ἐχάθη.

[Ἐξέρχεται.]

ΣΚΗΝΗ Ε'.

ΕΛΣΙΝΟΡΗ. *Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ*

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ἓνας ΕΥΓΕΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Δὲν θὰ τῆς ὁμιλήσω.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἄνησυχεῖ, τφόντι

ἔξω φρενῶν· καθεὶς τὸ πάθημά της πρέπει
 νὰ σπλαχνισθῇ.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τί θέλει;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Συχομελετάει

τὸν πατέρα της· λέγει πῶς, καθὼς ἀκούει,
 ὁ κόσμος εἶναι πλάνος· βόγγει καὶ κτυπιέται
 εἰς τὴν καρδίαν· καχιωμένη ἀπὸ σιμὰ της,
 ἄχυρα¹² διώχνει· λόγι' ἀμφίβολα προφέρει

μὲ νόημα μισό· δὲν εἶν' ἢ διμιλιά της
 τίποτε, ἀλλά, καὶ ἀκκατασκευάστη ὅπως εἶναι,
 φέρν' εἰς διαλογισμοὺς ἐκείνον ὁποῦ ἀκούει·
 καθέννας τὴν σπουδάζει καὶ ταῖς λέξεις ὄλαις¹³
 διορθώνει νὰ ταιριάζουν μὲ τοὺς στοχασμοὺς του·
 καὶ ὡς αὐτὴ νεύει καὶ κουνεῖ τὴν κεφαλὴν της,
 καὶ ὅπως χειρονομεῖ, καθεὶς βάζει 'ς τὸν νοῦν του
 πῶς δύναται ἀπ' αὐτὰ νὰ νοηθῆ κανένα,
 ἂν καὶ ὄχι φανερό, δυστύχημα μεγάλο.
 Θά ἦταν καλὸ νὰ διμιληθῆ, μήπως γεννήσῃ
 ὀλέθριαις εἰκασίαις εἰς τὸ πνεῦμα ἐκείνων
 ὁποῦ καὶ μόνοι πλάθουν τὸ κακό.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄς ἔλθῃ.

[Ἐξέρχεται ΕΥΓΕΝΗΣ

[Μόνῃ της] Ωιμέ! καθὼς συμβαίν' εἰς ἔνοχην καρδίαν,
 κάθε σκιά μου προλογίζει δυστυχίαν·
 τόσο ἄτεχν' ὑπόψία πλημμυρεῖ τὸ κρέμα,
 ὥστε ἀπὸ φόβον μὴ τὸ χύσουν κάμνει χύμα.

Εἰσέρχονται ΕΥΓΕΝΗΣ καὶ ΟΦΗΛΙΑ

ΟΦΗΛΙΑ

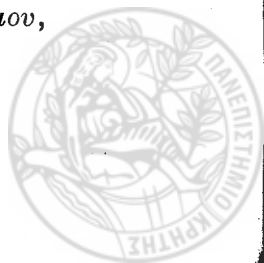
Ποῦ εἶναι ἡ ὠραία χάρις τῆς Δανιμαρκίας;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Λοιπόν, Ὁφηλία;

ΟΦΗΛΙΑ [Τραγουδᾷ]

¹⁴ 'Σ τοὺς ἄλλους μέσ', ἀγάπη μου,
 πῶς θὰ σὲ ξεχωρίσω; —'
 'Όταν μὲ στρειδοκόλλητο
 σκιάδι σοῦ προβάλλῃ,

καὶ μὲ τὰ σανδαλάκια του
καὶ μὲ τὸ δεκανίκι'.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὁμιέ! γλυκειά μου κόρη, τ' ἄτμα σου τί λέγει;

ΟΦΗΛΙΑ

Πιστεύετε; Ὅχι, ὄχι· παρακαλῶ, προσέχετε·

[Τραγουδᾷ] Κυρά μου, ἐσβύσθηκε
ἀπεθαμένος·
ἐπῆγε, ἀπέθανε
ὁ στεναγμένος·
τῶχον προσκέφαλο
χλωρὸ σβωλάρι,
τοῦ βάλαν πρόσποδα
ψυχρὸ λιθάρι.

Ὁ! ὦ!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄλλά, Ὁφηλία, —

ΟΦΗΛΙΑ

Παρακαλῶ, προσέχετε·

[Τραγουδᾷ] Ἄσπρο ἄν βουνήσιο χιόνι
τὸν τυλίξει τὸ συνδόνι.

Εἰσέρχεται ΒΑΣΙΛΕΑΣ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἄλοιμονον! κύττα ἐδῶ, Κύριέ μου.

ΟΦΗΛΙΑ [Τραγουδᾷ]

ὄλο μ' ἄνθη εὐωδιασμένα,
ποῦ κατέβηκαν ἔς τὸ μνήμα

ὅλα γλυκοποτισμένα
ἀπὸ ἀγνῆς ἀγάπης κῶμα.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Πῶς εἶσαι, χαριτωμένη Κυρία ;

ΟΦΗΛΙΑ

Καλά, ἔτσι ὁ Θεὸς νὰ σᾶς γίνη ἴλεος! Λέγουν ὅτι ἡ κου-
κουβάγια ἦταν ἐνὸς¹⁵ ψωμᾶ θυγατέρα. Θεέ μου! γνωρί-
ζομε τί εἴμεθα, ἀλλὰ δὲν γνωρίζομε τί τυχαίνει νὰ γίνωμε.
Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ τὸ τραπέζι σας.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

[Μόνος του] Ἔβαλε 'ς τὸν νοῦν της τὸν πατέρα της.

ΟΦΗΛΙΑ

Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὴ γίνη λόγος δι' αὐτό· ἀλλ' ἐὰν ἐρω-
τηθῆτε τί δηλοῖ, εἰπέτε τοῦτο·

[Τραγουδᾷ] 'Τοῦ¹⁶ ἀγίου Βαλεντίνου τὴν ἡμέρα,
αὔριο, μόλις ὁ οὐρανὸς ροδίση,
εἰς τὸ παράθυρό σου περισσότερα
θὰ ἔλθῃ, ὁμοφρονειέ, νὰ σὲ ξυπνήσῃ.'
'Ἦλθε μὲ τῆς αὐγούλας τ' ἀεράκι,
καὶ ὁ νέος τῆς ἐπῆρ' ἓνα φιλάκι.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Χαριτωμένη Ὁφηλία!

ΟΦΗΛΙΑ

Τῶνόντι, ιδέ· χωρὶς νὰ κάμω ἔρκον, θὰ βάλω τὸ τέλος·

[Τραγουδᾷ] 'Μὰ τὸν Θεόν, εἶν' ἐντροπὴ μεγάλη·
παίρνουν εὐκολ', ἂν εὔρουν, τώρα οἱ νέοι·
πρὶν μὲ φιλήσῃ, μοῦ 'πε θὰ μοῦ βάλλῃ
τὰ στέφανα, καὶ τώρα τὸ ξελέει.'—

Ἐκεῖνος ἀπαντᾷ·

‘ Τὸν λόγον θὰ κρατοῦσα, μὰ τὴν ρειότη,
ἀν τὸ φιλιὲ δὲν μοῦ ζητοῦσες πρώτη.’

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Πόσον καιρὸν εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν ;

ΟΦΗΛΙΑ

Ἐλπίζω ὅτι ὅλα θὰ διορθωθοῦν. Πρέπει νὰ ἔχωμε ὑπομονὴν· ἀλλὰ πῶς νὰ κρατήσω τὰ δάκρυα ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι θὰ τὸν ἔβαλαν μέσα εἰς τὸ κρύο χῶμα ; Ὁ ἀδελφός μου θὰ τὸ μάθῃ. Ἴδού, σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν σας συμβουλήν. — Ἐ! τὸ ἀμάξι μου ! — Νύκτα σας καλή, Κυρίαίς χαριτωμέναις· Κυρίαίς, καλὴ νύκτα· καλὴ σας νύκτα, καλὴ σας νύκτα.

[Ἐξέρχεται.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Κατόπι της, παρακαλῶ, καὶ φύλαξέ την

[Ἐξέρχεται ΟΡΑΤΙΟΣ

προσεκτικά. Τὴν ἔχει, ὠιμένα ! φαρμακώση πόνος βαθύς· ὄλ' ἀπ' τὸν θάνατον πηγάζουν τοῦ πατρός της· καὶ ιδέ, Γελτρούδη μου, ὦ Γελτρούδη ! ὄχι μοναίς, ἀλλὰ πυκναίς, ὡς λεγεῶνες, ἔρχονται ἢ θλιψες ! τοῦ πατρός της πρῶτα ὁ φόνος, κατόπιν ἡ φυγὴ τοῦ υἱοῦ σου, — καὶ δικαίως τὸν ἐξώρισ' ἐδῶθε τ' ἄγριο κίνημά του — ἀναθρασμὸς εἰς τὸν λαόν, 'ποῦ βουρκαμένους πονηρὰ συλλογιέται, κρυφομουρμουρίζει, ἀπὸ τὴν ὥραν ὅπου ὁ θάνατος ἐγνώσθη τοῦ καλοῦ Πολωνίου· κ' ἦταν μέγα λάθος νὰ ταφῇ μυστικῶς· ἡ δύστυχη Ὀφηλία ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν της χωρισμένη, δίχως τὸν ὠραῖον της νοῦν, — καὶ ὅταν αὐτὸ μᾶς λείψῃ

ἴσάν ζωγραφίσματ' ἀπομένομε ἢ ἴσάν κτήνη· —
 κ' ὕστερο ἀπ' ἄλλα, καὶ βαρύτερο ἀπὸ τ' ἄλλα,
 ὁ ἀδελφός της ἦλθεν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν
 κρυφά, κ' ἔχει τροφήν¹⁷ τὴν ἀπορίαν, μέσα
 ἴς τὰ σύννεφα κλεισμένος, καὶ ἄνθρωποι δὲν λείπουν,
 ἴπου μὲ φαρμακωμένα λόγια τοῦ εἰκονίζου
 τὸ τέλος τοῦ πατρός του· καὶ ἡ συκοφαντία
 ποσῶς δὲν θὰ διστάσῃ, ἴς τὴν ἀνέχειάν της,
 εἰς τοῦ κόσμου τ' αὐτιά νὰ μᾶς ἀδικοβάλλῃ.
 Ὡ γλυκειά μου Γελτρούδη, αὐτὸ μὲ θανατόνει,
 ὡς μηχανὴ ἴπου περισσοὺς κροτεῖ θανάτους.

[Θόρυβος ἀπὸ μέσα]

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὡμιέ, τί θόρυβος;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ποῦ εἶναι οἱ φύλακές μου;
 τὴν θύραν ἄς φρουρήσουν.

Εἰσέρχεται ἕνας ΕΥΓΕΝΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τί ἴναι;

ΕΥΓΕΝΗΣ

Σεβαστέ μου

Κύριε, νὰ φυλαχθῆς· τὸ πέλαγο, ἂν πηδάει
 τὰ ὄρια του, μὲ ὄρμηκὴν τόσην δὲν κατατρῶγει
 τὸ περιγιάλι, μ' ὄσην βίαν ὁ Λαέρτης
 μ' ἀνταρτῶν πλῆθος τοὺς φρουροὺς σου στρώνει κάτω.
 Αὐτὸν ὁ ὄχλος ὀνομάζει κύριόν του·
 καὶ ὡσάν ὁ κόσμος τώρα νὰ ἴμελλε ν' ἀρχίσῃ,
 καὶ νὰ λησμονηθοῦν συνήθεια καὶ ἀρχαιότης,
 ἴπου κάθε λόγον βεβαιόνουν καὶ στηρίζουν,
 φωνάζουν· Ὁ Ἐκλεκτός μας! θὰ ἴναι βασιλέας
 ὁ Λαέρτης! καὶ σκοῦφοι, χέρια, γλώσσαις, ἄλλα

ἕως τὸν θόλον τ' οὐρανοῦ τὸν ἤχον στέλνουν·
'Θά 'ναι ὁ Λαέρτης βασιλέας, ὁ Λαέρτης!'

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Πόσο¹⁸ ἀλυκτοῦν φαιδροὶ 'ς τὸ ψεύτικο κυνήγι!
Τὸ χνάρι ἐχάσετε, σκυλιά, Δανοὶ προδόταις!
[Θόρυβος ἀπὸ μέσα]

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ταῖς θύραις σπάσαν.

Εἰσέρχεται ΛΑΕΡΤΗΣ ὀπλισμένος, ΔΑΝΟΙ κατόπι του.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ποῦ 'ναι ὁ Βασιλέας; — Κύριοι,
σεῖς ὅλοι μείνετ' ἔξω.

ΔΑΝΟΙ

Θεὲ νὰ μᾶς ἀφήσης

νὰ ἐμποῦμε.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μὴ μὲ ἀκολουθήτε, ἂν μ' ἀγαπάτε.

ΔΑΝΟΙ

Σὲ ὑπακοῦμε. [Ἀποσύρονται]

ΛΑΕΡΤΗΣ

Εὐχαριστῶ σας' νὰ κρατήτε
τὴν θύραν. — Βασιλειᾶ ξεντροπιασμένε, δός μου
τὸν πατέρα μου!

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

'Αγάλι, ἀγαπητὲ Λαέρτη

ΛΑΕΡΤΗΣ

Αἵματος στάλ' ἂν ἡσυχάζῃ μὲ κηρύττει

νόθον, μοῦ λέγει ξεχασμένον τὸν πατέρα,
καὶ τὸ ἀγνὸ τῆς μητρὸς μου μέτωπο πυρόνει
'ς τὸ μεσόφρυδο, ἐδῶ, μὲ βοῦλλαν ἀτιμίας.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Διατί, Λαέρτη, τόσο γιγαντώδες σχῆμα
ἢ ἀνταρσιά σου ἐπῆρεν; — "Ἄφησε¹⁹ νὰ κάμη,
Γελτρούδη, καὶ διὰ μᾶς μὴ φοβηθῆς· ἡ Χάρις
τόσο φρουρεῖ τοὺς βασιλεῖς, 'ποῦ ἡ προδοσία
μόνον ἀπὸ μακρὰν προσβλέπει 'ς τὸν σκοπὸν τῆς
καὶ δὲν τὸν ἐκτελεῖ. — Λαέρτη, τῶρα εἰπέ μου,
διατί 'σαι τόσο θυμωμένος; — Σὺ, Γελτρούδη,
ἄφησέ τον νὰ κάμη. — "Ἀνθρωπε, δὲν λέγεις;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ὁ πατέρας μου ποῦ 'ναι;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

'Ἀπεθαμένος.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

"Ομως

ὄχι ἀπὸ αὐτόν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Νὰ ἐρωτᾷ θὰ τὸν ἀφήσης
ὅσο θέλει.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Καὶ πῶς συνέβη ὁ θάνατός του;
Δὲν θὰ μὲ παίξουν· στέλνω μὲς τὸν μαῦρον Ἄδην
δρκοὺς καὶ ὑποταγὴν! συνειδήσιν καὶ χάριν
παραδίδω 'ς τὰ βᾶθη τῆς φρικτῆς ἀβύσσου!
'Ἄς κολασθῶ! Μ' ἔχουν εἰς τοῦτο καταντήση,
ὅπου τὸν κόσμον τοῦτον καὶ τὸν ἄλλον ἔχω

ἔξω ἀπὸ τὸν νοῦν μου· ἄς ἔλθῃ ὁ, τι καὶ ἂν ἔλθῃ, θέλω
ἐκδίκησιν καλὴν νὰ λάβω τοῦ θανάτου
τοῦ πατρός μου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Καὶ ποῖος θὰ σὲ σταματήσει;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μόνον ἡ θέλησίς μου καὶ ὄχι ὁ κόσμος ὅλος·
καὶ ὡς πρὸς τὰ μέσα, θὰ τὰ οἰκονομήσω εἰς τρόπον
ὥστε θὰ ὑπάγω ἐμπρὸς μὲ ὀλίγον.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὦ καλέ μου

Λαέρτη, ἂν ποθεῖς νὰ μάθῃς πῶς συνέβη
τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός σου ὁ θάνατος, μὲ τοῦτο
ἡ ἐκδίκησίς σου θέλει ἐχθρὸν ὁμοῦ καὶ φίλον,
πταιστὴν καὶ ἀθῶον ἐνταυτῷ, νὰ τιμωρήσῃ;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Κάνεναν ἄλλον, μόνον τοὺς ἐχθροὺς του.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Θέλεις

νὰ τοὺς μάθῃς λοιπόν;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Εἰς τοὺς καλοὺς του φίλους
ταῖς ἀγκάλαις μου ἀνοίγω, καί, ὡς ὁ ζωοδότης
πελεκάνος²⁰, ἔς αὐτοὺς εἶμ' ἔτοιμος νὰ δώσω
τὸ αἷμα μου τροφήν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τώρα ὁμιλεῖς, Λαέρτη,
ὡς ἀγαθὸς υἱὸς καὶ ὡς εὐγενὴς τφόντι.

Ὅτ' εἶμαι ἀθῶος τοῦ θανάτου τοῦ πατρός σου,
καὶ ὅτι κατάκαρδα λυποῦμαι καὶ τὸν κλαίω,
τοῦτ' ὡς ἴσια γραμμὴ 'ς τὸν νοῦν σου θὰ περάσῃ
ὅπως τὸ φῶς 'ς τὸν ὀφθαλμόν σου.

ΔΑΝΟΙ [Ἐπὶ μέσα]

Ἀφήσετέ την

νὰ ἔμπη.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τί; ποιά ταραχὴ 'ναι τούτη;

Εἰσέρχεται ΟΦΗΛΙΑ

ΛΑΕΡΤΗΣ

ὦ θέρμη²¹,

τὰ μυαλά μου φρύξε! ἐπτάπικρα τὰ δάκρυα
τὴν αἰσθησὶν νὰ κάψουν ὄλην τῶν ματιῶν μου. —
Ἡ τρέλλα σου, μὰ τὸν Θεόν, μὲ τόσο βάρος
θὰ πλερωθῇ, 'ποῦ ἡ ζυγαριὰ 'ς ἐμᾶς θὰ κλίνη.
ὦ τοῦ Μαῖοῦ τριανταφυλλάκι! ἀγαπημένη
κόρη, ἀδελφοῦλα μου, γλυκύτατη Ὀφηλία! —
Πῶς τὸ θέλει ὁ Θεὸς ἢ φρένες μίας νέας
θνηταῖς²² νὰ ἦναι ὡς ἡ ζωὴ τοῦ γέρου ἀνθρώπου;
Τόσο²³ λεπτή 'ναι ἡ φύσις 'ς τὴν ἀγάπην, ὥστε
'ς ὅ,τι ἀγαπᾷ στέλνει κατόπι κάποιον δεῖγμα
πολύτιμο παρμένο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν της.

ΟΦΗΛΙΑ [Τραγουδᾷ]

*Μὲ ξέσκεπο τὸ πρόσωπο
'ς τὴν νεκρικὴν του κλίνη,
ἀλοῖμονον, ἀλοῖμονον, ἀλοί!
τὸν φέραν, καὶ 'ς τὸν τάφον του
δάκρυ πολὺ καὶ θρῆνοι.*

Ἐχε ὑγείαν, περιστέρι μου.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τὰ λογικά σου ἂν εἶχες κ' ἤθελε μὲ σπρώχνῃς
νὰ ἐκδικηθῶ, δὲν θά 'ταν τόσ' ἡ δύναμὶς σου.

ΟΦΗΛΙΑ

Πρέπει νὰ τραγουδήσῃς ἔτσι·

Κάτω ἂν τὸν κραΐξῃς
θὰ κατεβῆ.

᾽Ω! πόσο²⁴ τοῦ ταιριάζει τὸ ροδάνι· εἶναι ὁ ἐπίβουλος οἰ-
κονόμος ὅπου ἔκλεψε τὴν θυγατέρα τοῦ κυρίου του.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τὸ²⁵ μὴδὲν αὐτὸ λέγει τὸ πᾶν.

ΟΦΗΛΙΑ

Ἐδῶ δενδρολίβανο· εἶναι διὰ θυμητικό· νὰ ζῆς, ἀγάπη
μου, θυμήσου με· κ' ἐδῶ πανσέδες διὰ νὰ συλλογίζεσαι.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μέσα εἰς τὴν τρέλλαν νουθεσία²⁶· συλλογισμὸς καὶ ἐν-
θύμησις ταιριασμένα.

ΟΦΗΛΙΑ

Σύ, πάρε μάρθο²⁷ καὶ πήγανο· σύ, τὰ Πάθη²⁸, κ' ἐγὼ
κρατῶ ἓνα μέρος· ἤμποροῦσα νὰ τ' ὀνομάσω τὸ ἄνθος τῆς
Χάριτος διὰ τὴν Ἁγίαν Ἀνάστασιν. ᾽Ω! σύ πρέπει νὰ κρα-
τῆς τὰ πάθη σου μὲ κάποιαν²⁹ διαφορὰν. Ἴδου μία μαρ-
γαρίτα³⁰· ἤθελα νὰ σοῦ δώσω ὀλίγα γιοφύλλια³¹, ἀλλὰ
ἐμαράθηκαν ὄλα, ἅμ' ἀπέθανε ὁ πατέρας μου· λέγουν ὅτι
ἔκαμ' ἓνα καλὸ τέλος.

[Τραγουδᾷ] Ὁ γλυκός μου Κωνσταντῖνος
εἶναι ἡ μόνη μου χαρά.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μαράζι, θλιψιν, πάθος, καὶ τὸν ἴδιον Ἄδην,
τὰ στρέφει ὄλα εἰς ὁμορφιά, χάριν καὶ ἀγάπην.

ΟΦΗΛΙΑ [Τραγουδᾷ]

Καὶ ἔς τὸν αἰῶνα δὲν θὰ γυρίση;
καὶ ἔς τὸν αἰῶνα δὲν θὰ γυρίση;
Ὅχι, ἀπέθανε, μὴ καρτερῆς,
γύρε τὸ μνήμα σου καὶ σὸ ναύρηξ.
Ὡσὰν τουλούπαις χιόνι τὰ γενάκια,
ὡσὰν σκουλι λινάρι τὰ μαλλάκια·
ἐχάθη ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον, πάει,
καὶ χαμένα τὸ δάκρυ μας κυλάει·
τὴν ψυχὴν του ὁ Θεὸς νὰ συγχωρᾷ.

καθὼς καὶ ὄλων τῶν Χριστιανῶν· παρακαλῶ τὸν Θεὸν νὰ
σᾶς γίνῃ ἴλεος.

[Ἐξέρχεται.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τὸ βλέπεις; ³² ὦ Θεέ!

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Λαέρτη, ἂν δὲν μοῦ δώσης
εἰς τὸν πόνον σου μέρος, μ' ἀδικεῖς. Τῶρ' ἄμε,
καὶ τῶν φίλων, ποῦ ἔχεις, τοὺς φρονιμωτέρους
ὄποιους καὶ ἂν θέλῃς πάρε, καὶ ὅταν μᾶς ἀκούσουν
ὡς μᾶς κρίνουν αὐτοί, καὶ ἂν εὔρουν ποῦ ἔμαι πταίστης,
εἶτε μὲ τὸ δικό μου χέρ' εἶτε μὲ ξένο,
θὲ νὰ σοῦ παραδώσω τὸ βασιλείό μου,
τὸν θρόνον, τὴν ζωὴν μου, καὶ ὅ,τι καὶ ἂν μοῦ ἀνήκη,
διὰ νὰ δικαιωθῆς· ἀλλ', ἂν μὲ εἴπουν ἀθῶον,
στέρξε νὰ μοῦ χαρίσης τὴν ὑπομονὴν σου,
καὶ μαζί θὰ ἐργασθοῦμε διὰ νὰ λάβῃς ὄσπην
εὐχαρίστησιν πρέπει.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ἄς γίνῃ καθὼς λέγεις.

Ὁ τρόπος τοῦ θανάτου, ἡ σκοτεινὴ ταφὴ του,
 τρόπαιον ὄχι, ξίφος ὄχι, καὶ ὄχι στέμμα
 ἔς τὸ λείψανό του ἐπάνω, οὐδὲ πομπὴ καμμία,
 οὐδὲ παρατάξις τιμῆς, φωνάζουν τόσο
 ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἔς τὴν γῆν, ὥστε μὲ βιάζου
 τὸ πρᾶγμα νὰ ἐξετάσω.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ
 καὶ ὅπου τὸ ἔγκλημα εὐρεθῆ νὰ πέσ' ἡ ἀξίνη.
 Τώρα, παρακαλῶ σε, φίλ', ἔλα μαζί μου.

[Ἐξέρχονται.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Ἄλλο Δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχονται ΟΡΑΤΙΟΣ καὶ ΥΠΗΡΕΤΗΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ

Αὐτοί, ποῦ μὲ ζητοῦσαν, τίνες εἶναι;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ναύταις,

Κύριε, — λέγουν ὅτι γράμματα σοῦ φέρνουν.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἄς ἔλθουν. —

[ΥΠΗΡΕΤΗΣ ἐξέρχεται.

Ἄσπασμούς ἀπὸ κἀνένα μέρος
δὲν περιμένω, εἰμὴ τοῦ Πρίγκιπος Ἀμλέτου.

Εἰσέρχονται ΝΑΥΤΑΙΣ

Α' ΝΑΥΤΗΣ

Κύριε, ὁ Θεὸς νὰ σὲ πολυχρονίση.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Καὶ σὲ ὁμοίως.

Α' ΝΑΥΤΗΣ

Θὰ μὲ πολυχρονίση, Κύριε, ἂν τὸ θέλῃ. Ἴδου ἓνα
γράμμα, Κύριε, διὰ σέ — εἶναι τοῦ ἀπεσταλμένου, ὅπου
ἦταν κινήμενος διὰ τὴν Ἀγγλίαν, — ἂν ἀληθεύῃ ὅτι ὄνο-
μάζεσαι Ὀράτιος, καθὼς μ' ἐπληροφόρησαν.

ΟΡΑΤΙΟΣ

[Ἀναγινώσκει] Ὀράτιε, ἅμα διατρέξῃς τὸ γράμμα μου,
κάμε ὥστε τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸν
Βασιλέα· ἔχουν γράμματα δι' αὐτόν. Δὲν εἶχαμε ζήση
ἀκόμη δύο ἡμερόνυκτα εἰς τὴν θάλασσαν, ὅταν ἓνα πει-
ρατικό καράβι καλὰ ἀρματωμένο μᾶς ἐκινήγησε· ἐπειδὴ
τὸ καράβι μας δὲν ἦταν καλοθάλασσο, ἀναγκασθήκαμε
νὰ ἀνδρειευθοῦμε καὶ νὰ πολεμήσωμε· καθὼς ἐπιασθή-
καμε, ἐγὼ ἐπήδησα μέσα εἰς τὸ πειρατικό, κ' εὐθὺς ἐκεῖ-
νοι τὸ ἐξεκόλλησαν ἀπὸ τὸ δικό μας, κ' ἐγὼ ἔμεινα μό-
νος εἰς τὰ χέρια τους. Αὐτοὶ ἐφέρθηκαρ πρὸς ἐμέ ὡς
πειραταὶ γενναῖοι· ἀλλὰ ἤξευραν τί ἔκαμναν· ἐγὼ θὰ
τοὺς εὐεργετήσω. Κάμε νὰ λάβῃ ὁ Βασιλέας τὰ γράμ-
ματά μου, καὶ σὲ τρέξε πρὸς ἐμέ μὲ ὄσσην σπουδὴν ἤθελε
φεύγῃς ἀπὸ τὸν θάνατον. Ἐχω νὰ σοῦ προσφέρω λόγια,
ὅπου ἅμα τ' ἀκούσης θὰ μείνης ἄλλαλος, καὶ μ' ὅλον
τοῦτο εἶναι πολὺ ἐλαφρὰ, ἂν συγκριθοῦν μὲ τὸ βᾶρος
τῆς ὑποθέσεως. Αὐτοὶ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι θέλει σὲ ὀδη-

γήσουν ἐκεῖ ὅπου εἶμαι. Ὁ Ροζενκράς καὶ ὁ Γυλδεν-
στέρνης ἐξακολουθοῦν τὸ ταξεῖδι τους διὰ τὴν Ἀγγλίαν·
δι' αὐτοὺς ἔχω πολλὰ νὰ σοῦ εἰπῶ. Ὑγίαινε. Ὁ γνω-
στός σου φίλος

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἐλάτε νὰ σᾶς δείξω ποῦ τὰ γράμματά σας
θὰ δώσετε, κ' εὐθύς νὰ γίνετε ὁδηγοί μου
νὰ εὐρωμεν ἐκεῖνον 'ποῦ σᾶς τὰ ἔχει δώσει.

[Ἐξέρχονται.]

ΣΚΗΝΗ Ζ'.

Ἄλλο δωμάτιον εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ.

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ καὶ ΛΑΕΡΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τώρα³³ ἡ συνειδήσίς σου τὴν ἀπόλυσίν μου
χρεωστεῖ νὰ σφραγίσῃ, καὶ μὲς τὴν καρδιά σου
νὰ μὲ βάλῃς ὡς φίλον, ἅμα ἐβεβαιώθῃς
μὲ τ' αὐτιά σου ὅτι ἐκεῖνος, 'ποῦ τὸν εὐγενῆ σου
πατέρα ἐφόνευσεν, ἐμὲ νὰ θανατώσῃ
εἶχε σκοπόν.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Βεβαίως, εἶναι ἀποδειγμένο.
Ἄλλ' εἶπέ μου διατί δὲν ἔχεις κατατρέξῃ
ἐγκλήματα ὡς αὐτὰ θανάσιμα καὶ μαῦρα,
ὅποτεν σὲ ἀναγκάζαν ἢ ἀσφάλειά σου,
ἢ φρόνησις καὶ τόσα πράγματ' ἄλλ' ἀκόμη;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εἶχα δυὸ λόγους μερικoὺς 'ποῦ δὲν μ' ἀφίναν·

θὰ σοῦ φανοῦν ἴσως μικροί, καὶ ὁμως μεγάλο
 ἔχουν δι' ἐμὲ τὸ βᾶρος· ἡ βασιλίσσά μου,
 ἡ μητέρα του, ζῆ καὶ βλέπει μὲ τὸ φῶς του·
 καὶ ὡς πρὸς ἐμὲ (δὲν ξεύρω πῶς νὰ τ' ὀνομάσω
 ἀρετὴν μου ἢ πληγὴν), τόσο μ' αὐτὴν δεμένη
 εἶναι ἡ ζωὴ μου καὶ ἡ ψυχὴ, 'ποῦ, καθὼς³⁴ τ' ἄστρο
 δὲν κινεῖται εἰμὴ μέσα εἰς τὴν δικὴν του σφαιραν,
 κ' ἐγὼ πνοὴν δὲν ἔχω εἰμὴ μὲ τὴν πνοὴν της.
 Ὁ ἄλλος λόγος, 'ποῦ μ' ἐμπόδιζε ν' ἀνοίξω
 μιὰν κρίσιν δημοσίαν, ἦταν ἡ μεγάλη
 ἀγάπη, 'ποῦ ὁ κοινὸς λαὸς 'ς ἐκεῖνον ἔχει,
 ὥστε τὰ παισίματά του χρωματίζ' εἰς τρόπον,
 ἔποῦ, καθὼς τὸ ξύλο³⁵ ἢ βρύση ἀλλάξ' εἰς πέτραν,
 ἤθελε μετατρέψ' εἰς χάρες τὰ δεσμά του³⁶,
 καὶ 'ς τὴν ὀρμὴν τοῦ τόσοσ ἀνέμου τὰ ἐλαφρά μου
 ἀκόντια θὰ 'σαν λυγιστὰ καὶ θὰ ἐγυρίζαν
 'ς τὸ τόξο μου χωρὶς νὰ φθάσουν 'ς τὸ σημάδι.

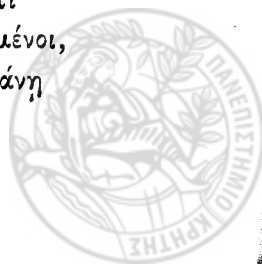
ΛΑΕΡΤΗΣ

Ἐνα εὐγενὴ πατέρα ὡστόσο ἐγὼ στεροῦμαι,
 ἔχω μιὰν ἀδελφὴν 'ς ἀπελπισμένην θέσιν,
 κ' ἡ ἀρετὴ της — ἂν οἱ ἔπαινοι ἐμποροῦσαν
 εἰς ὅ,τι ἐχάθη νὰ στραφοῦν — ἦταν στημένη
 'ς τὴν κορυφὴν τῆς γενεᾶς μας, νὰ προβάλλη
 μὲ θάρρος εἰς τὸν κόσμον τὴν ἐντέλειάν της.
 Ἄλλ' ἡ ἐκδίκησις θὰ ἔλθῃ.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Μὴ διὰ τοῦτο

τοὺς ὕπνους σου ταράξῃς· μὴ πιστεύῃς ὅτι
 τόσο εἶμασθε χοντροὶ καὶ ἀναίσθητοι πλασμένοι,
 ὥστε ν' ἀφίνωμε³⁷ ἀπ' τὰ γένηια νὰ μᾶς πιάνῃ
 ὁ κίνδυνος, κ' ἐμεῖς νὰ τό' χωμε παιγνίδι.

Ἵ ὀλίγο³⁸ κάτι περισσότερο θ' ἀκούσης·
τὸν ἀγαποῦσα τὸν πατέρα σου, κ' ἐμένα
τὸν ἴδιον δὲν μισῶ, καὶ ἀπ' ὅλ' αὐτά, νομίζω,
μπορεῖς³⁹ νὰ φαντασθῆς, —

Εἰσέρχεται ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Τί τρέχει; τί ναι νέο;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Γράμματ' ἀπ' τὸν Ἀμλέτον, Κύριέ μου· τοῦτο
διὰ τὴν Μεγαλειότητά σου καὶ τὸ ἄλλο
διὰ τὴν Βασίλισσαν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄπ' τὸν Ἀμλέτον! ποίος

τά 'φερε;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Ναύταις, καθὼς μοῦ 'παν, Κύριέ μου·
ἀλλ' ἐγὼ δὲν τοὺς εἶδα· ὁ Κλαύδιος τὰ 'χει λάβῃ
ἀπὸ τὸν κομιστὴν καὶ τὰ 'ῶκε 'ς ἐμένα.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Λαέρτη, θὰ τ' ἀκούσης. — Μόνους ἄφησέ μας.

[Ἐξέρχεται ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

[Ἄναγιώσκει] Ὑψηλότετε καὶ Κραταιότετε! Μάθε ὅτι
εἶμαι βγαλμένος γυμνὸς εἰς τὸ βασιλείῳ σου. Ἀῦριο θὰ
ζητήσω τὴν ἄδειαν ν' ἀπαντήσω τοὺς βασιλικούς σου
ὀφθαλμούς· θὰ σὲ παρακαλέσω ταπεινῶς ν' ἀκούσης τὰ
περιστατικά ποῦ ἔφεραν τὴν ἔξαφρην καὶ τόσο θαυμα-
στὴν ἐπιστροφὴν μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τί νὰ σημαίνη τοῦτο; Ἐπέστρεψαν κ' οἱ ἄλλοι;
Μὴ τάχα ὑπάρχη δόλος κ' εἶναι τοῦτο μῦθος;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τὸ χέρι τὸ γνωρίζεις;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εἶναι ὁ χαρακτήρας
τοῦ Ἀμλέτου· 'γυμνός!' κ' ἐδῶ κάτω προσθέτει
'μόνος' — δὲν μὲ βοηθεῖς;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Κύριε, τὸν νοῦν μου χάνω.
Ὅμως ἄς ἔλθῃ· τούτ' ἡ ἄρρωστη καρδιά μου
μέσα ζεσταίνεται, ποῦ θὰ τὸν ἀνταμώσω,
καὶ θὰ τοῦ εἰπῶ· 'Σὺ τοῦτο μῶκαμες'.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Λαέρτη,
ἐὰν ⁴⁰ τὸ πράγμα τρέχει ὡς τρέχει, — κ' εἶναι ἀκόμη
ἀμφιβολία; — στέργεις ὁδηγὸν νὰ μ' ἔχῃς;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ναί, Κύριέ μου, ἀρκεῖ νὰ μὴ μὲ ὁδηγήσῃς
εἰς τὴν εἰρήνην.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

ἽΣ τὴν εἰρήνην τῆς ψυχῆς σου.
Ἄν ἐγύρισε τώρα καὶ ἀπεστράφη τοῦτο
τὸ ταξίδι, οὐδὲ θέλει νὰ τὸ κάμῃ πλέον,
θὲ νὰ τὸν σπρώξω ἐγὼ νὰ ἐπιχειρήσῃ ἀγῶνα
κάποιον, ποῦ ὠρίμασεν ὁ νοῦς μου, καὶ ὅπου θαῦρη
τὸν ἐξολοθρευμὸν τοῦ ἀφεύκτως, καὶ οὐδὲ χεῖλος
γογγυσμὸν θὲ νὰ βγάλῃ διὰ τὸν θάνατόν του,
καὶ τὸ μηχανήμα ποσῶς δὲν θὰ νοήσῃ
μήτε ἡ μητέρα, καὶ θὰ εἰπῇ πῶς πταί' ἡ Τύχη.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μὲ ζῆλον θὰ σ' ἀκολουθήσω, Κύριέ μου,

ἂν νὰ ὀργανίσης ἡμποροῦσες ὄλα εἰς τρόπον
ὥστε νὰ γίν' ὁ ἐκτελεστῆς ἐγώ.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Τὸ πρᾶγμα

συντρέχει θαυμαστά! Εἰς τὸν καιρὸν ποῦ ἦσουν
ς τὴν ξενιτειά, πολλαῖς φοραῖς ἔγινε λόγος
'ς τὸν Ἀμλέτον ἐμπρὸς δι' ἓνα χάρισμα σου,
ποῦ ἐξόχως, λέγουν, σὲ στολίζει· καὶ αὐτὸ μόνο
τὸν φθόνον τοῦ ἐκινουῦσεν, ὅσο δὲν μποροῦσαν
ὄλα σου τ' ἄλλα προτερήματα ἐνωμένα,
ἂν κ' εἶναι, ὡς ἐγὼ κρίνω, τὸ μικρότερό σου.

ΛΛΕΡΤΗΣ

Τί πρᾶγμα, Κύριε;

ΒΑΣΙΛΕΥΣ

Ἐς τῆς νεότητος τὸν σκοῦφον
ἀπλὸ γαιτάνι, καὶ ὅμως χρήσιμο στολίδι·
ὄτ' ἡ φαιδρὴ καὶ ἀμελημένη ἐνδυμασία
ποῦ ἡ νεότης φορεῖ, τὴν γάριν τῆς αὐξάνει,
καθὼς ἡ γούνα καὶ τὰ μαῦρα ροῦχα δίδουν
ὕγιαν κ' ἦθος σοβαρὸ τοῦ ὠρίμου ἀνθρώπου.
Εἶναι δυὸ μῆνες, κάποιος ἐδῶ πέρα εὐρέθη
εὐγενῆς Νορμανδός· — ἐγὼ τοὺς Γάλλους εἶδα
κ' ἐναντίον τους ἔχω ὑπηρετήσῃ· ξεύρω
πόσο λαμπρὰ 'ς τ' ἄλογο στέκουν· ἀλλ' ὁ νέος
πῶς εἶχε μαγικὰ θαρροῦσες· φυτεμένους
'ς τὴν σέλλαν ἔδειχεν αὐτός, καὶ τὸ γενναῖο
τετράποδον εἰς τόσα θαυμαστὰ καὶ ὠραῖα
κινήματα ὠδηγοῦσε, ὅπου τὰ δυὸ κορμιά τους
καὶ ἡ δυὸ ψυχαὶς ἀκόμη ἐφαίνοντο ἐνωμένα,
καὶ ὅσα παιγνίδια καὶ μορφαὶς καὶ ἂν ἡμποροῦσε

νά πλάσῃ ὁ νοῦς μου, ἐμέναν ὄλα ὀπίσω ἀπ' ὅ,τι
ἐκατόρθον' ἐκεῖνος.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Νορμανδὸς δὲν ἦταν;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ναί, Νορμανδός.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Εἶναι ὁ Λαμόνδος, 'ς τὴν ζωὴν μου!

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Μάλιστ', αὐτός.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Καλὰ τὸν ξεύρω, καὶ τρώντι
εἰς τὸ γένος του λάμπει ὡς πρῶτος μαργαρίτης.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τὴν ἀξιοτήτά σου ὠμολογοῦσε εἰς ὄλους·
καὶ 'ς τὴν περιγραφὴν τῆς τέχνης, ὅπου ἐξέχεις,
τῆς ὀπλαστικῆς, κ' ἐξαιρέτως τοῦ σπαθιοῦ σου,
ἐκήρυττε πῶς θαῦμα τό 'χε νὰ ἠμποροῦσε
ἄλλος μὲ σὲ νὰ συγκριθῇ· κ' ἔκαμνεν ὄρκον
'ποῦ, ἀντίπαλον ἂν σ' εἶχαν, ὡς καὶ οἱ ξιφομάχοι
τοῦ γένους του θὰ ἐχάναν ὄσσην τέχνην ἔχουν
εἰς τὴν ὄρμην, εἰς τὴν προφύλαξιν, 'ς τὸ μάτι.
Τούτ' ἡ περιγραφή του, Κύριε, τὸν Ἀμλέτον
ἔκαυσε τόσο μὲ τοῦ φθόνου τὸ φαρμάκι,
ὥστ' ἄλλο δὲν παρακαλοῦσε εἰμὴ νὰ φθάσης
πάλιν ἐδῶ κ' εὐθύς νὰ μετρηθῇ μὲ σένα.
Τώρα μὲ τοῦτο —

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τί μὲ τοῦτο, Κύριέ μου;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εἶχες ἀγάπην, ὦ Λαέρτη, τοῦ πατρός σου ;
ἢ μήπως εἶναι μόνον λύπης ζωγραφία,
θωριά χωρὶς καρδιά ;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τί τὸ ἐρωτᾷς ;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Δὲν λέγω

πῶς τοῦ πατρός σου ἀγάπην σὺ δὲν εἶχες· ἔμως
γνωρίζω πῶς μὲ τὸν καιρὸν⁴¹ γεννᾷτ' ἡ ἀγάπη,
καὶ πάλιν βλέπω τὸν καιρὸν νὰ μετριάξῃ
τοῦ αἰσθήματος τὸ πῦρ εἰς τὴν δοκιμασίαν.
Αὐτοῦ 'ς τὴν φλόγα τῆς ἀγάπης μέσα ὑπάρχει
κάτι ὡσὰν φτίλ' ἢ ὡσὰν στουππί, 'ποῦ τὴν χωνεύει·
πρᾶγμα 'ς τὴν ἴδιαν στάσιν τοῦ καλοῦ δὲν μένει,
διότι τὸ καλὸ, 'ς τὴν κορυφὴν του ἂν φθάσῃ,
ἀπ' τὴν ὑπερβολὴν του πρέπει ν' ἀποθάνῃ.
Ὅ,τι νὰ πράξῃς θέλεις πρέπει νὰ τὸ πράξῃς
ὅταν τὸ θέλῃς· ὅτι αὐτὸ τὸ 'θέλω' πάσχει
μεταλλαγαίς, ἀναβολαίς κ' ἐμπόδια τόσα,
ὅσα 'ναι χεῖλη, χέρια καὶ συμβάντα ἐμπρός του·
ὥστ' ἐκεῖνο τὸ 'πρέπει' στεναγμὸν⁴² ὁμοιάζει,
'ποῦ μὲ τὸ ἀνάσαμά του βλάπτει· ἀλλὰ 'ς τὴν ρίζαν
τῆς πληγῆς μας· ὁ Ἄμλέτος, βλέπεις, ἐπανῆλθε·
σὺ τί θὰ ἐπιχειροῦσες διὰ νὰ δείξῃς, ὄχι
μὲ λόγια, μ' ἔργα, 'ποῦ 'σαι τοῦ πατρός σου γόνος ;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μὲς τ' Ἅγιο Βῆμα νὰ τὸν σφάζω.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ναί, τῳόντι,

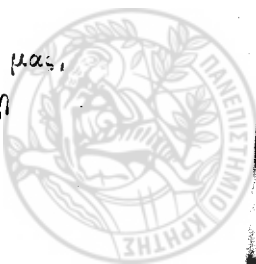
τόπος, οὐδ' ἱερός, δὲν πρέπει νὰ φυλάξῃ
 δολοφόνον· νὰ ἔχῃ ἡ ἐκδίκησις δὲν πρέπει
 περιορισμόν· ἀλλ' ἂν, Λαέρτη, αὐτὸ θὰ κάμῃς,
 πρέπει κλειστός νὰ μείνῃς ἔς τὸ δωμάτιόν σου.
 Ὁ Ἀμλέτος ἅμα φθάσῃ θέλει μάθῃ ὅτ' εἶσαι
 εἰς τὴν πατρίδα· ὥστόσο ἐμεῖς θὰ βάλωμ' ἄλλους
 νὰ σὲ ὑπερεπαινοῦν καὶ στίλβωμα νὰ δίδουν
 διπλὸ ἔς τὴν φήμην, ὅπου ὁ Γάλλος σῶχει κάμῃ·
 θέλει σᾶς φέρουν ἔς τὸν ἀγῶνα· θέλει βάλουν
 στοιχήματα, καὶ αὐτός, ἀστόχαστος, γενναῖος,
 ὅπου ποσῶς δὲν βάζει δόλον εἰς τὸν νοῦν του,
 δὲν θὰ ἐξετάσῃ τὰ σπαθιά, καὶ σὺ μὲ τέχνην
 ἐν' ἀκούμπωτο παίρνεις, κ' ἔπειτα ἔς τὴν μάχην
 μ' ἐκεῖνο τὸν περνᾶς, ἐκδίκησιν νὰ λάβῃς
 διὰ τὸν πατέρα σου.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Θὰ γίνῃ, καὶ διὰ τοῦτο
 θ' ἀλείψω τὸ σπαθί μου· ἀγορασμένη ἔχω
 ἀπὸ ἀγύρτην ἀλοιφήν θανατηφόρον,
 ὥστε κοπίδα 'ποῦ ἔς αὐτὴν βουτήσῃ μόλις,
 ἂν ἓνα μέρος αἱματώσῃ δὲν ὑπάρχει
 κατάπλασμα ἐκλεκτὸ πλασμένο ἀπ' ὅσα τρέφει
 βότανα τὸ φεγγάρι, νὰ ἡμπορῇ νὰ σώσῃ
 ἀπὸ τὸν θάνατον τὸ σῶμα, 'ποῦ ἐχαράχθη
 κἂν ἐλαφρά. Κ' ἐγὼ μ' ἐκείνην τὴν πανοῦκλαν
 θὰ χρίσω τὸ σπαθί μου, καὶ ἄμεσον θὰ φέρῃ
 τὸν θάνατον, καὶ ἂν μόνον ξῶδερμα τὸν πάρω.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν ἀκόμη·
 νὰ ἰδοῦμε ποιὸς ἀρμόζει τρόπος ἔς τὸν σκοπὸν μας,
 ποιὰ μέσα, ποιὸς καιρός· ἂν τοῦτο θ' ἀποτύχῃ
 κ' ἡ ἐκτέλεσις κακὴ τὸ σχέδιό μας προδώσῃ,

κάλλιο ἀρχὴ νὰ μὴ γίνῃ· καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον
τὸ στρατήγημα τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ ὀπίσω
δεύτερο 'ποῦ νὰ στέκῃ ὀλόρθο, ἂν ξεθυμάνῃ
τὸ πρῶτο μὲς τὴν δοκιμὴν. — Γεῖά! στάσου — ἀγάλι!
στοίχημα ἐπίσημο 'ς τὴν τέχνην σας ἐπάνω
θὰ κηρύξωμ' ἑμεῖς· — τὸ ἡῦρα! — μὲς τὴν ὥραν
ὅπου ζεστοί, φρυγμένοι θὰ 'σθε ἀπ' τὸν ἀγῶνα
(κ' ἐπίτηδες γοργὰ σὺ θὰ κινῆς τὸ ξίφος),
καὶ αὐτὸς νὰ πιῇ ζητήσῃ, θὰ ἔχω ἐτοιμασμένο
ποτῆρι, ὅπου, καὶ ἂν τύχῃ τὴν φαρμακωμένην
κεντιὰ σου νὰ ξεφύγῃ αὐτός, ἀρκεῖ νὰ πάρῃ
μιὰν ρουφησιά κ' ἐπίτυχε ὁ σκοπός μας. — Στάσου!
Τί θόρυβος;

Εἰσέρχεται ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Βασίλισσά μου, τί συμβαίνει;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

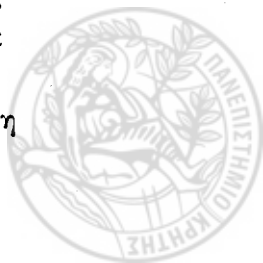
Μιά συμφορὰ πατεῖ κατάφτερνα τὴν ἄλλην,
τόσο ἔρχονται γοργὰ. — Λαέρτ', ἡ ἀδελφὴ σου
ἐπνίγη.

ΛΑΕΡΤΗΣ

'Επνίγη! ὦ! ποῦ;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

'Σ ἓνα ρυάκι ἐπάνω
ἰτιά γυρμένη τὰ χλωμά της φύλλα δείχνει
μὲς τὸν καθρέφτην τοῦ νεροῦ 'ποῦ ἀγάλι ρεεῖ·
ἔφερε ἡ κόρη αὐτοῦ φανταστικὰ στεφάνια
ἀπὸ τσουκνίδαις, χρυσολούλουδα καὶ κρίνα,
καὶ ἀπὸ τὰ κόκκιν' ἄνθη, 'ποῦ οἱ βοσκοὶ διακρίνουν
μ' ἐπίθετο γοντρό, καὶ 'ποῦ ἡ ψυχραὶς παρθέναις
τὰ λέγουν δάκτυλα νεκρῶν· καὶ ὡς προσπαθοῦσε
αὐτοῦ σκαρφαλωμένη τὰ πλεκτά της ἄνθη
'ς τὰ κλωνάρια, 'ποῦ ἐκλίναν, νὰ κρεμάσῃ, ἐκόπη

ἐν' ἄσπλαχνο κλαδί, καὶ αὐτὴ μὲ τὰ χλωρὰ τῆς
 τρόπαια πέφτει 'ς τὸ ποτάμι ὅπου τὴν κλαίει.
 Τὸ ἀπλομένο φόρεμά τῆς τὴν βαστοῦσε
 ἐπὶ ὡς νύμφην τοῦ νεροῦ, κ' ἐκείνη ὡστόσο
 ἄσματα παλαιὰ κομμένα ἐτραγουδοῦσε,
 ὡς αἰσθησιν τῆς συμφορᾶς τῆς νὰ μὴν εἶχε,
 ἢ ὡσὰν πλάσμα ἐκ γενετῆς του μαθημένο
 'ς ἐκεῖνο τὸ στοιχεῖον· ἀλλ' ἀγάλι, ἀγάλι
 ποτισμένα βαρύναν τὰ φορέματά τῆς,
 καὶ τὴν δυστυχισμένην κόρην κάτω ἐσύραν
 ἀπ' τὸ γλυκὸ τῆς ἄσμα εἰς βουρκωμένο μνημα.

ΛΑΕΡΤΗΣ

'Αλοίμονον! λοιπὸν ἐπνίγη;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

'Επνίγη, ἐπνίγη.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τόσον ἔχεις νερό, καυμένη μου 'Οφηλία,
 ὥστε τὰ δάκρυα μου νὰ ρεύσουν δὲν θ' ἀφήσω
 Ὅμως ἡ φύσις θέλει τὸ δικαίωμά τῆς,
 κ' ἡ ἐντροπὴ δὲν ἠμπορεῖ νὰ τὴν κρατήσῃ·
 μὲ τοῦτ', ἅμα στερέψουν, θέλει φύγη ὅ,τ' εἶναι
 γυναικεῖ ἄδυναμία. Κύριέ μου, χαιρε·
 γλῶσσαν εἶχα πυρός, 'ποῦ ν' ἀναδώσῃ φλόγα
 ἤθελε, ἀλλὰ τὴν πνίγει τοῦτ' ⁴³ ἡ ἀνοησία.

[Ἐξέρχεται.]

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Γελτροῦδὴ μου, κατόπιν ἅς τοῦ πᾶμε· πόσο
 εἶχα κοπιάσῃ νὰ ἡμερώσω τὴν ὀργὴν του!
 Τώρα φοβοῦμαι μήπως τὴν ξυπνήσῃ τούτῃ
 ἡ ἀφορμὴ· λοιπὸν κατόπιν ἅς τοῦ πᾶμε.

[Ἐξέρχονται.]

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ. Εισέρχονται δύο ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΑΙΣ
μὲ δίκοπαις κλ.

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Γίνεται νὰ δοθῇ χριστιανικὴ ταφὴ ἐκείνης, ὅπου θελη-
ματικῶς ἠθέλησε νὰ σωθῇ; ¹

Β΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Γίνεται, σοῦ λέγω· σκάψε τῆς λοιπὸν ὀγλήγορα τὸν λάκ-
κον· ὁ βασιλικὸς κριτὴς ἐκάθισε νὰ τὴν κρίνῃ κ' εὐρίσκει
ὅτι τοῦτος ὁ ἐνταφιασμὸς εἶναι χριστιανικὸς.

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

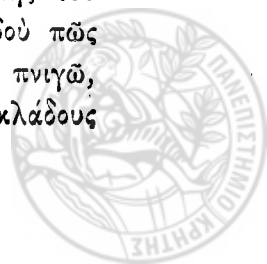
Πῶς γίνεται αὐτό; ἐκτός ἂν αὐτὴ ἐπῆγε νὰ πινηῖ διὰ
νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς.

Β΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἔλα τώρα, αὐτὸ ἡῦραν.

Α΄ ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Πρέπει ἐξ ἀνάγκης νὰ ἦταν εἰς θέσιν προσβολῆς τοῦ
ἑαυτοῦ τῆς, — διαφορετικὰ δὲν γίνεται· διότι ἰδοὺ πῶς
στέκει τὸ πρᾶγμα· ἂν ἐγὼ ἔξάργου πηγαίνω νὰ πινηῶ,
τοῦτο ἀποδείχνει μίαν πρᾶξιν, καὶ ἡ πρᾶξις ² ἔχει κλάδους

τρεις· πράξιν, ἐνέργειαν, ἐκτέλεσιν· ἀραγοῦν αὐτὴ ἕξαργουν ἐπῆγε νὰ πνιγῆ.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Καλά, μόν' ἄκουσε, ἀγαθὲ μου σκαφτιᾶ.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἄσε με νὰ ὁμιλήσω· ἐδῶ εἶναι τὸ νερό· ἐξαιρετα· ἐδῶ στέκει ὁ ἄνθρωπος· ἐξαιρετα· ἂν ὁ ἄνθρωπος πηγαίνει πρὸς τοῦτο τὸ νερό καὶ πνιγῆ, τοῦτο πάει νὰ εἰπῆ ὅτι, θέλει δὲν θέλει, ἐπῆγε· αὐτὸ νὰ σημειώσης· ἀλλ' ἂν τὸ νερό πηγαίνει πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν πνίξῃ, τότε δὲν πνίγει αὐτὸς τὸν ἑαυτὸν του· ἀραγοῦν ὅποιος δὲν εἶναι πταιστῆς διὰ τὸν θάνατον του, ἐκεῖνος δὲν συντομεύει τὴν ζωὴν του.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἄλλ' αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

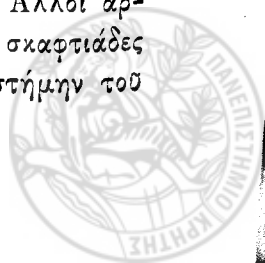
Βεβαιότατα, εἶναι τοῦ βασιλικοῦ κριτοῦ ὁ νόμος.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Θέλεις νὰ πιάσης τὴν ἀλήθειαν; Ἄν αὐτὴ δὲν ἦταν ἀρχοντοπούλα, θὰ τὴν ἔθαπταν ἔξω ἀπὸ τὸν τόπον τῶν Χριστιανῶν.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ναί, τώρα ὁμιλήσῃς σωστά· καὶ εἶναι τῶντι ἀμαρτία, οἱ τρανοὶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον νὰ ἔχουν θάρρος νὰ πνιγῶνται καὶ νὰ κρεμιῶνται, περισσότερο παρὰ οἱ εἰς Χριστὸν ἀδελφοὶ των. — Κόπιασε, δίκοπῆ μου. Ἄλλοι ἀρχοντες ἀρχαῖοι δὲν εἶναι παρὰ οἱ κηπουροί, οἱ σκαφτιᾶδες καὶ οἱ νεκροθάπταις· κρατοῦν ἀκόμη τὴν ἐπιστήμην τοῦ Ἄδάμ.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἦταν ἄρχοντας ὁ Ἀδάμ;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἦταν ὁ πρῶτος ὁποῦ ἐφόρεσεν ἄρματα.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Καλέ, δὲν εἶχε ἄρματα.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Τί; εἶσαι ἀβάπτιστος; Πῶς ἐννοεῖς τὴν Ἁγίαν Γραφήν; ἢ Ἁγία Γραφή μᾶς λέγει 'ὁ Ἀδάμ ἔσκαπτε'· χωρὶς ἄρματα ἤμποροῦσε νὰ σκάπη; Θὰ σοῦ βάλω καὶ ἓνα ἄλλο ζήτημα· ἐὰν δὲν μοῦ δώσης σωστὴν ἀπόκρισιν, τότε ἐξομολογήσου³ πρῶτα καὶ —

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Λέγε λοιπόν.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

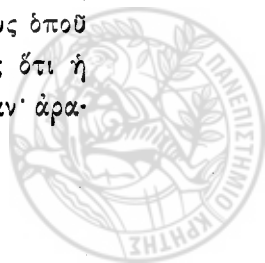
Ποῖος εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ οἰκοδομεῖ στερεώτερα καὶ ἀπὸ τὸν κτίστην, καὶ ἀπὸ τὸν ναυπηγὸν καὶ ἀπὸ τὸν ξυλουργόν;

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ὁ κρεματοφτειάστης· διότι ἐκεῖν' ἡ οἰκοδομή, καὶ χιλιάδαις ἀνθρώπους ἂν φιλοξενήσῃ, ὅλους τοὺς τρώγει.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Μὰ τὴν πίστην μου, τὸ πνεῦμα σου μ' ἀρέσει· καλὴ εἶναι ἡ κρεμάλα· ἀλλὰ πῶς καλὴ; καλὴ δι' αὐτοὺς ὁποῦ κάμνουν τὸ κακό· τώρα σὺ κάμνεις κακὰ νὰ λέγῃς ὅτι ἡ κρεμάλα εἶναι κτίσμα στερεώτερο ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν· ἀρα·

γοῦν ἢ κρεμάλα εἶναι καλὴ διὰ σέ. Εἰς τὸ προκείμενο πάλι ἔμπρός.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

ῥ Ποῖος⁴ εἶναι ἐκεῖνος ὅπου οἰκοδομεῖ στερεώτερα καὶ ἀπὸ τὸν κτίστην, καὶ ἀπὸ τὸν ναυπηγὸν καὶ ἀπὸ τὸν ξυλουργόν;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

ῥ Ἐλα, εἰπέ μου αὐτό, καὶ κατόπι⁵ λύσε τὸ ζευγάρι σου.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Μὰ τὸν Θεόν, τώρα τὸ εὔρηκα.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

ῥ Ἐμπρός λοιπόν.

Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Μὰ τὸ βάπτισμα, δὲν τὸ εὔρηκα· μοῦ ἔφυγε.

Εἰσέρχονται ΑΜΑΕΤΟΣ καὶ ΟΡΑΤΙΟΣ εἰς ἀπόστασιν.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

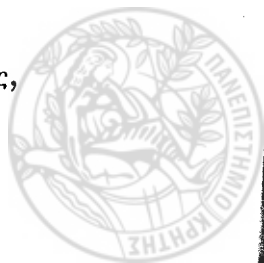
Μὴ στραγγίζης περισσότερο τὸ μυαλό σου μ' αὐτό· τ' ὀκνό σου γαῖδοῦρι, ὅσο καὶ ἂν τὸ ξυλοκοπᾷς, δὲν ἀλλάζει τὸ πάτημά του· καὶ ἂν σέ ξαναερωτήσῃ κάνεις, ἀποκρίσου· ὁ νεκροθάπτης· τὰ σπίτια ὅπου κατασκευάζει ἐκεῖνος κρατοῦν ἕως τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως. ῥ Ἐλα πήγαινε εἰς τὸ καπηλειό καὶ φέρε μου ἓνα γυαλί ραχὴ.

[ῥ Ἐξέρχεται Β' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

[Σκάπτει καὶ τραγοῦδᾷ]

*ῥ ὦ πόσον ἦταν ἰλαρὸς⁶
τῆς νεότητος μου ὁ καλὸς καιρὸς,
ὅπ' ἀγαποῦσα!*

*Μὲ τὴν ἀγάπην 'ς τὴν ψυχὴν,
μὲ τὴν ἀγάπην μοναχὴν,
γλυκοπεροῦσα.*

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν ἔχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος αἰσθησιν ἀπ' ὅ,τι κάμνει, καὶ τραγουδᾷ ἐνῶ σκάπτει τάφον;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τόσο ἐσυνήθισε ὥστε αὐτὴ ἡ ἐργασία τοῦ ἔγινε φυσικὴ καὶ εὐκόλη.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αὐτὸ εἶναι· τὸ χέρι ⁷ ὅσο ὀλιγώτερο ἐργάζεται τόσο τρυφερώτερα αἰσθάνεται.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ [Τραγουδᾷ]

*'Αλλὰ μὲ κλεφτοπάτημα, τρεκλίζοντας ὀπίσω,
τὸ γῆρας ἄχ! μ' ἐπρόφθασε χωρὶς νὰ τὸ νοήσω,
μ' ἄρπαξε ἀπὸ τὸν κούτικα μὲ τὰ παληονυχά του
καὶ 'ς τὸ καράβι μ' ἔρριξε 'ποῦ εἶναι τοῦ θανάτου.*

[Ρίχνει ἔξω ἓνα κρανίον]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐκεῖνο τὸ καύκαλο μιὰ φορὰ εἶχε γλῶσσαν μέσα του, καὶ ἤμποροσε νὰ τραγουδᾷ· κύττα πῶς ἐκεῖνος ὁ κακοῦργος τὸ πετᾷ κατὰ γῆς ὡς νὰ ἦταν τὸ σαγονοκόκκαλο τοῦ Κάιν, ὅπου ἔκαμε τὸν πρῶτον φόνον! Ἴσως ἐνδέχεται νὰ ἦταν ἡ κεφαλὴ κάθενός διπλωμάτη, καὶ τοῦτος ὁ γαίδαρος τώρα τὸν καταδυναστεύει, — ἀνθρώπου ἱκανοῦ νὰ περιπλέξῃ καὶ τὸν Θεόν, — δὲν ἐνδέχεται;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἐνδέχεται, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἡ κάθενός αὐλικού, ὁποῦ ἐσυνηθοῦσε νὰ λέγῃ· 'Καλή σας ἡμέρα, γλυκέ μου Κύριε! Πῶς εἴσθε, ἀγαθέ μου Κύριε;' Τοῦτος ἐνδέχεται νὰ ἦταν ὁ Κύριος Δεῖνα, ὁποῦ ἐπαινοῦσε τὸ πουλάρι τοῦ Κυρίου Δεῖνα, ἐνῶ εἶχε σκοπὸν νὰ τὸ ζητήσῃ· δὲν ἐνδέχεται;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μάλιστα, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἄκριβῶς αὐτό· καὶ τώρα εἶναι τῆς Κυρᾶς Σκουλήκας, ἄσαρκος, καὶ κτυπημένα τὰ κατακλείδια του ἀπὸ τὴν δίκοπην ἐνὸς νεκροθάπτῃ! Ἔ! ὠραῖο ἀναποδογύρισμα ὁποῦ συμβαίνει ἐδῶ, ἂν εἶχαμε μάτια νὰ τὸ βλέπωμε! Τόσο ὀλίγο ἄξιζαν νὰ μορφωθοῦν τοῦτα τὰ κόκκαλα, ὥστε νὰ μὴ χρησιμεύουν εἰς ἄλλο εἰμὴ νὰ⁸ παίζουσι μὲ αὐτὰ ταῖς ἀμάδαις; Μοῦ πονοῦν τὰ δικά μου, ἐνῶ τὸ συλλογίζομαι.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ [Τραγουδᾷ]

*Φτυάρια, δουλεῦτε, καὶ τσαπιῖ,
γιὰ τὸν σαβαρωμένον·
τὴν γῆν ἀνοιξέτε βαθυά·
τοῦ σκότους εἶναι ἡ κατοικία
καλὴ γιὰ τέτοιον ξένον.*

[Ρίχνει ἓνα ἄλλο κρανίον]

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἐδῶ ἔχομε ἓνα ἄλλο· διατί αὐτὸ νὰ μὴν εἶναι τὸ καυκαλο ἐνὸς δικηγόρου; Ποῦ εἶναι τώρα ἡ ἀκριβολογία του, ἢ λεπτολογία του, τὰ προηγούμενά του, τὰ κατοχικά του ζητήματα καὶ τὰ σοφίσματά του; Πῶς ὑποφέρει τώρα νὰ τοῦ κοπανίξῃ τὸ κεφάλι τοῦτος ὁ κακοῦργος μ' ἓνα βρώμιο φτυάρι, καὶ δὲν τοῦ κάμνει μῆνυσιν διὰ σωματικά

τραύματα; Οὐφ! Τοῦτος πάλιν ἦταν ἴσως εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἀγοραστῆς πολλῆς γῆς, μὲ τὰ προκαταρκτικὰ ἔγγραφα τοῦ, μὲ τὰ ὁμολογὰ τοῦ, μὲ τὰ ἀποξενωτικὰ δικαιόγραφα τοῦ, μὲ τὰς διπλαῖς ἀσφάλειάς τοῦ, μὲ τὰς ἐξαγοραῖς τοῦ· τούτ' εἶναι ἢ ἀποξένωσις τῶν ἀποξενώσεων τοῦ, ἢ ἐξαγορὰ τῶν ἐξαγορῶν τοῦ, τὸ ἐκλεκτό τοῦ καύκαλο νὰ φιλοξενῇ ξένην ἐκλεκτὴν βρώμα; ἢ ἀσφάλειάς τοῦ, καὶ διπλαῖς μάλιστα, δὲν τοῦ ἀσφαλίζουν, ἀπ' ὅλα τοῦ τὰ ἀποκτήματα, διάστημα γῆς καὶ τι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ μακρὸς καὶ τὸ πλάτος μιᾶς διπλογραφημένης συμφωνίας; Τὰ κτηματικά τοῦ δικαιόγραφα μόλις θὰ ἐχωροῦσαν μέσα εἰς τοῦτο τὸ κιβώτιον, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης δὲν ἔπρεπε νὰ πιάνῃ αὐτὸς καὶ τι περισσότερον τόπον; Ἄ!

ΟΡΑΤΙΟΣ

Οὐδὲ ἓνα ἰῶτα περισσότερο, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἡ περγαμηνὴ δὲν γίνεται ἀπὸ τραγοτόμαρο;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μάλιστα, Κύριέ μου, καὶ ἀπὸ βφοδοτόμαρο ἀκόμη.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἰπέ δτι εἶναι τράγοι καὶ βώδια ὅσοι νομίζουν πῶς μὲ αὐτὴν ἀσφαλίζονται. — Θὰ ὁμιλήσω αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. — Τίνος εἶναι ὁ τάφος, ἄνθρωπε;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Δικός μου, Κύριε.

[Τραγοῦδᾶ] *Τὴν γῆν ἀνοίξετε βαθύ·
τοῦ σκοτόους εἶναι ἢ κατοικιὰ
καλὴ γιὰ τέτοιον ξένον.*

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πραγματικῶς δικός σου εἶναι, ὅσο στέκεσαι αὐτοῦ μέσα.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Σὺ στέκεσ' ἔξω, Κύριε, καὶ ἐπομένως δὲν εἶναι δικός σου· ἐγὼ στέκομαι μέσα, καί, μ' ἔβλον ὅτι δὲν κείτομαι δίπλα, ὅμως εἶναι δικός μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄν δὲν κείτεσαι δίπλα, ὅμως διπλᾶ ὀμιλεῖς, ὅταν λέγῃς ὅτι εἶναι δικός σου, ἀλλ' ὄχι διότι τώρα στέκεσαι μέσα· αὐτὸ εἶναι διὰ τοὺς ἀπεθαμένους, ὄχι διὰ τοὺς ζωντανούς· ἄρα εἶπες ψέμα.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Καὶ ψέμα ζωντανὸ τόσο 'ποῦ ἀπὸ ἐμὲ πετᾷ νὰ εὕρη σέ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ποίου τὸν λάκκον σκάπτεις;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Κάνενός, Κύριε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ποίας λοιπόν;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

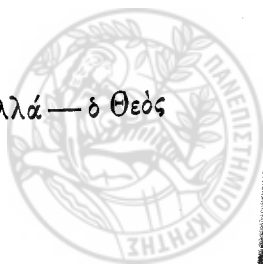
Κάνενός καὶ καμμίας.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ποῖος θὰ ἐνταφιασθῇ λοιπόν;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἐνα τὶ ὅπου ἦταν γυναῖκα, Κύριέ μου, ἀλλά—ὁ Θεός νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ψυχὴν τῆς—ἀπέθανε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Εἶδες ὁ κατεργάρης πῶς σοῦ σχίζει τὴν τρίχα! πρέπει νὰ δμιλοῦμε μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σίγμα, εἰδεμὴ μᾶς ξεκάμουν μὲ τὴν ἀμφιλογίαν. Ὅράτιε, μὰ τὸν Θεόν, τὸ ἔχω παρατηρήσῃ, εἰς αὐτὰ τὰ τρία ὕστερα χρόνια, ὁ κόσμος ἐτροχίσθη τόσον ὥστε ὁ χωρικός πατεῖ τὴν πτέρναν τοῦ αὐλικοῦ, καὶ τοῦ γδέρνει τὴν χιονίστραν. — Πόσον καιρὸν ἔχεις νεκροθάπτης;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἄπ' ὄσαις ἡμέραις ἔχει ὁ χρόνος, ἐμπήκα εἰς αὐτὴν τὴν τέχνην τὴν ἡμέραν ὅπου ὁ μακαρίτης βασιλέας Ἄμλετος ἐνίκησε τὸν Φορτιμπράς.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Πόσος καιρὸς εἶναι ἀπὸ τότε;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Δὲν τὸ συμπεραίνεις; καὶ ἓνας μωρὸς ἤμπορεῖ νὰ τὸ συμπεράνῃ· εἶναι σωστὰ σωστὰ ἢ ἡμέρα ὅπου ἐγεννήθη ὁ Ἄμλετος ὁ νέος, αὐτὸς ὅπου ἐτρελλάθη καὶ τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐ! καλό. Καὶ διατί τὸν ἔστειλαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

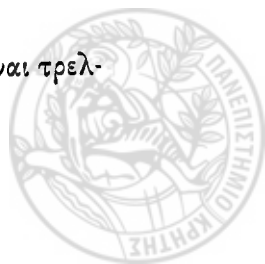
Διότι ἦταν τρελλός· ἐκεῖ θὰ ἔλθῃ εἰς τὰ λογικά του, κ' ἐὰν δὲν ἔλθῃ εἰς τὰ λογικά του, ὀλίγο τὸ καχὸ ἐκεῖ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Διατί;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἐκεῖ δὲν τοῦ φαίνεται· ἐκεῖ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι τρελλοὶ καθὼς εἶναι αὐτός.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πῶς τοῦ συνέβη νὰ τρελλαθῆ;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Μὲ τρόπον πολὺ παράδοξον, ὡς λέγουν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πῶς 'παράδοξον;'

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

'Ωμιμένα! μὲ τὸ νὰ χάσῃ τὰ λογικά του.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καὶ πόθεν ἔλαβε ἀρχήν;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

'Απὸ ἐδῶ, ἀπὸ τὴν Δανίαν. Ἔχω τριάντα χρόνους νεκροθάπτης, πρῶτα κοπέλι, μάστορας κατόπι.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πόσον καιρὸν θέλει ὁ ἄνθρωπος μέσα εἰς τὸ χῶμα διὰ νὰ σαπῆ;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν δὲν εἶναι σάπιος πρὶν ἀποθάνῃ (καθὼς μᾶς ἔτυγαν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις κάμποσα μολυσμένα κουφάρια, ὅπου σωριάζονται ὅσο νὰ ἐνταφιασθοῦν), ἡμπορεῖ νὰ μείνῃ ἄλυτος ὀκτῶ χρόνους ἢ καὶ ἐννέα· ὁ τομαρᾶς σου μένει ἐννέα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Διατί αὐτὸς περισσότερο;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Διότι, Κύριέ μου, τὸ δέρμα του εἶναι τόσο ἐργασμένο

ἀπὸ τὴν τέχνην του, ὥστε σοῦ διώχνει τὸ νερὸ διὰ πολὺν καιρόν, καὶ τὸ νερὸ, ἡξεύρεις, εἶναι φοβερός καταλύτης τοῦ βρωμεροῦ κορμιοῦ μας. Ἴδού, πάλι ἓνα καύκαλο ἐδῶ· τοῦτο τὸ καύκαλο ἔμεινε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὴν γῆν εἰκοσιτρία χρόνια.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τίνος ἦταν;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ἦταν ἐνὸς . . . υἱοῦ! Τί θεότρελλος ἦταν! Τὸν μαντεύεις;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἦχι, δὲν τὸν μαντεύω.

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Ποῦ νὰ τὸν θερίσῃ ἡ πανοῦκλα! τὸν παλαβόν, τὸν κακοῦργον! Μιὰ φορὰ μοῦ ἔσπασε ἓνα φλασκὶ κρασί τοῦ Ρήνου εἰς τὸ κεφάλι! Τοῦτο τὸ ἴδιο καύκαλο, Κύριε, ἦταν τοῦ Ὑόρικ τὸ καύκαλο, τοῦ γελωτοποιοῦ τοῦ Βασιλέως.

ΑΜΛΕΤΟΣ

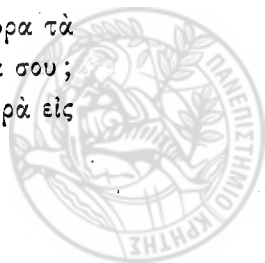
Τοῦτο;

Α' ΝΕΚΡΟΘΑΠΤΗΣ

Αὐτό, αὐτό.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄφησε νὰ ἰδῶ. [Πέρνει τὸ κρανίον] — Ὠιμέ! καυμένη Ὑόρικ! Τὸν ἐγνώρισα, Ὅράτιε· τί πνεῦμα ἀπέραντο εἰς τὸ μετώρισμα! τί ἐκλεκτὴ φαντασία! Μ' ἔχει σηκώσῃ εἰς τοὺς ὤμους του ἀμέτρηταις φοραῖς, καὶ τώρα ἐκεῖνο, ὦ! πόσο τὸ ἀποστρέφεται τὸ πνεῦμα μου! μοῦ βάζει τὸ στομάχι ἄνω κάτω. Ἐδῶ⁹ ἐκρεμιῶνταν ἐκεῖνα τὰ χεῖλη, ὅπου δὲν ἡξεύρω πόσαις φοραῖς τὰ ἔχω φιλήσῃ. Ποῦ εἶναι τώρα τὰ νοστιμόλογά σου; τὰ πηδήματά σου; τὰ τραγούδια σου; ποῦ ἡ ἀστραψιαὶς τῆς ἰλαρότητός σου, ὅπου κάθε φορὰ εἰς

τὸ τραπέζι ἐτρικύμιζαν ἄλλην τὴν συντροφιά τῶν καλεσμένων; Ἄπ' ὅλα ἐκεῖνα δὲν σοῦ μένει οὐδὲ ἓνα διὰ νὰ ἀναπαίξῃς τῶρα αὐτό σου τὸ πικρόγελο; ξεμαγούλωτος τελειῶς; — Πηγαίνετε τῶρα εἰς τὴν κάμαραν τῆς σεβαστῆς μου κυρᾶς καὶ εἰπέτε τῆς νὰ βάρεται μὲ ἓνα δάκτυλο φτειασίδι, καὶ πάλιν τέτοια θὰ καταντήσῃ ἢ θωριά τῆς· κάμε τὴν νὰ γελάσῃ μὲ τοῦτο. — Ὅράτιε, παρακαλῶ σε, εἰπέ μου ἓνα πρᾶγμα.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τί, Κύριέ μου;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Στογάζεσαι ὅτι τέτοιος ἐφαίνετο καὶ ὁ Ἀλέξανδρος μέσα εἰς τὴν γῆν;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τέτοιος.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καὶ νὰ ἐμύριζ' ἔτσι; Πᾶ! [Βάζει κάτω τὸ κρανίον]

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἔτσι, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Εἰς πόσα ἀχρεῖα πράγματα συμβαίνει νὰ χρησιμεύσωμε, Ὅράτιε! Διατί τάχα δὲν θὰ ἦταν συγχωρημένο τῆς φαντασίας νὰ ἀναζητήσῃ τὴν ἐξαισίαν σκόνην τοῦ Ἀλεξάνδρου ἕως νὰ τὴν εὔρῃ νὰ στουμπόνη κάποιον βαρέλι;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Νὰ ἐξετάζωμε τὰ πράγματα κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἦταν σπρωγμένη ἀκριβολογία.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καθόλου, σὲ βεβαιώνω· ἤμποροῦμε χωρὶς καμμίαν ὑπερβολὴν νὰ τὸν ἀκολουθήσωμε, καὶ μὲ πολλὴν ὁμοιολήθειαν

νά τὸν φέρωμε ἕως αὐτοῦ· λόγου χάριν, ὁ Ἀλέξανδρος ἀπέθανε, ὁ Ἀλέξανδρος ἐτάφη, ὁ Ἀλέξανδρος ἐξαναγίνηκε σκόνῃ· ἡ σκόνῃ εἶναι χῶμα, ἀπὸ τὸ χῶμα γίνεται ὁ πηλός· καὶ διατί μὲ αὐτὸν τὸν πηλόν, ὅπου ἐκεῖνος ἐκατάντησε, δὲν ἤμποροῦν νὰ σφαλίσουν μίαν κρασοβαρέλαν;

Καῖσαρ ὁ κοσμοκράτορας, νεκρὸς καὶ χῶμα καμωμένος, εἰς κάποιαν τρύπαν ἔτυχε ὡς φραγμὸς τοῦ ἀνέμου διωρισμένος· θαῦμα! ὁ πηλὸς ἐκεῖνος, ποῦ τὴν γῆν εἶχε κατατρομάξῃ, τοῖχον, ἰδέ, σοῦ χρίζει ἀπ' τὸν Βορειᾶ τοὺς ἄλλους νὰ φυλάξῃ.

Πλὴν στάσου! στάσου! παραμέρισε! Δὲν βλέπεις;
ὁ Βασιλέας, ἡ Βατίλισσα καὶ ὄλοι

Εἰσέρχονται ΙΕΡΕΙΣ ὅπου προπορεύονται μὲ τὸ λείψανο τῆς ΟΦΗΛΙΑΣ, ἀκολουθοῦν ΛΑΕΡΤΗΣ καὶ ΛΥΠΗΜΕΝΟΙ· ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ μὲ τὴν συνοδίαν των.

ἔρχοντ' οἱ Αὐλικοί! Ποιὸν τάχα συνοδεύουν
μὲ τέτοιο ξόδι κολοβό; Τοῦτο σημαίνει
ὅτι μὲ χέρι ἀπελπισμένο εἰς τὴν ζωὴν του
τέλος ἔδωκε αὐτός, ποῦ φέρουν εἰς τὸν τάφον·
θὰ ἦταν καὶ ἀπὸ γένος· ἄς σταθοῦμε ὀπίσω
ἐδῶ νὰ ἰδοῦμε. [Ἀποσύρεται μὲ τὸν Ὁράτιον.]

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τελετὴ δὲν γίνετ' ἄλλη;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Αὐτὸς εἶναι ὁ Λαέρτης· εὐγενὴς ὁ νέος!
Πρόσεχε τώρα.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τελετὴ δὲν γίνετ' ἄλλη;

Α' ΙΕΡΕΑΣ

Ἐκτασις, ὅση μᾶς ἐσυγχωρεῖτο, ἐδόθη
εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τῆς· ὑποπτος ἐζάνη

ὁ θάνατός της· καὶ ἂν ἀνώτερη ἐξουσία
 ἔς τὸν ἱερόν μας νόμον δὲν μεσολαβοῦσε,
 ἀπ' τ' ἅγια χῶματα μακρὰν θὰ κατοικοῦσε
 ὡς ποῦ νὰ ἠχήσῃ τῆς δευτέρας παρουσίας
 ἢ σάλπιγγα· καὶ ἀντὶ τῶν εὐσεβῶν εὐχῶν μας,
 ἐπάνω της θὰ ἐρρίγναν τρίφαλα καὶ πέτραις·
 ἀλλ' ἐδῶ δὲν τῆς λείψαν μῆτε τὰ στεφάνια
 τῆς παρθενίας, μῆτε τ' ἄνθη ὅπου σκορπίζουν
 ἔς τὰς κορασιδαίς, μῆτε ἡ νεκρικὴ καμπάνα.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Δὲν μένει τίποτ' ἄλλο;

Α' ΙΕΡΕΑΣ

Τίποτ' ἄλλο· ἀσέβεια
 πρὸς τὴν νεκρώσιμην θὰ ἦτο ἀκολουθίαν
 δι' αὐτὴν τὸ ἀνάπαυσον τὴν δούλην σου νὰ εἰπούμε,
 ὡσὰν διὰ τὰς ψυχαῖς ἐκείνων ποῦ ἐν εἰρήνῃ
 ἐτελειῶσαν.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Θέσετέ την εἰς τὸ χῶμα,
 καὶ γιούλια¹⁰ νὰ βλαστήσουν, ἄχ! ἀπὸ τ' ὠραῖο
 καὶ ἀμόλυντό της σῶμα! Καὶ σύ, ρασοφόρε
 σκληρόκαρδε, νὰ μάθῃς ὅτ' ἡ ἀδελφή μου
 ἄγγελος λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου θὰ καθίξῃ,
 ἐνῶ σύ θὰ κυλιέσαι καὶ θὰ οὐρλιάζῃς.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Θεέ μου!

ἡ εὐμορφη Ὀφηλία;

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ [Ρίχνει ἄνθη]

Τὰ χαριτωμένα
 εἰς τὴν χαριτωμένην! Χαιρετῶ σε! Ἐλπίδα

εἶχα τοῦ Ἀμλέτου μου γυναίκα νὰ σέ κάμω·
τὴν νυμφικὴν σου κλίνην ἔλεγα νὰ στρώσω,
γλυκεῖα παρθένα, καὶ ὄχι τὴν ταφὴν σου μ' ἄνθη
ἐγὼ νὰ ράνω.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ὅργη τετράδιπλη νὰ πέσῃ
εἰς τὴν κατηραμένην κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου,
'ποῦ ἀπ' τὸ λαμπρὸ σου πνεῦμα σ' ἔχει ἀποστερήσῃ,
ὁ κακοῦργος! — Τὸ χῶμα ὀλίγο αὐτοῦ κρατεῖτε,

[Πηδᾶ μέσα εἰς τὸν τάφον]

ὡς 'ποῦ 'ς τὴν ἀγκαλιά μου νὰ τὴν κλείσω ἀκόμη
μία φορά! Σωρεῦτε χῶμα τώρα ἐπάνω
'ς τὸν ζωντανὸν καὶ 'ς τὴν ἀπεθαμένην, ὅσον
ἀπὸ τὸ σιάδι τοῦτο νὰ μορφώσῃ ὄρος,
'ποῦ μὲ τὴν κορυφὴν του νὰ ὑπερβῇ τὸ ἀρχαῖον
Πήλιον ἢ τὴν γαλάζιαν κορυφὴν τοῦ Ὀλύμπου.

ΑΜΛΕΤΟΣ [Προχωρεῖ]

Ποῖος εἶναι αὐτός, ὅπου τὴν θλίψιν του προφέρει
μὲ τόσην ἔμφρασιν, ὅπου τοῦ πόνου ἢ γλώσσα
ξορκίζει τὰ πλανώμεν' ἄστρα καὶ τὰ βιάζει
ἐκστατικὰ νὰ στέκουν καὶ ν' ἀκοῦν; Ἐκεῖνος¹¹
ἐγὼ 'μαι, Ἀμλέτος ὁ Δανός. [Πηδᾶ μέσα 'ς τὸν τάφον]

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τὴν μιανὴν σου
φυγὴν νὰ πάρῃ ὁ Πειρασμός. [Πιάνονται]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν¹² εἶναι τούτῃ
εὐχὴ καλὴ. Παρακαλῶ, τὰ δάκτυλά σου
μάκρυνε ἀπὸ τὸν λαιμόν μου· ἂν κ' ἐγὼ δὲν εἶμαι
ἀράθυμος καὶ προπετής, ἀλλ' ὅμως κἀτι

ἐπικίνδυνον ἔχω, 'ποῦ σέ συμβουλεύω,
 ἂν εἶσαι συνετός, νὰ τὸ φοβῆσαι. Κάτω
 τὸ χέρι σου!

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Χωρίστε τους.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

'Αμλέτε, 'Αμλέτε!

ΟΛΟΙ

'Ω Κύριοί μου, —

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριέ μου, νὰ ἡσυχάσης.

[Οἱ ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ τοὺς χωρίζουν καὶ αὐτοὶ ἐξέρχονται ἀπὸ τὸν τάφον]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ πῶς; εἰς τοῦτον τὸν ἀγῶνα θὰ παλαίσω
 ἐγὼ μ' αὐτὸν ὅσο κινῶ τὰ βλέφαρά μου.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ποιὸν ἀγῶνα, παιδί μου;

ΑΜΛΕΤΟΣ

'Εγὼ τὴν 'Οφηλίαν
 ἀγαποῦσα· χιλιάδες ἀδελφοὶ σαράντα
 δὲν θὰ ἠμπορέσουν, καὶ ἂν ἐνώσουν τῆς ἀγάπης
 ὄλο τους τ' ἄθροισμα, νὰ φθάσουν 'ς τὸ δικό μου.
 Τί θὰ κάμης δι' αὐτήν;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Τρελλὸς εἶναι, Λαέρτη.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Συγχώρεσέ τον, πρὸς Θεοῦ.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Θὰ τὴν ἰδοῦμε!

Δεῖξε μου τί θέλεις νὰ κάμῃς; θὲ νὰ κλάψῃς;
 θὰ πολεμήσῃς, θὰ νηστεύσῃς; θὰ ξεσκλήσῃς
 τὸ σῶμα σου; θὰ πιῆς χολήν; θὰ φάγῃς ἕναν
 κροκόδειλον; Τὰ κάμνω ἐγὼ· νὰ κλαίῃς ἤλθες,
 'ς τὸν τάφον τῆς νὰ πέσῃς διὰ νὰ μ' ὀνειδίσῃς;
 Θάψου μαζί τῆς, μὴν ἀργῆς, κ' ἐγὼ κοντά σας·
 καὶ ἂν γιὰ βουνα φλυαρεῖς, ἐπάνω μας ἄς ρίξουν
 στρέμματα ἑκατομμύρια γῆς, ὡς 'ποῦ ἡ ταφή μας
 τὴν κορυφήν τῆς 'ς τὴν καυτὴν¹³ ζώνην νὰ φρύξῃ,
 κ' ἡ Ὅσσα χαμοβοῦνι νὰ φανῇ! Καὶ ἂν πάλιν
 σ' ἀρέσει νὰ βοᾷς, κ' ἐγὼ δὲν μὲν' ὀπίσω.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Τούτ' εἶναι τρέλλα καθαρὴ, καὶ θὰ ἐνεργήσῃ
 'ς αὐτὸν κάμποσιν ὥραν ὁ παροξυσμὸς τῆς,
 κ' εὐθύς κατόπι πρᾶος κ' ἡσυχος θὰ μείνῃ
 ὡς εἶναι ἡ περιστέρα εὐθύς 'ποῦ ξεκλωσθήσῃ
 τὸ χρυσό τῆς ζευγάρι.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Κύριε, θὰ μ' ἀκούσῃς·
 διατί νὰ φέρνεσαι μ' ἐμὲ 'ς αὐτὸν τὸν τρόπον;
 πάντοτ' ἐγὼ σ' ἔχω ἀγαπήσῃ· ἀλλὰ δὲν βλάπτει·
 καὶ¹⁴ ὁ Ἡρακλῆς ἂν προσμαχῇ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ,
 θὰ νιαουρίζ' ἡ γάτα, ὁ σκύλλος θὰ γαυγίζῃ.

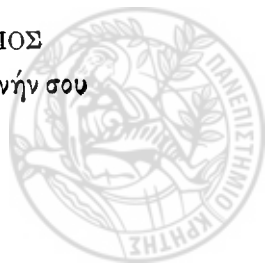
[Ἐξέρχεται.]

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὅρατίε μου, ἂν μ' ἀγαπᾷς, συνόδευσέ τον.

[Ἐξέρχεται ΟΡΑΤΙΟΣ]

[Πρὸς τὸν ΛΑΒΕΡΤ.] Σὺ πρέπει νὰ στηρίξῃς τὴν ὑπομονὴν σου
 'ς τὴν ὕστερὴν μας τῆς νυκτὸς συνομιλίαν·

θὰ τὰ σπρώξωμ' εὐθὺς νὰ τελειώσουν. — Βάλε,
καλὴ Γελτρούδη, νὰ φυλάγουν τὸν υἱόν σου. —
Μνημεῖο¹⁵ ζωντανὸ τοῦτος ὁ τάφος θέλει·
τῆς γαλήνης τὴν ὥραν σύντομα θὰ ἰδοῦμε·
μὲ ὑπομονὴν ὥστόσο ἐμεῖς νὰ ὀδηγηθοῦμε.

[Ἐξέρχονται.]

ΣΚΗΝΗ Β'.

Αἴθουσα εἰς τὸ ΚΑΣΤΕΛΙ

Εἰσέρχονται ΑΜΑΕΤΟΣ καὶ ΟΡΑΤΙΟΣ

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὡς πρὸς τοῦτο ἀρκετὰ· τῶρ' ἄς ἰδοῦμε τ' ἄλλο·
τὴν περίστασιν ἔλην, Κύριε, τὴν θυμᾶσαι;

ΟΡΑΤΙΟΣ

*Ἄν τὴν θυμοῦμαι, Κύριέ μου!

ΑΜΑΕΤΟΣ

ἽΣ τὴν καρδιά μου

πόλεμον εἶχα, ὅπου μοῦ σήκωνε τὸν ὕπνον·
ἀνήσυχος κειτόμουν, ὡς ἀντάρταις νάυταις
'ς τὰ σίδερα δεμένοι· ἀπόκοτα — καὶ ἄς ἔχη
ἔπαινον κεῖν' ἢ ἀποκοτιά· νὰ μάθωμ' ὅτι
μὲ τὴν ἀστοχασιά μας νὰ σωθοῦν συμβαίνει
τὰ βαθυὰ σχέδιά μας, ὅταν ἀποτύχουν,
καὶ ἄς διδαχθοῦμεν ὅτι 'ς τοὺς σκοποὺς μας, ὅπως
καὶ ἂν ἐμεῖς χοντρά τοὺς πελεκοῦμε, δίδει
κάποια θεότης τὴν μορφήν —

ΟΡΑΤΙΟΣ

Μεγάλη ἀλήθεια.

ΑΜΑΕΤΟΣ

ἀπ' τὴν καμπίαν μου ξεκίνησα, κλεισμένος
 ἔς τὴν κάπαν μου, καὶ μὲς τὸ σκότος νὰ τοὺς εὕρω
 πασπάτευσα κ' ἐπίτυχα ὅ,τι ἐπιθυμοῦσα·
 τὸν φάκελλόν τους ἐξεσκάλισα καὶ ὀπίσω
 γυρίζω ἔς τὸ δωμάτιόν μου καὶ αὐθαδιάζω —
 ἐνίκησεν ὁ φόβος τὰ καλά μου ἦθη —
 νὰ ξεβουλώσω τὴν μεγάλην ἐντολὴν τους·
 αὐτοῦ, φίλε μου, εὗρηκα — ἰδέ, κακοτροπία
 βασιλική! — μιὰν προσταγὴν καθαρωτάτην,
 μὲ πολλοὺς λόγους ἀρτυμένην, ποῦ ἀποβλέπαν
 τῶν Δανῶν καὶ τῶν Ἀγγλῶν τὸ κοινὸ συμφέρον,
 ὡς νὰ ἐγεννοῦσε σκιάκτρα, τρόμους, ἡ ζωὴ μου,
 μόλις τὸ γράμμ' ἀναγνωσθῆ, χωρὶς νὰ χάσουν
 καιρόν, οὐδ' ὅσον νὰ τροχίσουν λαιμητόμον,
 ἡ κεφαλὴ μου νὰ κοπῆ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Νὰ τὸ πιστεύσω;

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πιάσε τὴν ἐντολὴν καὶ μὲ τὴν ἡσυχίαν
 ἀναγνώσε την. Πῶς ἐνέργησα θ' ἀκούσης;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Νὰ μοῦ τὸ εἰπῆς παρακαλῶ.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Παγιδευμένος

ἀπὸ κακούργους καθὼς ἤμουν — προτοῦ¹⁶ κάμω
τὸν πρόλογον μὲς τὸν ἐγκέφαλόν μου, τοῦτος
εἶχε ἀρχίσει τὸ δράμα — κάθομι καὶ νέαν
σχεδιάζω ἐντολὴν καὶ τὴν καθαρογράφω·
θεωροῦσα κ' ἐγὼ μὲ τοὺς πολιτικούς μας,
ἄλλοτε, ὡς ἔργο ποταπὸ νὰ γράφ' ὠραία,
κ' ἐμόχθησα πολὺ τὴν τέχνην νὰ ξεμάθω,
ἀλλὰ 'ς τὴν χρείαν μου καλὴν ὑπηρεσίαν
μῶκαμε τώρα· ἐπιθυμοῦμε τὴν νὰ μάθῃς
δ,τ' εἶχ' αὐτοῦ γραμμένο;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Κύριέ μου, λέγε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐξορκισμοὺς δεινοὺς ἀπὸ τὸν βασιλέα,
ἂν θέλ' ἡ Ἀγγλία, καθὼς εἶναι ὑποτελής του,
τὴν πίστιν νὰ τοῦ δείξῃ, τὴν ὑποταγὴν της,
ἂν θέλ' ἡ ἀγάπη τους ν' ἀνθίξῃ ὡς τὸ φοινίκι,
ἂν θέλῃ τῆς εἰρήνης τὸ σταχυοφόρο
στεφάνι ἀμάραντο νὰ μένη καὶ ὡσὰν κόμμα¹⁷
ταῖς δύο τοὺς καρδιαῖς γλυκοδεμέναις νὰ 'χῃ,
καὶ μ' ἄλλ' ἂν θέλῃ, βαρετὸν ἐπανωγόμενι,
εὐθύς 'ποῦ ἰδῇ τὸ γράμμα καὶ ὅ,τι περιέχει
γνωρίση, δίχως νὰ σκεφθῇ, δίχως νὰ κρίνῃ
ὀλίγον ἢ πολὺ, 'ς τὸν θάνατον νὰ στείλῃ
τοὺς κομιστάς, χωρὶς καιρὸν νὰ τοὺς ἀφήσῃ
νὰ ἐξομολογηθοῦν.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ποιὰν ἔβαλες σφραγίδα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ εἰς τοῦτο, βλέπεις, πρόβλεψε ὁ Θεός· συνέβη

νά ἔχω μαζί μου τὴν σφραγίδα τοῦ πατρός μου,
 ὁμοίωμα τῆς βούλλας τῆς Δανιμαρκίας.
 Τὸ γράμμα ἐδίπλωσα ἔς τὸ σχῆμα ἵπου ἔχε πρῶτα,
 τὸ ἐπανωγράφω, τὸ βουλλόνω καὶ τὸ βάζω
 ἔς τὴν θέσιν τοῦ ἀσφαλῶς, καὶ τ' ἀλλαγμένο βρέφος
 δὲν ἐγνωρίσθη· τὴν ἀκόλουθην ἡμέραν
 ἔγινε ἡ ναυμαχία· τὰ κατόπιν ξεύρεις.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Λοιπὸν ὁ Ροζενκράς καὶ ὁ Γυιλδενστέρνης πῆγαν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐ! φίλε μου, δὲν βλέπεις; κείνοι ἀφ' ἑαυτοῦ των
 τούτην τὴν ἐντολὴν ἐζήλευσαν νὰ λάβουν·
 βάρος δι' αὐτοὺς δὲν ἔχω ἔς τὴν συνείδησίν μου·
 ἀπὸ τὸν δουλικὸν τους ζῆλον ἐχαθῆκαν.
 Παθαίνουν οἱ ἀγενεῖς, ὅταν τὸν ἑαυτὸν τους
 ἔς τὴν μέσσην βάζουν ἀπὸ ξίφη μανιωμένα
 δυνατῶν ἀντιπάλων.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Θέ! τί βασιλέας

εἶναι τοῦτος!

ΑΜΛΕΤΟΣ

Δὲν ἔχω, εἰπέ μου, τώρα χρέος —
 τοῦ βασιλέως μου τὸν ἄτιμον φονέα,
 τὸν μοιχὸν τῆς μητρός μου, αὐτὸν ἵπου ἐχώθη σφῆνα
 τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν ἐλπίδων μου ἔς τὴν μέσσην,
 αὐτὸν, ὅπου τ' ὀρμίδι του ἔχει ρίξη ἀκόμη
 μὲ τόσον δόλον νὰ ψαρεύσῃ τὴν ζωὴν μου, —
 μήπως δὲν τὸ ἀπαιτεῖ συνείδησις δικαία
 ἐγὼ μ' αὐτὸ τὸ χέρι νὰ τὸν τιμωρήσω;
 καὶ δὲν κολάζομαι ἂν ἀφήσω τὸν καρκίνον

τοῦτον τῆς φύσεώς μας νὰ γεννήσῃ καὶ ἄλλην
καταστροφὴν;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Δὲν θέλει ἀργήσῃ ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν,
ὅ,τι συνέβη ἐκεῖ, νὰ μάθῃ.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Δὲν θ' ἀργήσῃ
τὸ πρᾶγμα· ὁ μεταξὺ καιρὸς εἶναι δικός μου·
καὶ ὅσον ἔνα νὰ εἰπῆς τόσ' ἢ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.
Ἄλλὰ κατάκαρδα λυποῦμαι, Ὁράτιε φίλε,
ποῦ τόσο μέσ' ἀπὸ τὰ ὄριά μου ἐβγήκα
μὲ τὸν Λαέρτην· ἐπειδὴ, μέσ' ἀπὸ τὴν ὄψιν
τοῦ ἀγῶνος μου, βλέπω τοῦ ἰδικοῦ του εἰκόνα.
Θέλει ζητήσω νὰ τὸν ἔχω φίλον· μόνον
ἢ ἔπαρσις τῆς θλίψεώς του μ' ἔχει φέρῃ
ς τὴν κορυφὴν τοῦ πάθους.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Σιωπὴ! Ποιὸς εἶναι;

Εἰσέρχεται ΟΣΡΙΚΟΣ

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ὑψηλότατε, καλῶς ἐπανήλθες εἰς τὴν Δανίαν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ταπεινῶς εὐχαριστῶ σε, Κύριε. — [Πρὸς τὸν ΟΡΑΤΙΟΝ
ἰδιαιτέρως] Γνωρίζεις τούτην τὴν νεροψυχαροῦδα;

ΟΡΑΤΙΟΣ

[Πρὸς τὸν ΑΜΑΕΤΟΝ ἰδιαιτέρως] Ὅχι, καλέ μου Κύριε.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Εἶσαι πλησιέστερος εἰς τὴν Θεῖαν Χάριν· διότι ὅποιος

τὸν γνωρίζει κολάζεται· ἔχει πολλὰ χωράφια καὶ καρποφόρα· ἀρκεῖ ἓνα ζῶο νὰ ἐξουσιάζῃ ζῶα, καὶ τὸ παχνί του ἔχει θέσιν εἰς τὸ βασιλικὸ τραπέζι. Εἶναι μία καρακάξα· ἀλλὰ, καθὼς εἶπα, μέγας ιδιοκτῆτης κοπριάς.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Χαριτωμένε μου Κύριε, ἂν ἡ Ὑψηλότης σου εὐκαιροῦσε, ἤθελε τῆς ἀνακοινώσω κάτι ἀπὸ μέρος τῆς Μεγαλειότητός του.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἔτοιμος εἶμαι νὰ τὸ δεχθῶ μὲ δλην τὴν προθυμίαν τοῦ πνεύματός μου. — Κάμε τὴν ὀρθὴν χρῆσιν τοῦ καλύμματός σου· χρησιμεύει διὰ τὴν κεφαλὴν.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Εὐχαριστῶ σε, Ὑψηλότατε, κάμνει πολλὴν ζέστην.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ὅχι, πιστευσέ με, κάμνει πολὺ ψύχος· πνέει βορρᾶς.

ΟΣΡΙΚΟΣ

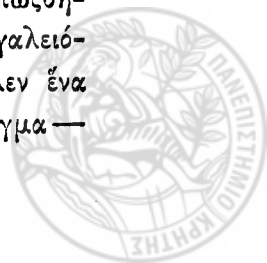
Κάμνει¹⁸ ἀρκετὸ ψύχος τφόντι, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καὶ δμως ὁ καιρὸς, αἰσθάνομαι, εἶναι πολὺ πληκτικὸς καὶ ζεστός, ἢ τὸ ἔχει ἡ κρᾶσις μου —

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ὑπερβολικά, Κύριέ μου· πολὺ πληκτικὸς, — ὅπως δῆποτε, — δὲν ἤξεύρω πῶς! Ἀλλὰ, Κύριέ μου, ἡ Μεγαλειότης του μ' ἐπρόσταξε νὰ σοῦ ἀναγγείλω ὅτι ἔβαλεν ἓνα στοίχημα διὰ λογαριασμόν σου. Κύριε, ἰδοὺ τὸ πρᾶγμα —

ΑΜΑΕΤΟΣ

[Τοῦ κάμνει νεῦμα νὰ σκεπασθῆ] Παρακαλῶ, παρακαλῶ, ἐνθου-
μήσου —

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ὅχι, 'ς τὴν τιμὴν μου· τὸ κάμνω διότι μ' εὐχαριστεῖ,
'ς τὴν τιμὴν μου. Κύριε, νεόφερτος ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ἤλ-
θεν ὁ Λαέρτης· ἕνας¹⁹ τέλειος εὐγενής, πίστευσέ με· γε-
μάτος ἀξιόλογα διακριτικά, γλυκοκοινωνήτος καὶ παρρη-
σιαστικός· τφόντι, ἂν δι' αὐτὸν θὰ ὁμιλήσωμεν αισθαντι-
κῶς, εἶναι ὁ χάρτης ἢ τὸ ἡμερολόγι τῆς εὐγενείας, διότι
εἰς αὐτὸν θὰ εὔρης τὸ περιεχόμενον τῶν προτερημάτων, ὅσα
δύναται νὰ ἐπιθυμήσῃ κάθε εὐγενής.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Εἰς τὴν περιγραφὴν σου, Κύριε, ὁ νέος σώζεται ὅλος·
ἂν καὶ καλῶς γνωρίζω ὅτι, ἂν θελήσωμε νὰ τὸν καταμε-
ρίσωμεν ἀπογραφικῶς, θὰ ζαλίσωμε τὴν ἀριθμητικὴν τοῦ
μνημονικοῦ, καὶ ὅτι τοῦτο θὰ μείνῃ ὀπίσω, τόσο ὀγλήγορα
ἀρμενίζει ἐκεῖνος. Ἄλλὰ, διὰ νὰ τὸν ὑμνολογήσωμε ἀλη-
θῶς, λέγω ὅτι εἶναι ψυχὴ μὲ ἀπειρὴν προῖκα, καὶ ὁ χυλός
του εἶναι τόσο ἀκριβὸς καὶ δυσκολοεύρετος, ὥστε, ἂν θὰ τὸν
χαρακτηρίσωμε ὅπως πρέπει, δὲν ἔχει ὁμοίωμα ἄλλο εἰμὴ
τὸν καθρέφτην του, καὶ ὅποιος θὰ τὸν ἀκολουθήσῃ θὰ μείνῃ
σκιά του, τίποτε ἄλλο.

ΟΣΡΙΚΟΣ

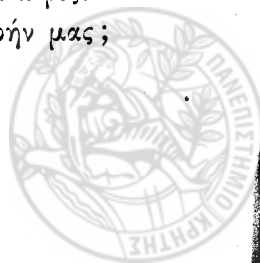
Ἡ Ἐξοχότης σου ἐξαίσια τὸν χαρακτηρίζει.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἄλλὰ εἰς τὸ προκείμενον, Κύριε· πρὸς τί νὰ περιζώνω-
μεν αὐτὸν τὸν εὐγενῆ μὲ τὴν ἐξαγριωμένην πνοὴν μας;

ΟΣΡΙΚΟΣ

Κύριε;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Δὲν γίνεται τέλος πάντων νὰ ἐννοηθῆτε εἰς ἄλλην γλῶσσαν; Θὰ τὸ κάμῃς, Κύριε· εἶναι ὥρα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Πρὸς τί ἀνέφερες αὐτὸν τὸν Κύριον;

ΟΣΡΙΚΟΣ

Τὸν Λαέρτην;

ΟΡΑΤΙΟΣ

[Ἰδιαίτερος πρὸς τὸν ΑΜΑΕΤΟΝ] Τὸ πουγγί του ἄδειασε· τὰ χρυσᾶ του λόγια ἐτελείωσαν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Μάλιστα, Κύριε, αὐτόν.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Γνωρίζω ὅτι ἔχετε γνῶσιν —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἄμποτε²⁰ νὰ τὸ ἐγνώριζες, Κύριε· μ' ἔβλεπον ὅτι ἂν σὺ τὸ ἀνεγνώριζες, τοῦτο δὲν θὰ μ' ἐσύσταινε παρὰ πολὺ. Λοιπόν, Κύριε;

ΟΣΡΙΚΟΣ

ὅτι ἔχετε γνῶσιν τῆς μεγάλης ἀξίας τοῦ Λαέρτη —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Δὲν τολμῶ νὰ ὁμολογήσω τοῦτο, ἐκτὸς ἂν ἤθελα νὰ συγκριθῶ μὲ αὐτὸν εἰς τὴν ἀξίαν· διότι τὸ νὰ γνωρίζῃ τις τοὺς ἄλλους σημαίνει νὰ γνωρίζῃ τὸν ἑαυτὸν του.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ἐννοῶ, Κύριε, εἰς τὸ ἔπλο του· ὅλος ὁ κόσμος ὁμολογεῖ ὅτι εἰς αὐτὸ εἶναι ἀσύγκριτος.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ποῦο εἶναι τὸ ὄπλο του ;

ΟΣΡΙΚΟΣ

Τὸ ξίφος καὶ ἡ μάχαιρα.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἔως τῶρα ἔχομε δύο ὄπλα του· ἀλλὰ ἄς ᾔναι.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ὁ Βασιλέας, Κύριε, ἐστοιχημάτισε μαζί του ἕξι ἄλογα τῆς Βαρβαρίας, καὶ ἀπέναντι αὐτῶν ἐκεῖνος ἔβαλε κάτω, νομίζω, ἕξι γαλλικὰ ξίφη καὶ ἐγχειρίδια μὲ τὰ εὐτρεπίσματά τους, δηλαδή ζωνάρια, κρεμαστάρια καὶ λοιπά· τρία ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἐφοδιάσματα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶναι πολὺ χαριτωμένα, πολὺ ταιριασμένα μὲ τὰ χερούλια, ἐξαισία ἐφοδιάσματα, γενναῖο ἐφεύρημα τῆς τέχνης.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Τί ἐννοεῖς μὲ ἐφοδιάσματα ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

[Ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν ΑΜΑΕΤΟΝ] Τὸ ἤξευρα ὅτι ἤθελες νὰ νοστιμευθῆς καὶ τὸ περιθῶρι, πρὶν τελειώσῃ.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Τὰ ἐφοδιάσματα, Κύριε, εἶναι τὰ κρεμαστάρια.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἡ λέξις θὰ ἐταιρίαζε καλῆτερα μὲ τὸ πρᾶγμα, ἂν ἔπρεπε νὰ ἐφοδιάσωμε κανόνια· πρὶν γίνη τοῦτο, θὰ ἐπροτιμοῦσα νὰ τὰ λέγωμεν ἀπλῶς κρεμαστάρια. Ἀλλά, ἐμ-

πρός· ἔξι βαρβαρικά ἄλογα ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἔξι γαλλικὰ ξίφη μὲ τὰ εὐτρεπίσματά τους καὶ τρία γενναιοτάτης ἐφευρέσεως ἐφοδιάσματα, τοῦτο εἶναι τὸ γαλλικὸ στοίχημα ἀπέναντι τοῦ δανικοῦ. Διατί λοιπὸν τὰ ἔβαν, Κύριε ;

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ὁ Βασιλέας, Κύριε, ἐστοιχημάτισε, Κύριε, ὅτι εἰς δώδεκα ξιφομαχήματα μεταξύ σας ὁ Λαέρτης δὲν θὰ σὲ ὑπερβῇ τρία κτυπήματα· ἐστοιχημάτισε²¹ ἑννέα πρὸς δώδεκα· καὶ δύναται νὰ γίνῃ ἀμέσως ὁ ἀγῶνας, ἂν ἡ Ὑψηλότης σου εὐδοκήσῃ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καὶ ἂν ἀπαντήσω ὄχι.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ἐννοῶ, Κύριέ μου, νὰ εἰπῶ τὴν ἔκθεσιν τοῦ προσώπου σου εἰς τὸν ἀγῶνα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κύριε, ἐγὼ θὰ περιπατῶ ἐδῶ εἰς τὴν αἴθουσαν· μὲ τὴν ἄδειαν τῆς Μεγαλειότητός του, τοῦτη εἶναι ἡ ὥρα ὅπου ἔρχομαι νὰ ἀναπνέω καθαρὸν ἀέρα· ἄς φέρουν τὰ ξίφη, καὶ ἂν αὐτὸς ὁ κύριος θέλῃ, καὶ ὁ Βασιλέας μὲνῃ εἰς τὴν γνώμην του, ἐγὼ θὰ κερδίσω δι' αὐτὸν τὸ στοίχημα, ἂν δυνηθῶ· εἰδεμὴ δὲν θὰ κερδίσω παρὰ τὴν ἐντροπὴν μου καὶ τὰ περισσότερα κτυπήματα.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Τοῦτο θὰ ἀναφέρω ἀκριβῶς, Κύριέ μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα, Κύριε· καλλώπισέ το ἔπειτα σὺ ὅπως θέλεις.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Συσταίνομαι πιστὸς ὑπηρέτης τῆς Ὑψηλότητός σου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐγὼ ᾿ς ἐσᾶς, ἐγώ. [Ἐξέρχεται ΟΣΡΙΚΟΣ] Κάμνει καλὰ νὰ συσταίνεται μόνος του· ποιοὺς ἄλλοις θὰ τὸν συστήσῃ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Τοῦτο τὸ σχοινοπούλι φεύγει καὶ φορεῖ ἀκόμη τὸ αὐγό-φλουδο ᾿ς τὸ κεφάλι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τοῦτος ἐπροσκύνησε τὴν ρώγαν τῆς μητρός του πρὶν τὴν πιάσῃ νὰ τὴν βυζᾶξῃ. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦτος καὶ τόσοι ἄλλοι ἀπὸ τὴν ἴδιαν φωλιά καὶ ὁποῦ τοὺς καμαρώνει ὁ αἰῶνας ὁ ἀχρεῖος, ἐπῆραν τὸν ρυθμὸν τοῦ καιροῦ, τὸ γυάλισμα τῆς συμπεριφορᾶς, ὡσὰν ἓναν συμμαζωμένον ἀφρόν, ὁποῦ τοὺς βγάζει πέρα ἀνάμεσα καὶ ἀπὸ ταῖς ἀνόηταις καὶ ἀπὸ ταῖς λιχνισμέναις γνώμαις τῶν ἀνθρώπων· ἀλλά, φύσα ἐπάνω τους νὰ τοὺς δοκιμάσῃς, καὶ σπᾶν ἢ φουσκαλίδαῖς.

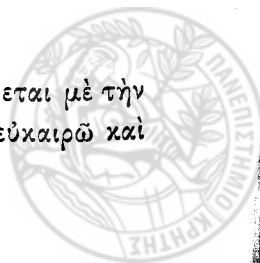
Εἰσέρχεται ἓνας ΕΥΓΕΝΗΣ

ΕΥΓΕΝΗΣ

Κύριε, ἡ Μεγαλειότης του σᾶς ἔχῃ ἐκφράσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του μὲ τὸν νέον Ὅσρικον, καὶ τοῦτος τοῦ ἀνέφερε ὅτι τὸν περιμένετε ἐδῶ· τώρα μὲ στέλνει διὰ νὰ μάθῃ ἂν ἀκόμη εὐχαριστεῖσθε νὰ ξιφομαχήσετε μὲ τὸν Λαέρτην, ἢ μήπως ἐπιθυμεῖτε νὰ ἀναβάλετε.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἐγὼ δὲν ἀλλάζω γνώμην· αὐτὴ συμμορφώνεται μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Βασιλέως· ἂν εὐκαιρεῖ αὐτὸς εὐκαιρῶ καὶ

ἐγώ, τώρα ἢ εἰς ὅποιανδήποτε ὥραν, ἀρκεῖ νὰ δύναμαι, ὅπως εἰς τούτην τὴν στιγμὴν.

ΕΥΓΕΝΗΣ

Ὁ Βασιλέας καὶ ἡ Βασίλισσα καὶ ἡ συνοδία τους ἔρχονται ὄλοι.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Μὲ τὴν καλὴν ὥραν.

ΕΥΓΕΝΗΣ

Ἡ Βασίλισσα ἐπιθυμεῖ νὰ κάμετε κάποιαν περιποίησιν τοῦ Λαέρτη πρὶν ξιφομαχήσετε.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καλὰ μὲ συμβουλεύει.

[Ἐξέρχεται ΕΥΓΕΝΗΣ

ΟΡΑΤΙΟΣ

Θὰ χάσης τοῦτο τὸ στοίχημα, Κύριέ μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Δὲν τὸ πιστεύω· ἀφοῦ αὐτὸς ἐπῆγε εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐγὼ δὲν ἔπαυσα νὰ γυμνάζωμαι· ὅπως ἔβαλαν τὸ στοίχημα θὰ τὸ κερδίσω. Ἄλλὰ δὲν ἠμπορεῖς νὰ φαντασθῆς πόσῃ στενοχωρίαν αἰσθάνομαι ἐδῶ εἰς τὴν καρδίαν μου· ὅμως δὲν πειράζει.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἄλλὰ, Κύριέ μου —

ΑΜΑΕΤΟΣ

Εἶναι ἀνοησία, καὶ ὅμως εἶναι τέτοιας λογῆς προαίσθημα ὅπου ἠμποροῦσε νὰ ταραξῆ γυναικα.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἄν ἡ ψυχὴ σου ἀποστρέφεται τί, ὑπάκουσέ την· ἐγὼ

θά προλάβω τὸν ἐρχομὸν τοὺς ἐδῶ καὶ θά εἰπῶ ὅτι δὲν ἔχεις διάθεσιν.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Καθόλου· ἀψηφοῦμε τὰ προγνωστικά· καὶ εἰς τὸ²² πέσιμο ἐνὸς στρουθίου ὑπάρχει ἰδιαίτερη πρόνοια. Ἄν εἶναι τῶρα, δὲν εἶναι ἐρχόμενον· ἂν δὲν εἶναι ἐρχόμενον, θά ἦναι τῶρα· ἂν δὲν εἶναι τῶρα, ὅμως θά ἔλθῃ· τὸ²³ πᾶν εἶναι νὰ ἦσαι ἔτοιμος. Ἄφοῦ²⁴ κάνεις δὲν γνωρίζει τίποτε ἀπ' ὅσα ἀφίνει, τί σημαίνει ἂν τ' ἀφίνει γλήγορα; Ἄς γίνη.

Εἰσέρχονται ΒΑΣΙΛΕΑΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΛΑΕΡΤΗΣ ΜΕΓΙΣΤΑΝΕΣ
ΟΣΡΙΚΟΣ καὶ ἄλλοι ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ ὅπου φέρνουν ξίφη
καὶ χειρόκτια. Ἐνα τραπέζι μὲ φλασκιά κρασί ἐπάνω.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἐλ', Ἀμλέτε, ἀπὸ ἐμὲ τὸ χέρι τοῦτο λάβε.

[Βάζει τὸ χέρι τοῦ ΛΑΕΡΤΗ εἰς τὸ χέρι τοῦ ΑΜΑΕΤΟΥ.]

ΑΜΑΕΤΟΣ

Δῶσε μου, Κύριέ μου, τὴν συγχώρεσίν σου·
σ' ἔχω ἀδικήση, ἀλλὰ συγχώρεσέ με, ὡς εἶσαι
ἄνθρωπος εὐγενής· γνωρίζουν οἱ παρόντες,
καὶ σὺ θά 'χῃς ἀκούση, πῶς μὲ βασανίζει
ταραχὴ τοῦ νοός. Ὅ,τι καὶ ἂν ἔχω κάμη
'ποῦ τὴν εὐαίσθητην καρδιά καὶ τὴν τιμὴν σου
νὰ ἐπλήγωσε σκληρά, δηλόν' ὅτ' ἦταν τρέλλα.
'Αδικησ' ὁ Ἀμλέτος τὸν Λαέρτην; Ὅχι,
ὁ Ἀμλέτος ποτέ· καὶ ἂν ὁ Ἀμλέτος χάση
τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ 'ς τὸν ἑαυτὸν τοῦ ξένος
ἀδικεῖ τὸν Λαέρτην, πταίστης διὰ τὴν πράξιν
δὲν εἶν' ὁ Ἀμλέτος· ὁ Ἀμλέτος τὴν ἀρνεῖται.
Ποιὸς τό 'καμε λοιπόν; Ἡ τρέλλα τοῦ· καί, ἂν εἶναι
τοῦτο, καθὼς τὸ λέγω, ἀληθινόν, ὁ Ἀμλέτος
εὕρισκεται καὶ αὐτὸς 'ς τὸ ἀδικημένο μέρος·

ἡ τρέλλα του εἶν' ὁ ἐχθρὸς τοῦ καυμένου Ἀμλέτου.
 Κ' ἔαν κηρύττω ἐμπρὸς 'ς αὐτούς, 'ποῦ μᾶς ἀκούουν,
 ὅτι προαίρεσιν δὲν εἶχα νὰ σὲ βλάψω,
 εἰς τὴν γενναίαν σου ψυχὴν τοῦτο ἄς ἀρκέση
 νὰ μὲ ἀπολύσης, καὶ νὰ εἰπῆς πῶς ἓνα βέλος
 ἔρριξα ἐπάνω ἀπὸ τὴν σκέπην τοῦ σπιτιοῦ μου
 κ' ἐλάβωσε τὸν ἀδελφόν μου.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Τοῦτο φθάνει
 διὰ τὴν καρδιά μου, — μ' ἔδλον ὅτι αὐτὴ δικαίως
 ἔπρεπε νὰ μὲ σπρώξῃ 'ς τὴν ἐκδίκησίν μου.
 Πλὴν, ὅσον ἀποβλέπει τῆς τιμῆς τοὺς νόμους,
 ἐξ ἀνάγκης θ' ἀπέχω τώρα, καὶ δὲν θέλω
 φιλίωσιν πρὶν ἢ μὲ συμβουλευέσουν ἄνδρες,
 ἡλικιωμένοι καὶ γνωστοὶ διὰ τὴν τιμὴν τους,
 ὅτ' ἤμπορῶ ν' ἀγαπηθῶ χωρὶς νὰ μείνη
 εἰς τ' ὄνομά μου στίγμα· ὡστόσο τὴν ἀγάπην,
 'ποῦ μοῦ προσφέρεις, δέχομ' ὡς ἀπλὴν ἀγάπην
 καὶ θὰ τὴν σεβασθῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μὲ τὴν καρδιά τὸ στέργω,
 καὶ ὡς ἀγῶν' ἀδελφῶν τὸ στοίχημα θὰ παίξω. —
 Δῶστε τὰ ξίφη. — Ἐμπρὸς.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ἐμπρὸς, δῶστε μου ἓνα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Λαέρτη, ὡσὰν πετάλι²⁵ θὰ σοῦ χρησιμεύσω·
 πρὸς τὴν ἀμάθειάν μου τρομερὰ θ' ἀστράπτῃ
 ἡ τέχνη σου, 'σὰν ἄστρο 'ς τὸ βαθὺ σκοτάδι.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Κύριε, μὲ περιπαίζεις.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅχι, ἔς τὴν τιμὴν μου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὅσρίκε φίλε, δῶσε τους τὰ ξίφη. — Ἀμλέτε
ἀνεψιέ μου, ἡξεύρεις πῶς ἔχομε βάλη
τὸ στοίχημα;

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καλῶς τὸ ἡξεύρω, Κύριέ μου·
ἐτέθ' ἡ διαφορὰ ἔς τὸ μέρος τοῦ ἀδυνάτου
ἀπὸ τὴν χάριν σου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ποσῶς δὲν τὸ φοβοῦμαι·
σᾶς εἶδα καὶ τοὺς δύο· πλὴν ὁ ἀντίπαλός σου
ἐπρόκοψε ἀπὸ τότε καὶ δι' αὐτὸ νὰ γίνῃ
ἔπρεπε ἡ διαφορὰ.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Πολὺ βαρὺ ἔναι τοῦτο·
δῶστε μ' ἄλλο νὰ ἰδῶ.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Τοῦτο μ' ἀρέσει. — Μάκρος
ὁμοιον ἔχουν τὰ σπαθιά;

[Ἐτοιμάζονται νὰ παίξουν]

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ναί, Κύριέ μου.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Εἰς τὸ τραπέζι αὐτοῦ ποτήρια βάλατέ μου

κρᾶσι γεμάτα· καὶ ἂν τὸν ἐπιτύχη πρώτην
 ἢ δεύτερην φορὰν ὁ Ἄμλέτος ἢ ἔς τὴν τρίτην
 τὸ κτύπημα τοῦ ἀνταποδώσ' οἱ προμαχῶνες
 ὄλοι ἄς κροτήσουν ὄλα τὰ πυρόβολά των,
 καὶ ἔς τὸ ξανάσαμα τοῦ Ἄμλέτου θὰ προπίη
 ὁ Βασιλέας, καὶ θὰ ρίξη ἔς τὸ ποτῆρι
 μαργαριτάρι τιμιώτερο ἀπὸ κεῖνο,
 'ποῦ τέσσεροι κατὰ σειρὰν ἔχουν φορέση,
 ὡς τώρα, βασιλεῖς ἔς τὸ στέμμα τῆς Δανίας.
 Δώστε μου τὰ ποτήρια· μήνυμα θὰ δώση
 τὸ τύμπανο ἔς τὴν σάλπιγγα, καὶ τούτῃ πάλιν
 τῶν πυροβολιστῶν, καὶ ὄλα τὰ πυρόβόλα
 ἔς τοὺς οὐρανοὺς, κ' οἱ οὐρανοὶ ἔς τὴν γῆν θὰ λέγουν·
 'Τοῦ Ἄμλέτου εἰς τὴν ὑγείαν πίνει ὁ Βασιλέας'.
 'Ἐλάτε, ἀρχίστε. — Σεῖς, κριταί, τὸν νοῦν σας τώρα.

ΑΜΛΕΤΟΣ

'Ορίστε, Κύριε.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Πρίγκιπά μου, ὀρίστε. [Παίζουν]

ΑΜΛΕΤΟΣ

Μία.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ποσῶς.

ΑΜΛΕΤΟΣ

*Ἄς κρίνουν.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Εἶναι φανερό 'ποῦ σ' ἔχει

'πιτύχη.

ΛΑΕΡΤΗΣ

*Ἄς εἶναι· πάλιν.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Στάσου — φέρετέ μου
κρασί. — Δικός σου ²⁶ ὁ μαργαρίτης τοῦτος εἶναι,
Ἄμλέτε· ἔς τὴν ὑγείᾳ σου ἐδῶ.

[Σαλπισμοὶ καὶ πυροβολισμοὶ μέσα]

Σεῖς, δώσατέ του
τὸ ποτήρι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Θὰ παίξω τοῦτο πρῶτα· κάτω
βάλε το. — Ἐμπρός· [Παίζου] Καὶ ἄλλη· σὺ τί λέγεις;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Μία

κτυπιά, τ' ὁμολογῶ.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ὁ υἱός μας θὰ κερδίση.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Εἶναι παχὺς καὶ δύσκολ' ἀνασαίνει. — Ἄμλέτε,
μὲ τὸ μαντίλι μου τὸ πρόσωπο σφογγίσου·
ἢ Βασίλισσα ἰδοὺ ἔς τὴν τύχην σου προπίνει,
Ἄμλέτε μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Καλή μου δέσποινα.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Γελτρούδη,
μὴ πιῆς.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Θὰ πιῶ, μὲ συγχωρεῖς.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ [Μόνος του]

Αὐτὴ ἔναι ἡ κοῦπα
μὲ τὸ φαρμάκι! ἀργά εἶναι πλέον!

ΑΜΑΕΤΟΣ

Δέσποινά μου,
ἀκόμη δὲν τολμῶ νὰ πιῶ — 'ς ὀλίγο πίνω.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ἔλα, τὸ πρόσωπο νὰ σοῦ σφογγίσω.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Κύριε,
τώρα θὰ τὸν 'πιτύχω.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Δὲν πιστεύω.

ΛΑΕΡΤΗΣ [Μόνος του]

Καὶ δμως
τ' ἀποστρέφεται κᾶπως ἢ συνείδησίς μου.

ΑΜΑΕΤΟΣ

Ἐμπρός, Λαέρτη, διὰ τὴν τρίτην· χωρατεύεις·
παρακαλῶ σε, κτύπα μὲ τὴν δύναμίν σου·
φοβοῦμαι μὴ μὲ παίρνης διὰ παιδάκι.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ἀλήθεια;

Ἐμπρός! [Παίζουν]

ΟΣΡΙΚΟΣ

Οὔτε 'ς τὸ ἓνα μέρος οὔτε 'ς τ' ἄλλο
τίποτε.

ΛΑΕΡΤΗΣ

Πάρε αὐτήν.

Ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ λαβόνει τὸν ΑΜΑΕΤΟΝ, κατόπιν εἰς τὸν διαζυγισμόν
ἀλλάζουσι τὰ ξίφη καὶ ὁ ΑΜΑΕΤΟΣ λαβόνει τὸν ΛΑΕΡΤΗΝ.

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Χωρίσετέ τους· εἶναι
θυμωμένοι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὅχι, ἐμπρὸς καὶ πάλιν.

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ πέφτει.

ΟΣΡΙΚΟΣ

Βοηθάτε
τὴν Βασίλισσαν, ὦ!

ΟΡΑΤΙΟΣ

Αἰμάτωσαν καὶ οἱ δύο —
Κυρίέ μου, πῶς εἶσαι;

ΟΣΡΙΚΟΣ

Πῶς εἶσαι, Λαέρτη;

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ὡσάν ξυλόρνια πιασμένος εἰς τὸ βρόχι
ἔπωστησα, Ὅσρικε· μὲ φονεύ' ἢ προδοσιά μου
δικαίως.

ΑΜΛΕΤΟΣ

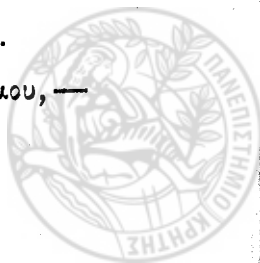
Ἡ Βασίλισσα πῶς εἶναι;

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Ἄμα
τοὺς εἶδε νὰ αἰματώσουν δειλίασε.

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Ὅχι, ὄχι·
τὸ πιτό, τὸ πιτό — Ἀμλέτε μου, ψυχὴ μου, —
τὸ πιτό, τὸ πιτό· εἶμαι φαρμακωμένη.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Κακούργημα! τὴν θύραν κλείστε! Προδοσία!
ζητήσετέ την! [Ὁ ΛΑΕΡΤΗΣ πέφτει]

ΛΑΕΡΤΗΣ

ὦ Ἀμλέτ', ἐδῶ τὴν ἔχεις·
Ἀμλέτε, σκοτωμένος εἶσαι, οὐδὲ κἀνένα
ιατρικὸ ἔς τὸν κόσμον νὰ σὲ ἰάνῃ ἀξίζει·
ώρα μισῆ ζωῆς ἔς ἐσὲ δὲν ἀπομένει·
αὐτὸ ποῦ σφίγγεις εἶναι τ' ὄργανο τοῦ φόνου,
ἀκούμπωτο, φαρμακωμένο· ἰδοὺ τὸ μαῦρο
μηχάνημα ὁποῦ σπᾶ ἔς τὴν κεφαλὴν μου· ἰδοὺ με
κείτομαι χάμω ἐδῶ νὰ μὴ σηκωθῶ πλέον·
ἀπὸ φαρμάκι καὶ ἡ μητέρα σου πεθαίνει·
ἄλλην δὲν ἔχω ἐγὼ πνοήν· ὁ Βασιλέας—
ὁ Βασιλέας εἶναι ὁ πταιστήτης.

ΑΜΛΕΤΟΣ

ὦς κ' ἡ ἄκρη
φαρμακωμένη! Ἐμπρός! τὸ ἔργο σου, φαρμάκι,
κάμε λοιπόν! [Πληγόνει τὸν ΒΑΣΙΛΕΑ]

ΟΛΟΙ

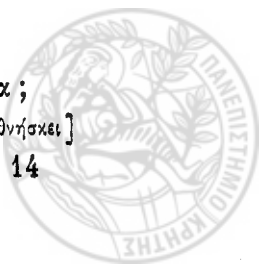
ὦ! Προδοσία, προδοσία!

ΒΑΣΙΛΕΑΣ

Προφθάστε, ὦ φίλοι· μόνον λαβωμένος εἶμαι.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Αἰμομίκτη, φονιᾶ, Δανὲ κατηραμένε,
πιάσε, ἀδειασέ το! Ὁ μαργαρίτης σου εἶναι μέσα;
Ἄμὲ κατόπιν τῆς μητρὸς μου. [Ὁ ΒΑΣΙΛΕΑΣ ἀποθνήσκει]

ΛΑΕΡΤΗΣ

Ὅ,τι τοῦ ἀνήκει
 ἔλαβε· τὸ φαρμάκι αὐτὸς τὸ ἔχει ἐτοιμάσῃ.
 Μεγαλόψυχε Ἀμλέτε, τώρα μεταξύ μας
 ν' ἀντισυγχωρηθοῦμε· ἐπάνω σου ἄς μὴ πέσῃ
 ὁ θάνατός μου, μὴτ' ἐκεῖνος τοῦ πατρός μου,
 καὶ μήτε ὁ θάνατός σου ἐπάνω μου.

ΑΜΛΕΤΟΣ

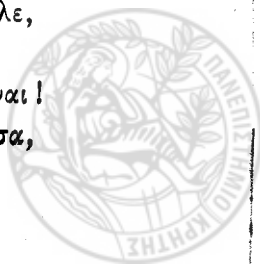
Ἄς σοῦ δώσῃ
 ἄφεσιν ὁ Θεός! σ' ἀκολουθῶ· πεθαίνω,
 Ὅράτιε. — Δυστυχῆς βασιλίσσα, καληώρα!
 Ἔσεῖς, ποῦ ἐμπρὸς 'ς τὸ συμβᾶν τοῦτο ἀχνίζετ' ὄλοι,
 τρέμετε καὶ ἄφων' εἴσθε πρόσωπα ἢ καὶ μόνον
 ἀκροαταὶ 'ς τὸ δράμα τοῦτο, ἂν καιρὸν εἶχα
 (ἀλλ' ὅταν ἔρχεται ὁ σκληρὸς τοῦτος κλητῆρας²⁷
 ὁ θάνατος, ἐδῶ, στιγμὴν δὲν μᾶς χαρίζει)
 ὦ! εἶχα νὰ σᾶς εἶπω — πλὴν ἄς ἦναι. — Ὅράτιε,
 πεθαίνω, ζῆς ἐσύ· 'ς ἐκείνους ποῦ ἀμφιβάλλουν
 ἰστόρησε κ' ἐμὲ καὶ ὄλα τὰ δίκαιά μου.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ποτὲ μὴ τὸ πιστεύσης· εἴμ' ἐγὼ ἀρχαῖος
 Ρωμαῖος πλέον ἢ Δανός· σώζεται ἀκόμη
 ἐδῶ πιστό.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ἄν ἀνδρας εἶσαι, τὸ ποτῆρι
 δός μου· ἄφησέ το· ἐγὼ τὸ θέλω· Ὅράτιε φίλε,
 ἄ! λαβωμένο ποῦ θὰ ζήσῃ τ' ὄνομά μου,
 τὰ πράγματ' ἂν θὰ μείνουν ἄγνωστα ὅπως εἶναι!
 Ἄν μέσα 'ς τὴν καρδιά σου μ' εἶχες ὅσο ἐζοῦσα,

ἀκόμη ὀλίγο μεῖνε ἀπὸ τὴν μακαρίαν
ζωὴν μακρὰν καὶ στέρξε τὴν πνοὴν μὲ κόπον
νὰ σέρνης 'ς τὸν τραχὺν ἀέρ' αὐτοῦ τοῦ κόσμου,
τὴν ἱστορίαν μου νὰ εἰπῆς. — [Ἀκούεται μακρόθεν πορεία στρα-
τοῦ καὶ μέσα πυροβολισμοί]

Τί κρότος εἶναι

τοῦτος πολεμικός;

ΟΣΡΙΚΟΣ

Ὁ Φορτιμπράς ὁ νέος,
'ποῦ νικητὴς τῶν Πολωνῶν τώρα ἐπιστρέφει,
εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Ἀγγλίας δίδει
τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν.

ΑΜΛΕΤΟΣ

Ὡμένα!

πεθαίν', Ὁράτιε· τὸ σφοδρὸ φαρμάκι πνίγει
τὸ πνεῦμα μου· δὲν θέ νὰ ζήσ' ὅσο νὰ μάθω
τὰ νέ' ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν· μόνον προφητεῦω
ὅτι 'ς τὸν Φορτιμπράς ἡ ἐκλογή θὰ πέσῃ·
ἔχει ἀπὸ ἐμὲ τὴν ἐπιθάνατην φωνὴν μου·
εἰπέ του αὐτὸ καὶ ἀκόμη τὰ μικρὰ μεγάλα
συμβεδηκότα, 'πῶχουν σπρώξῃ — ὅ,τι ἀπομένει
εἶναι σιωπὴ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Ἐδῶ συντρίβεται καρδία
εὐγένεστάτη. — Καλὴ νύκτ', ἀγαπημένε
Πρίγκιπα· νὰ σὲ φέρουν 'ς τὴν ἀνάπαυσίν σου
'Αγγέλων πτέρυγες καὶ ὕμνοι. — Τί προβαίνουν
ἐδῶ τὰ τύμπανα;

Ἐστέρχονται ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ καὶ οἱ ΑΓΓΛΟΙ ΠΡΕΣΒΕΙΣ
μὲ τύμπανα καὶ σημαίας καὶ ΑΚΟΛΟΥΘΟΙ.

ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ

Τὸ θέαμα ποῦ εἶναι ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Καὶ τί θέλεις νὰ ἰδῆς ; ἂν συμφορὰν, ἂν θαῦμα,
μὴ ζητήσης ἄλλου.

ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ

Τὰ λείψανα, ὅπου βλέπω,
φόνους καταβοοῦν ! — 'Σ τ' ἀθάνατό σου δῶμα,
ὦ Θάνατε δοξομανῆ, τί κάλεσμά 'χεις
καὶ τόσοι βασιλεῖς ἐκτύπησες μὲ μίαν
βολὴν φονικωτάτην ;

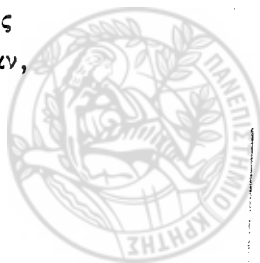
Α' ΠΡΕΣΒΥΣ

Φρίκης θεωρία !

Καὶ τὰ μηνύματά μας ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν
ἔρχονται ἀργά· καὶ πλέον αἰσθησὶν δὲν ἔχουν
τ' αὐτιά, 'ποῦ ἐμέλλαν ἀπὸ μᾶς ν' ἀκούσουν ὅτι
κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ²⁸ σκοτωμένοι ἐπέσαν
ὁ Ροζενκράς καὶ ὁ Γυιλδενστέρνης· τῶρα ποῖος
θὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ ;

ΟΡΑΤΙΟΣ

Οὐδὲ τὸ στόμα ἐκείνου,
καὶ ἂν ἦταν ζωντανός, θὰ σᾶς εὐχαριστοῦσε·
δὲν εἶχε αὐτὸς τὸν θάνατόν τους παραγγείλη.
καὶ ἀφοῦ τυχαίνει ξάφνου νὰ εὐρεθῆτ' ἐπάνω
'ς τὸ φονικὸ τοῦτο μυστήριον, ἀπ' ταῖς μάχαις
τῆς Πολωνίας σεῖς, καὶ σεῖς ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν,
δώσετε προσταγὴν τὰ λείψανα νὰ βάλουν
εἰς ὑψηλὸ πατάρι, νὰ τὰ βλέπουν ὄλοι,

κ' ἐγὼ τοῦ κόσμου, 'ποῦ ἀγνοεῖ, θὰ φανερώσω
 πῶς ἐσυνέβηκαν αὐτά· θ' ἀκούσεται ἔργα
 σαρκικά²⁹, φονικά καὶ παρὰ φύσιν· κρίσεις³⁰
 τῆς τύχης, φόνους³¹ κατὰ σύμπτωσιν, θανάτους³²
 τῆς πανουργίας ἔργον καὶ δεινῆς ἀνάγκης,
 καί, 'ς τὴν ἔκβασιν τούτην, σχέδια³³ πῶχουν σφάλῃ
 καὶ ἀφάνισαν τοὺς γεννητάς των· ὅλα τοῦτα
 δύναμ' ἐγὼ νὰ ἐκθέσω καθαρὰ.

ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ

Καὶ ἀμέσως

νὰ τ' ἀκούσωμε ἄς πᾶμε· καὶ ὄλ' οἱ μεγιστᾶνες
 ἄς καλεσθοῦν εἰς τούτην τὴν συνάθροισίν μας.
 Καὶ ὡς πρὸς ἐμέ, ἂν καὶ μὲ λύπην, ἀγκαλιᾶζω
 τὴν τύχην μου· μοῦ ἀνήκουν εἰς τὸ κράτος τοῦτο
 δικαιώματ' ἀρχαῖα καὶ νὰ τ' ἀπαιτήσω
 ἢ ὥρα τούτη μὲ καλεῖ.

ΟΡΑΤΙΟΣ

Διὰ τοῦτο ἀκόμη

θὰ ἔχω λόγον νὰ ὁμιλήσω, καὶ ἀπ' τὰ χεῖλη
 ἀνδρός, ὁποῦ ἢ φωνή του θέλει σύρῃ καὶ ἄλλους.
 Ἄλλ' ὅ,τ' εἰπώθη ἄς γίνῃ εὐθύς, ἐνόσω ἀκόμη
 τὰ πνεύματ' εἶν' ἐρεθισμένα, μήπως ἄλλη
 μᾶς τύχῃ συμφορὰ, 'ποῦ δύναται νὰ φέρῃ
 δόλος ἢ πλάνη.

ΦΟΡΤΙΜΠΡΑΣ

Καθὼς πρέπ' εἰς στρατιώτην
 τέσσεροι τὸν Ἀμλέτον 'ς τὸ ὑψηλὸ πατᾶρι
 ὀπλαρχηγοὶ θὰ φέρουν· ἔδιδεν ἐλπίδαις,
 ἂν εἶγεν ἀνεβῆ 'ς τὸν θρόνον, βασιλέας
 ἀληθινὸς νὰ δείξῃ· καὶ θὰ τὸν ὑμνήσῃ

εἰς τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ ἡ μουσική μας μ' ὄλαις
τῶν δπλων ταῖς τιμαῖς. Τὰ λείψανα σηκῶστε·
θέαμα τέτοιο ἔς τοῦ πολέμου τὰ πεδία
ταιριάζει, ἐδ' ὁμως εἶναι ἀνάρμοστη ἀσχημία.
Προστάξτε τοὺς στρατιώταις νὰ πυροβολήσουν.

[Νεκρώσιμη πορεία. Ἐξέρχονται μὲ τὰ λείψανα· κατόπιν πυροβολισμός.]

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΑΞΙΣ Α'

¹ *Τίς εἶ;* Ὁ Βερνάρδος κάμνει τὴν στρατιωτικὴν ἐρώτησιν, ἣ ὅποια δὲν ἀνήκει εἰς αὐτὸν ἀλλὰ εἰς τὸν σκοπὸν· ἐρωτᾷ τὸν Φραγκίσκον ἐὰν ἐπέρασεν ἡσυχὰ τὸν παραγγέλλει νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Ὁράτιον καὶ εἰς τὸν Μάρκελλον νὰ μὴ ἀργήσουν· ὅλα αὐτὰ προέρχονται ἀπὸ τὴν ταραχὴν του καὶ ἀπὸ τὸν φόβον μὴ εὐρεθῇ μόνος ὅταν παρουσιασθῇ τὸ φάντασμα.

² *Κἄπως ἐκεῖνος.* Εἰς τὸ κείμενον· 'a piece of him, ἓνα μέρος αὐτοῦ'. Δηλαδή, εἶμαι ἐδῶ καὶ δὲν εἶμαι· ὁ ἀστεϊσμός φανερόναι τὴν ἰλαρὰν διάθεσιν τοῦ Ὁρατίου, ὁ ὅποιος δὲν πιστεύει εἰς τὰ φαντάσματα καὶ ἔρχεται αὐτοῦ ἀπλῶς διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς φίλους του.

³ *σπουδασμένους εἶσαι.* * Καὶ ἐπομένως δυνάμενος νὰ ὀμιλῇ λατινικά, διότι οἱ ἔξορκισμοὶ ἦσαν γραμμένοι εἰς λατινικὴν γλῶσσαν.

⁴ *Νὰ τοῦ ὀμιλήσουν θέλει.* * Ἐπιστεύετο καὶ πιστεύεται ἀκόμη ὅτι ἓνα Πνεῦμα δὲν δύναται νὰ ὀμιλήσῃ πρὶν τοῦ ὀμιλήσουν.

⁵ *Ποιὸς εἶσαι σύ, ποῦ ἄρπάξεις κ.λ.* Δηλαδή, ὅπου ἔχεις τὴν δύναμιν νὰ ἐμφανίζεσαι εἰς ὠρισμένην ὥραν καὶ νὰ ἰδιοποιηθῆς τὸ σχῆμα τοῦ ἀποθαμένου Βασιλέως.

⁶ *τοῦ θαμμένου Δανοῦ.* Τοῦ Βασιλέως τῆς Δανίας.

⁷ *Κάρφος διὰ νὰ θολώσῃ κ.λ.* Καθὼς ἓνα κάρφος ἐμποδίζει τὴν φυσικὴν ὄρασιν, ὁμοίως τοιαύτη ἐμφάνις ἔρχεται διὰ νὰ φέρῃ ταραχὴν, ἀπορίαν εἰς τὸν νοῦν μας.

⁸ *Ἐν τῇ Ρώμῃ κ.λ.* Πρβ. Vergil. Georgic. I. v. 466 sq. Ovid. Metam. XV. v. 782 sq.

⁹ *Ἐν τῷ ἡλίῳ χαλασμοί.* Πρβ. Πλουτ. Κατ. LXIII. 'Τὸ περὶ τὸν ἡλίον ἀμαύρωμα τῆς αὐγῆς· ὅλον γὰρ ἐκείνον τὸν ἑναυτὸν ὠχρὸς μὲν ὁ κύκλος καὶ μαρμαρυγᾶς οὐκ ἔχων ἀνέτελλεν'.

¹⁰ *Ἐν τῇ Κρίσειος τῇ ἡμέρῃ.* Διότι κατὰ τὸν Ματθαῖον κεφ. κδ'. 29 'μετὰ τὴν θλιψὶν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς'.

¹¹ *Τὸ ὄψωρ ἂν ἔχεις τῆς φωτῆς κ.λ.* Δηλαδή, ἂν ἔχεις ἀνθρωπίνην φωνὴν ἢ κἄποιον ἄλλον ἦχον. Εἰς τὸν Ὅμηρον (Ὀδ. Ω. στ. 5) αἱ ψυχαὶ τῶν μνηστῆρων 'τρῖζουσαι ἔποντο', καὶ ὁ λαὸς μας ἀποδίδει εἰς τοὺς Βρυκόλακας ὄχι ἀνθρωπίνην φωνήν, ἀλλὰ ἓνα ἄναρθρον μούγκρισμα.

¹² *θησαυρὸν τῆς ἀδικίας.* Ἐντὶ, ἀδίκως συναγμένον· ἐδανείσθημεν τὴν φράσιν ἀπὸ τὴν λαϊκὴν παροιμίαν· 'τῆς ἀδικίας τὸ γέννημα σὲ καταποντισμένον μύλο'.

* Μὲ τὸν ἀστερίσκον διακρίνονται αἱ ἐξηγήσεις τῶν Κριτικῶν.

Τὸ κείμενον· 'extorted treasure', δηλαδή, θησαυρὸν τὸν ὅποιον ἀρπαξες ἀπὸ τὸν ἀδύνατον. Ἐνομιζέτο ὅτι περιπλανώμενον Πνεῦμα δὲν δύναται νὰ εὑρῇ ἀνάπαυσιν ἕως νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν κρυμμένον θησαυρὸν. Καί εἰς τὸν λαὸν μας ὑπάρχει ἡ πρόληψις ὅτι τὰ Πνεύματα ἐμφανίζονται διὰ νὰ καταδείξουν κρυμμένον θησαυρὸν.

¹³ Ἐὰν τὰ σύνορά του. Ἐκεῖ ὅπου εἶναι καταδικασμένος νὰ μένῃ, ἢ εἰς τὸν Ἄδην ἢ εἰς τὸ Καθατήριον πῦρ.

¹⁴ ἄστρο δὲρ πληγόνει. * Ἢ ἐπιρροή τῶν πλανητῶν ἐθεωρεῖτο κακοποιός.

¹⁵ Νύμφη καμμιὰ δὲρ βλέπτει. Fairy· γαλλιστὶ Fée, θεότης τῆς μεσαιωνικῆς μυθολογίας· διαφέρει ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας Νεράϊδα.

¹⁶ Ἐὰν αὐτὸν, θαρρῶ, θὰ κρίνῃ. Εἶναι πιθανόν ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Βασιλέως θὰ εἶπῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ὁ, τι δὲν δύναται νὰ εἶπῃ εἰς ἄλλον.

¹⁷ ἐδῶ γραμμένα. Εἰς τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὅποιαν ἐγγεγράφει εἰς αὐτοὺς.

¹⁸ Κεφαλή και καρδιά κ.λ. Ἢ ψυχολογικὴ σχέσις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας καὶ ἡ μηχανικὴ τοῦ στόματος καὶ τῆς χειρὸς δὲν εἶναι τόσον στεναὶ ὅσον ἐκείνη τοῦ Συμβόλου πρὸς τὸν Βασιλέα του.

¹⁹ Κάπως — ἀνέθηκ' ἢ συγγένεια. Ἀπεδώκαμεν τὸ λογοπαίγιον τοῦ κειμένου· 'a little more than kin and less than kind' (καί περισσότερον παρὰ συγγενῆς καὶ ὀλιγώτερον παρὰ εὐμενῆς). Ὁ ἄνομος γάμος μετὰ τὴν Γελτρούδην αὔξησε τὸν συγγενικὸν δεσμόν τοῦ Κλαυδίου μετὰ τὸν Ἀμλέτον ἀλλὰ συγχρόνως ἐγέννησε τὸ μῖσος τούτου πρὸς τὸν Κλαυδίον.

²⁰ πολὺ Ἐὰν τὸν ἥλιον εἶμαι. Δηλαδή, ὑποφέρω πολὺ· κατὰ τὴν ἀγγλικὴν παροιμίαν 'out of God's blessing in the warm sun' = ἔξω ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν θερμὸν ἥλιον'.

²¹ τὸ μαῦρο χρῶμα. Τὰ πένθιμα φορέματα· μόνος ὁ Ἀμλέτος μαυροφορεῖ διὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως.

²² Ναί, δέσποινα, κοινό. Εἰρωνικῶς.

²³ Ἐὰν τῆς Βυττεμβέργης τὴν σχολήν. Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βυττεμβέργης ἐσυστήθη τὸ 1502, δηλαδή μετὰ τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκει ὁ μῦθος τοῦ Ἀμλέτου. Ὁ Shakespeare δὲν ἀποφεύγει ἀναχρονισμούς, ὅταν μάλιστα χρησιμεύουν εἰς τὸ νόημά του.

²⁴ Ὁ Μάρκελλος; Χαιρετισμὸς πρὸς τὸν Μάρκελλον.

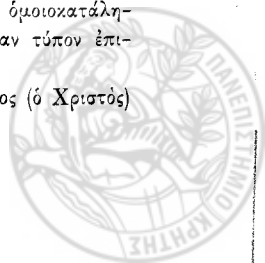
²⁵ θὰ μάθῃς κ.λ. Πρὸς. σκ. δ'. στ. 15 καὶ ἐξῆς.

²⁶ Ἀπὸ τὸ νεκρόδειπνο. Τὸ κατόπιν τῆς κηδείας συμπόσιον συγγενῶν καὶ φίλων. Εἰς τὸν Ὅμηρον ὀνομάζεται 'τάφος' (Ὁδ. Γ. 309 καὶ Ἰλ. Ψ'. 29). Εἰς τὴν Κέρκυραν ὀνομάζεται Συγώριον, ἀλλοῦ Μακαριά, καί, κατὰ τὸν Κοραῆν, Νεκρόδειπνο. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπικρατεῖ ἀκόμη τὸ ἔθιμον εἰς τινὰς πόλεις.

²⁷ Νὰ εἶχ' ἀπαντήσῃ κ.λ. Παρὰ νὰ δοκιμάσω παρομοίαν λύπην θὰ ἐπρωτιμῶσα ν' ἀποθάνω καὶ ν' ἀπαντήσω εἰς τὸν τόπον τῆς μακαριότητος τὸν χειρότερον ἐχθρόν μου.

²⁸ Ἔργα μισρὰ κ.λ. Ὁ Shakespeare, καθὼς καὶ οἱ σύγχρονοὶ του δραματικοὶ ἄγγλοι ποιηταί, συνηθίζει νὰ κλείῃ μίαν ὁμιλίαν μετὰ δίστιχον ὁμοιοκατάληκτον, ἰδίως εἰς τὸ τέλος τῆς σκηνῆς, ὡς διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν ἔννοιαν τὸν ἐπιγραμματικόν.

²⁹ Ὁ ραός. Δηλαδή, τὸ σῶμα. Πρὸς. Ἰωάν. κεφ. 6'. 22. 'ἐκεῖνος (ὁ Χριστὸς) δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ νοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ'.

³⁰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ. Πρβ. Ἡρόδ. Γ'. 134. 'αὐξανόμενον γὰρ τῷ σώματι συναύξονται καὶ αἱ φρένες'.

³¹ τὸ κάλλος της κλ. Πρβ. Δημοτικό τραγοῦδι· 'Μάννα μὲ τοὺς ἐννιά σου υἱοὺς καὶ μὲ τῇ μιᾷ σου κόρη — 'ς τὰ σκοτεινά τὴν ἔλουζες, 'ς τὸ φέγγος τὴν ἐπλέκες'.

³² 'Σ τοὺς στοχασμοὺς σου γλώσσαν κλ. "Ὁμοίαι σχολαστικαὶ παραγγελίαι περιέχονται εἰς τὸ 'Παραινετικὸν Ποίημα Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ' (Wagner, Carmina Graeca Mediae Aevi). 'Μὴ προλαμβάν' ἢ γλώσσα σου ποτὲ τοὺς λογισμοὺς σου — πολλοὺς γὰρ ἐκ συναρπαγῆς παρέδωκεν ἢ γλώσσα — καὶ διὰ τοῦτο πρόσεγε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει — καὶ τότε λάλει ταπεινὰ καὶ μεμελετημένα. . . Ἀπόφευγε τὰς παραχάξ, φεῦγε καὶ τοὺς κινδύνους — εἰ δὲ συμβῆ σε κ' ἐμπλακῆς εἰς κίνδυνον πολλαίης — ὡς ἄνδρας ἀγωνίστησε νὰ ζήσης, ν' ἀποθάνης. . . Μὴ κάμῃς φίλους σύντομα καὶ πάλιν τοὺς ἀφήσης· — ὥσπερ γὰρ ἔνι σιγαντὸν τὸ νὰ μὴ ἔγῃς φίλους — οὕτως ἔνι δρόφον συχνὰ νὰ κάμῃς φίλους — νὰ τοὺς ἀφήσης σύντομα καὶ νὰ γυρεύῃς ἄλλους· — ἔνεκεν τούτου πρόσεγε πρῶτον καλὰ καὶ σκόπει, — καὶ τότε γύρεψε καλῶς νὰ κάμῃς τὴν φιλίαν· — ἀφ' οὗτου φθάσης κ' εὖρης τὸν ἐκείνου σου τὸν φίλον, — τότε προχίρου μετ' αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀγάπης'.

³³ κάλπικα σημεῖα. Τὸ λογοπαίγνιον εἰς τὴν μετάφρασίν μας, καθὼς εἰς τὸ κείμενον, γίνεται μὲ τρεῖς διαφόρους σημασίας τῆς αὐτῆς λέξεως.

³⁴ ἀσπίδιστος. Σπεδίζουσι τὸν ἵππον, δηλαδὴ δένουσι μεταξύ-των τὰ δύο τοῦ ἐμπροσθινοῦ πόδια, ὥστε δύναται μὲν νὰ τὰ κινή, ἀλλ' ὄχι καὶ νὰ βηματίσῃ εὐκόλως μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς βοσκῆς του.

³⁵ τὸν θρίαμβόν του. Εἰρωνικῶς.

³⁶ τὸ δράμι — θνειδός του. Ἡ μετάφρασίς μας ἀποδίδει τὸ κείμενον κατὰ τὴν καλητέραν διόρθωσιν τῶν Κριτικῶν· 'the dram of bale — doth all the noble substance off and out — to his own scandal', ἀντὶ τῆς φθαρμένης γραφῆς τῶν πρωτοτύπων ἐκδόσεων.

³⁷ μὲ σχῆμα τόσο ἀξιμίλητον. questionable = ἀξιμίλητον καὶ = ἀξιερώτητον. Τοῦ πατρὸς του ἡ μορφή, μὲ τὴν ὁποίαν ἐμφανίζεται τὸ Πνεῦμα, ἀναγκάζει τὸν υἱὸν νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ (ἢ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ), διὰ τὰ μάλιν τὸν λόγον τῆς ἐμφανισεώς του. Ἄλλη ἐμφάνισις δὲν θὰ ἦταν ἱκανὴ νὰ τὸν υποχρεώσῃ εἰς τοῦτο.

³⁸ τῆς φύσεως τὰ ἐμπαίγματα. Ἡ φύσις, ὡς περικυκλόνει τὸν ἄνθρωπον μὲ τ' ἀνεξήγητα φαινόμενά της, φαίνεται ὅτι ἐμπαίζει τὴν ἄγνοίαν του.

³⁹ εἰς τὸ ποτάμι ἢ 'ς τὸν φορικτὸν βράχον. Ὑποτίθεται ἔκει πλησίον ποταμὸς ἢ βράχος ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ τὰ χρῆσιμότητι εἰς τὴν ποιητικὴν παράστασιν.

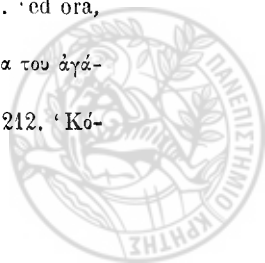
⁴⁰ θηρίον τῆς Νεμεῆας. Ὁ λέων τὸν ὁποῖον ἐφόρουν ὁ Ἡρακλῆς.

⁴¹ Ποῦ θὰ μὲ πᾶς; ὁμίλει. Ὁ Ἀμλέτος, ἀφ' οὗ διὰ κάμποσο διάστημα ἀκολούθησε τὸ Πνεῦμα, ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτοῦ νὰ σταματήσῃ τέλος πάντων καὶ νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ.

⁴² μὲς ταῖς φλόγαις νὰ λιμάζω. Οἱ κολαζόμενοι ὑποφέρουν καὶ πείναν καὶ δίψαν. Πρβ. Εὐαγγέλ. Λουκ. ις'. 24. καὶ Dante Inferno XXX. 64. 'ed ora, lasso, un goccio d'acqua bramo'.

⁴³ Θεέ μου! Ἐπικαλεῖται τὸν Θεὸν μάρτυρα τῆς πρὸς τὸν πατέρα του ἀγάπης του.

⁴⁴ ὁμοίως κ' ἡ ἀσέλγεια κλ. Πρβ. Εὐριπ. Ἀντιόπη, ἀπόσπασμα 212. 'Κό-

ρος δὲ πάντων· καὶ γὰρ ἐκ καλλιώνων — λέκτροις ἐπ' αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους, — δαιτός δὲ πληρωθεῖς τις ἄσμενος πάλιν — φαύλη διαίτη προσβαλὼν ἤσθη στόμα'.

⁴⁵ *μηλοχόρτου*. Οὕτως ὀνομάζεται τῶρα κατὰ τὸν Κοραῆν ("Ατακτα V. 45) ὁ ὑοσκύαμος· εἶναι φυτὸν 'μανιῶδες καὶ καρωτικόν' κατὰ Διοσκορίδην (IV. 69). 'Hyoseyamus. Oleum fit ex semine quod ipsum auribus infusum tentat mentem. Plin. Hist. Nat. Lib. XXV. c. 17.

⁴⁶ ὡς τοῦ *Λαζάρου λῶβα*. Ἡ λέπρα. Πρβ. Εὐαγγέλ. Λουκ. ις'. 20.

⁴⁷ *χωρὶς νὰ λάβω μύρον*. L'extrême onction, τὸ χρίσμα τὸ ὁποῖον οἱ Λατῖνοι δίδουν εἰς τὸν ἐτοιμοθάνατον.

⁴⁸ ἡ *λαμπυρίδα* — γῶς. Δηλαδή, τὸ νὰ ὀλιγοστεύῃ ἡ λάμψις τῆς λαμπυρίδας προμηγᾶ τὰ χαράματα· 'ἄνεργο', διότι λάμπει χωρὶς θερμότητα ἢ προληπτικῶς, διότι θὰ ἀφανισθῇ μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

⁴⁹ *τὴν σαλευμένην τούτην σφαίραν*. Πιάνει τὴν κεφαλὴν τοῦ τὴν ὁποῖαν ὀνομάζει σφαίραν διὰ τὸ σχῆμα τῆς.

⁵⁰ *Γυνή*. Ἀποστροφή πρὸς τὴν μητέρα τοῦ, κατόπιν πρὸς τὸν θεῖον τοῦ.

⁵¹ *Τὸ σημειωματᾶρι μου*. Ὁ Ἀμλέτος ἀναγράφει εἰς τὸ σημειωματᾶρι τοῦ τὴν ὑποκρισίαν καὶ τὴν μοχθηρίαν τοῦ Κλαυδίου ὡς πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἦταν δυνατὸν νὰ λησμονησῇ ἢ φαινομενικῆ αὐτῇ ἐλαφρότης προέρχεται ἀπὸ τὸν παροξυσμὸν τοῦ πάθους τοῦ.

⁵² ὦ *πουλί μου* — *κατέβα*. Ἀστειεύομενος ὁμιλεῖ ὡς κυνηγὸς ὁποῦ ἀνακαλεῖ τὸ γεράκι, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀπολύσει διὰ νὰ κυνηγήσῃ· λέγει, 'κατέβα', διότι, ὡς φαίνεται, οἱ φίλοι κατεβαίνουν ἀπὸ λόφον διὰ νὰ τὸν εὑρουν.

⁵³ *δὲν σώζεται κακοῦργος κλ.* Ἦθελε νὰ εἶπῃ 'ὅμοιος τοῦ βασιλέως Κλαυδίου', ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ φανερώσῃ τὸ μυστικὸν τοῦ συμπληρῶναι τὴν περίοδον μὲ ἀνόητον ταυτολογίαν.

⁵⁴ *προβολή*. Αἰνίττεται τὸ κακούργημα τοῦ θεοῦ τοῦ.

⁵⁵ *Εἰς τὸ σπαθί μου*. Ἦ διότι ἡ λαβὴ εἶχε σταυρὸν, ἢ διότι εἰς τὰ βόρεια ἔθνη ἦταν συνήθεια νὰ ὀρκίζωνται ἐπάνω εἰς τὸ ξίφος.

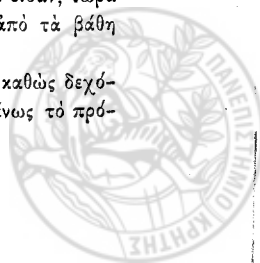
⁵⁶ *Τώρα ἐδώκαμ' ὄρκον*. Δηλαδή, ὅταν ἔδωκαν τὴν διαβεβαίωσιν εἰς τὴν τιμὴν των.

⁵⁷ *τιμημέν' ἐργάτη*. Ἐνοεῖ ἐργάτην τῶν μεταλλείων. Τὸ Πνεῦμα ὁποῦ προχωρεῖ κάτω ἀπὸ τὴν γῆν καὶ τοῦ ὁποίου ἡ φωνὴ ἀκούεται ἀπὸ τὰ βάθη τῆς, παραβάλλεται μὲ μεταλλευτήν, μὲ κελάρην εὐρισκόμενον μέσα εἰς ὑπόγειον ἀποθήκην (κατωκέλλι), μὲ σκαπανέα καὶ μὲ χαμῶρυγα (ἄλλως τυφλοπόντικα) ἀκόμη διὰ τὴν ταχύτητα μὲ τὴν ὁποῖαν τοῦτο τὸ ἔρπετόν διέρχεται τὸ χῶμα.

⁵⁸ *πρέπει τόπον* — *ν' ἀλλάξωμεν*. Ὁ Ἀμλέτος προσκαλεῖ τοὺς φίλους νὰ μεταδοῦν παρέκει, διότι εἶναι βέβαιος ὅτι ὅπου καὶ ἂν ὑπάγουν ἡ φωνὴ τοῦ Πνεύματος ἢ ἀκουσθῇ καὶ ἐπομένως αὐτοὶ θὰ πεισθοῦν ὅτι αὐτὸ τὸ Φάντασμα, ὡς υπερφυσικὴ δύναμις, τοὺς ἐπιβάλλει νὰ ὀρκισθοῦν ἐχεμυθίαν.

⁵⁹ αὐτὸ 'ποῦ τῶρ' ἀκούσετε. Πρῶτα ὀρκίσθησαν νὰ μὴ εἶπουν τί εἶδαν, τῶρα προσκαλοῦνται νὰ ὀρκισθοῦν νὰ μὴ εἶπουν τί ἄκουσαν, δηλαδή τὴν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς φωνὴν τοῦ Πνεύματος.

⁶⁰ ὡς ξένον. Κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν· καλοδέξου το, καθὼς δεχόμεθα τοὺς ξένους, χάριν φιλοξενίας, χωρὶς νὰ ἐξετάζωμεν προηγουμένως τὸ πρόσωπον τοῦ φιλοξενουμένου.

61 *Πολλά πράγματα, Ὁράτιε κλ.* Ἐκτός τῶν ὅσα διδάσκονται εἰς τὰ Σχολεῖα περὶ τῶν φυσικῶν πραγμάτων καὶ τῶν υπερφυσικῶν, ὑπάρχουν ἄλλα πολλὰ ἀνεξερευνήτα μυστήρια.

62 *Ἀλλὰ εἰπὲν ἐδῶ, ὅσων πρῶτα.* Δηλαδή, ὀρκισθῆτε πάλιν ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὸ σπαθί μου. Ἐδιατηρήσαμεν εἰς τοὺς ἐπομένους στίχους ἕως τὸ ὀρκισθῆτε τὸ ὑπερβατόν, διότι τὸ μετέωρον τῆς φράσεως καθιστάνει σεμνήν καὶ ἐπιβλητικὴν τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀμλέτου.

63 *τὰ χέρια νὰ σταυρώσῃ, ἔτσι κλ.* Συνοδεύει τὴν ὁμιλίαν του μὲ σχήματα ἀνάλογα πρὸς ὅ,τι λέγει.

64 *δὲν λείπουν, ἂν μπορούσαν,* Δηλαδή, ὑπάρχουν ἄνθρωποι ὅπου γνωρίζουν τὸ μυστικόν, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖται εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξηγηθῶν.

ΠΡΑΞΙΣ Β'.

1 *Κρῖνε σὺ τὴν διάθεσίν του κλ.* Δηλαδή, ὡς νέος κρῖνε, μάντευε τὴν κλίσιν τοῦ ὁμηλικίου σου.

2 *Καὶ ἄφησέ τον.* Δηλαδή, ἄφησέ τον νὰ κάμῃ ὅ,τι τοῦ ἀρέσει. "Ἄλλοι ἐξηγῶν· κάμῃ ὥστε νὰ σοῦ εἶπῃ τὰ μυστικά του.

3 *σουρταῖς, ὅσων κλάπαις, ἔς τ' ἀστραγάλι.* Τὰ περιπόδια μαζωμένα κάτω εἰς τοὺς πόδας ὁμοίωζαν μὲ κλάπαις (= κλοιόποδες. "Ἰδ. Κοραῆ "Ἄτακτα Α' 68) καταδίκου.

4 *ἀπ' τὸν ἄρμόν.* Ὁ λαὸς μας ὀνομάζει ἄρμους τὰς ἀρθρώσεις ἐν γένει καὶ ἰδίως τὴν μεταξὺ τῆς χειρὸς καὶ τοῦ βραχίονος.

5 *ἔτσι ἐπάνω— ἔς τὰ φρύδια του.* Διὰ νὰ σκίασῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὅπως ἀνεμπίδοσιτος ἀπὸ τὸ φῶς δυνηθῆ νὰ παρατηρήσῃ καλῆτερα.

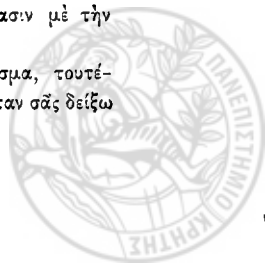
6 *ὁ ἔρωτας— γεννήσῃ.* Δηλαδή, κατὰ τὸ κακόζηλον ὕφος τοῦ Πολωνίου, ἡ ἀποκάλυψις τοῦ ἔρωτος τοῦ Ἀμλέτου διὰ τὴν Ὀφελίαν δύναται νὰ κινήσῃ ἐναντίον τοῦ πατρὸς τῆς τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀμλέτου (ἢ τοῦ Βασιλέως), ἀλλὰ πάλιν ἡ ἀποσιώπησις δύναται νὰ φέρῃ χειρότερα, δηλαδή νὰ κάμῃ τὸν Ἀμλέτον νὰ χάσῃ ὅλως δι' ὅλου τὰς φρένας του.

7 *τοῦ δειπνοῦ ἐκείνου παραφάγια.* Αἱ εἰδήσεις τὰς ὁποίας κομίζουσι οἱ πρέσβεις ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας εἶναι ὁ δειπνος, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ λόγου τῆς παραφροσύνης τοῦ Ἀμλέτου τὰ παραφάγια (εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐπιπόρπιον).

8 *Βασιλεῖά μου σεπτε κλ.* Ἐννοεῖ νὰ εἶπῃ ὅτι αὐτὸς καλῶς γνωρίζει τὰ καθήκοντά του πρὸς τοὺς Βασιλεῖς του, καὶ ὅτι τούτου ἔδωκε νέαν ἀπόδειξιν μὲ τὸ νὰ ἀνακαλύψῃ, ὡς πιστεύει αὐτός, τὸν λόγον τῆς παραφροσύνης τοῦ Ἀμλέτου.

9 *τοῦ φαινομένου τούτου.* Εἰς τὸ κείμενον τὸ λογοπαίγνιον γίνεται μὲ τὴν ὁμοίαν κατάληξιν τῶν λέξεων 'effect καὶ defect'· εἰς τὴν μετάφρασιν μὲ τὴν διπλὴν σημασίαν τῆς λέξεως λόγος = αἰτία καὶ = ἔννοια.

10 *τοῦτο ἀπομένει— κρῖνετε.* Δηλαδή, τοῦτο εἶναι τὸ συμπέρασμα, τουτέστιν ὅτι ὁ Ἀμλέτος εἶναι τρελλός, καὶ ἰδοὺ πῶς θὰ τὸ ἐξηγήσετε (ὅταν σὰς δείξω τὸ ἐρωτικὸ γράμμα τοῦ Ἀμλέτου).

¹¹ τὴν ὠραιωμένην. Κακόζηλος λέξις τῶν μεσαιωνικῶν μας ποιημάτων (Διηγ. Πλάτσια Φλόρης στ. 6 'ἐξαιρέτος εἰς ἡλικιὰν πλὴν ἦτον ὠραιωμένη')· ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν κακόζηλον τοῦ κειμένου beautified.

¹² ὑπέρλευκον κόλπῳ της. * Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Shakespeare αἱ κυριαὶ εἶχαν εἰς τὸ σικάρδι των ἓνα φυλακτήριον διὰ τὰ γράμματα.

¹³ τοῦτ' ἢ μηχανή. Τὸ σῶμα του.

¹⁴ 'σὺν ἀναλόγῃ' ἢ 'σὺν γραφεῖδῳ. Δηλαδή, ἔάν, ἐνῶ ἐγνώριζα ὅτι ἔχουν ἀλληλογραφίαν, ἔμενα ἀναίσθητος ὡς τὸ γραφεῖον ὅπου γράφονται, ἢ ὡς τὸ ἀναλόγι, ὅπου ἀναγινώσκονται αἱ ἐπιστολαί.

¹⁵ Διότι ἂν ὁ ἥλιος — κόρη σου. Ἐδιατηρήσαμεν τὴν γραφὴν τῶν ἀργετύπων ἐκδόσεων 'being a good kissing carrion' (τὴν ὁποίαν ἐδιόρθωσαν 'a god kissing carrion', θεὸς ὅπου φιλεῖ ψοφίμι). Ὁ συλλογισμὸς τοῦ Ἀμλέτου, μὲ τὴν ἀταξίαν καὶ τὰς ἀποσιωπήσεις τῆς πλαστῆς παραφροσύνης του, προχωρεῖ ὡς ἐξῆς· ἡ τιμιότης εἶναι ἐξαιρέσις, ἡ διαφθορὰ κανὼν, τὸσον ὥστε καὶ ἡ ἀγαθωτέρα ἐνέργεια, ὅταν εἰς τὸ ἀντικείμενόν της εὕρισκει διαθέσιν πρὸς τὸ κακόν, ἀντὶ νὰ τὸ καλητερεύσῃ τὸ χειροτερεύει, καθὼς ἡ εὐεργετικὴ δύναμις τοῦ ἡλίου ἐπιταχύνει τὸ σάπισμα εἰς τὸ ψοφίμι, τὸ ὅποιον εἶναι πρᾶγμα 'καλὸ νὰ φιληθῇ ἀπὸ τὸν ἥλιον', διότι ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ φίλημα μὲ τὸ νὰ γεννοβολήσῃ πολλὰ σκουλήκια. Διὰ τοῦτο σὲ συμβουλεύω νὰ μὴ ἀφήσῃς τὴν θυγατέρα σου νὰ ἐκτεθῇ εἰς τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου, διότι ἡ σύλληψις (=κατανόησις) εἶναι καλὴ, ὅχι ὅμως καὶ ἡ φυσικὴ σύλληψις, ὅπως δύναται νὰ συμβῇ τῆς θυγατρὸς σου. Πρὸς τοῦ ἰδίου Shakespeare, Measure for Measure Act. II se. 2. . . 'ἐγὼ 'μαὶ ὁ πταίστης, 'ποῦ, 'ς τὸν ἥλιον — ἐνῶ μένω σιμὰ 'ς τὸ γούλι, μοῦ συμβαίνει — ὅ,τι παθαίνει τὸ ψοφίμι, καὶ ὅχι τ' ἄνθος — φθειρομαι ἀπ' τὴν καλὴν ἐνέργειαν . . .'

¹⁶ ὁ σαυριστής. Ἰσως ὁ Juvenalis Sat. X. 188.

¹⁷ ὁ κόσμος εἶναι φυλακή. Πρὸς Pascal, Pensées, I. IV. 'ce petit cachot où il (l'homme) se trouve logé, c'est à dire ce monde visible'.

¹⁸ ὀνειράτα κακά. Λινίττεται τὴν υπερφυσικὴν ἐμφάνισιν, ὅπου τοῦ ἀπεκάλυψε τὴν δολοφονίαν τοῦ πατρὸς του· ὅ,τι δὲν εἶναι φυσικὴ πραγματικότης δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὄνειρον.

¹⁹ Λοιπὸν οἱ πένητές μας κλ. Ἀστεϊσμὸς διὰ τοὺς ἡθοποιοὺς, οἱ ὅποιοι ἐνῶ εἶναι πραγματικῶς πένητες παριστάνουν εἰς τὸ θέατρον τὸ μεγαλεῖον τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἡρώων· ἡ πενία εἶναι σῶμα=πραγματικότης, καὶ τὸ μεγαλεῖον αὐτὸ εἶναι σκιά ἐκείνου τοῦ σώματος=ἀνύπαρκτον.

²⁰ Θὰ πᾶμε εἰς τὴν Αὐλήν κλ. Εἰρωνεύεται τοὺς Αὐλικούς· αὐτοὺς πρέπει νὰ συναναστρέφεται ὅποιος δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ σκέπτεται.

²¹ τρομερὴν ἀκολουθίαν. Ἰσως αἰνίττεται ὅτι οἱ ἀκόλουθοι εἶναι κατάσκοποι τοῦ Βασιλέως· δὲν θέλει ἀκόμη νὰ ἐξομοίωσῃ τοὺς δύο παλαιούς φίλους του μὲ κατασκόπους.

²² Ἐ! τότε κἀπως σᾶς ἐνόησα. Ἄμα τοὺς εἶδε νὰ κρυφομιλοῦν τοὺς ὑποπτεύεται περισσότερο.

²³ Ἐγὼ θὰ σᾶς εἰπῶ διατὶ κλ. Ἄφου ἐγὼ λέγω τὸν λόγον διὰ τὸν ὅποιον σᾶς ἔστειλαν, δὲν εἴσθε σεις ὅπου τὸν φανερώνετε, καὶ οὕτω δὲν προδίδετε τὴν μυστικότητα τὴν ὅποιαν ἔχετε ὑποχρεθῆ πρὸς τοὺς Βασιλεῖς.

²⁴ πεμπτουσία τοῦ χρώματος. Εἰς τὴν ἀλχημικὴν γλῶσσαν πεμπτουσία ὀνομάζετο ὅ,τι ἀπομένει ἀφοῦ προαφαίρεθῶν τὰ τέσσαρα στοιχεῖα, γῆ, ἀέρας, πῦρ

καί νερό· δηλαδή, ἂν καλῶς ἀναλύσῃς τὸν ἄνθρωπον, ἄλλο δὲν ἀπομένει παρὰ χῶμα, κατὰ τὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς· ἄ γῆ εἶ και και εἰς γῆν ἀπελευσῆ'.

²⁵ *εἶδεμι ὁ σίχχος θά σκοινάψη*. * Ἐὰν ἡ νέα ἐντραπῆ καὶ ἀπὸ σεμνότητος ἀποσιωπήσῃ τί, τότε ἡ παράλειψις θὰ χαλάσῃ τὸ μέτρον.

²⁶ *τῆς πρωτεουσίσης*. * City, εἰς τὸ κείμενον. Διὰ τὸ ἀκροατήριον τοῦ Shakespeare ἡ City (τὸ Ἄστυ) ἦταν τὸ Λονδίνον, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ἐξῆς δυσεξηγητοὶ ὑπαινημοὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ σύγγρονον τοῦ Shakespeare Θεάτρον.

²⁷ *γεωτέρισμα*. * Τὸ γεωτέρισμα, τὸ ὁποῖον μνημονεύεται κατόπιν μερικώτερα, συνέβη διότι εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Shakespeare ἐσηματίσθησαν δραματικοὶ ὅμοιοι ἀπὸ νέους ὁποῦ ἔφαλλον εἰς τὸ Βασιλικὸ Παρεκκλήσι καὶ εἰς ἄλλας Ἐκκλησίας, καὶ τοὺς ὁποίους ἐπροτιμοῦσε ὁ κόσμος ἀντὶ τῶν παλαιῶν ἠθοποιῶν.

²⁸ *πεταξόδια*. Εἰς τὴν ἐξοχὴν Κερκύρας ὀνομάζονται τὰ πτηνὰ ἅμα ἀποκτησούν τὴν χρῆσιν τῶν πτερώγων. Εἰς τὴν ἀρχαίαν, ἑκπετήσιμος'.

²⁹ *τὰ χηροκόδουλα*. * Δηλαδή ἐκείνους, ὁποῦ μὲ τὸν κάλαμον ὑποστηρίζουν τοὺς νέους ἠθοποιούς, γράφουν δι' αὐτοὺς δράματα καὶ συνθέτουν σατύρας ἐναντίον τῶν παλαιῶν ἠθοποιῶν.

³⁰ *τὸν Ἡρακλέα μ' ὄλο τὸ βάρος του*. * Τὸ Θεάτρον Globe (Σφαῖρα) εἶχεν ὡς σύμβολον τὸν Ἡρακλέα ὁποῦ ἔβαστοῦσε σφαῖραν.

³¹ *Κύριοι, καλῶς ἤλθετε*. Μὲ αὐτὴν τὴν τυπικὴν, εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὴν πρώτην ἐγκαρδίαν ὑποδοχὴν, ὁ Ἀμλέτος θέλει νὰ δεῖξῃ τῶν συμμαθητῶν του ὅτι δὲν τοὺς θεωρεῖ πλέον φίλους, ἅμα ἐπέισθη περὶ τῆς ἀνειλικρινείας των, συνάμα δὲ κάπως εἰρωνικῶς τοὺς ταυτίζει μὲ ἠθοποιούς.

³² *ὅταν πρέει ροιῶς κλ*. Θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι πότε εἶναι τρελλός, πότε φρόνιμος· ὅποιος δύναται νὰ διακρίνῃ μεταξὺ πτηνοῦ καὶ πτηνοῦ πρέπει νὰ ἦναι κάπως κάτοχος τῶν αἰσθησέων του.

³³ *εἰς κάθε αὐτὴ κλ*. Εἰρωνεία πρὸς ὠτακουστάς, ὁποίους θεωρεῖ τοὺς δύο συμμαθητάς του.

³⁴ *Σωσιὰ—πραγματικῶς*. Διὰ νὰ μὴ ἐνοήσῃ ὁ Πολώνιος ὅτι ὠμιλοῦσαν περὶ αὐτοῦ, ὁ Ἀμλέτος προσποιεῖται ὅτι ἐξακολουθεῖ ὀμιλίαν ἄλλην.

³⁵ *Τότ' ἤλθε κάθε ἠθοποιός*. * Ἀπόσπασμα παλαιοῦ ἄσματος.

³⁶ *θέλεις σκηνὴν ἀδιαίρετην*. * Ἐννοεῖ τὴν τοπικὴν ἐνότητα.

³⁷ *Ἰεφθάε*. * Τοῦτοι καὶ οἱ ἐξῆς στίχοι ἀνήκουν εἰς παλαιὸν ἄσμα θρησκευτικόν, ὡς τὸ ὀνομάζει κατόπιν, διότι εἶχεν ὡς θέμα τὴν ὀλοκαύτωσιν τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰεφθάε (Ἰδ. Κριταὶ XI 30-42).

³⁸ *Δὲν ἔρχεται αὐτὸ κατόπιν*. Δηλαδή, αὐτὸ ὁποῦ λέγεις δὲν εἶναι ἡ συνέχεια τοῦ ἄσματος.

³⁹ *Ἐ! καλὴ μου Κυρία*. * Εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Shakespeare τὸ μέρος τῶν γυναικῶν ἐπαίζαν νέοι· ὁ Ἀμλέτος ὑποθέτει ὅτι ὁ ἠθοποιὸς πρὸς τὸν ὁποῖον ὀμιλεῖ, ἀφοῦ ἐνηλικιώθη, ἔχασε τὸν ὑψηλὸν τόνον τῆς φωνῆς.

⁴⁰ *διὰ τὸ κοινὸν ἦταν χαβιάρι*. Δηλαδή, σύνθεσις τῶσον ἐκλεκτῆ ὥστε οἱ πολλοὶ δὲν εἶχαν ἰκανὴν καλαισθησίαν διὰ νὰ τὴν ἐκτιμῆσουν. Τὸ χαβιάρι τότε ἦταν σπανιώτατον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

⁴¹ *τὸ τετράποδο τῆς μοίρας*. Ὁ δούρειος ἵππος.

⁴² *τὸν ἤρε κλ*. Ἠρβ. Verg. Aen. II. 509. Ἄρμα diu senior desueta trementibus aevo—circumdat nequiequam humeris et inutile ferrum—cingitur.

⁴³ ἀγρεῖον—αὐτά; Φαίνεται τοῦ Ἀμλέτου, καθὼς εἶναι ἀναμμένη ἡ φαντασία του, ὅτι βλέπει ἔμπροσθέν του ἄνθρωπον ὁποῦ τοῦ ὀνειδίζει τὴν ἀπραξίαν του.

⁴⁴ Τὸν λόγον—κάτω; Δηλαδή, ποῖος μοῦ γυρίζει ὀπίσω τὸν λόγον καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ κρυφθῆ πάλιν εἰς τὸ ἑσωτερικόν μου, ἀπ' ὅπου ἐξῆλθε διὰ νὰ δώσῃ τὴν ψευδῆ ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου;

⁴⁵ Ὡ αἰμοπότη κ.λ. Ἀποστροφή πρὸς τὸν Βασιλέα.

⁴⁶ μὲ λόγια κ.λ. Ὅποια εἶναι τὰ ἐπίθετα τὰ περιεχόμενα εἰς τὴν προηγουμένην ὑδριστικὴν ἀποστροφὴν.

⁴⁷ Τὸ Πνεῦμα. Παρομοίαν ὑποψίαν εἶχε συλλάβῃ ὁ Ὀρέστης τοῦ Εὐριπίδου, ὅταν ὁ Ἀπόλλων τὸν εἶχεν ἐξαναγκάσῃ νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του. Ὡ Λοξία μαντεῖε, σὼν θεοπισμάτων — οὐ ψευδομάντις ἦσθ' ἄρ', ἀλλ' ἐτήτυμος, — καὶ τοι μ' ἐσθῆι δεῖμα μὴ τινος κλύων — ἀλαστόρων δόξαίμει σὴν κλύειν ὅπα'. Ὀρ. στ. 1666.

ΠΡΑΞΙΣ Γ'.

¹ Τῆς αἰσχροῦς κ.λ. Δηλαδή, ἡ ἀσχημία ζαρωμένου προσώπου συγκρινομένη πρὸς τὸ φτιασιδί του δὲν εἶναι τόση, ὅση εἶναι ἡ ἀσχημία τοῦ κακοουργήματός μου συγκρινομένη πρὸς τὰ ὑποκριτικὰ λόγια μου.

² Νὰ ἦναι τις ἢ νὰ μὴ ἦναι κ.λ. Δὲν εἶπε 'νὰ ζῆ τις ἢ νὰ μὴ ζῆ', διότι δὲν πρόκειται περὶ ἐκλογῆς μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, ἀφοῦ ὁ θάνατος, κατὰ τὰς χριστιανικὰς ἰδέας, δὲν εἶναι κατάλυσις τῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ μετάβασις εἰς ἄλλην ζωὴν· ἡ ἔναρξις τοῦ μονολόγου στηρίζεται εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι μὲ τὴν παροῦσαν ζωὴν τελειώνει ἡ ὑπάρξις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως τὸ ζήτημα τίθεται μεταξὺ τοῦ εἶναι καὶ μὴ εἶναι, μεταξὺ ὑπάρξεως καὶ μὴ ὑπάρξεως ἀπολύτως· μόνον εἰς τὴν ἐρχομένην περίοδον ἐκφράζεται ἡ περὶ μελλούσης ζωῆς σκέψις.

³ ἢ ἔ'να—ὄλα. Ἡ ἀντίστασις ἐδῶ ταῦτιζεται μὲ τὴν βίαιαν, θεληματικὴν καταστροφὴν τῆς ὑπάρξεως· ὁ ἄνθρωπος ἀντιστεκόμενος εἰς τὸν πόνον δὲν δύναται νὰ τὸν νικήσῃ, νὰ τὸν ἀφανίσῃ, εἰμὴ μὲ τὸ νὰ συγκαταστρέψῃ τὴν ἕδραν τοῦ πόνου, δηλαδή τὸν ἑαυτὸν του.

⁴ Ὕπνος· τίποτ' ἄλλο. Δηλαδή, ὕπνος καὶ μόνον ὕπνος, τουτέστιν ἀνάπαυσις ἀναίσθητος, ὅποια δὲν συμβαίνει πάντοτε εἰς τὸν φυσικὸν ὕπνον.

⁵ καί — θὰ ἴθουν. Δηλαδή, ἡ ἀπορία ἐὰν ἡ νέα κατάστασις μας θὰ ἦναι εὐχάριστος ἢ ὀδυνηρά.

⁶ τὴν ζωὴν τῆς δυστυχίας. Προσωποποιεῖται ἐδῶ ἡ δυστυχία.

⁷ τὴν ἄργητα τοῦ νόμου. Δηλαδή, τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης.

⁸ ὁ τόπος — γυρίζει. Πρὸς. Catullum. 'Qui nunc it per iter tenebricosum — illuc, unde negant redire quemquam'. Πρὸς. καὶ Θεοκρ. Εἰδ. XVII στ. 120. 'ἄερι τᾶ κέρκρπται, ὅθεν πάλιν οὐκέτι νόστος'. Πρὸς. Δημ. Ἄσμ. Γ. Χρ. Χασιώτου, Μυρολόγια. 28. 'βουργάραις μ' ἐξεκίνησαν 'ς τ' ἀγύριστο ταξεῖδι — 'πού πάνουν καὶ δὲν ἐρχονται καὶ πίσω δὲν γυρίζουν'. Ὁ σύγχρονος τοῦ Shakespeare δραματικὸς ποιητὴς Marlowe εἰς προγενέστερον τοῦ Ἀμλέτου δράμα·

‘Weep not for Mortimer — that scorns the world, and, a traveller, — goes to discover countries yet unknown’.

⁹ και αυτό — πάθη. Πρβ. Εύριπ. Φοίνιξ. Ἐπόσπ. 813 . . . ‘Ἦ φιλόζωοι βροτοί, — οὐ τὴν ἐπιτοσίχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν — ποθεῖτ ἔχοντες μυρίων ἄχθος κακῶν — οὕτως ἔρωσ βροτοῖσιν ἔγχειται βίου’ — τὸ ζῆν γὰρ ἴσμεν, τοῦ θανεῖν δ’ ἀπειρία — πᾶς τις φοβεῖται φῶς λιπεῖν τὸδ’ ἡλίου’.

¹⁰ ἡ συνείδησις. Εἰς τὴν ὁποίαν ἐνουπάρχει ὁ φόβος ἄλλης ζωῆς.

¹¹ κ’ ἔτσι τὸ φυσικό κ.λ. Ἀπόφασις προσερχομένη ἀπὸ τὴν πρώτην ὁρμὴν τῆς καρδίας ἔχει τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐρωστίας, ἔχει τὸ φυσικό τῆς χροῶμα· καὶ τοῦτο παίρνει κατόπιν ὄψιν ἀσθενικὴν (is sicklied o’er) ἀπὸ τὴν ὠχρότητα τοῦ λογισμοῦ, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ψυχρὰν σκέψιν.

¹² ἔ ταις εὐχαίς σου. Ἡ Ὀφηλία κρατεῖ εὐχολόγιον.

¹³ τὸ ἄρωμά τους κ.λ. Ἀφοῦ ἔλειψεν ἡ ἀγάπη, ἡ Ὀφηλία θεωρεῖ τὰ δῶρα ὡς ἐξωσμισμένον ἄνθος.

¹⁴ ὅτι — ὠραιότητά σου. Ὡς νὰ ἔλεγεν, ἡ ὠραία καὶ ἐνάρετος γυνὴ δὲν πρέπει νὰ ἐνθυμῆται ὅτι εἶναι ὠραία. Πρβ. As you like it. Act I. s. II. καὶ Petrarcha Son XXIX. in Morte. ‘Due gran nemiche insieme erano agguinte — Bellezza ed Onestà, con pace tanta, — che mai ribellon l’anima santa — non sentì, poi ch’a star seco fur giunte’.

¹⁵ παρονομάζετε κ.λ. Δηλαδὴ, σατυρίζετε τοὺς ἄνδρας μ’ ἐπιθετα γελοῖα.

¹⁶ ἔξω ἀπὸ ἕναρ. Αἰνίττεται τὸν Βασιλέα.

¹⁷ λαμπρῆς. Ἡ ὁποία ἐλαμπρύνετο ἀπὸ αὐτόν.

¹⁸ ποῦ εἶδα — ἐμπρός μου. Δηλαδὴ, ὅπου εἶδα πρῶτα τὸ ὕψος αὐτοῦ τοῦ πνεύματος καὶ τώρα βλέπω τὴν πτώσιν του.

¹⁹ μηδὲ νὰ παρασιχίζης κ.λ. Κατακρίνει τὴν υπερβολικὴν χειρονομίαν.

²⁰ πλαστὰ σγουρά. * Οἱ ἠθοποιοὶ ἐφοροῦσαν φενάκην.

²¹ τῶν κάτω καθήμενων. * Τοῦ ὄχλου, τοῦ ὁποίου ἡ θέσις ἦταν εἰς τὴν πλατεῖαν (parterre).

²² τὰ βουθὰ ἀκατανόητα κ.λ. * Ἡ παντομίμα ὀνομάζει ἀκατανόητα τοιαῦτα θεάματα, διότι πολλὴ ἀτελεῶς ἐξηγοῦσαν τὴν δραματικὴν πράξιν.

²³ καὶ τὸν Τερμαγάντην. * Δηλαδὴ, ὅποιος εἰς τὴν παράστασιν υπερβαίνει τὸ ἀρκετὰ τερατώδες πρόσωπον τοῦ Τερμαγάντου καὶ τὸ ἀπάνθρωπον τοῦ Ἡρώδου. Εἰς τὰ μεσαιωνικὰ ‘Μυστήρια’ (θρησκευτικὰ Δράματα) ἀπαντᾶται ὁ Τερμαγάντης, θεότης τῶν Σαρακηνῶν.

²⁴ αἷμα καὶ ροῦν. Πάθος καὶ λόγον.

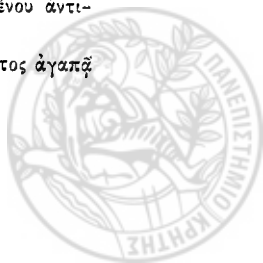
²⁵ ἔ ἕνα τοῦ λόγου μέρος. Πιθανῶς οἱ στίχοι τοὺς ὁποίους προφέρει ὁ Λουκιανὸς ὅταν χύνει τὸ φαρμάκι εἰς τὸ αὐτὸ τοῦ Βασιλέως.

²⁶ ἀπ’ τὴν μοιὰ δὲν ἔβγη. Μεταφορὰ ἀπὸ τὸν κυνηγετικὸν σκύλλον ὅταν ξεμονιάζει λαγὸν ἢ ἀλωποῦ.

²⁷ οὔτε εἰς ἐμὲ ἀνήκουον πλέον. Ἀφοῦ ἐξῆλθαν ἀπὸ τὰ χεῖλη του δὲν εἶναι πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν του.

²⁸ Ἀφοῦ σ’ ἔφαγεν ὁ Ἰούνιος κ.λ. Εἰς τὸ λογοπαίγνιον τοῦ κειμένου ἀντικαταστήσαμεν ἄλλο.

²⁹ Ἐ! τὸ βλέπεις; Δηλαδὴ, ὅτι ἔχω δίκαιον νὰ λέγω ὅτι ὁ Ἄμλετος ἀγαπᾷ τὴν Ὀφηλίαν.

³⁰ *Και ὁμως—ἀνάπανσις.* Εἰς τοῦτο καὶ εἰς ἄλλα χωρία ἐνομίσαμεν ὅτι μᾶς ἐσυγχωρεῖτο νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἀκολασίαν τῆς ἐκφράσεως.

³¹ *τὸν διάβολον κ.λ.* Δηλαδῆ, νὰ γίνη ὅ,τι ἀφύσιον καὶ ἄτοπον· ὁ υἱὸς νὰ ἀδιαφορῇ διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του καὶ ὁ διάβολος, τὸ πονηρὸν Πνεῦμα, νὰ λυπῆται.

³² *Καθὼς τὸ χάριτο ἄλογο.* * Εἰς τὴν Ἀγγλίαν οἱ χωρικοὶ ἐσυνηθούσαν τὸν Μάϊον νὰ διασκεδάζουσι μ' ἓνα χάριτο ἄλογο, τὸ ὅποιον ἐκινούσεν ἕνας χορευτὴς κρυμμένος μέσα· τοῦτο τὸ παιγνίδι εἶχε καταργήσῃ τῶν Πουριτάνων ὁ φανατισμός· τὴν κατάργησιν ἐσατύρισε κατόπιν ὁ λαὸς μὲ ἓνα τραγοῦδι, εἰς τὸ ὅποιον ἀνῆκει ταῦτος ὁ στίχος.

³³ *οἱ ἠθοποιοὶ δὲν κρατοῦν μυστικὸ κ.λ.* Διότι τώρα θὰ ὀμιλήσουσι, ἐνῶ εἰς τὴν παντομίμαν ἦσαν βουβοὶ· ὑπαινίττεται συγγράνως τὴν ἐπικειμένην ἀποκάλυψιν τοῦ ἐγγλήματος τοῦ Βασιλέως.

³⁴ *στίχοι δι' ἀρραβῶνα.* Δηλαδῆ, σύντομοι ὡς ρητὸν σκαλισμένον εἰς δακτυλίδι.

³⁵ *Ἀψιθιά, ἀψιθιά.* Ἐννοεῖ ὅτι οἱ προηγούμενοι στίχοι θὰ πικράνουν τὴν Γελτρούδην.

³⁶ *Τὸ Δόξαρο.* Δηλαδῆ, 'διὰ νὰ πιάσῃ τὴν συνείδησιν τοῦ Βασιλέως'. Πρὸς Πρᾶξιν Β'. τέλος.

³⁷ *δολοφόνε.* Πρὸς τὸν Λουκιανόν.

³⁸ *τὸν ἕγιον—μὲ βίαν.* Τὸ σῶμα παριστάνεται ὡς ἡ ἔδρα τῆς υγιείας καὶ τῆς ζωῆς, καὶ τὸ δηλητήριον ὡς ἀκαταμάχητος ἐκπορθητής.

³⁹ *μ' ἓνα δύσος περὰ.* Ἐννοεῖ τὸ ἔνδυμα τῶν ἠθοποιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

⁴⁰ *Εὐκόλα εὐρίσκεις τὴν ρίμα.* Δηλαδῆ, 'γαϊδοῦρι' τὸ ὅποιον ὁ Ἀμλέτος ἀντικαθιστάνει μὲ τὸ 'παγῶνι'.

⁴¹ *Ὁ θαυμαστός υἱός κ.λ.* Ἡ ἠθικὴ κατάπτωσις τῆς Γελτρούδης εἶναι τοιαύτη, ὥστε δίδει καὶ εἰς αὐτὸν τὸν υἱὸν τῆς τὸ δικαίωμα νὰ παραλείψῃ τὴν πρὸς τὴν μητέρα του συστολὴν καὶ νὰ ἐλέγξῃ τὴν διαγωγὴν τῆς (ὡς θὰ τὸ πράξῃ εἰς τὴν ἀκόλουθον σκηνήν)· τοῦτο χαρακτηρίζεται ὡς τὴν παράδοξον καὶ ἔκτακτον, διότι συνήθως οἱ γονεῖς ἔχουσι ἀφορμὴν νὰ νοουθετοῦν τὰ τέκνα των, ὅχι τὰ τέκνα τοὺς γονεῖς των.

⁴² *καὶ ἂν τὴν εἶχαμε—μητέρα.* Δηλαδῆ, ὅσον καὶ ἂν ἦναι διεφθαρμένη εἶναι πάντοτε μητέρα μου.

⁴³ *διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ οἴς.* Κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐξηγήσιν· θὰ κάμω αὐτὸ ὅπου θὰ ἰδῆτε, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν κατασκοπεῖαν σας· ἴσως τὸ λέγει κατὰ μέρος.

⁴⁴ *Βλέπετε ἐκεῖνο τὸ σύννεφο;* Δοκιμάζει τὴν μωρὰν δουλοφροσύνην τοῦ Πολωνίου.

⁴⁵ *τοῦτος ὁ τρόμος.* Ὁ Ἀμλέτος. Πρὸς Δημ. Τραγοῦδια . . . 'παρακαλοῦσι—ἀρμάδα νὰ μὴν εὐρουν καὶ φόβο (ἐνεργητικῶς) νὰ μὴ 'θροῦνε'.

⁴⁶ *ἀλλ' ὅπως εἶπες.* Ὁ αὐλικώτατος Πολωνίος ἀποδίδει ψευδῶς εἰς τὸν Βασίλειαν ὅ,τι αὐτὸς μόνος του εἶχεν ἐπινοήσῃ.

⁴⁷ *Ἄχ!*—*μυρίζει.* Δηλαδῆ, τόσον ἐπιμένω εἰς τὴν ἀνομίαν ὥστε ἐβαρύνθη ἡ μακροθυμία τοῦ Θεοῦ. Πρὸς Petrarca Sonetto contro la Corte di Avignone. 'Or vivi sì, ch'a Dio ne venga il lezzo'.

⁴⁸ και ἀφίτω και τὰ δύο. Δηλαδή, οὔτε δύναμαι νὰ μετανοήσω, οὔτε δύναμαι νὰ ἀναπαυθῶ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν καρπῶν τοῦ ἐγκλήματός μου.

⁴⁹ καὶ τὸ λευκῆν — ὡσὰν τὸ χιόνι. Πρβ. Ἠσαΐαν I. 18. 'καὶ ἂν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνια λευκανῶ'.

⁵⁰ τὸ κρῖμα ῥ' ἀντικρύση. Τὸ κείμενον 'to confront the visage of offence', ἅμα, δηλαδή, τὸ Ἔλεος ἀντικρύση = ἀντιμετωπίση τὴν ἁμαρτίαν, τοῦτο και μόνον ἀρκεῖ νὰ τὴν διαλύση· ἄλλως εἰς τί χρησιμεύει ἡ Θεία Χάρις;

⁵¹ Πῶς εἶναι δυνατόν κλ. Πρβ. Dante. Inferno XXVII v. 118. 'ch'assolver non si può chi non si pente — nè pentere e volere insieme puossi, — per la contraddizione che nol consente'.

⁵² ῥ' ἀγοραστῆν — νόμος. Δηλαδή, ὁ κλέπτης νὰ διαφείρη τὸν δικαστὴν μὲ τὰ χρήματα τὰ προερχόμενα ἀπὸ τὴν κλοπὴν.

⁵³ φαίνεται — μαρτυρήσωμε. Ἡ κακὴ πράξις εἰκονίζεται ὡς ὑπόδικος κατὰ τοῦ ὁποίου εἶναι υποχρεωμένος νὰ μαρτυρήσῃ αὐτός ὁ πιαστής.

⁵⁴ και πῶς ῥε τὴν κρίσιν στέκει κλ. * Καὶ ὅμως ὁ Ἀμλέτος ἐγίνωσκεν ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρὸς του πῶς ἐτιμωρεῖτο εἰς τὸν ἄλλον κόσμον· ἀπορεῖ περὶ τούτου τώρα, ἢ διότι ἀμφιβάλλει πάλιν περὶ τῆς υπερφυσικῆς ἐμφανίσεως ἢ διότι ἀγνοεῖ πῶσον θὰ διαρκέσῃ ἡ τιμωρία τῆς ψυχῆς τοῦ πατρὸς του.

⁵⁵ Ὡς τὴν θήκην σου, ὦ σπαθί. Ἡ ἀποστροφή πρὸς τὸ σπαθί ἐξακολουθεῖ εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας ἑπτὰ στίχους. Πρβ. Ἰεζεκ. XXI. στ. 9-10. 'Ρομφαία, ρομφαία, ὀξύου και θυμώθητι, ὅπως πράξης σφάγια, ὀξύου ὅπως γένη εἰς στίλβωσιν. . . σφάζε, ἐξουδένει. . .' και 28. 'Ρομφαία, ρομφαία, ἐσπασμένη εἰς σφάγια και ἐσπασμένη εἰς συντέλειαν, ἐγείρου ὅπως στίλβης'.

⁵⁶ τοῦτο τὸ ἱατρικὸ κλ. Δηλαδή, σ' ἔχω καταδικασμένον εἰς θάνατον, ὥστε τούτῃ ἡ ἀναβολὴ μου προσκαιρῶς σὲ διατηρεῖ εἰς τὴν ζωὴν.

⁵⁷ σ' ἐπῆρα διὰ τὸν καλλήτερόν σου. Δηλαδή, διὰ τὸν Βασίλεια.

⁵⁸ τὸ ρόδο — πληγῆν. Ἡ ἀγνή τῆς ἀγάπης ὄψις μεταβάλλεται εἰς σιχαμερῆν.

⁵⁹ Ἄχ! τέτοιαν πρᾶξιν ὥστε κλ. Ἡ ἀπιστία τῆς Γελτρούδης πρὸς τὸν πρῶτον σύζυγόν της κατέστησε πτώμα τὸν ἱερὸν δεσμόν τοῦ γάμου.

⁶⁰ Ἀνάπτ' ἢ ὄψις ε' οὐρανοῦ. Ἀπὸ ἐντροπῆν.

⁶¹ αὐτὸς ὁ ὄγκος κλ. Ἡ παγκόσμιος σφαῖρα.

⁶² Τὸ ζωγράφημα τοῦτο κλ. Κατὰ τὴν πιθανωτέραν γνώμην, ὁ Ἀμλέτος δεῖχεται δύο προσωπογραφήματα κρεμασμένα εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρὸς του.

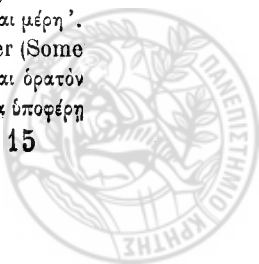
⁶³ Τοῦ Φοίβου κλ. Πρβ. Ἰλιάδ. Β. στ. 475-6. . . 'Ἀγαμέμνων — ὄμματα και κεφαλὴν ἔκελος Διὶ τερπικεραῦν, — Ἄρει δὲ ζώνην, στέρον δὲ Ποσειδάων'.

⁶⁴ Τυφλίτην. Τὸ γνωστὸν παιγνίδι (ἄλλως τυφλομύγα).

⁶⁵ ῥε τὴν θλίψιν. Passion, ὀλίψις ἢ πάθος = ἐμπάθεια· ἐπροτιμήσαμεν τὴν πρῶτην ἐρμηνείαν.

⁶⁶ ἐκφύματα. Εἰς τὸ κείμενον excrements. * Κατὰ τὸν Βάκωνα (Φυσ. Ἱστορία). 'Τὰ ζῶντα πλάσματα (μετὰ τὴν περίοδον τῆς αὐξήσεώς των) δὲν παράγουν τί νέον εἰμὴ τρίχας και ὄνυχας, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκφύματα, δὲν εἶναι μέρη'.

⁶⁷ Τίποτε. Κατὰ τὴν ὀρθὴν ἐξηγήσιν Ἄγγλου Κριτικοῦ, τοῦ Hanmer (Some Remarks on the Tragedy of Hamlet 1736), τὸ Πνεῦμα δὲν γίνεται ὄρατόν εἰς τὴν Γελτρούδην, διότι πῶς ἦταν δυνατόν γυνὴ και μάλιστα ἕνοχος νὰ ὑποφέρῃ

τοιαύτην ἐμφάνισιν χωρὶς νὰ χάσῃ τὰ λογικά της ; καὶ διότι ὁ ποιητὴς ἐσυμμορφώθῃ μὲ τὴν λαϊκὴν ἰδέαν ὅτι τὰ Πνεύματα φανερόνται μόνον εἰς ἐκείνους μὲ τοὺς ὁποίους ἔχουν νὰ κάμουν.

⁶⁸ τὰ χόρτα — θυμώσουν. Δηλαδή, μὴ καλλιεργῆς τὴν ἀκολασίαν σου. — Μὲ ἐκφραστικωτάτην μεταφορὰν ὁ λαὸς μας διὰ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν μεγάλην βλάβησιν λέγει· 'τὸ δένδρον αὐτὸ ἔχει πολὺν θυμὸν ἢ ἐθύμωσε πολὺ'.

⁶⁹ 'Σ τὸ πάχος τῶν ἀσθματικῶν κλ. Καιροί, εἰς τοὺς ὁποίους οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν κτηνώδη ἀπόλαυσιν γίνονται πολὺσαρκοί, ἀσθματικοὶ καὶ ἠθικῶς ἀνάσθητοι. Πρβ. παρακάτω 'τὸν πρισμένον βασιλέα'. Πρβ. Λουκιαν. Νεκρ. Διαλ. 4. 'πλὴν ἄλλ' οἱ μὲν παλαιοί, ὧ Χάρων, οἶσθα οἷοι παρεγίνοντο, ἀνδρεῖοι ἅπαντες . . . νῦν δὲ ἢ φαρμάκῳ τις ἀποθανών. . . ἢ ὑπὸ τρυφῆς ἐξώδηκώς τὴν γαστέρα καὶ τὰ σκέλη, ὠχροὶ ἅπαντες καὶ ἀγεννεῖς κλ. '

⁷⁰ νὰ τιμωρήσῃ — μ' ἐμέ. 'Ἐμὲ μὲ τὸν φόνον τοῦ Πολωνίου καὶ τὸν Πολωνιον μ' ἐμέ (μὲ τὸ χέρι μου)' τὸ 'αὐτὸ' τίθεται διὰ τὸν Πολωνιον ὡς ἄψυχον ἤδη πτώμα.

⁷¹ 'ς τὸ νὰ ἤμαι — σέρνει. 'Ο Delius νομίζει ὅτι μὲ τὸν πρῶτον στίχον ὁ Ἄμλετος δικαιολογεῖ τὴν τραχίαν γλώσσαν τὴν ὅποιαν ἀμέσως κατόπιν θὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τὴν μητέρα του. 'Ἡ ἔννοια τῶν δύο στίχων, κατὰ τὴν γνώμην μας, εἶναι ἡ ἐξῆς· γνώμη ἀγαθὴ (ἢ πρὸς τὸν πατέρα του φιλοστοργία) τὸν υποχρεώνει νὰ ἦναι σκληρὸς, ἄπικτος· καὶ ἀρχὴ φοβερωτέρων φονικῶν πράξεων εἶναι αὐτὸς ὁ φόνος τοῦ Πολωνίου. "Ἰδ. τὴν Μελέτην μας εἰς τὸν Ἄμλετον.

⁷² πρισμένον βασιλέα. "Ἰδ. Σημείωσιν 69.

⁷³ ἢ περίφημη μαϊμοῦ. Αἰνίττεται κάποιον μῦθον ἄγνωστον.

ΠΡΑΞΕΙΣ Δ'.

¹ αὐτὸ — πρόσωπό μας. 'Ομιλεῖ πληθυντικῶς ὡς βασιλεὺς.

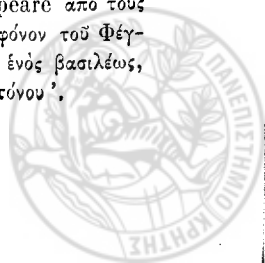
² καὶ αὐτὴ του ἢ τρέλλα κλ. Δηλαδή, καὶ μέσα εἰς τὴν παραφροσύνην του σώζεται ἡ ἀγνότης τῆς φύσεώς του, ὥστε ἔχει τὴν συναίσθησιν τῆς κακῆς του πράξεως.

³ οὐ εἴμ' ἱκανὸς κλ. Δηλαδή, ἐὰν πιστεύετε, καὶ πρέπει νὰ τὸ πιστεύετε, ὅτι εἶμαι ἱκανὸς νὰ φυλάξω ἕνα ξένο μυστικόν, πρέπει νὰ πιστεύετε ὅτι εἶμαι ἱκανὸς νὰ φυλάξω τὸ δικό μου.

⁴ διὰν τοῦ χρεισθῆ κλ. Πρβ. Sueton. Vesp. c. 16. ὅπου γίνεται χρῆσις αὐτῆς τῆς εἰκόνας, ὅμως μὲ διάφορον σκοπὸν· 'quibus (procuratoribus) quidem vulgo pro spongiis dicebatur (Vespasianus) uti quod quasi et siccos madefaceret et exprimeret humentes'.

⁵ Τὸ σῶμα εἶναι μὲ τὸν Βασιλέα κλ. 'Ἡ πιθανωτέρα ἐξήγησις αὐτοῦ τοῦ γρίφου εἶναι ἡ ἐξῆς· τὸ σῶμα (τὰ ἐξωτερικὰ βασιλικὰ γνωρίσματα) ἔχει ὁ Βασιλεὺς (ὁ Κλαύδιος), ἀλλὰ ὁ βασιλεὺς (ψυχὴ ἀληθῶς βασιλική) δὲν ὑπάρχει εἰς ἐκεῖνο τὸ σῶμα. 'Ἰσως εἰς τὸ λογοπαίγνιον ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ Shakespeare ἀπὸ τοὺς λόγους τοῦ Ἄμλετου ("Ἰδ. χρονικόν) πρὸς τὸν λαόν μετὰ τὸν φόνον τοῦ Φέγγονος· 'σᾶς παρακαλῶ νὰ σκεφθῆτε ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι τὸ σῶμα ἐνὸς βασιλέως, εἶναι τὸ σῶμα ἐνὸς κατηραμένου τυράννου, ἐνὸς μισητοῦ ἀδελφοκτόνου'.

⁶ Κρήψου, ἀλωποῦ. Αἰνίττεται κάποιον παιγνίδι.

7 *διπλωματικά σκουλήκια*. Αινίττεται με σκληράν είρωνείαν τήν διπλωματικήν ιδιότητα τοῦ Πολωνίου.

8 *εις τὸν ἄλλον τόπον*. Εἰς τὴν Κόλασιν.

9 *θα σᾶς περιμεῖνῃ κλ.* Είρωνεία διὰ τὸν ἀναίσθητον νεκρόν.

10 *διότι αὐτὴ ὡς θέρμη κλ.* Πρὸς. Σοφοκλ. Ἦλ. στ. 784 κλ. ὅπου ἡ ἔνοχος Κλυταιμνήστρα λέγει περὶ τῆς θυγατρὸς τῆς Ἡλέκτρας, τῆς ὁποίας ἡ παρουσία τῆς εἶναι παντοτινὸς ἔλεγχος· ἦδε γὰρ μεῖζων βλάβη — ξύνοικος ἦν μοι, τοῦμόν ἐκπίνουσ' αἶε — ψυχῆς ἄκρατον αἶμα'. — Πρὸς. τὰς λαϊκὰς φράσεις· τὸν ἔχω μέσα μου δίπλα· μοῦ ἔπιε τὸ αἶμα τῆς καρδιάς μου'.

11 *ἐντήρησις*. Δισταγμός, ἀτολμία. Ἡ λέξις εὐρίσκειται εἰς τὸ μεσαιωνικὸν ποίημα Λυβίστρου καὶ Ροδάμνης (Μαυροφρόδου Μνημεῖα νεωτ. Ἑλλ. Γλ. Τόμ. Β'. σελ. 325). Καὶ ῥῆμα κατὰ τὸν Κοραῆν (Ἄτακτ. Τ. 1. σελ. 164 ἴννηροῦμαι ἢ *oser, se retenir*). Πρὸς. Ἀριστοφ. Σφ. στ. 373. ἔτηρώμεσθ' ὅπως μὴ Βδελυκλέων αἰσθῆσεται'.

12 *ἄχρυρα*. Ὅ,τι ἀσήμαντο πρᾶγμα τύχη ἔμπροσθέν τῆς.

13 *καὶ ταῖς λέξεις ὄλαις*. Δηλαδῆ, τῆς Ὀφηλίας.

14 *Ἐν τοῖς ἄλλοις μέσ', ἀγάπη μου κλ.* * Περιγράφει ἐνδυμασίαν προσκυνητοῦ· αὐτὴν τὴν ἐνδυμασίαν συχνὰ ἐφοροῦσαν οἱ νέοι εἰς τὰς ἐρωτικὰς ἐκδρομάς των.

15 *ἐνὸς ψωμῶ θυγατέρα*. * Αἰνίττεται λαϊκὸν μῦθον, κατὰ τὸν ὅποιον ὁ Χριστὸς ἐμεταμόρφωσεν εἰς κουκουβάγιαν τὴν θυγατέρα ἐνὸς ἀρτοποιοῦ, ἡ ὁποία εἶχεν ἀρνηθῆναι τοῦ δώσῃ ψωμί.

16 *Τοῦ Ἁγίου Βαλεντίνου κλ.* Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν αἱ παρθένοι ἐσυνήθουσαν καὶ συνηθοῦν ἀκόμη με λαγχοὺς καὶ με ἄλλους τρόπους νὰ μαντεύουν τὸν προωρισμένον γαμβρόν των. Εἶναι γνωστὸν ὅτι παρομοία συνήθεια ἐπικρατεῖ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῦλάχιστον εἰς κάποια μέρη, κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου.

17 *κ' ἔχει τροφήν* — *κλεισιμένος*. Δηλαδῆ, χάνεται εἰς εἰκασίας περὶ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του καὶ κρύπτει τοὺς σκοποὺς του.

18 *Πόσο* — *κυνῆγι*. Δηλαδῆ, ματαιοπονεῖτε, καθὼς συμβαίνει εἰς κυνηγτικὸν σκύλλον, ἀφοῦ ἔχασε τὰ ἔγνη τοῦ λαγοῦ καὶ τὸν ζητεῖ ὅπου δὲν εἶναι.

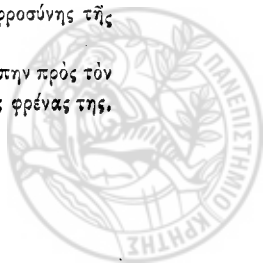
19 *Ἄσρησε νὰ κάμη*. Ἡ Γελτροῦδη κρατεῖ τὸν Λαέρτην διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ νὰ πλησιάσῃ τὸν Κλαύδιον.

20 *ὁ* — *πελεκάνος*. Ἐπιστεύετο ὅτι ὁ πελεκάνος με τὸ ράμφος του ἀνοίγει τὰ σπλάγχνα του διὰ ν' ἀναστήσῃ με τὸ αἶμα του τὰ φονευμένα παιδιὰ του. Οὕτω καὶ ὁ Dante Parad. XXV. ν. 112. ὀνομάζει τὸν Χριστὸν *'il nostro pelli-cano'*.

21 *Ἦ θέρμη κλ.* Δηλαδῆ, ἡ θέρμη, τὴν ὁποίαν ἦδη αἰσθάνεται ὁ ἐγκέφαλός του, ν' αὐξήσῃ τόσον ὥστε νὰ τὸν καταστήσῃ ἀναίσθητον εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀδελφῆς του, καὶ τὰ δάκρυα, ὅπου ἦδη χύνει, νὰ γίνουιν τόσο πικρά, ὥστε νὰ τὸν ἀποτυφλώσουιν διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπῃ.

22 *θνηταὶς νὰ ἦναι κλ.* Δηλαδῆ, ὥστε νὰ νεκρωθοῦν, ν' ἀφανισθοῦν, ὡς ἡ ζωὴ τοῦ Πολωνίου, τοῦ ὁποίου ὁ θάνατος εἶναι ἡ αἰτία τῆς παραφροσύνης τῆς Ὀφηλίας.

23 *τόσο λεπτή 'ραι κλ.* * Οὕτως ἡ Ὀφηλία ἀπὸ ὑπερβολικὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἐχώρισεν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν τῆς ὅ,τι πολυτιμότερον εἶχε, τὰς φρένας τῆς.

²⁴ *Ω! — πόσο τοῦ ταιριάζει.* Κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐξηγήσιν· πόσο ἀρμόζει νὰ τραγουδᾷται αὐτὸ τὸ τραγοῦδι ἐνῶ γυρίζει τὸ ροδάνι.

²⁵ *Τὸ μηδὲν — πᾶν.* Δηλαδή, ἐνῶ τ' ἀσυνάρτητα αὐτὰ λόγια στεροῦνται υποστάσεως, εἶναι ὅμως ἡ συγκεφαλαίωσις, ἡ φοβερωτέρα παράστασις τῆς συμφορᾶς, ἡ ὅποια κατέστρεψεν δολόκληρον τὴν οἰογένειαν τοῦ Πολωνίου.

²⁶ *Μέσα εἰς τὴν τρέλλαν ρουθεσία.* * Δηλαδή, μ' ὄλον ὅτι τρελλή, εὕρσκει τὴν σχέσιν τοῦ συλλογισμοῦ (πανσέδες, pensées) καὶ τῆς ἐνθυμήσεως, (τῆς ὁποίας σύμβολον ἔθεωρεῖτο τὸ δενδρολίθανο).

²⁷ *μάραθο καὶ πήγανο.* * Τὰ δίδει τοῦ Κλαυδίου· τὸ μάραθο ἦταν τὸ σύμβολον τῆς κολακείας, ὁ πήγανος τῆς ἀχαριστίας.

²⁸ *σύ, τὰ πάθη.* Τὸ ἄνθος τὸ λεγόμενον τὰ 'Πιάθη τοῦ Χριστοῦ'· ἀντικαταστήσαμεν αὐτὸ εἰς τὸ 'rue' (εἶδος πήγανου) τοῦ κειμένου· ἡ ἀγγλικὴ λέξις σημαίνει καὶ μετάνοιαν, λύπην. — * Τὸ δίδει τῆς Γελτρούδης.

²⁹ *μὲ κάποιον διαφορᾶν.* * Ἡ Γελτρούδη καὶ ἡ 'Οφηλία εἶναι καὶ αἱ δύο λυπημέναι, ἀλλὰ διαφέρει ἡ αἰτία τῆς λύπης.

³⁰ *ἰδοὺ μία μαργαρίτα.* * Εἶναι τὸ σύμβολον τῆς ἀπάτης· ἴσως τὴν κρατεῖ διὰ τὸν ἑαυτὸν τῆς ἐνθυμομένη τὴν σκληρότητα τοῦ 'Αμλέτου.

³¹ *ριοφύλλια.* * Τὸ σύμβολον τῆς εἰλικρινείας· ἴσως τὸ δίδει τοῦ 'Ορατίου.

³² *Τὸ βλέπει; ὦ Θεέ!* Πρὸς τὸν Κλαύδιον. Βλέπεις ποῦ ἔφερε τὴν 'Οφηλίαν ὁ θάνατος τοῦ πατρὸς τῆς. Τὸ 'ὦ Θεέ!' εἶναι ἐπιφώνημα.

³³ *Τώρα ἡ συνείδησίς σου κλ.* Τοῦτο υποθέτει ὅτι εἰς τὸ συμβούλιον τῶν φίλων, τὸ ὅποῖον ὁ Κλαύδιος εἰς τὴν ε'. σκηνὴν εἶχε προτείνῃ τοῦ Λαέρτου, ἔθεωρήθη ὡς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὄχι μόνον ὁ Κλαύδιος δὲν ἐνέχεται εἰς τὸν φόνον τοῦ Πολωνίου, ἀλλ' ὅτι ὁ 'Αμλέτος ἤθελε νὰ φονεύσῃ αὐτὸν τὸν Κλαύδιον.

³⁴ *καθὼς τ' ἄστρο κλ.* * Ὁ λαὸς ἐνόμιζεν ὅτι ἕκαστον ἄστρον εἶναι κλεισμένον μέσα εἰς μίαν χρυσταλλίνην σφαῖραν καὶ μὲ αὐτὴν κινεῖται. Ἡ Γελτρούδη ἦταν ἡ σφαῖρα τοῦ Κλαυδίου.

³⁵ *καθὼς τὸ ξύλο κλ.* Κάποια ξύλα, ὡς τῆς ἐλαίας, σκληρύνονται καὶ σχεδὸν ἀπολιθώνονται μέσα εἰς τὸ νερό.

³⁶ *εἰς χάρες τὰ δεσμά του.* Δηλαδή, ὁ λαὸς ἤθελε θεωρήσῃ τὰ δεσμά τοῦ 'Αμλέτου ὡς στόλισμα ἀδικημένου ἀνθρώπου.

³⁷ *ἀπ' τὰ γένεια — κίνδυνος.* Πρὸς. Pers. Sat. 2. 'idecirco stolidam praebet tibi vellere barbam — Jupiter?'

³⁸ *ἔς ὀλίγο — θὰ μάθης.* Δηλαδή, τὸν θάνατον τοῦ 'Αμλέτου ἀπὸ στιγμήν εἰς στιγμήν περιμένει ὁ Κλαύδιος νὰ ἐπανέλθουν ἀπὸ τὴν 'Αγγλίαν οἱ δύο συμμαθηταὶ τοῦ 'Αμλέτου.

³⁹ *μπορεῖς νὰ φαντασθῆς.* Ἐμελλε νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ πῶς ἔχει στείλῃ τὸν 'Αμλέτον εἰς βέβαιον θάνατον.

⁴⁰ *'Εὰν τὸ πρῶγμα τρέχει κλ.* Δηλαδή, ἀφοῦ δὲν δυνάμεθα ν' ἀμφιβάλωμεν ὅτι ὁ 'Αμλέτος ἐπανῆλθε.

⁴¹ *μὲ τὸν καιρόν.* Ἡ ἀγάπη καθὼς ἔχει ἀρχὴν ἔχει καὶ τέλος.

⁴² *στεναγμὸν κλ.* * Ἐπιστεῦτε ὅτι οἱ ἀναστεναγμοὶ ὀλιγοστεύουν τὴν ζωτικὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὴν τὴν γνώμην ὁ Shakespeare ἐκφράζει καὶ ἄλλοῦ (Henry VI. Act. III. sc. 2).

⁴³ *τοῦτ' ἡ ἀνοησία.* Τὰ δάκρυα, ὡς ἀποτέλεσμα ἀδυναμίας.

ΠΡΑΞΙΣ Ε'

¹ *νὰ σωθῆι*. Ἐντί, νὰ κολασθῆι. Εἰς τὸν ἐξῆς διάλογον ἡ φράσις εἶναι ἐπίτηδες ἀμφίβολος πότε χάριν εἰρωνείας, πότε διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν προσώπων.

² *καὶ ἡ πρᾶξις ἔχει κλάδους τρεῖς κλ.* * Σατυρίζεται ἡ σχολαστικὴ λεπτολογία ὑποτίθεται ἀκόμη ὅτι ὁ Shakespeare ἠθέλησε νὰ διακωμωδῆσῃ ἕναν δικαστὴν ὁποῦ εἶχε μεταχειρισθῆ παρόμοια σοφίσματα διὰ νὰ δημεύσῃ τὴν περιουσίαν ἐνὸς αὐτοκτόνου.

³ *Ἐξομολογήσου πρῶτα καὶ* — * Ἄποσιώπησις· πῆγαινε νὰ πνιγῆς.

⁴ *ἡ ποίος εἶναι ἐκεῖνος κλ.* 'Ο Β'. Νεκροθάπτης ἐπαναλαμβάνει κατὰ γράμμα τὴν ἐρώτησιν σκεπτόμενος, διὰ νὰ εὕρῃ καλητέραν λύσιν.

⁵ *Ἰῶσε τὸ ζευγάρι σου*. Μεταφορικῶς· δηλαδή, ἀφοῦ ἔκαμες τὸν κόπον διὰ νὰ λύσῃς τὸ ζήτημα, θὰ ἦναι δίκαιον νὰ ξεκουρασθῆς, καθὼς ὁ ζευγολάτης ὅταν ξεζέπει τὰ βῆδρα του.

⁶ *Ὡ πόσον ἦταν ἱλαρὸς κλ.* Τοῦτο τὸ τραγοῦδι καὶ τὸ ἀκόλουθον τοῦ Νεκροθάπτου, τὰ ὅποια ὁ Shakespeare παρέλαβεν ἀπὸ προγενέστερον ἄγγλον ποιητὴν, ἐμιμήθη ὁ Goethe εἰς τὸ Β'. Μέρους τοῦ Faust.

⁷ *τὸ χέρι ὅσον ὀλιγώτερο κλ.* Καὶ ἐξ ἀντιθέτου ὅσο περισσότερο τρίβεται εἰς τὴν ἐργασίαν τόσον ὀλιγώτερο αἰσθάνεται· ὁμοίως καὶ ἡ καρδιά τοῦ νεκροθάπτου ἐσυνήθισεν εἰς τὴν ἐργασίαν του, ὥστε αὐτὸς τραγοῦδᾷ ἐνθ' σκάπτει τάφον.

⁸ *νὰ παίζουρ μὲ αὐτὰ ταις ἀμάδαις*. Εἰς τὴν περιπαθῆ παρομοίωσιν ἔδωκεν ἀφορμὴν ὁ τρόπος τοῦ νεκροθάπτου, ὁ ὁποῖος πετᾷ μακρὰν τὰ κρανία ὁποῦ ξεχώνει μὲ τὴν δίκωπὴν του.

⁹ *ἐδῶ ἐκρημίωνταν κλ.* Πρὸς. Λουκιαν. Νεκρ. Διαλ. I. 'παρ' ἡμῖν οὔτε ἡ ξανθὴ κόμη οὔτε τὰ χαροπὰ ἢ μέλανα ὄμματα ἢ ἐρύθημα ἐπὶ τοῦ προσώπου ἔτι ἔστιν ἢ νεῦρα εὐτονα ἢ ὦμοι καρτεροί, ἀλλὰ πάντα μία ἡμῖν κόνις, φασί, κρανία γυμνὰ τοῦ κάλλους'.

¹⁰ *καὶ γιούλια κλ.* Πρὸς. Pers. Sat. I. v. 37 'nunc non e manibus illis — nunc non e tumulo fortunataque favilla — nascentur violae?'

¹¹ *ἐκεῖνος — Δαρός.* * Δηλαδή, δὲν εἶναι ὁ Λαέρτης, ἀλλ' εἰμ' ἐγὼ ὁ ὁποῖος περισσότερον παρὰ τὸν ἀδελφὸν δύναμαι νὰ ἐκφράσω κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὴν θλίψιν μου διὰ τὸν θάνατον τῆς Ὀφηλίας.

¹² *Δὲν εἶναι — καλή.* Δηλαδή, δὲν πρέπει ἐδῶ νὰ καταρᾶσαι.

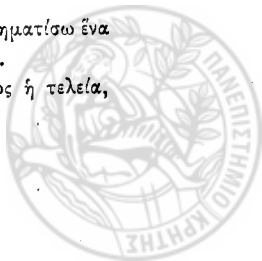
¹³ *καυτὴν ζώνην.* * Ἡ καυτὴ ζώνη ἐδῶ σημαίνει τὸ πλησιέστερον εἰς τὸν ἥλιον σημεῖον, ὅπου θὰ φθάσῃ ἡ κορυφὴ τοῦ πελοῦριου τάφου.

¹⁴ *Καὶ ὁ Ἡρακλῆς κλ.* * Δηλαδή, ὑπάρχουσι πράγματα τὰ ὅποια καὶ ἔκτακτος ἀνθρωπίνῃ δύναμις δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ.

¹⁵ *Μνημεῖο ζωταρό.* * Δηλαδή, ὁ τάφος τῆς Ὀφηλίας πρέπει νὰ τιμηθῆ μὲ μνημεῖον στερεόν, διαρκές (ὡς θὰ τὸ ἐννοήσῃ ἡ Γελτρούδη), μὲ τὴν οὐσίαν μιᾶς ζωῆς, δηλ. τοῦ Ἀμλέτου (ὡς θὰ τὸ ἐννοήσῃ ὁ Λαέρτης).

¹⁶ *προτοῦ κάμου — δρᾶμα.* * Δηλαδή, πρὶν ἢ ἐγὼ ἀρχίσω νὰ σχηματίσω ἕνα σχέδιον ὁ ἐγκέφαλός μου ἐστιγματικῶς μοῦ υπαγόρευσε τί θὰ πράξω.

¹⁷ *ὡσὰν κόμμα.* * Διότι τὸ κόμμα, ἢ ὑποστιγμῆ, δὲν χωρίζει, ὡς ἡ τελεία, ἀλλὰ συνδέει τὸν λόγον.

¹⁸ *κάμνει ἀρκετὸ ψύχος*. Στιγματίζεται ἡ κολακεία τῶν αὐλικῶν. Πρβ. Juvenal. Sat. III. 'Igniculum brumae si tempore poseas — accipit endromidem; si dixeris aestuo, sudat'.

¹⁹ *ἕνας τέλειος εὐγενής*. Εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ Ὀσρέικου σατυρίζεται τὸ κακόζηλον ὕφος τῆς ἐποχῆς τοῦ Shakespeare, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο εὐφυΐσμος· ὁ Ἄμλέτος μὲ τὴν ὑπερβολὴν παρωθεῖ τὸν Ὀσρέικον.

²⁰ *Ἄμποτε γὰρ τὸ ἐγνώριζες κλ.* Δηλαδή, ὅτι ἔχω γνώσιν = νοῦν. Ὁ Ἄμλέτος ἀποδίδει αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἰς τὴν φράσιν τοῦ Ὀσρέικου διὰ τὸν περιπαίξην.

²¹ *ἔστοιχημάτισε ἐννέα πρὸς δώδεκα*. Οἱ ὄροι τοῦ στοιχημάτος ἐβασάνισαν τοὺς ἐξηγητάς· συνίστανται ἴσως εἰς τοῦτο, ὅτι δύο κτυπήματα τοῦ Ἄμλέτου θὰ λογαριασθοῦν ὡς τρία.

²² *καὶ εἰς τὸ πείσιμο ἐνός στρουθίου*. Πρβ. Μαθθ. ι'. 29. 'Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἐν ἑξ' αὐτῶν οὐ πσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν'.

²³ *Τὸ πᾶρ εἶναι γὰρ ἦσαι ἔτοιμος*. Πρβ. Εὐαγγέλ. Λουκ. ιβ'. 40. 'καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἔτοιμοι'.

²⁴ *Ἀφοῦ κἀνεὶς δὲν γνωρίζει κλ.* Κατὰ τὴν γραφὴν 'since no man, of aught he leaves, knows', δηλαδή, διατι γὰρ φοβώμεθα τὸν πρόωρον θάνατον, ἀφοῦ δὲν γνωρίζομεν ἂν αὐτός μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν, ἢ μᾶς λυτρώνει ἀπὸ ἐπιεικέμενης δυστυχίας; Κατὰ τὴν ἄλλην γραφὴν, 'since no man has aught of what he leaves = Ἀφοῦ κἀνεὶς δὲν ἔχει τίποτε ἀπ' ὅσα ἀφίνει'· δηλαδή, ἀφοῦ κἀνεὶς δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ ἀληθῶς κύριος, κάτοχος τῶν πραγμάτων ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸν ἀποχωρίζει ὁ θάνατος. Πρβ. 'Πάροικος ἐγὼ εἰμι ἐν τῇ γῇ'. Ψαλμοί. 119. 19. καὶ εἰς τὸν Ὀράτιον (Od. Lib. II. II. v. 134 sq.) 'Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli — dictus, erit nulli proprius; sed cedet in usum — nunc mihi, nunc alii.

²⁵ *ὡσάν πετάλι*. Δηλαδή, καθὼς τὸ πετάλι (= τὸ ἀργυρὸ ἢ χρυσοῦ ἔλασμα), ὅπου δένονται οἱ πολύτιμοι λίθοι, καθιστάνει φανερωτέραν τὴν λάμψιν των.

²⁶ *δικός σου ὁ μαργαρίτης κλ.* * Ἀφοῦ ἐπιεν αὐτός, ρίχνει μέσα μὲ τὸν μαργαρίτην τὸ φαρμάκι.

²⁷ *σκληρὸς — κλητῆρας*. Πρβ. Λουκιαν. Χάρων. 17 . . . 'ἐπειδὴν ἐπιστάς ὁ δηπρέτης καλῆ καὶ ἀπάγη πεδήσας τῷ πυρετῷ ἢ τῇ φθῆ κλ.'.

²⁸ *κατὰ τὴν προσταγὴν του*. Τοῦ Βασιλέως, τοῦ Κλαυδίου.

²⁹ *σαρκικά, φορικά καὶ παρὰ φρόνιν*. * Τοῦ Κλαυδίου καὶ τῆς Γελτρούδης.

³⁰ *κρίσεις — τῆς τύχης*. * Ἡ τύχη ἔλαβε μέγα μέρος εἰς τὸν θάνατον τοῦ Πολωνίου, τοῦ Γυιλδενστέρνη, τοῦ Ροζενκράς καὶ τοῦ Λαέρτη.

³¹ *φόνους κατὰ σύμπτωσιν*. * Τῆς Γελτρούδης, τῆς Ὀφελίας.

³² *θανάτους — ἀνάγκης*. * Τοῦ Γυιλδενστέρνη, τοῦ Ροζενκράς καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἄμλέτου καὶ τοῦ Κλαυδίου.

³³ *σχέδια — γεννητὰς των*. * Τὸν Κλαυδίον καὶ τὸν Λαέρτην.

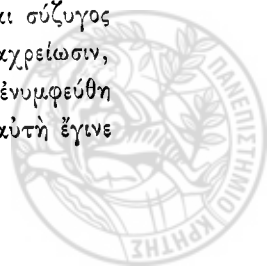
Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΑΜΛΕΤΟΥ

Φαίνεται ότι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Δράματος ἔλαβεν ὁ SHAKESPEARE ἀπὸ τὰς *Histoires Tragiques* τοῦ BELLEFOREST, ἢ πιθανῶς ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν Μετάφρασιν, τῆς ὁποίας ὅμως ἡ πρώτη γνωστὴ ἔκδοσις εἶναι τοῦ 1608, ἤτοι μετὰ τὴν πρώτην τοῦ Ἀμλέτου ἔκδοσιν (1603). Ὁ BELLEFOREST δὲν ἔκαμεν ἄλλο ἢ νὰ μεταφράσῃ τὸν μῦθον τοῦ Ἀμλέτου ἀπὸ τὰς *Historiæ danicæ* τοῦ SAXO GRAMMATICUS (1204). Δίδομεν ἐδῶ σύντομον περίληψιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἀγγλικῆς Μεταφράσεως, διὰ νὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης ἀπὸ ποῖον ἄμορφον σκελετὸν ἐδυνήθη ἡ δημιουργικὴ φαντασία τοῦ SHAKESPEARE νὰ ποιήσῃ τὸ θαυμασιώτερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἔργα του.

Ὁ Βασιλεὺς τῆς Δανιμαρκίας Ροδερίκος, εἰς ἀναγνώρισιν γενναίων ἀνδραγαθημάτων καὶ μεγάλων ὑπηρεσιῶν, ἔδωκε εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του Γερούθην εἰς τὸν Ὁρβενδίλην, ὁ ὁποῖος μὲ τὸν ἀδελφόν του Φέγγωνα εἶχε τὴν τοπαρχίαν τῆς Ἰουτίας. Ὁ Φέγγων ἀπὸ φθόνον, καὶ διὰ νὰ χαρῇ μόνος τὴν ἐξουσίαν, ἀποπλανᾷ τὴν γυναικαδέλφην του Γερούθην, φονεύει τὸν ἀδελφόν του καὶ διαδίδει εἰς τὸν κόσμον ὅτι ὁ φόνος συνέβη τυχαίως, εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου αὐτὸς ἐπροσπαθοῦσε νὰ σώσῃ τὴν Γερούθην ἀπὸ τὴν φοινικὴν μανίαν τοῦ συζύγου της. Ὁ Φέγγων ἀμέσως τὴν νυμφεύεται καὶ αὐτὴ ἡ ἀθλία καὶ διεστραμμένη γυνὴ (λέγει ὁ χρονογράφος), ἡ ὁποία εἶχε πρῶτα τὸ καύχημα νὰ ἦναι σύζυγος ἀνδρείου καὶ συνετοῦ ἡγεμόνος, ἔπεσεν εἰς τόσῃν ἐξαχρείωσιν, ὥστε ὄχι μόνον ἐφάνη ἄπιστος πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἐνυμφεῦθη μὲ τὸν αἰσχρὸν φονεὰ του, ὥστε πολλοὶ ἐπίστευαν ὅτι αὐτὴ ἔγινε

και συνεργός τῆς δολοφονίας διὰ νὰ ζῆ ἐλεύθερα εἰς τὴν ἀνομίαν'.

Ὁ Ἀμβλέτος, μονογενὴς υἱὸς τοῦ Ὁρβενδίλη καὶ τῆς Γερούθης, καθὼς ἦταν ἐγκαταλειμμένος ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν μητέρα του καὶ εἶχε τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ θεὸς του ἐμελετοῦσε καὶ αὐτὸν νὰ θανατώσῃ, ἐσκέφθη νὰ προσποιηθῆ τὸν τρελλόν, ὅπως μὲ αὐτὸ τὸ πρόσχημα δυνηθῆ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὰς ἐπιβουλὰς τοῦ θείου του καὶ εὔρη τὴν στιγμὴν νὰ ἐκδικήσῃ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς του. Ἀλλὰ ἂν καὶ ἀπὸ τὰς ὁμιλίας του καὶ ἀπὸ ὅλην τὴν συμπεριφορὰν του ὁ κόσμος τὸν ἔθεωροῦσε πραγματικῶς τρελλόν, ὅμως συνέβαινε νὰ διδῆ ἄποτε τὸσον συνετὰς ἀπαντήσεις ὥστε ἄνθρωποι νοήμονες ὑπώπτευσαν μήπως ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς παραφροσύνης ἐσκέπαζε σχέδια ἐπικίνδυνα διὰ τὸν ἡγεμόνα των Φέγγονα, καὶ διὰ νὰ ἀνακαλύψουν τὴν ἀληθινὴν διάθεσιν τοῦ Ἀμβλέτου, τὸν ἔφεραν νὰ συναπαντηθῆ, εἰς μοναχικὸ μέρος, μὲ μίαν ὡραίαν νέαν, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχαν παραγγείλῃ νὰ προσπαθῆσῃ μὲ τέχνην νὰ τοῦ βγάλῃ τὸ μυστικὸ του· ἀλλὰ δὲν ἐκατόρθωσαν τίποτε, διότι ἕνας ἐγκάρδιος φίλος προειδοποίησε τὸν Ἀμβλέτον, ἡ δὲ νέα ἀπὸ μεγάλην πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν δὲν ἔστερξε νὰ τὸν προδώσῃ.

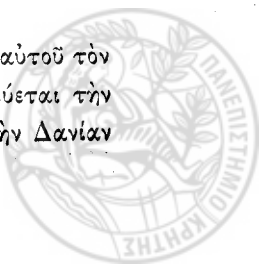
Ἀφοῦ τὸ στρατήγημα τοῦτο ἀπέτυχε, ἕνας τῶν καλητέρων φίλων τοῦ Φέγγονος, σκεπτόμενος ὅτι ὁ Ἀμβλέτος θὰ ἀνοίγῃ τὴν καρδίαν του εἰς τὴν μητέρα, ἐσυμβούλευσε τὸν Φέγγονα νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ εἰς τὴν ἀπουσίαν του ἔκαμεν ὥστε ὁ Ἀμβλέτος νὰ κλεισθῆ μὲ τὴν Γερούθην εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἐνῶ αὐτὸς ἔμενε κρυμμένος ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος διὰ νὰ ἀκούσῃ ὅλην τὴν ὁμιλίαν των. Ὁ Ἀμβλέτος, γεμάτος ὑπόψιαν, εἰσερχόμενος εἰς τὸ δωμάτιον ἄρχισε νὰ μιμῆται μὲ τοὺς βραχίονας τὰ πτεροκοπήματα τοῦ πετεινοῦ, καὶ ὅπως ἄκουσε ἄτι νὰ κινῆται ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος, φωνάζει· ἕνας ποντικός, ἕνας ποντικός! σύρει τὸ ξίφος, τὸ σπρώχνει μέσα εἰς τὸ παραπέτασμα, φωνεῖ τὸν σύμβουλον, κατόπιν τὸν κατακομματιάζει καὶ τὸν ρίπτει εἰς τοὺς χοίρους διὰ νὰ τὸν φάγουν· ἐπιστρέφει εἰς τὸ δωμάτιον, καὶ πρῶτα ἐλέγχει πικρῶς τὴν Γερούθην διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν της καὶ κατόπιν τῆς ὁμολογεῖ ὅτι αὐτὸς προσποιεῖται τὸν τρελλόν διὰ νὰ προφυλαχθῆ ἀπὸ τὸν θεῖον του καὶ διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὴν ἐκδίκησιν, καὶ δὲν ζητεῖ εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν μη-

τέρα του ἄλλην συνδρομὴν παρὰ νὰ μὴ τὸν προδώσῃ. Ἡ μητέρα μετανοημένη ἐνθαρρύνει τὸν υἱὸν τῆς εἰς τὴν ἐκδίκησιν καὶ τὸν συμβουλεύει νὰ ἐνεργῇ μὲ πολλὴν φρόνησιν ἕως νὰ φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν του.

Ὁ Φέγγων δὲν ἔπαυε νὰ ἀνησυχῇ διὰ τὴν ζωὴν του ἐνόσφ ἔβλεπε πλησίον του τὸν τρελλὸν Ἀμβλέτον, καὶ θὰ τὸν ἐφόνευε, ἀλλὰ ἐφοβεῖτο τὸν Ροδερίκον βασιλέα τῆς Δανιμαρκίας καὶ δὲν ἤθελε νὰ δυσαρεστήσῃ τὴν μητέρα τοῦ Ἀμβλέτου· ὅθεν ἐσκέφθη νὰ διοργανίσῃ ἄλλως τὴν καταστροφὴν του· στέλλει τὸν Ἀμβλέτον εἰς τὴν Ἀγγλίαν συνδεδυμένον μὲ δύο ὑπουργούς, εἰς τοὺς ὁποίους δίδει γράμματα χαραγμένα εἰς ξυλῖνας πινακίδας, ὅπου περιείχετο παραγγελία πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας νὰ θανατώσῃ τὸν Ἀμβλέτον. Ὁ νέος ὑποπτευόμενος δόλον λέγει τῆς μητρὸς του νὰ μὴ δεῖξῃ λύπην διὰ τὴν ἀναχώρησίν του καὶ ἀφοῦ περάσῃ ἓνα ἔτος νὰ διορίσῃ τὴν κηδεῖαν του, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦταν βέβαιος ὅτι τότε θὰ ἐπανέλθῃ εὐτυχῆς. Εἰς τὸ ταξίδι εὐρίσκει τὸν τρόπον νὰ ἀναγνώσῃ τὰ γράμματα τοῦ θείου, τὰ ἐξαλείφει καὶ ἀντ' αὐτῶν χαράττει ἄλλα μὲ τὰ ὁποῖα ὁ Φέγγων τάχα ἐζητοῦσε ἀπὸ τὸν Ροδερίκον νὰ φονεύσῃ τοὺς δύο ἀπεσταλμένους καὶ νὰ δώσῃ τοῦ Ἀμβλέτου εἰς γάμον τὴν θυγατέρα του. Ὁ Ἀμβλέτος φθάνει μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ αὐτοῦ τρομάζει τὸν Βασιλέα μὲ τὸ μαγικὸν του πνεῦμα, καὶ μαντεύει σκανδαλώδη ἀπόκρυφα τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Ὁ Βασιλεὺς συμφώνως μὲ τὰ πλαστὰ γράμματα στέλλει εἰς τὸν θάνατον τοὺς δύο ἀπεσταλμένους, καὶ ἀρραβωνιάζει τὴν θυγατέρα του μὲ τὸν Ἀμβλέτον.

Ὁ Ἀμβλέτος ἐπανέρχεται μόνος εἰς τὴν Δανιμαρκίαν τὴν στιγμὴν ὅπου ἐγένετο ἡ κηδεῖα του, λαμβάνει μέρος εἰς τὸ συμπόσιον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ νεκρικὸν μεταβάλλεται εἰς πανηγυρικὸν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν του· κατόπιν ὁ Ἀμβλέτος, ἀφοῦ ἐμέθησε τοὺς καλεσμένους, βάζει φωτιά εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ τοὺς καίει ὅλους, μεταβαίνει εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ θείου του καὶ τὸν φονεύει· κατόπιν ἐκθέτει τὰ πάντα εἰς τὸν λαὸν καὶ ἀναγορεύεται ἡγεμὼν τοῦ τόπου.

Ὁ Ἀμβλέτος μεταβαίνει εἰς τὴν Ἀγγλίαν, φονεύει αὐτοῦ τὸν Βασιλέα, ὁ ὁποῖος ἐπεβουλεύετο τὴν ζωὴν του, νυμφεύεται τὴν θυγατέρα του καὶ μίαν ἄλλην κυρίαν, ἐπιστρέφει εἰς τὴν Δανίαν

μέ τὰς δύο συζύγους του· αὐτοῦ τὸν προδίδει εἰς τὸν ἄλλον θεῖον του Βίγλερον μία τῶν δύο συζύγων του, ἡ Ἑρμετρούδη, καὶ ἀφοῦ ἐφόνευσαν τὸν Ἀμβλέτον, ὁ Βίγλερος νυμφεύεται τὴν Ἑρμετρούδην.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΚΡΙΤΙΚΩΝ

Ὁ Ποιητὴς ἠθέλησε νὰ μᾶς διδάξῃ τὴν ἐξῆς ἠθικὴν ἀλήθειαν· ὅτι ἡ πράξις εἶναι ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου· ὅτι τὰ ὠραιότερα διανοητικὰ χαρίσματα δὲν δύνανται νὰ θεωροῦνται χρήσιμα, πρέπει μάλιστα νὰ θεωροῦνται ἀτυχήματα, ἂν μᾶς ἀποτρέπουν ἀπὸ τὴν ἐνεργεῖαν, καὶ μᾶς κἀμνουν νὰ σκεπτώμεθα τόσον ὥστε νὰ περάσῃ ἡ κατάλληλος εὐκαιρία.

Ὅ,τι ἀγαπητὸν καὶ ἐξαισίον ὑπάρχει εἰς τὸν Ἀμβλέτον, ἐκτὸς μιᾶς ιδιότητος· εἶναι ἄνθρωπος ὁποῦ ζῆ εἰς τὴν σκέψιν· ὅλα τὰ αἴτια, τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ θεῖα, τὸν καλοῦν νὰ ἐνεργήσῃ· ἀλλὰ ὁ μέγας σκοπὸς τοῦ βίου του ἀποτυγχάνει, διότι αὐτὸς ἀτελεσθέντως σκέπτεται νὰ ἐνεργήσῃ, χωρὶς νὰ πράττῃ ἄλλο τι παρὰ νὰ σκέπτεται. COLERIDGE.

— Τὸ Δράμα τοῦ Ἀμβλέτου σκοπεῖ νὰ δείξῃ ὅτι σκέψις ἡ ὁποία τείνει νὰ ἐξαντλήσῃ ὅλας τὰς σχέσεις καὶ ὅλα τὰ ἐνδεχόμενα ἀποτελέσματα μιᾶς πράξεως ἕως τὸ ἔσχατον ὄριον τῆς ἀνθρώπινης προβλέψεως, παραλύει τὴν ἐνεργητικὴν δύναμιν, καθὼς αὐτὸς ὁ Ἀμβλέτος τὸ ἐκφράζει· τὸ φυσικὸ τῆς ἀποφάσεως χρῶμα — νεκρῶναι ὁ λογισμὸς μὲ τὴν χλωμὴν θωριά του. SCHLEGEL.

— Ὁ *Shakespeare* ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ μιὰν ψυχὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἀνατίθεται μία μεγάλη πράξις, τὴν ὁποίαν αὐτὴ εἶναι ἀνίκανος νὰ ἐκτελέσῃ· μὲ αὐτὴν τὴν ἔννοιαν εἶναι κατασκευασμένον ὅλον τὸ δράμα. Εἶναι μία δρῦς φυτευμένη εἰς ἓνα πολῦτιμον σκεῦος προωρισμένον νὰ δέχεται μόνον χαριτωμένα ἄνθη· αἱ ρίζαι τῆς δρυὸς ἐκτείνονται καὶ τὸ σκεῦος συντρίβεται. Μία ψυχὴ ὠραία, ἀγνή, εὐγενής, ἐξόχως ἠθική, εἰς τὴν ὁποίαν ὅμως λείπει τὸ σῆνος, ὁποῦ ἀποτελεῖ τὸν ἥρωα, πίπτει ἀπὸ τὸ βᾶρος, τὸ

ὅποιον δὲν δύναται οὔτε νὰ βαστάσῃ οὔτε νὰ ἀποβάλλῃ· ὅλα τὰ καθήκοντα εἶναι ἱερὰ δι' αὐτήν, τοῦτο μόνον τὸ καθήκον τῆς εἶναι δύσκολον. Καλεῖται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἀδύνατον, ὄχι τὸ ἀδύνατον καθ' ἑαυτὸ, ἀλλ' ὅ,τι εἰς αὐτήν εἶναι ἀδύνατον.

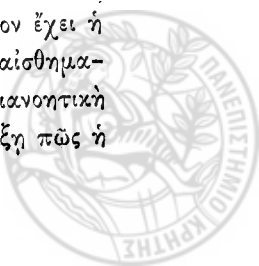
GOETHE *Wilhelm Meister*. IV. 13.

Σημ. Ὁ Goethe, εἰς τὰ τελευταῖα του χρόνια, δὲν ἦταν εὐχαριστημένος μὲ τὴν ἐξήγησίν του. Ὅταν, τὸ ἔτος 1828, ἐθεωροῦσε τὴν Πινακοθήκην τῶν Δραματικῶν ἔργων τοῦ *Shakespeare*, τοῦ *Retsch*, καὶ ἔφθασε εἰς τὸν *Amleto*, παρετήρησε· 'μὲ ὅλα ὅσα εἰπώθησαν, ἐκεῖνο πιέζει τὴν ψυχὴν ὡς ἓνα ζοφερὸν πρόβλημα'.

— Ὁ πρωταγωνιστὴς δὲν ἔχει σχέδιον, τὸ Δράμα ἔχει. Ἡ τιμωρία τοῦ κακούργου δὲν προέρχεται ἀπὸ προμελετημένον σχέδιον ἐκδικήσεως· ὄχι· συμβαίνει ἓνα φοβερὸν κακούργημα· τοῦτο κάμνει τὸν δρόμον του μὲ τὰ ἐπακολουθήματά του καὶ συμπαρασύρει καὶ τοὺς ἀθώους· ὁ πταιστής φαίνεται ὅτι θὰ ἀποφύγῃ τὸ βάραθρον, ὅπου τοῦ ἐτοιμάζεται, καὶ πίπτει εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς εἰς τὴν στιγμὴν ὅπου ἐνόμιζεν ὅτι εὐτυχῶς εἶχε σωθῆ. Διότι αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδιότης τοῦ κακούργηματος νὰ ἐκτείνῃ τὸ κακὸν καὶ εἰς τοὺς ἀθώους, καθὼς τῆς καλῆς πράξεως νὰ ἐκτείνῃ πολλὰ τῶν εὐεργετημάτων τῆς καὶ εἰς τοὺς ἀναξίους, πολλάκις χωρὶς ὁ αἷτιος μῆτε νὰ τιμωρῆται μῆτε νὰ ἀνταμείβεται. Εἰς τὸ Δράμα τοῦτο βλέπε τί θαῦμα! Τὸ Καθαρτήριον Πῦρ στέλλει τὸ Πνεῦμα καὶ ζητεῖ ἐκδίκησιν! ἀλλὰ ματαιῶς! Ὅλαι αἱ περιστάσεις συντρέχουν καὶ παρακινοῦν εἰς τὴν ἐκδίκησιν! ἀλλὰ ματαιῶς! Οὔτε ἐπίγεια οὔτε ὑπερφυσικὰ δύναται νὰ κατορθώσουν ὅ,τι ἐπιφυλάσσεται μόνον εἰς τὴν Εἰμαρμένην. Ἡ ὥρα τῆς κρίσεως ἔρχεται· ὁ κακὸς πίπτει μὲ τὸν καλόν· μία γενεὰ θερίζεται καὶ βλαστάνει ἄλλη.

GOETHE. *Wilhelm Meister*. IV. 15.

— Ὁ Ποιητὴς ἠθέλησε νὰ παραστήσῃ ὅποιον χάσμα ὑπάρχει μεταξὺ τῆς συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἐκπληρώσεως αὐτοῦ, μεταξὺ θελήσεως καὶ πράξεως, μεταξὺ κατανοήσεως καὶ ἀποφάσεως. Ὁ ποιητὴς θέλει νὰ ἀναπτύξῃ ὅποιον λόγον ἔχει ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν ἰσχὴν τοῦ χαρακτῆρος, ἡ αἰσθηματικὴ καὶ πνευματικὴ φύσις πρὸς τὴν πρακτικὴν, ἡ διανοητικὴ δύναμις πρὸς τὴν ἐνεργητικὴν ρώμην· θέλει νὰ μᾶς δεῖξῃ πῶς ἡ

μονομερῆς τοῦ πνεύματος μὲν ἰσχυρῶς ἐξασθενίζει καὶ δεσμεύει τὴν ἐνεργητικὴν ιδιότητα τῆς φύσεώς μας, πῶς ἢ λεπτοτέρα καλλιέργεια τῆς ψυχῆς δὲν δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἐνεργητικὴν δύναμιν ὅταν παραμελεῖται ἡ μὲν ἰσχυρῶς τῆς θελήσεως.

GERVINUS.

Σημ. Ὁ αὐτὸς Κριτικὸς βλέπει εἰς τὸν Ἀμλέτον ἕνα χαρακτηριστικὴν τῆς νεωτέρας ἐποχῆς, κατ' ἀντίθεσιν τῆς τραχείας καὶ ἀγρίας ἐποχῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη, ὅπου τὰ πάντα ἐξαρτῶντο ἀπὸ τὴν φυσικὴν δύναμιν καὶ ἀπὸ τὴν ὁρμὴν πρὸς τὴν ἐνέργειαν, δηλαδὴ ἀπὸ ιδιότητος τῶν ὁμοίων ὁ Ἀμλέτος στερεῖται. Ὁ Ἀμλέτος ἔχει τὴν αἰσθηματικὴν ἢ ὁποῖα κατόπιν, εἰς τὸν 18^{ον} αἰῶνα, ἔγινε ἐπιδημικὴ εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν.

— Εἰς τὸ ἄτομον τοῦ Ἀμλέτου παριστάνεται τὸ ἐλάττωμα τῆς λεπτολογίας τῆς συνειδήσεως, ἡ ὁποῖα κατανατᾷ ἀνίκανος νὰ ἀποφασίσῃ, ἀνίκανος νὰ μεταβῇ ἀπὸ τὴν εὐρείαν περιοχὴν τοῦ λογισμοῦ εἰς τὴν στενὴν καὶ περὶ ὁρισμένην ὁδὸν τῆς ἐνεργείας, διότι χάνεται εἰς τὸ ἀπερίοριστον τῆς σκέψεως καὶ θέλει νὰ ἐνεργήσῃ τότε μόνον, ὅταν ἡ ἰδέα τῆς ἔγινε καθαρὰ, τουτέστιν ὅταν πεισθῇ περὶ τῆς ἀπολύτου ἀγνότητος τῆς πράξεως καὶ ὅλων τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς, ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καταδικάζεται εἰς ἀπραξίαν.

Dr H. T. ROETSCHER. *Cyclus dramatischer Characterer.*

Berlin 1844.

— Ἡ στιγμή νὰ ἐνεργήσῃ δὲν ἔφθασε ἀκόμη· ἀφήσετέ τον νὰ πενθῇ καὶ νὰ σκέπτεται· ἀργότερα θὰ ἐνεργήσῃ, μὴ ἀμφιβάλετε, καὶ ὅταν ἡ ὥρα σημάνη ὅλοι οἱ δισταγμοὶ θὰ διαλυθοῦν, τὸ αἷμα θὰ πλημμυρήσῃ ὅπου αὐτὸς θέσῃ τὸν πόδα. Εἰς αὐτὸν ὑπάρχουν δύο δυνάμεις εἰς σύγκρουσιν· ἀπὸ ἕνα μέρος τὸ πάθος ὅπου τὸν σπρώχνει εἰς τὴν ἐκδίκησιν, ὅπου βράζει ὡς θέρμη εἰς τὰς φλέβας του, τοῦ ἀφαιρεῖ τὸν ὕπνον καὶ τὸν κάμνει νὰ πλανᾶται παράφορος ἀνάμεσα εἰς τοὺς τάφους· ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Λογισμὸς ὅπου τὸν ταράττει εἰς τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς του, ὅπου τὸν βασανίζει, ὁ Λογισμὸς ὡς φάντασμα, ὁ Λογισμὸς μὲ τὴν *χλωμὴν θωριά του*, ὅπου παρεμβάλλεται εἰς τὴν στιγμὴν τῆς καταστροφῆς, ὅπου τοῦ κρατεῖ τὸ χέρι, καὶ παραλύει τὴν ἐνέργειαν (re-

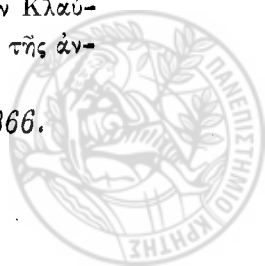
κρῖνει τὸ φυσικὸ χρῶμα τῆς ἀποφάσεως). Ἐχει νὰ τιμωρήσῃ τὸν δολοφόνον, δὲν θέλει διστάσῃ· ἡ ζωὴ δι' αὐτὸν δὲν εἶναι τίποτε· ἀλλ' αὐτὸς εἶναι καὶ φιλόσοφος καὶ ζητεῖ τὴν λύσιν τοιούτων προβλημάτων, τὴν ἀπάντησιν εἰς τοῦτα τὰ αἰνίγματα· 'Διατί τόσα ἐγκλήματα; διατί ὑπάρχει τὸ Κακόν; διατί ἡ Ζωή;'

Τοῦτο εἶναι τὸ ζήτημα (καθὼς ὁ ἴδιος ὀρθῶς λέγει· ἰδοὺ τὸ ζήτημα)· τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον εὔρηκαν ἀπέναντι τῶν ὁ *Pascal*, ὁ Ἅγιος Ἀγουστίνος, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰαροσένιου καὶ οἱ τοῦ Βούδα. Μὲ ἓναν συνδυασμὸν, ἴσως τὸν ὑψηλότερον, ἢ τοῦλάχιστον τὸν συνθετώτερον ἀπ' ὅσους ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν σκηνὴν, τοῦτος ὁ σκεπτικὸς ἄνθρωπος εἶναι ἓνας ἤρωσ· τοῦτος ὁ βάρβαρος ἐσπούδασε εἰς τὴν Βυττεμβέργην· τοῦτος ὁ ἄνθρωπος ὅπου δὲν σχεδιάζει τίποτε εἶναι ἓνας μυστηριακός. Τοιοῦτος εἶναι ὁ διπλὸς Ἀμλέτος.

PHILARÈTE CHASLES. *Etudes Contemporaines*. Paris 1867.

— Ὁ Ἀμλέτος καταστρέφεται, διότι ἡ Ζοφερά ὄψις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς παρουσιάζεται ἐξαφνα ἔμπροσθέν του, διότι τοιαύτη θεὰ τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν πίστιν εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸ Ἄγαθόν, καὶ διότι δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ· ἐκεῖνος μόνος δύναται νὰ ἐνεργήσῃ, νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὸ καλὸν τῶν ἄλλων, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐσωτερικῶς ὑγιής· καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀμλέτου εἶναι ἐξαρθρωμένη ἀπὸ τὴν στιγμὴν ὅπου ἔχασε τὴν πρώτην πίστιν του. . . Ὁ Ἀμλέτος ζητεῖ νὰ εὔρῃ εἰς τὸν κόσμον τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἰδανικοῦ του, νὰ ἀνταποκριθῇ ὁ κόσμος πρὸς τὴν συνείδησίν του, πρὸς τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔχει εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς τὸ Ἄγαθόν· πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἄρμονία μεταξύ πνεύματος καὶ ζωῆς· καὶ τοιαύτη ἀνάγκη τῆς φύσεώς του εἶναι ὁ κύριος δι' αὐτὸν ὄρος ὑπάρξεως· ὁ Ἀμλέτος εἶναι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ὅπου ἔχει τὴν συναίσθησιν τῆς θείας του ιδιότητος. Μὲ τοιαύτην συναίσθησιν ὁ Ἀμλέτος τολμᾷ νὰ θέσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὑπεράνω τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐφαρμύσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ὑποκειμενικὴν του στάθμην. . . Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀμλέτου εἶναι ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Ἰδανικοῦ, εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Κλαυδίον καὶ τὴν Γελτρούδην, οἱ ὁποῖοι εἶναι προσωποποιήσεις τῆς ἀνθρωπίνης διαφθορᾶς.

Dr E. W. SIEVERS. *Will. Shakespeare Gotha* 1866.

— Θὰ ἐρωτήσῃ τις, τί θέλει ὁ Ἀμλέτος εἰς τὸ Κοιμητήριον; καὶ πῶς ἔρχεται αὐτοῦ (ἀγνοεῖ ὅτι θὰ γίνῃ ὁ ἐνταφιασμός τῆς ἀγαπημένης του) αὐτός, ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι ἀδιαφορεῖ πλέον εἰς ὅ,τι συμβαίνει; Ἄλλὰ τοιαῦται ἐρωτήσεις δὲν βάλλουν εἰς ἀπορίαν οὔτε τὸν ποιητὴν οὔτε τοὺς κριτικούς. Ὁ Ἀμλέτος εἰς ἓνα μόνον πρᾶγμα ἀτενίζει, εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ Βασιλέως· ἀλλὰ ὡς ἔχει πλήρη συναίσθησιν τῆς ἀδυναμίας του φαίνεται ὅτι παραδίδει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐκδικήσεως εἰς τὸ πεπρωμένον μόνον, ἢ καλῆτερα εἰς τὴν τύχην· αὐτός, ὁ ὁποῖος δὲν ἦταν ποτὲ ζωντανός, τώρα εἶναι ζωντόνεκρος καὶ κάτι ὀλιγώτερο, καὶ διὰ τοῦτο εὐρίσκεται καλῆτερα ἀνάμεσα εἰς τὰ μνήματα παρὰ μετὰ τῶν ζώντων. Μὲ ἀληθινὴν εὐχαρίστησιν σκέπτεται περὶ θανάτου καὶ ἀποσυνθέσεως, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ εἰς τὰς σκέψεις του δὲν λησμονεῖται τὸ ἰδιαίτερον πρόβλημά του, καθὼς φαίνεται ὅταν ὑπαινίττεται τὸ σαγονοκόκκαλο τοῦ Κάιν, τοῦ πρώτου ἀδελφοκτόνου.

FR. HORN. *Shakespeare erlaeutert. Leipsig. 1823.*

— Ὁ Ἀμλέτος δὲν γνωρίζει διατί ἀναβάλλει· δὲν εἶναι φόβος· ἔχνος φόβου δὲν ἀναφαίνεται εἰς ὅλην τὴν πορείαν του· ἀλλ' αὐτός κρατεῖ τὸν ἑαυτόν του, διότι ἔχει μίαν σκοτεινὴν, ἀνεξήγητον, ἀόριστον πεποίθησιν ὅτι εὐκαιρία κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος θὰ τοῦ παρουσιασθῇ. Ὡστόσο ἡ Εἰμαρμένη τοῦ ἐτοιμάζει τὸν θερισμόν· μία θεότης δίδει τὴν μορφήν εἰς τοὺς σκοπούς του· ἡ ἀπερισκεψία του τὸν ὑπηρετεῖ ὅταν τὰ βαθεῖά του σγέδια ἀποτυγχάνουν· ἡ ὑπερτάτη στιγμή ἔρχεται χωρὶς τὴν συνέργειάν του, καὶ ἱκανοποιεῖ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς δικαιοσύνης περισσότερον παρ' ὅ,τι ἐδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ ἢ σύνεσις καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ἡ δύναμις τοῦ ἀτόμου. Ὁ Κλαύδιος πιάνεται ἐνῶ κάμνει κακούργημα ὅπου δὲν ἔχει ὠστηρίας ἐλπίδα, καταλαμβάνεται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν στυγεραῶς μηχανορραφίας, καὶ στέλλεται εἰς τὴν κόλασιν μὲ μεγαλύτερον ἐγκληματικὸν βᾶρος, καὶ ἄλλοι, ὡς ἀρπάζονται μέσα εἰς τὸν στρόβιλον τοῦ ἀρχικοῦ ἐγκλήματος, συμπαρασύρονται εἰς τὴν τελικὴν καταστροφὴν.

W. MINTO. *Characteristics of english Poets Edinburgh. 1874.*

— Ἐβλέπω ἓνα Χερουβὶμ κλ. (Πρᾶξις IV. σκ. III). Εἰς αὐτὰς τὰς λέξεις ἔχομεν τὴν κλεῖδα τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἀμλέτου. Δὲν

σπεύδει νὰ ἐνεργήσῃ, διότι ἔχει τὴν συναίσθησιν τῆς ἀξίας του, καὶ εἶναι βέβαιος περὶ τῆς ἐκβάσεως. Δὲν μεγαλοφρονεῖ, δὲν περιμένει τὴν ἐκβασιν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ θαρρεῖ εἰς ὀδηγίαν ἀνωτέραν, χωρὶς νὰ ἠξέυρῃ ὅτι τὴν ἔχει μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του· θαρρεῖ εἰς τὴν δεξιὰν τοῦ Ὑψίστου, μὲ τὴν ὁποίαν θὰ γίνῃ ὅ,τι πρέπει νὰ γίνῃ.

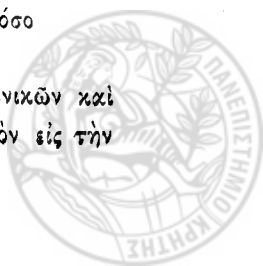
K. H. HERMES. *Ueber Shakespeare's Hamlet.*

Stuttgart. 1827.

— Μετὰ τὰς ἀποκαλύψεις τοῦ Πνεύματος τοῦ πατρός του ὁ Ἀμλέτος ζωηρῶς αἰσθάνεται τὸ μερικὸν ἀδίκημα ὅπου διεπράχθη καὶ ἀναλαμβάνει ὡς ἱερὸν καθήκον νὰ τὸ τιμωρήσῃ. Ἀλλὰ ἀμέσως μεσολαβεῖ τὸ φιλοσοφικὸν στοιχεῖον μέσα του· εἰς τὸ φοβερὸν κακούργημα, τὸ ὁποῖον ἐκατορθώθη μὲ τόσῃ ψυχρότητα καὶ τέχνην, αὐτός, ἐπὶ τέλους, δὲν βλέπει παρὰ ἓνα δεῖγμα συστήματος ἀδικίας ὅπου κυριεύει ὅλα τὰ ὄρατὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου. Ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα παριστάνονται εἰς τὸν νοῦν του ὡς μία μεγάλη πονηρὰ δύναμις ἢ τυραννία, ὅπου ἐνυπάρχει εἰς τὸ σύστημα· ἡ Αὐλὴ τῆς Δανιμαρκίας, ὅπου αὐτοὶ ἐγκλημάτισαν καὶ τώρα εἶναι εὐτυχεῖς, εἶναι εἰκὼν τοῦ ὅλου κόσμου· ἡ κίνησις, ἡ εὐφροσύνη, ἡ φαιδρότης, ὅπου λησμονεῖται ὁ θάνατος τοῦ πατρός του, εἶναι εἰκὼν τῆς ταραχῆς τοῦ κόσμου τούτου, ἡ ὁποία θάπτει τὸν λογισμὸν καὶ σκεπάζει τὸ ἐγκλημα ἅμα ἐγινε· οἱ Αὐλικὸὶ εἰκονίζουσι καὶ αὐτοὶ τὸ ἀργὸν καὶ ἀδιάφορον ἀνθρώπινον πλῆθος ὅπου ὡς θεατῆς ἀναισθήτως θεωρεῖ τὴν ἀδικίαν. Καὶ ἰδοὺ, ὅλα τὰ πράγματα μεγαλύνονται μέσα εἰς τὸν νοῦν του, ὁ νοῦς του δὲν σταματᾷ εἰς ἓνα μερικὸν κακόν· ἀνέρεχεται ἀπὸ τὸ εἰδικὸν εἰς τὸ γενικὸν καὶ ἀπὸ τὸ συγκεκριμένον εἰς τὸ ἀφηρημένον, καὶ βλέπει ἓνα σύστημα ὁλόκληρον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Ἄν σκέπτεται περὶ ἐνὸς πράγματος ἀμέσως σκέπτεται περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ Δανιμαρκία εἶναι φυλακὴ, ἄρα ὅλος ὁ κόσμος εἶναι φυλακὴ. Ἄν ὁ κόσμος ἐγινε τίμιος, τότε πλησιάζει ἡ ἡμέρα τῆς Κρίσεως.

Ἐξαρθρώθη ὁ καιρός· τῆς μοίρας πείσμα ὦ πόσο πικρὸν, ἐγὼ νὰ γεννηθῶ νὰ τὸν διορθώσω.

Εἰς ὅλους τοὺς μονολόγους του σκέπτεται περὶ γενικῶν καὶ θεωρεῖ τὴν σύγχυσιν καὶ τὴν δυστυχίαν ὡς τι καθολικὸν εἰς τὴν

τάξιν τῶν πραγμάτων. Ἀπὸ τοιαύτην τάσιν πρὸς γενικὰς σκέψεις κλονίζεται ἡ θέλησις του ὡς πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἐκδικήσεως· διότι ἐπὶ τέλους (φαίνεται νὰ λέγη) τί καλὸν θὰ προέλθῃ ἀφοῦ τελεσθῇ ἡ ἐκδικήσις; τὸ προκείμενον ἀδίκημα δὲν εἶναι παρὰ ἓνα μεταξὺ χιλίων ἄλλων· δύνασαι νὰ διορθώσῃς ἓνα μερικὸν ἀτόπημα, ἀλλὰ τὸ πονηρὸν σύστημα προχωρεῖ, σὲ διαφεύγει· κάμε ὅ,τι θέλεις, δὲν δύνασαι νὰ τὸ πιάσῃς, καὶ τὸ κύριον κακόν, πανταχοῦ εὐρίσκόμενον καὶ ἀψηλάφητον, σὲ περιπαίζει ὡς ὁ ἀέρας· τὸ νὰ διορθώσῃς ἓνα πρᾶγμα σὲ ὑποχρεώνει νὰ πράξῃς τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς ἄλλα, ἐπ' ἄπειρον, καὶ νὰ ἀναλάβῃς ἔργον ἀκατόρθωτον. Ἀπὸ τοιαύτην τάσιν τοῦ πνεύματος τοῦ Ἀμλέτου προέρχεται ἡ ἀναβολὴ τῆς ἐκδικήσεως καὶ ἡ πλαστὴ παραφροσύνη τὴν ὁποίαν ἀνέλαβε διὰ νὰ χαίρεται μίαν φανταστικὴν ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν ἀπομόνωσιν, καὶ νὰ ζῇ μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν του· ἡ ἀτονία τῆς θελήσεώς του δὲν πηγάζει ἀπὸ ἀπάθειαν ἀλλὰ ἀπὸ ὑπερβολικὴν ἔκτασιν διανοίας.

REV. DR. MOZLEY. *The Christian Remembrancer*. 1849.

— Ἡ πάλη μεταξὺ Ἀμλέτου καὶ τοῦ Κλαυδίου εἶναι ἡ βᾶσις τῆς δραματικῆς πράξεως. Αὐτοὶ ἀποτελοῦν θαυμαστὴν ἀντίθεσιν καὶ μ' ὅλον τοῦτο παριστάνουν μέρη τῆς αὐτῆς μεγάλης ιδέας. Ὁ Ἀμλέτος ἔχει ἠθικότητα χωρὶς ἐνέργειαν, ὁ Κλαύδιος ἐνέργειαν χωρὶς ἠθικότητα. Ὁ Ἀμλέτος δὲν δύναται νὰ κάμῃ ὅ,τι τοῦ ἐπιβάλλει τὸ καθήκον του, ὁ Κλαύδιος δὲν δύναται νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν συνείδησιν καὶ νὰ ξεκάμῃ ὅ,τι ἔκαμε, δηλαδὴ νὰ μετανοήσῃ. Ὁ Ἀμλέτος παριστάνει ὅ,τι ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ δὲν γίνεται, ὁ Κλαύδιος ὅ,τι ἔγινε καὶ ἔπρεπε νὰ ξεγίνῃ. Κάνεις ἀπὸ τοὺς δύο δὲν φθάνει εἰς τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον ὁ λόγος καθαρῶς τοῦ ὑποδεικνύει, καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος καταστρέφεται ἀπὸ τὴν ἀντίφασιν ὅπου διαιρεῖ τὴν ὑπαρξίν του. Καθεὶς ἀπὸ αὐτοὺς ζητεῖ τὸν θάνατον τοῦ ἄλλου, καὶ κατὰ τὴν αὐστηροτάτην ποιητικὴν δικαιοσύνην καὶ οἱ δύο εὐρίσκουν τὸν θάνατον ὡς ἀνταπόδοσιν τῶν πράξεών των.

D. G. SNIDER. *The Journal of Speculative Philosophy* 1873.

— Ὁ A. M. ZAUBITZ. (*Morgenblatt*. Jan. 1859) εὐρίσκει τὸν λόγον τῆς ἀπραξίας τοῦ Ἀμλέτου εἰς τοῦτο, ὅτι αὐτὸς αἰσθάνεται ὅτι μὲ τὸ νὰ τιμωρήσῃ τὸν Κλαύδιον δὲν θὰ κατάρθωνε

νὰ νικήσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ Ψεύδους, τὸ ὁποῖον ἐπικρατεῖ εἰς τὸν κόσμον, δὲν θὰ ἐδύνατο ἀντὶ αὐτοῦ νὰ ἰδρῦσῃ τὸ κράτος τῆς Ἀληθείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης· ἔβλεπε τόσον καθαρὰ τὴν μηδαμινότητα τῶν πεπερασμένων πραγμάτων, ὥστε δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἐλπίσῃ μὲ τὴν τιμωρίαν ἐνὸς ἐγκλήματος νὰ πλάσῃ ἕναν νέον ἠθικὸν κόσμον. Λέγουν ὅτι ὁ Ἀμλέτος διστάζει νὰ φονεύσῃ τὸν Κλαύδιον, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐξηγεῖ τί θὰ ἐσήμαινε, ποῖον σκοπὸν θὰ εἶχε τοιοῦτος φόνος, ποίαν σχέσιν θὰ εἶχε πρὸς τὴν κοσμικὴν τάξιν. Ὁ λογισμὸς, λέγουν, ἐμποδίζει τὴν ἐνέργειαν, δηλαδὴ θέλουν ὁ Ἀμλέτος νὰ ἀναιρέσῃ τὸ ἀληθὲς ἀξίωμα ὅτι «πράξις μὴ προερχομένη ἀπὸ τὴν ἐνδόμυχον τῆς ψυχῆς πεποιθήσιν δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἦναι ὀρθὴ καὶ γνησίᾳ».

— Κατὰ τὸν DOERING (*Shakespeare's Hamlet. Hamm. 1865*) ἡ καθαρὰ ἰδεοφροσύνη εἰς τὸν Ἀμλέτον διαφθείρεται καὶ κατανατᾷ πικρὰ καὶ ἐμπαθῆς ἀπαισιοφροσύνη. Ἡ ἀπαισιοφροσύνη του δὲν εἶναι πεποίθησις, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐσχημάτισεν ἀπὸ καθολικὰς παρατηρήσεις, εἶναι διάθεσις τὴν ὁποίαν ἐγέννησαν εἰς αὐτὸν μερικαὶ ζωηραὶ ἐντυπώσεις. Καὶ ὅμως τοιαυτὴ διάθεσις τὸν θέτει εἰς ἀνταγωνισμὸν πρὸς ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα, ὥστε δὲν λαμβάνει κανένα ἐνδιαφέρον εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Πῶς νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, ὅπου τὰ πάντα εἶναι κακὰ; πρὸς τί νὰ ἐκδικήσῃ τὴν ἀδικημένην ἀρετὴν, ὅπου ἀρετὴ δὲν ὑπάρχει; πῶς θὰ ἔχῃ τὴν διάθεσιν νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν σαλευομένην ἠθικὴν τάξιν, ἀφοῦ ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι αὐτὴ ἐξέλιπε διὰ πάντοτε;

— Ἀφοῦ ἔμαθε ὅτι ὁ πατέρας του ἐδολοφονήθη, γεννῶνται εἰς αὐτὸν δύο ἐναντία ρεύματα· ἡ φιλοστοργία, ἡ ὁποία τὸν σπρώχνει νὰ πατάξῃ τὸν Κλαύδιον, καὶ ἡ ἀποστροφή τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται νὰ κάμῃ φόνον, καί, καθὼς ἐπικρατεῖ τὸ ἓνα αἶσθημα ἢ τὸ ἄλλο, μεταβάλλεται καὶ ἡ γλῶσσα του· ὅταν εὐρίσκειται μακρὰν ἀπὸ τὴν μελετωμένην πράξιν, ὑπερισχύει ἡ φιλοστοργία, ὀρκίζεται ὅτι θὰ τιμωρήσῃ καὶ πιστεύει ὅτι ἂν εἶχε ἐμπρὸς του τὸν ἔνοχον θὰ τὸν ἐφόνευεν ἀδιστακτικῶς· ὅταν ἡ εὐκαιρία παρουσιάζεται, τότε κυριεύεται ἀπὸ τὴν ἀποστροφήν πρὸς δολοφόνον πράξιν· ἀφίνει νὰ περάσῃ ἡ εὐκαιρία, καί, ἅμα αὐτὴ περάσῃ, πάλιν ἀναλαμβάνει τὴν δυνάμιν τῆς ἡ φιλοστοργία,

καὶ τότε ἀδημονεῖ διότι δὲν ἐπραξε, ὄνειδίζει πικρῶς, κατακρίνει τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὡς δειλόψυχον, καὶ οὕτως ἀδικεῖ τὸν ἑαυτὸν τοῦ, διότι βλέπει τὸν ἑαυτὸν τοῦ μὲ τὰ ὄμματά τοῦ πάθους. . .

Καὶ μία δολοφονία, ἔστω καὶ ἂν γίνῃ χάριν ἐκδικήσεως δολοφονημένου πατρός, τί ἄρα γε ἔχει εὐγενὲς ὥστε νὰ χαρακτηρίζεται πρᾶξις ἡρωϊκὴ, ὃ δὲ Ἀμλέτος νὰ κρίνεται δειλόψυχος, διότι ἐδείχθη ἀνίκανος νὰ τὴν ἐκτελέσῃ, καθὼς εἶπεν ὁ GOETHE καὶ ἄλλοι πολλοὶ κατόπιν τοῦ; ὄχι δὲν εἶναι μία ἡρωϊκὴ πρᾶξις, τὴν ὁποίαν ὁ Ἀμλέτος δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἐκτελέσῃ, εἶναι μία φρικώδης ὑποχρέωσις διὰ τὴν ὁποίαν αὐτὸς δὲν εἶναι καμωμένος, καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν, χωρὶς αὐτὸς νὰ δίδῃ λόγον πρὸς τὸν ἑαυτὸν τοῦ, ἐπαναστατεῖ ἢ ἀγνὴ συνείδησις τοῦ, αἱ ὀρμαὶ τῆς φύσεώς τοῦ, αἱ ἐξεις τῆς ἀγωγῆς τοῦ, ὅλα ἐκεῖνα, ὅσα, εἰς ἄλλας περιστάσεις, θὰ ἀποτελοῦσαν τὴν δύναμιν τοῦ. . .

Συμβαίνει εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ κάτι, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἀντιλαμβάνεται· αὐτοῦ μέσα ἐνεργεῖ ἓνα αἰσθημα ὁποῦ αὐτὸς δὲν ἀναλύει, δὲν διακρίνει, ἀλλὰ εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς ὑποτάσσεται. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δειλία, οὔτε ἀστασία τῆς θελήσεως, ἀφοῦ τὰ πάντα ἔσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς ἐναντιόνο-
ται εἰς τοιαύτην ἐρμηνείαν. Ἄρα διατί αὐτὸ νὰ μὴ ἦναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡμεῖς νομίζομεν, τουτέστιν ἡ ἀπόκρυφος φωνὴ τῆς συνειδήσεως, ἡ ἀποστροφή τὴν ὁποίαν μία γενναία ψυχὴ αἰσθάνεται πρὸς ψυχρὰν ἀνθρωποκτονίαν;

Ζήτησε ἄλλην παρ' αὐτὴν τὴν ἐξήγησιν, ἡ ὁποία ἐξηγεῖ ὅλα, καὶ δὲν θέλει τὴν εὐρησ. Ἡ θὰ παραδεχθῆ τις τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἀμλέτου, ὁποῖον τὸν ἐπαραστήσαμεν, ἢ ὁ ποιητὴς ἐσημάτισε τὸ ἔργον τοῦ ἀπὸ διάφορα τεμάχια χωρὶς νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ τὰ συναρμόσῃ εἰς ἓνα ὅλον. Ἐὰν ἡ ἐξήγησις μας δὲν εἶναι ἡ ἀληθής, τότε τὸ δραματικὸν πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐκράτησε τὴν προσοχὴν τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τρεῖς αἰῶνας εἶναι γέννημα τῆς τύχης, εἶναι αἰνίγμα ἀνεξήγητον.

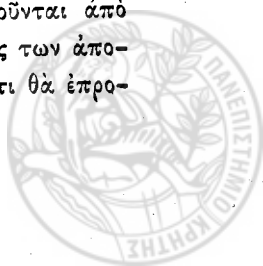
V. COURDAVEAUX. *Caractères et Talents*. Paris. 1867.

— Ὁ Ἀμλέτος εἶναι ἀναγκασμένος νὰ προβῇ μὲ τὴν μεγαλητέραν περίσκεψιν· ὁ ἐπιβάτης ἦταν ἰσχυρὸς, καὶ ἐὰν ὁ Ἀμλέτος ἤθελεν ἐκτελέσῃ ἀμέσως τὴν ἐκδίκησιν, τοῦτο θὰ εἶχε κάκιστα ἀποτελέσματα διὰ τὴν ζωὴν καὶ διὰ τὴν ὑπόληψιν τοῦ

Ἀμλέτου. Κάνεις δὲν ἐγνώριζεν ὅ,τι τοῦ εἶχε ἀνακοινώση τὸ Πνεῦμα, ἐκτὸς τοῦ Ὁρατίου, καὶ μ' ὄλον ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Πνεύματος ἦταν δι' αὐτὸν ἀσφαλῆς μαρτυρία καὶ λόγος ἰκανὸς διὰ νὰ μισήσῃ τὸν Κλαύδιον, δὲν ἀκούσεν ὅμως νὰ δικαιολογήσῃ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ κοινοῦ τὸν φόνον τοῦ Βασιλέως του.

RISTON. *Remarks.* 1783.

—Τὸ Πνεῦμα τοῦ πατρός του ζητεῖ ἐκδίκησιν, ἀλλὰ δὲν ὀρίζει τὸν τρόπον. Ὁ Ἀμλέτος φυσικὰ ἐκλαμβάνει ὅτι πρόκειται περὶ ἀνταποδόσεως ὀφθαλμὸς ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδοὺς ἀντὶ ὀδόντος. Τοῦτο θεωρούμενον ἀπὸ τὴν ἠθικὴν θέσιν τοῦ Ἀμλέτου εἶναι ἄρα γε ὀρθόν; Πρόκειται τίποτε ὀλιγώτερον παρὰ νὰ φονεύσῃ τὸν θεῖον του, τὸν σύζυγον τῆς μητρός του καὶ τὸν βασιλέα του, ὅχι νὰ τὸν κρίνῃ καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ δικαστικῶς ἀλλὰ νὰ τὸν δολοφονήσῃ. Πῶς θὰ δικαιολογήσῃ τὴν πράξιν του εἰς τὸν κόσμον; Ἀφοῦ δὲν δύναται νὰ φέρῃ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πνεύματος, ἡ ἀπόδειξις εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς στηρίζεται διὰ νὰ ἐνεργήσῃ δὲν ἀξίζει εἰμὴ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς συνειδήσεώς του. Ἡ πράξις, διὰ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸ γενικὸν καλόν, πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὅπως τὴν ἐκτιμᾷ αὐτός· ἄλλως ὁ Ἀμλέτος θὰ δώσῃ παράδειγμα φόνου ὅχι δικαιοσύνης· τὸ ἐγκλημά του θὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν φιλαρχίαν του, καὶ ἡ ἐκπλήρωσις καθήκοντος θὰ κριθῇ ὡς πρόφασις. Δύναται ἄνθρωπος 'μὲ τόσο πλάτος λογικοῦ, 'ποῦ βλέπει κ' ἐμπρός του καὶ κατόπι' νὰ ἐνεργῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Ἀληθῶς ὁ νοῦς του φαίνεται πεπεισμένος περὶ τῆς ἀνάγκης νὰ πατάξῃ τὸν θεῖον του, ἀλλὰ ὑποπτεύομαι ὅτι αὐτὸς αἰσθάνεται μίαν θειοτέραν δύναμιν, *μίαν φωροῦλα*, ἡ ὁποία τὸν σύρει ἄλλοῦ. Νομίζει ὅτι πρέπει νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἔργον, ἀποφασίζει νὰ τὸ πράξῃ, κατακρίνει τὸν ἑαυτὸν του διότι δὲν τὸ πράττει, ἀλλὰ ἓνας νόμος ἀνέκφραστος, βαθύτερος καὶ δυνατώτερος παρὰ τὴν πεποίθησιν τὸν κρατεῖ. Αὐτὸς ἀποδίδει τὴν ἀπραξίαν του εἰς ἀνανδρον δισταγμὸν, ἢ εἰς κάποιαν ἀγενῆ ἀδυναμίαν του, ἀκριβῶς καθὼς συμβαίνει εἰς τοὺς καλητέρους ἀνθρώπους νὰ κατακρίνουν τὸν ἑαυτὸν των ὅτι ὀδηγοῦνται ἀπὸ φιλαυτον φόβον τῆς τιμωρίας, ἐνῶ ὀλόκληρος ὁ βίος των ἀποδεικνύει ὅτι ἐμπνέονται ἀπὸ αἰσθήματα ἀγνά, καὶ ὅτι θὰ ἐπρο-

τιμοῦσαν νὰ τιμωρηθοῦν διότι ἔπραξαν τὸ καλόν, παρὰ νὰ λάβουν ἀνταμοιβὴν διότι ἔπραξαν τὸ κακόν.

HUDSON. *Shakespeare, his life, Art and Characters.*

Boston. 1872.

Σημ. Παρομοίαν ἐξήγησιν δίδει καὶ ὁ KLEIN (*Berliner Mo-denspiegel 1846*), ὁ K. WERDER εἰς ἐκτεταμένην διατριβὴν (*Hamlet. Berlin. 1875*), καὶ εἰς τὸ αὐτὸ συμπέρασμα φθάνει καὶ ὁ HERM. ULRICI (*Shakespeare's Dramatische Kunst. 1868*).

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Σελ.	47	στ.	5	γράφε	προσβολή·
»	56	»	5	»	ἀπ'
»	58	»	6	»	παιδίδθεν
»	63	»	9	»	πάθη
»	84	»	12	»	φροντίζου(ν)
»	138	»	5	»	δείχνει
»	152	»	18	»	ὁμορφονειέ,
»	170	»	20	»	μόλις
»	170	»	21	»	αἱματώση,
»	175	»	22	»	πίστιν
»	186	»	26	»	Θέ μου!
»	187	»	16	»	κεφαλὴν τοῦ Ὀλύμπου
»	187	»	29	»	ἀπ'
»	194	»	12	»	ἀπ'
»	199	»	13	»	ᾄχι;

